

80 LET OSNOVNE ŠOLE JELA JANEŽIČA

RASTEMO

2025

Zbornik vsebuje prispevke zaposlenih, staršev, župana Občine Škofja Loka in drugih predstavnikov lokalnih skupnosti, ki zajemajo dogajanje na Osnovni šoli Jela Janežiča v zadnjem desetletju. Beremo lahko o sodelovanju, aktivnostih, projektih in razvojno naravnanih nalogah, ki postajajo način življenja šole. Prispevki se osredotočajo na področja kakovosti, varnega in spodbudnega učnega ter delovnega okolja z različnimi specialno pedagoškimi pristopi in potmi do znanja, na vpeljevanje sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije, delo s starši, ekološko ozaveščenost, sodelovanje z lokalnim in širšim okoljem ter vzpostavljanje povezav in izmenjav na domači in tuji ravni – s poudarkom na inovativnih pristopih v vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami.

Prispevki nudijo vpogled v kronološki potek dogajanja, obenem pa v vsebinsko bogate, domišljene in kreativne dejavnosti ter procese učenja. Velika pridobitev v minullem desetletju je nadzidek z novimi in moderno opremljenimi prostori.

Šola ob tem ne pozablja svojih korenin, ki segajo v štirideseta leta prejšnjega stoletja, ko je z ravnateljevanjem pričel ortopedagog Jelo Janežič, po katerem se šola danes tudi imenuje. Vsako desetletje je prinašalo nove vsebine, pristope, znanja, strokovne delavce in ostale zaposlene. Nekateri so odhajali, drugi prihajali, vsem pa je bila in je še danes skupna predanost delu z otroki s posebnimi potrebami.

Zbornik bogatijo raznoliki prispevki, tako z vidika vsebine kot piscev – pišejo učitelji razredniki, predmetni učitelji, sodelujoči v projektih in razvojnih nalogah, vodstvo, svetovalna služba in zunanji sodelavci šole. Učenci se predstavijo skozi likovna dela. S povezovanjem vseh in s temeljnim poslanstvom ustvarjati pogoje za optimalen napredek vsakega posameznega učenca, šola tudi v prihodnje želi ostati odprta v okolje ter razvojno naravnana, z zavedanjem, da so medsebojni odnosi srce celotne šolske skupnosti.

RASTEMO

navzgor k uspehu,
v globino k sebi in sočloveku.

DA ZRASTEMO POKONČNI KOT DREVO,
POTREBUJEMO HRANO.
DA SE RAZVEJAMO KOT DREVO,
POTREBUJEMO SPODBUDO.
DA SE RAZCVETIMO KOT DREVO,
POTREBUJEMO LJUBEZEN.
DA SE ZAKORENINIMO KOT DREVO,
POTREBUJEMO IZKUŠNJE.
DA V NENEHNI RASTI ČUTIMO IZPOLNITEV,
POTREBUJEMO DRUG DRUGEGA.

RASTEMO

80 let

Navzgor k uspehu.
V globino k sebi in
sočloveku.

Uredila
Irena Prašnikar

Vsebina

<i>Tine Radinja</i> Ob 80-letnici Osnovne šole Jela Janežiča	11
<i>Tonka Klemenčič</i> Osnovna šola Jela Janežiča	14
<i>Nataša Leskovec, Urša Spitzer, učenci</i> 80 let naše šole – kako so se časi spremenili, ali pa ne?	20
<i>Marjeta Šmid, Mateja Lavrinec</i> Rast OŠ Jela Janežiča v šolskih letih 2015/16 – 2024/25	25
<i>Marjeta Šmid</i> Gradnja nadzidka in rekonstrukcija OŠ Jela Janežiča	35
<i>Marjeta Šmid, Mateja Lavrinec, Irena Prašnikar</i> Življenje in delo na OŠ Jela Janežiča v zadnjih 10 letih	45
<i>Marjeta Šmid</i> Šola v obdobju epidemije COVIDA - 19	52
<i>Ada Šturm</i> Svetovalna služba in delo s starši	56
<i>Andreja Gorše</i> Gradimo kakovostno šolo	61
<i>Urša Bastarda Božič</i> Povezovanje šolske skupnosti v posebnem programu	68
<i>Polona Bončina, Urška Oblak</i> Kulturno dogajanje skozi nastope in prireditve	74
<i>Nataša Trampuš Šeruga</i> Šport na OŠ Jela Janežiča	76

Irena Ferlinc Brezovar, Urša Krašovec Festival računalništva – računalniško državno tekmovanje za šole s prilagojenim programom z NIS in PP	82
Barbara Vintar, Ana Debeljak Šolska knjižnica – srce naše šole	88
Tadeja Klobučar Poti učenja	91
Urša Brenkuš Šola kot ekošola ali ekošola – naš način življenja	94
Vesna More Mednarodno sodelovanje OŠ Jela Janežiča	99
Andreja Rihtaršič Mladenović Projekt Pogum na OŠ Jela Janežiča	104
Nataša Leskovec Šolska skupnost – glas učencev, ki ga je vredno slišati	109
Diana Volčjak O šolskem časopisu Stezice skozi čas	112
Diana Volčjak Ko se šolski utrip sliši po radiu Sora	115
Maja Černe Korak k sončku – skupaj za razumevanje, spoštovanje in vključevanje	115
Irena Prašnikar Vključevanje mladih iz OŠ Jela Janežiča v delovne procese	118
Mateja Lavrinec Skupaj za vključujočo prihodnost: medinstitucionalno sodelovanje v podporo osebam s posebnimi potrebami	122
Urša Bastarda Božič Sodelovanje z društvom Sožitje Škofja Loka	123
Rotary klub Škofja Loka	126
Saša Petejan Biti starš učenca OŠ Jela Janežiča	130
Helena Zupančič Šola, moj drugi dom	133

<i>Anja Vodopivec</i> Biti razredničarka	136
<i>Diana Volčjak</i> Razrednik kot svetilnik: o vlogi, odnosih in odgovornosti	140
<i>Dajana Fras</i> Biti razredničarka	144
<i>Vida Kejžar</i> Likovna umetnost na OŠ Jela Janežiča	146
<i>Ada Šturm</i> Razstava likovnih del učencev ob 80-letnici OŠ Jela Janežiča	148
Zaposleni v šolskem letu 2025/2026	152
Upokojeni delavci šole	154
Sodelujoči, prijatelji in podporniki OŠ Jela Janežiča	156
<i>Ada Šturm</i> Kje se skriva sreča?	159

RASTEMO

80 let

Navzgor k uspehu.

V globino k sebi in sočloveku.

Ob 80-letnici Osnovne šole Jela Janežiča

Tine Radinja, župan Občine Škofja Loka

Škofja Loka ima dolgo in bogato zgodovino. Dolgo in bogato zgodovino grajenja vključujoče, dejavne solidarne skupnosti. Tudi z izgradnjo, ustanavljanjem izobraževalnih in karitativnih dejavnosti oziroma institucij. V srednjem veku sta bila tu šola (za dečke) in špital. V 19. stoletju je Loka dobila tedaj eno od najsodobnejših dekliških šol v monarhiji ter vrtec za dečke in deklice. Sredi tridesetih let dvajsetega stoletja je Loka postala tudi dom slepim in slabovidnim. Takoj po koncu strašne morije druge svetovne vojne, 19. decembra 1945, pa še oddelek za otroke s posebnimi potrebami pri redni osnovni šoli.

Sprejetost, empatija, skrb za ustreznejše razmere za bivanje in izobraževanje, široka zavest o nujnosti celovitega vključevanja in izobraževanja prav vseh naših otrok so rasle, se širile in krepile.

Že tri leta zatem, ko se je šola za otroke s posebnimi potrebami razvila v popolno osemletno šolo, leta 1973, je bila zgrajena povsem nova, sodobna šola v Podlubniku. Leta 1998 je bil dodan nov prizidek, ki je bil velik še enkrat toliko kot prvotna šola, leta 2008 pa tudi nova, prava sodobna telovadnica, nova likovna učilnica, multisenzorna soba in še nekaj spremljajočih prostorov, s katerimi so bili učenci in učence OŠ Jela Janežiča deležni celostne obravnave.

O vsesplošni sprejetosti in vključenosti šole s prilagojenim programom, integraciji v skupnost (nezavedno) govori tudi dejstvo, da je svoje mesto našla med osnovno šolo, novo loško gimnazijo in vrtcem – v pravi vzgojno-izobraževalni četrti.

Tako kot je šola rasla, se je tudi vsebinsko bogatila. Postala je prava Ekošola – z vsakoletnimi projekti so učence, učenci in zaposleni postajali varuhi narave, ekofrayerji, ki bivajo okolju prijazno ter z njim v sožitju.

Vključili so se v mednarodni projekt Comenius, v sodelovanju z Rotary Clubom Škofja Loka so poleti pogumno odjadrali na čisto pravo morje, decembra pa jih vsako leto obišče tudi sv. Miklavž.

Šola je znana po dobri multimedijski in računalniški opremljenosti, kar je razlog, da je soorganizatorica državnega tekmovanja iz računalništva za otroke s posebnimi potrebami. Naši otroci se tudi v teh sodobnih disciplinah zelo dobro odrežejo.

Predvsem pa je ključno – in tu gre zahvala vodstvu, pedagoškim in strokovnim službam, da so v šoli oblikovali celostni nadstandardni program, ki sledi potrebam učenk in učencev ter zanje predstavlja nepogrešljiv del celostne obravnave.

Velik poudarek dajejo celoviti socialni vključenosti ter razvoju komunikacijskih in odnosnostnih spretnosti. Pri svojem delu potrebujejo – in dobijo – podporo staršev, s katerimi tesno sodelujejo.

Šola je vključujoča, odprta in povezovalna – z vztrajnim grajenjem mreže za širšo socializacijo daje velik poudarek socialni, pravzaprav celostni vključenosti.

Šola Jela Janežiča je v prostoru sprejeta, učence in učenci uživajo širšo skrb in podporo okolja, ustanov, občin in različnih služb. Dejstvo je, da so široke mreže za profesionalno usposabljanje in poznejšo potencialno zaposlitev učenk in učencev še posebej pomembne.

Res je – tudi zato učence in učenci dosegajo zelo dobre uspehe na vseh področjih delovanja: učnem, kulturnem, športnem in tehničnem področju. Udeležujejo se tekmovanj in prejemajo najvišja priznanja.

Res pa je tudi, da je ta naša prav posebna šola pripomogla, da smo Ločanke in Ločani strpnejši, bolj solidarni, bolj empatični, bolj vključujoči. Zahvaljujem se vam za to res posebno, dragoceno (po)moč!

Tudi aktualna prenova naše šole je zmagovalna zgodba. Pri celoviti prenovi Osnovne šole Jela Janežiča se je občini Škofja Loka ter občinam Železniki, Gorenja vas - Poljane in Žiri pridružila še ena občina – Medvode. Popolnoma prenovljena

šola je tako lahko zgled za dobro sodelovanje, ki je prineslo sodobno funkcionalno opremljen vzgojno-izobraževalni objekt.

V Škofji Loki si bomo še naprej prizadevali, da bo vselej tako, da bodo prav vsi imeli dobre pogoje za učenje in strokovno izobrazbo. In za dovolj vključujoče okolje, solidarno skupnost, da bodo prav vsi ljudje, brez razlik, tu radi živeli, bivali, delovali in ustvarjali. V skupn(ostn)em sožitju v mestu na sotočju.

Vse najboljše za plodnih in angažiranih 80 let!

*Tkemo sanje
iz preje vsakdanje.
Niti potujejo preko srca,
se pozlatijo in oživijo
v barvitost življenja blaga.*

Osnovna šola Jela Janežiča

Tonka Klemenčič, prof. def., pomočnica ravnateljice

»Sem otrok s posebnimi potrebami, a sem viden, sem slišan in sem upoštevan, sem uspešen, imam dosežke in prijatelje, lahko sodelujem pri pouku, v interesnih dejavnostih in širše, in imam pravico do zaposlitve v okviru svojih zmožnosti.«

Na OŠ Jela Janežiča se že 80 let trudimo, da to ni le misel na papirju. Naša šola je prostor, kjer vsak učenec dobi priložnost, da raste, napreduje in razvija svoje močne strani v svojem tempu. Verjamemo v strokovno načrtovanje, premišljene prilagoditve in ustvarjanje okolja, v katerem je otrok resnično viden in slišan.

Izobraževanje otrok s posebnimi potrebami v osnovni šoli s prilagojenim programom

Sistem vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami v Sloveniji temelji na načelih inkluzije, enakih možnosti in individualizacije. V šolah s prilagojenim programom so potrebe učenca izhodišče, ne ovira. Naš cilj je, da otroku pomagamo do izkušenj uspeha, ki ga motivirajo, ne obremenjujejo.

Pouk poteka v manjših skupinah, kar omogoča poglobljeno, strokovno in kakovostno delo. Uporabljamo specialno-pedagoške in rehabilitacijske pristope, vključujemo različne strokovnjake in gradimo sodelovalno kulturo, kjer imajo starši pomembno vlogo. Individualizirane programe pripravljamo skupaj – premišljeno in z jasno usmerjenostjo k napredku posameznega otroka.

Poslanstvo OŠ Jela Janežiča

Naše poslanstvo ostaja jasno: krepi močna področja otrok, zmanjševati njihove težave, jim omogočati uspešne izkušnje in jih pripravljati na življenje, ki jih čaka po šoli.

Sodelujemo z občinami ustanoviteljicami: Gorenja vas – Poljane, Medvode, Škofja Loka, Železniki, Žiri in širšim okoljem, saj lahko le s

kombinacijo sistematičnega dela in podpore lokalnega prostora zagotavljamo visoko kakovost izobraževanja.

Začetki OŠ Jela Janežiča

Začetki šole segajo v leto 1945, ko je bil 19. decembra ustanovljen oddelek za vzgojo in izobraževanje otrok s težavami v intelektualnem razvoju pri redni osnovni šoli v Škofji Loki. Takrat je bilo vključenih 17 učencev. Od takrat naprej se naša pot ni ustavila – nasprotno, razvijala se je, širila in strokovno poglobljala.

Do leta 1973 se je delo razširilo v osemletno šolo in takrat je bila zgrajena nova samostojna šolska stavba, leta 1998 je sledil prizidek, nato po dvajsetih letih še nova telovadnica in nazadnje nadzidek leta 2024.

Čeprav so se v 80 letih delovanja šole spremenili učni materiali, tehnologija, metodika, didaktika in družbeni kontekst, ostaja ista nit: možnost, da naši učenci rastejo v okviru svojih zmožnosti, razvijajo samozavest in izkušnje uspeha.

Prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom (NIS)

Prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom traja devet let in poteka v treh triletnih. V prvem triletnju so ocene opisne, v drugem in tretjem številčne. Program je namenjen učencem, ki zaradi primanjkljajev na posameznih področjih učenja in/ali lažje motnje v duševnem razvoju ne zmorejo slediti zahtevam rednega programa.

Standardi znanja so prilagojeni, a ohranjajo temeljne cilje osnovnošolskega izobraževanja. Poudarjamo postopnost, praktično učenje, izkustveno delo, funkcionalno znanje in aktivno sodelovanje učencev. Pomembno je, da učenec razume, kaj dela in zakaj, da znanje zna uporabiti,

da ima možnost doživljati napredek in občutek kompetentnosti.

Učenci po končanem devetem razredu lahko šolanje nadaljujejo v nižjem poklicnem izobraževanju, kasneje pa – po uspešnem zaključku – v kate-remkoli srednješolskem programu. Pomembno je, da ima učenec o sebi realno samopodobo, je samozavesten in ima izkušnjo uspešnosti, s katero lahko stopi naprej.

Posebni program vzgoje in izobraževanja (PP)

Posebni program je namenjen otrokom in mladostnikom z večjimi razvojnimi potrebami, zmer- no, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju in/ali več motnjami. Pri tem programu je izhodišče otrok sam – njegove zmožnosti, potrebe, tempo in področja, kjer lahko gradimo napredek. Glavni cilj ni doseganje standardov znanja, temveč izboljšanje kakovosti življenja, razvijanje osnovnih življenjskih spretnosti in učenje za čim bolj samostojno, vključeno in dostojno življenje.

Pri delu uporabljamo celostni, individualizirani pristop z veliko senzoričnih izkušenj, igre, gibanja, ustvarjalnosti in konkretnega dela. Pouk poteka v majhnih skupinah ali individualno. Vsebine so prepletene – pedagoške, terapevtske, socialne, praktične in zdravstvene –, saj otrok za napredek potrebuje več kot samo poučevanje. Potrebuje varno okolje, jasnost, predvidljivost in strokovno podporo, ki jo dobi pri nas.

Učenci v posebnem programu napredujejo skozi pet stopenj glede na starost. Po zaključku se lahko vključijo v program vseživljenjskega učenja **Usposabljanje za življenje in delo (UŽD)**, ki je namenjen mladim odraslim od 21 do 26 let. V njem spoznavajo elemente različnih poklicev in opravijo številna konkretna opravila, ki jih pripravljajo na čim bolj samostojno delovanje po zaključku šolanja.

Po koncu izobraževanja se lahko vključijo v varstveno-delovni center ali v druge oblike dela s posebnimi pogoji. Naš cilj je, da jim skozi šolanje dajemo podporo pri razvijanju zmožnosti odločanja in samostojnosti ter občutku, da imajo svoje mesto v skupnosti.

Dodatna strokovna pomoč

Otroci s posebnimi potrebami so lahko usmerjeni v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo (redni vrtci in šole), kjer jim tudi naši strokovni delavci nudijo dodatno strokovno pomoč. Namenjena je premagovanju primanjkljajev, razvijanju močnih področij, krepitvi funkcionalnega znanja ter ustvarjanju pogojev, v katerih se lahko otrok uspešno vključuje v skupino vrstnikov.

Pri tem je ključna dobra komunikacija in sodelovanje med vsemi: učitelji, strokovnimi delavci, starši in samim otrokom. Ko vsi gledamo v isto smer, se napredek lahko zgodi hitreje, bolj premišljeno in s trajnimi učinki.

Dodatna strokovna pomoč je usmerjena v napredek učenca, je strokovna, premišljena in individualizirana. Načrtujemo prilagoditve glede na potrebe otroka in na dejanske cilje, ki so vzpostavljeni v individualiziranem načrtu. Pri tem nas vodi isto izhodišče kot v prilagojenih programih: da otroku damo možnost, da pokaže svojo moč, doživlja uspeh in razvija strategije, ki mu pomagajo v življenju – ne le v šoli.

Učenci s specifičnimi sposobnostmi in ovirami

V naši šoli srečujemo otroke z zelo različnimi sposobnostmi, značilnostmi in potrebami. Med njimi so tudi učenci z motnjami avtističnega spektra (MAS), motnjo pozornosti in hiperaktivnostjo (ADHD) ter čustveno-vedenjskimi težavami (ČVM). Z njimi delamo v okviru pouka, individualnih obravnav in svetovalnega dela – predvsem pa v odnosu, ki temelji na razumevanju, potrpežljivosti in spoštovanju njihovega načina doživljanja sveta.

Pri učencih z MAS opazujemo, da jim struktura, predvidljivost in jasna rutina omogočajo več varnosti in uspeha. Zanje pripravljamo vizualne urnike in druge slikovne opore, konkretne primere in učne situacije, ki povezujejo njihova močna področja in posebne interese. Učimo se skupaj z njimi – kako svet videti skozi drugačne oči in kako majhne spremembe v pristopu prinesejo velike korake.

Učenci z ADHD potrebujejo dinamično učno okolje. Kratke, razdeljene naloge, gibanje med učenjem in pogosta pozitivna povratna informacija jim pomagajo ohranjati pozornost in občutek uspeha. Učimo jih, kako energijo preusmeriti v ustvarjalnost in sodelovanje, pri tem pa ohranjamo jasna pričakovanja in doslednost.

Pri učencih s čustveno-vedenjskimi težavami dajemo poudarek občutku varnosti in sprejetosti. Zavedamo se, da se za vedenjem pogosto skrivajo čustvene stiske in izkušnje, ki zahtevajo razumevanje, ne kazni. V sodelovanju učiteljev, staršev, svetovalne službe, ravnateljice in strokovnjaki izven šole skupaj gradimo poti do samoregulacije, zaupanja in spremembe.

Včasih so naši dnevi polni izzivov, a vsak majhen napredek – nasmeh, stik, sodelovanje – potrjuje, da delamo prav. Verjamemo, da lahko z ustreznimi pristopi, potrpežljivostjo in sodelovanjem vsak učenec napreduje po svojih zmožnostih. To je naša skupna pot in srce našega dela.

Obogatitveni programi – razširjeni program šole

Naši učenci imajo pestro izbiro interesnih dejavnosti, vključujejo se v športne, kulturne, naravoslovne in tehniške dneve, zimsko in letno šolo v naravi, udeležujejo se različnih športnih in kulturnih nastopov ter tekmovanj v šoli in v lokalnem okolju.

Za starejše učence organiziramo večdnevno delovno prakso v šoli, za nekatere učence posebnega programa pa tudi prakso pri zunanjih izvajalcih. To jim omogoča konkretno izkušnjo dela, odgovornosti in preizkušanja realnih situacij, kar je za njihovo nadaljnjo pot še posebno pomembno.

Aktivno sodelujemo v številnih projektih in razvojnih nalogah, kot so Ekošola, Shema šolskega sadja, projekt POGUM, Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti s samoevalvacijo, Ustvarjanje učnih okolij za 21. stoletje (formativno spremljanje), Varno in spodbudno učno okolje, (PO) MOČ, Korak k Sončku, mednarodni programi Comenius v preteklosti in sedanjosti projekti ERASMUS+. Zavedamo se, da sodobno šolstvo zahteva stalno strokovno rast in posodabljanje

pristopov. Zato veliko vlagamo v razvoj stroke, v inovativne učne metode in pripomočke. Mnoge od teh smo oblikovali in razvili kar učitelji sami – iz prakse, izkušenj in konkretnih potreb.

Podaljšano bivanje ni samo varstvo po pouku. Je čas, ko se učenec lahko umiri, dela domače naloge v svojem ritmu, ustvarja, se giblje ter krepi samostojnost in socialne spretnosti. V tem času lahko izbira **interesne dejavnosti** glede na svoje interese in močna področja. Učenci razvijajo talente, se preizkušajo v novih veščinah in gradijo občutek pripadnosti. Še posebno cenimo tudi sodelovanje z zunanjimi izvajalci interesnih dejavnosti, ki s svojim znanjem in izkušnjami bogatijo program in širijo otrokovo izkušnjo sveta. Naša naloga je, da otroku odpremo vrata – v šoli in zunaj nje.

Na šoli se zavedamo, da imajo **dnevi dejavnosti, šole v naravi**, bivanja v **CŠOD** in različni **projekti** za naše učence prav poseben vzgojno-izobraževalni pomen. Takšne izkušnje učencem omogočajo učenje v drugačnem okolju, ki spodbuja celosten razvoj, krepi samostojnost in prinaša izkušnje, ki segajo onkraj učilnice. Skozi praktične dejavnosti in z izkustvenim učenjem učenci razvijajo socialne veščine, gibalne sposobnosti, vztrajnost in odgovornost. Učenje v naravi in skupinsko delo spodbujata sodelovanje, razumevanje in medsebojno pomoč – vrednote, ki so temelj za socialno vključenost in osebno rast otrok s posebnimi potrebami. Pri tem imamo ključno vlogo učitelji in spremljevalci, ki z načrtnim delom in strokovno podporo ustvarjamo varno, spodbudno okolje za učenje skozi izkušnjo.

Tudi naši učenci prilagojenega programa z nižjim izobrazbenim standardom sodelujejo pri nacionalnem preverjanju znanja ob koncu drugega in tretjega triletja. Zavedamo se, da so klasični načini preverjanja za naše učence lahko velik izziv, zato poskrbimo za vse potrebne prilagoditve – časovne, vsebinske in tehnične. Na ta način učencem omogočamo, da pokažejo svoje znanje na način, ki jim je dostopen. Nacionalno preverjanje znanja zanje ni ocenjevanje, temveč spremljanje napredka in učinkovitosti našega dela. Učencem pa prinaša občutek dosežka, spodbuja odgovornost in krepi zaupanje v lastne sposobnosti.

Nadstandard, posebne obravnave

Del našega dela, na katerega smo posebno ponosni, so specializirane obravnave, ki temeljijo na individualnem pristopu in podpirajo celosten razvoj otrok. Naš cilj je preprost – pomagati otroku tam, kjer to najbolj potrebuje, in mu omogočiti, da razvije svoje potenciale v varnem in razumevalnem okolju. S pravočasno in redno vključitvijo v obravnave se izboljšujejo otrokove sposobnosti in kakovost njegovega vsakdanjega življenja.

Naša šola temelji na interdisciplinarnem sodelovanju. Znotraj šolskega tima in v povezavi z zunanjimi strokovnjaki – specialno-rehabilitacijskimi pedagogi, socialnimi in inkluzivnimi pedagogi, surdopedagogi, logopedi, psihologi, pedopsihiatri, socialnimi delavci, (nevro) fizioterapevti, zdravniki in drugimi zdravstvenimi delavci, strokovnjaki za področje avtizma ter drugimi – skupaj gradimo strokovno mrežo, ki vsakemu otroku omogoča napredek. Pri tem so naši najpomembnejši partnerji starši, saj lahko le skupaj zagotovimo celostno podporo otroku.

Nevrofizioterapija

Pri številnih učencih se srečujemo s težavami v razvoju osnovnih gibalnih vzorcev, ravnotežja, koordinacije in funkcionalne gibljivosti. Nevrofizioterapija poteka individualno – fizioterapevti s pomočjo igre in strukturiranih vaj pomagajo otrokom izboljšati gibanje, telesno držo in motorične sposobnosti. Redna fizioterapevtska obravnava otrokom omogoča večjo samostojnost v vsakodnevnem življenju, lažje sodelovanje pri šolskih dejavnostih in izboljšano samozavest pri gibanju. Preglede in obravnave že vrsto let izvajajo strokovnjaki Razvojne ambulante Kranj.

Logopedska obravnava

Govorno-jezikovne sposobnosti so temelj sporazumevanja in učenja. Učencem z govorno-jezikovnimi težavami nudimo ciljno usmerjeno podporo – od razvijanje govornega aparata, artikulacije, besedišča in slovničnega izražanja, pravilne uporabe jezika do spodbujanja socialne komunikacije in podpore pri hranjenju. Napredek pri

izražanju krepi tudi njihovo samozavest in odnose z drugimi. Obravnave izvajata surdopedagoginja in specialno-rehabilitacijska pedagoginja, po potrebi pa sodelujemo tudi z dr. Martino Ozbič.

Tiflopedagoška obravnava

Za učence z okvaro vida in motnjami v duševnem razvoju ima tiflopedagoška podpora ključno vlogo. S prilagojenimi pristopi, prilagojenimi didaktičnimi pripomočki ter razvojem tipne in slušne percepcije jim omogočamo dostop do informacij in učenja ter pomagamo pri orientaciji, razumevanju okolja in samostojnosti. S tem se krepi tudi njihova čustvena varnost in samopodoba. Obravnave učencev in svetovanje učiteljem ter staršem izvajajo strokovne delavke Centra IRIS Ljubljana.

Senzorna obravnava

Na šoli opažamo, da je učencev s senzornimi posebnostmi vedno več. Ti otroci svet doživljajo na svoj način: nekateri so občutljivi na zvoke, dotike ali gibe, drugi zaznave iščejo ali nanje ne reagirajo kot večina. S pomočjo senzoričnih pripomočkov, gibanja in premišljeno načrtovanih dejavnosti jim pomagamo razvijati telesno shemo, zbranost in samozavedanje. Na ta način lažje sodelujejo pri učenju, igri in v odnosih z drugimi. V ta namen smo šolo opremili z raznoliko senzorno opremo.

Menimo, da je vključevanje otrok v specializirane obravnave temeljna potreba, brez katere marsikateri otrok ne bi mogel uresničiti svojih razvojnih možnosti. Vsaka obravnava predstavlja pomemben del v mozaiku njihovega napredka. Z usmerjeno strokovno podporo otroci razvijajo sposobnosti, ki jim omogočajo kakovostnejše in bolj samostojno življenje – danes in v prihodnosti.

Iskrena zahvala gre občinam ustanoviteljicam, ki s svojim razumevanjem in podporo omogočajo izvajanje nadstandardnega program. Brez njihove finančne pomoči marsikateri otrok ne bi imel priložnosti za razvoj, ki mu ga danes z veseljem omogočamo.

Vloga zaposlenih pri delovanju šole

Na OŠ Jela Janežiča verjamemo, da ima vsak otrok pravico do kakovostnega izobraževanja, osebnega razvoja in vključenosti v skupnost. Takšno poslanstvo zahteva povezanost, strokovnost in zaupanje med vsemi zaposlenimi. Vsak izmed nas ima pomembno vlogo pri soustvarjanju okolja, v katerem skupaj rastemo – učenci, zaposleni, starši in lokalna skupnost.

Šola je prostor, ki živi z ljudmi, ki vanjo vsak dan vstopajo. K prijetnemu vzdušju in utripu našega vsakdana ne prispevajo le učenci in učitelji, ampak tudi sodelavci, katerih delo pogosto ostaja v ozadju. Čistilke in hišnik skrbijo, da so prostori čisti, varni in prijetni, da vse deluje in je pripravljeno za delo in učenje. Njihova skrb za red, vzdrževanje in varnost omogoča, da pouk poteka nemoteno, učenci pa se učijo spoštovanja in odgovornosti do skupnega prostora.

Pomemben del delovanja šole je tudi administrativno in računovodsko osebje. Njihovo delo je pogosto nevidno, a bistveno – skrbijo, da ima šola jasen pregled nad organizacijo, dokumentacijo in financami. So zanesljiva opora vodstvu in učiteljem ter prvi stik obiskovalcev s šolo. Njihova urejenost, prijaznost in natančnost dajejo šoli občutek reda in zaupanja.

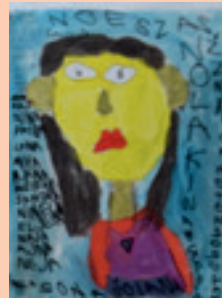
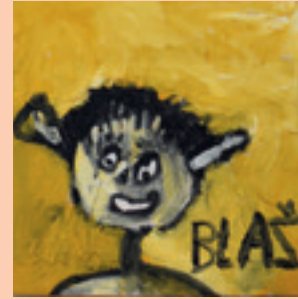
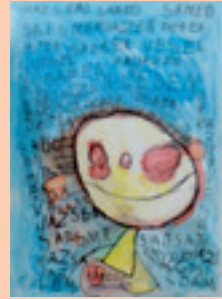
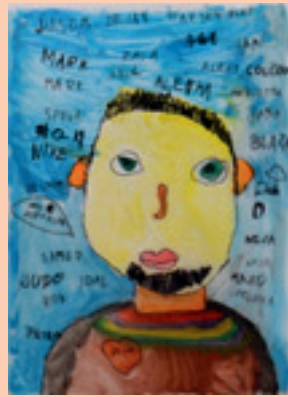
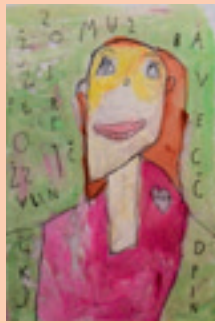
Učitelji so tisti, ki vsak dan neposredno oblikujejo šolsko življenje. Z znanjem, potrpežljivostjo in ustvarjalnostjo vodijo učence, jih spodbujajo, učijo samostojnosti in razvijajo njihove močne strani. Ob njih so spremljevalci in varuhi, ki s svojo prisotnostjo, toplino in odgovornostjo zagotavljajo, da se lahko vsak učenec varno in enakovredno vključuje v šolsko okolje.

Svetovalna služba je strokovna opora vsem – učencem, učiteljem in staršem. Sodeluje pri načrtovanju individualnih pristopov, spremlja razvoj učencev ter pomaga pri iskanju rešitev in podpore, kadar je to potrebno. Povezuje šolo, družine in zunanje institucije ter prispeva k celostni skrbi za otroka.

Vse te niti povezuje vodstvo šole. Načrtuje, usmerja in skrbi, da šola deluje strokovno, zakonito in v skladu z vrednotami, ki jih živimo: spoštovanje, sodelovanje, vključevanje in odgovornost.

*Na OŠ Jela Janežiča vemo,
da šolo ustvarjamo ljudje.
Vsak izmed nas prispeva del sebe,
svoj pogled, znanje in srčnost.*

*Prav ta povezanost
daje našemu delu smisel in moč,
da ostajamo šola za vse –
že 80 let.*

80 let naše šole – kako so se časi spremenili, ali pa ne?

mag. Nataša Leskovec, univ. dipl. teol., učiteljica,

Urša Spitzer, dipl. soc. in mag. prof. inkluz. ped., svetovalna delavka

učenci šolske skupnosti v šolskem letu 2024/25

Letos naša šola praznuje 80. rojstni dan. To je lepa priložnost, da se ozremo nazaj in razmislimo, kako so se skozi desetletja spreminjali šolski sistem, način poučevanja in šolsko življenje.

Prav zato smo se z učenci, ki so v letošnjem letu obiskovali šolsko skupnost, odločili, da na šolo povabimo upokojene učiteljice, ki so poučevale na naši šoli. Našemu vabilo se je prijazno odzvala učiteljica Valerija Dolenec, ki je na naši šoli učila kar 35 let. Poučevati je začela leta 1966, ko so bile razmere v nekaterih pogledih precej drugačne kot danes, kar nekaj stvari pa je ostalo enakih. Skozi pogovor se je pokazalo, da je sicer prišlo do sprememb, a določeni temelji šole so do danes ostali enaki — skrb za učence, veselje do znanja in pomembnost sodelovanja.

Od kod vse so prihajali učenci?

Čeprav bi pričakovali, da so v takratno šolo hodili le učenci iz neposredne bližine, so sprejemali učence iz širše okolice, kot je povedala gospa Dolenec: "Iz Žabnice, obeh dolin – Poljanske in Selške, vse do Medvod. Odvisno je bilo od tega, koliko so bile občine pripravljene plačati.« Tudi danes našo šolo obiskujejo učenci iz kar petih občin soustanoviteljic – Škofja Loka, Žiri, Železniki, Medvode in Gorenja vas – Poljane. Imamo pa tudi nekaj učencev iz drugih občin, kot sta na primer Kranj in Vodice.

Danes so prevozi organizirani, večina učencev se vozi s kombiji, nekateri koristijo redne avtobusne linije. Na začetku, v 60. letih, so otroci bivali celo v dijaškem domu, saj vsakodnevne prevoza še ni bilo. Po spominu gospe Dolenec je bilo bivanje v dijaškem domu organizirano le prvo leto, kasneje so učencem uredili

organiziran prevoz v šolo in domov s kombiji. Prvošolcev takrat niso imeli, saj so le-ti obiskovali redno osnovno šolo, na našo šolo pa so se vključili v višjih razredih.

Športni in kulturni dnevi

Športni, kulturni, naravoslovni in tehnični dnevi so danes nepogrešljiv del šolskega koledarja. Učenci se jih veselijo in se jih v veliki meri radi udeležujejo. A posebni dnevi niso novost, saj so se jih veselili tudi učenci, ki jih je poučevala gospa Dolenec. Spominja se, kako radi so hodili na športne dneve: »Učenci so veliko tekmovali med seboj in z drugimi šolami. Z glasbenega področja smo imeli predstavitve pevskih zborov, igrali smo na Orffova glasbila.«

Tekmovanja, druženja, povezovanje med šolami – vse to je bilo prisotno že takrat, le da danes poteka bolj organizirano in pogosto na širši

ravni, tudi prek različnih nacionalnih projektov in tekmovanj.

Šole v naravi

Kdo se ne razveseli šole v naravi? Že pred desetletji so se učenci veselili dni, ko so za nekaj časa zapustili učilnice in odšli na morje ali v hribe. »Prva šola v naravi je bila na Debelem rtiču,« se spominja učiteljica. »Redne šole so hodile v šolo v naravi v 6. razredu, pri nas pa je odšla kar cela šola – kar za cel avtobus nas je bilo. Imeli smo tudi šolo v naravi na Stenjaku, kasneje še smučanje za 5. razred.«

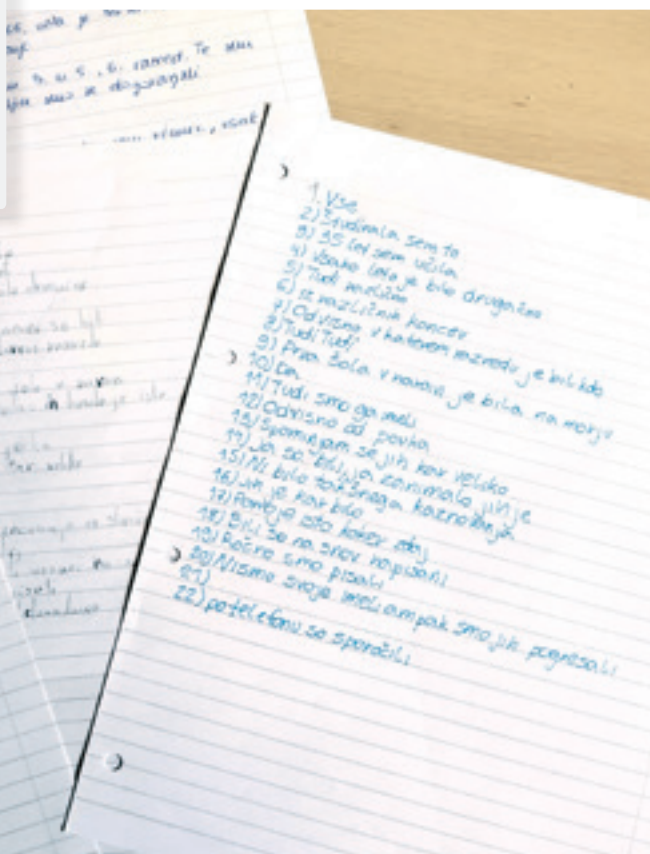
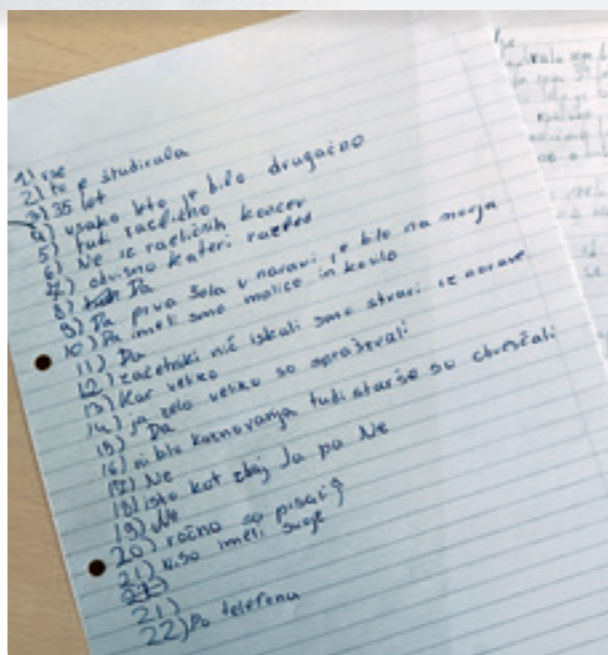
Tudi danes so šole v naravi pomemben del učnega procesa. Poleg učenja v drugem in drugačem okolju dajemo poudarek na učenju socialnih veščin, samostojnosti in spoštovanju narave.

Malica in kosilo

Presenetljivo je, da so imeli učenci toplo malico in kosilo že pred 60 leti. »Spadali smo pod redno osnovno šolo – toplo malico smo dobili na šolo, pa tudi kosilo,« pove gospa Dolenec. Hrana v šoli tako ni novost, danes pa so standardi prehrane višji, veliko pozornosti se posveča zdravi prehrani in prehranskim navadam otrok.

Učni pripomočki nekoč in danes

Skozi pogovor z gospo Valerijo smo ugotovili, da so ena najbolj očitnih razlik med šolo nekoč in danes učni pripomočki »Mi, začetniki, nismo imeli nobenih pripomočkov, nismo imeli nič,« priporoča učiteljica. Uporabljali so predvsem, kar so sami nabrali v naravi ali konkreten material, ki so ga imeli doma. Kasneje so dobili nekaj kock in abak računalno. Spomni se, da so kasneje dobili kalkulator. Po eni strani so se ga razveselili, saj

je precej olajšal delo in računanje, po drugi strani pa so učitelji kmalu ugotovili slabo stran uporabe kalkulatorja – učenci niso več računali, niso poznali postopkov, niso več mislili s svojimi glavami. Kalkulatorje so potem uporabljali le še za to, da so preverili pravilnost izračunanega.

Danes si pouka brez računalnikov, projektorjev, interaktivnih tabel in različnih digitalnih pripomočkov skoraj ne predstavljamo. Učitelji imajo na voljo širok nabor orodij, pripomočkov in didaktičnega materiala, ki pouk naredi bolj slikovit, pester in prilagojen različnim učnim stilom in učencem, kar omogoča učenje na konkretnem nivoju.

Radovednost učencev

Kljub razlikam v tehnologiji, organizaciji in pristopih se eno ni spremenilo — otroška radovednost in ustvarjalnost. »Ja, zelo so bili radovedni. Veliko so spraševali. Vsi so radi hodili v šolo, radi so risali, ročno oblikovali stvari, tudi štrikali so,« pripoveduje gospa Dolenec. Tudi danes se učitelji trudimo ohranjati to radovednost, spodbujati ustvarjalnost in veselje do učenja, le da so metode drugačne in vsebine prilagojene trenutnim družbenim potrebam.

Testi in ocenjevanje

Če danes učitelji pripravljajo teste na računalnikih, jih tiskajo in večkrat prilagajajo individualnim potrebam učencev, je bilo včasih precej bolj zamudno. »Teste sem pisala na roko, prepisala sem jih tolikokrat, kolikor je bilo učencev. Kasneje smo jih preslikovali,« pove učiteljica.

Učitelji danes za pripravo gradiv uporabljajo računalnike, učenci pa dostopajo do virov informacij tudi prek spleta.

Komunikacija s starši

Včasih so starši sporočali, da otroka ne bo v šolo po telefonu ali pa ga preprosto ni bilo. Danes telefon ostaja, vendar so še druge oblike - e-Assistent, elektronska pošta in različne aplikacije, ki omogočajo hitro ter stalno komunikacijo med šolo in starši.

Komunikacija s starši danes res temelji na elektronskih aplikacijah in napravah, vseeno pa je komunikacija v živo nepogrešljiva in nujna pri delu z učenci.

Učbeniki in priprave

Nabor učbenikov je bil včasih omejen, berila so imeli do 5. razreda, nato pa so si učitelji pogosto pomagali med seboj, gradiva so si izposojali, med seboj so si delili tudi napotke in metode poučevanja. Veliko je bilo izobraževanj in druženj med učitelji, ko so delili dobre prakse in izkušnje.

Danes so predvsem na programu z nižjim izobrazbenim standardom na voljo učbeniki in delovni zvezki, ki olajšajo delo tako učiteljem kot učencem. Na posebnem programu učbenikov in delovnih zvezkov ni, učitelji pa za svoje učence pripravijo veliko različnega materiala in vaj za učenje.

Dandanes nepogrešljiv pripomoček pri učenju in poučevanju predstavlja tudi svetovni splet in uporaba informacijsko - komunikacijske tehnologije. Izobraževanje na tem področju je ključno tako za učitelje kot učence.

Kaj smo se naučili?

Gospa Valerija nam je s svojim pripovedovanjem slikovito opisala, kako je šola potekala nekoč. Za njene spomine in pripovedi se ji iskreno zahvaljujemo.

Učenci smo skozi intervju in pogovore na šolski skupnosti dobili primerjavo med šolo nekoč

in danes. Spoznali smo, kako zelo se je marsikaj spremenilo, a hkrati, kako ostajajo nekateri temelji šole enaki – skrb za učence, veselje do znanja in pomembnost sodelovanja.

Čeprav so se časi spremenili, ugotavljamo, da bistvo šole ostaja enako – v ospredju je še vedno znanje, spoštovanje, sodelovanje in skrb za učence. Ob 80-letnici naše šole se zavedamo bogate preteklosti, hkrati pa gledamo naprej – v sodobno, varno in spodbudno učno okolje, kjer ima vsak učenec možnost za napredek in razvoj svojih potencialov.

*Imeti vrata pomeni imeti dom,
prostor varnosti in pripadanja.*

*Imeti odprta vrata srca,
pomeni imeti upanje.*

Rast OŠ Jela Janežiča v šolskih letih 2015/16 – 2024/25

mag. Marjeta Šmid, prof. def., ravnateljica

Mateja Lavrinec, univ. dipl. ped., učiteljica

2015/16

V središču leta 2016 je bilo več pomembnih tem:

- Sodelovali smo pri izvedbi Specialne olimpijade, ki je v tekočem šolskem letu potekala v Škofji Loki (21.5.2016).
- Intenzivno smo pričeli pripravljati izhodišča in potrebe po novih prostorih ter pričeli s pridobivanjem idejne zasnove.
- Na šoli se je prvič izvajal triletni projekt samoevalvacije, ki smo ga poimenovali Sam se učim, za zdravje skrbim. Strokovne podlage smo pripravili skupaj s Šolo za ravnatelje, ki je na šoli izvedla preverjanje na tem področju. Namen projekta je izboljšanje učenja in poučevanja ter dosežkov učencev.
- Obenem so se nadaljevale dejavnosti ob 70 letnici OŠ Jela Janežiča. V sklopu le-te je potekala prireditev, bazar, obeležje Dni evropske kulturne dediščine, okrogla miza o zaposlovanju oseb s posebnimi potrebami, dan odprtih vrat za strokovne delavce in predavanje.

Učenci so tekom leta sodelovali na različnih tekmovanjih, najbolj uspešni pa so bili na športnem področju, kjer je OŠ Jela Janežiča za šolsko leto 2015/16 prejela bronasto priznanje za najbolj športno šolo v kategoriji najbolj športnih osnovnih šol s prilagojenim programom, ki ga podeljuje Zavod za šport RS Planica. V poletnih mesecih je potekalo počitniško varstvo za učence z največjimi potrebami.

Šola je tudi v tem letu nadaljevala s programom Ekošole. V okviru projekta je potekalo ločeno zbiranje odpadkov, izpraznjenih kartuš in baterij ter plastičnih pokrovčkov, ki jih podarjamo v humanitarne namene. Prav tako so bile izvedene zbiralne akcije odpadnega papirja. Tema Ekoprojektnega tedna je bila Živim z naravo.

V okviru Ekošole je šola prejela ponudbo za sodelovanje na tekmovanju *Kuhna pa to*, katere osrednji cilj je bila priprava zdravih lokalnih tradicionalnih jedi. Tekmovanja se je pod mentorstvom prof. gos. in bio. Urše Brenkuš udeležilo šest učenk. Na regijskem tekmovanju aprila 2016 so dosegle 1. mesto in se uvrstile na državno tekmovanje.

2016/17

V šolskem letu 2016/17 smo bili sprejeti v za Slovenijo pomemben pilotni projekt v okviru »Mreže strokovnih institucij za podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam«, ki smo ga poimenovali projekt SCPI – Strokovni center za podporo inkluziji. OŠ Jela Janežiča je bila vodilna partnerica konzorcija osnovnih šol s prilagojenim programom iz Škofje Loke, Radovljice in Jesenic, pokrivali smo področje Zahodne Slovenije, koordinatorica konzorcija je bila univ. dipl. soc. kult. in ped. Irena Prašnikar. Projekt, ki je trajal od 18. aprila 2017 do septembra 2020, je bil namenjen analizi potreb ter nudenju podpornih oblik pomoči otrokom s posebnimi potrebami, njihovim družinam in strokovnim delavcem vzgojno-izobraževalnih ustanov ter drugih institucij. Cilj je bil celovitejša in aktivnejša inkluzija otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v družbo, ter priprava predlogov systemske ureditve s ciljem, da se na področju posebnih potreb oblikujejo ti. strokovni centri.

V istem obdobju se je šola vključila v razvojni projekt Ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti s samoevalvacijo (OPKakovost – Vzpostavitev, dopolnitev in pilotni preizkus modela ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti v vzgoji in izobraževanju). V projektu OPK so v konzorcijskem partnerstvu sodelovali štirje javni zavodi – Šola

za ravnatelje (poslovodeči partner), Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje in Državni izpitni center. OŠ Jela Janežiča je v projektu sodelovala kot razvojna šola in kot edina osnovna šola s prilagojenim programom.

Novost tega šolskega leta je bilo tudi sodelovanje pri mednarodnem projektu Erasmus+ „Naravna učna okolja“. Projekt je bil financiran s strani Evropske unije, vodila pa ga je belgijska nevladna organizacija BOS+ Vlaanderen v sodelovanju s partnerji iz Velike Britanije in Slovenije. »Erasmus + ekipo« sta v Sloveniji sestavljali dve osnovni šoli s prilagojenim programom (OŠ Jela Janežiča Škofja Loka in OŠ Ljuba Šercerja Kočevje), Gozdarski inštitut Slovenije ter Inštitut za gozdno pedagogiko. Aktivnosti so potekale tudi v okviru Mreže gozdnih vrtcev in šol Slovenije.

Najstarejši učenci posebnega programa so se v tekočem letu vključili v evropsko financirani WELLNESS PROJEKT 2016 (»Zdrav življenjski slog«), ki je potekal v sodelovanju s Specialno olimpijado Slovenije in društvom Sožitje. Namen projekta je bil vključevanje odraslih oseb s posebnimi potrebami v širše družbeno okolje ter spodbujanje zdravega življenjskega sloga.

Na športnem področju je šola ponovno prejela bronasto priznanje za najbolj športno šolo v kategoriji osnovnih šol s prilagojenim programom, ki jo podeljuje Zavod za šport RS Planica.

Pomembno vlogo na šoli ima tudi nadstandardni program, usmerjen v delo z učenci s soobstojem več težav, ki vključuje logopedsko obravnavo, nevrofizioterapijo, senzorno integracijo, multisenzorne dejavnosti, terapije s psi, obravnave otrok z avtističnimi in čustveno vedenjskimi motnjami ter drugimi težavami. Število ur nevrofizioterapije se je v tem letu povečalo z osem na 11 ur tedensko.

Poleg pedagoških dejavnosti in razvojnih projektov se je šola posvetila tudi pridobivanju finančnih sredstev za nadzidek, pri čemer so občine ustanoviteljice k soustanoviteljstvu povabile tudi Občino Medvode.

2017/2018

V letu 2018 je šola pripravila podlage za pristop k statusni spremembi, da se občinam soustanoviteljicam (Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane, Železniki in Žiri) pridruži še Občina Medvode. Občina Škofja Loka pa je izvedla javni razpis za izbiro izvajalca projektne dokumentacije za nadzidek. Sklep o izbiri projektanta Mega Team je februarja 2018 postal pravnomočen.

Zaradi prostorske stiske smo, poleg že obstoječe skupine učencev posebnega programa v prostorih Društva Sožitje, organizirali delo na Zavodu za šport za dva oddelka posebnega programa, saj je v matični stavbi zmanjkalo vseh možnosti in koticov za organizacijo pouka.

Dobro je zaživel program praktičnega usposabljanja za delo v zunanjih institucijah (vrtec Najdihojca, Bazen Škofja Loka, Knjižnica Ivana Tavčarja, Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka in Zavetišče za mačke Škofja Loka). Oblikovala se je mreža organizacij, pripravljenih mladim nad 18 let v posebnem programu omogočiti pridobivanje delovnih izkušenj, v šoli pa smo iskali rešitve, kako sistemsko urediti »prakso« v zunanjih organizacijah. Z občasnim in kratkotrajnim delom naših mladostnikov v zunanjih organizacijah smo se bolj približali lokalni skupnosti, utrjevali socialne stike in krepili občutek družbene odgovornosti. Usposabljanje za delo se je pričelo izvajati v obliki prostovoljnega dela in je bilo prilagojeno sposobnostim posameznika. Učenci so postali prostovoljci z delovnim programom, ki sovпада z vsebinami šolskega programa Usposabljanje za življenje in delo.

Delovanje strokovnega centra SCPI je bilo v letu 2018 v polnem razmahu. Uvajale so se inovativne prakse, izvajala so se predavanja, delavnice, svetovanja ter individualna pomoč učencem, družinam in strokovnim delavcem vzgojno-izobraževalnih ustanov. Podpora je bila usmerjena v delo z otroki s posebnimi potrebami v predšolskem in šolskem obdobju ter v njihovo vključevanje v širše okolje ter zaposlovanje. Oblikovali so se strokovni timi s povezovanjem strokovnjakov iz vzgoje in izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva.

Novost tega šolskega leta je bilo tudi sodelovanje v projektu lokalnega značaja Vključevanje

mladih s posebnimi potrebami v športne aktivnosti (VMPPŠA). Projekt so zasnovali Zavod za šport Škofja Loka s partnerjema OŠ Jela Janežiča (koordinator prof. def. Damjan Kojzek) in Smučarskim klubom Alpetour. S tem projektom smo želeli zagotoviti strokovni kader za izvedbo športnih dejavnosti, predvsem na snegu. Učitelji so izobraževali trenerje za delo z otroki s posebnimi potrebami.

Uspešno sta bila izvedena konferenca »Naravna učna okolja« in priprava pisnih strokovnih podlag za pouk v gozdu za otroke s posebnimi potrebami.

2018/19

V šolskem letu 2018/19 je bila posebna pozornost namenjena pridobivanju dokumentacije in začetku gradnje nadzidka.

V okviru Strokovnega centra za podporo inkluziji (SCPI) so nastali učinkoviti modeli pomoči in delovanja, izdelane so bile smernice ter vizija strokovnega centra, kar je bilo predstavljeno tudi Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ) ter Zavodu RS za šolstvo.

Na šoli so potekale številne aktivnosti, od povezovanja in vključevanja vsebin projekta Erasmus+ Zelena učna okolja, projekta Vključevanje mladih s posebnimi potrebami v športne aktivnosti - VMPPŠA. Na novo smo se vključili v projekt POGUM (PO-djetnost, Gradnik za-Upanja Mladih), katerega namen je bil krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem v osnovnih šolah. Pod vodstvom koordinatorice prof. def. Andreje Rihtarišič Mladenović smo uvedli nove prakse izvajanja nekaterih dejavnosti, kot so skupni nastopi učencev različnih programov.

Učenci so bili ponovno zelo aktivni na različnih tekmovanjih, še posebej na športnem področju. Učenka posebnega programa je bila zaradi svojih dosedanjih tekmovalnih uspehov in vztrajnosti v kolesarjenju nagrajena z uvrstitvijo v ekipo, ki se je marca 2019 udeležila svetovnih iger specialne olimpijade v Abu Dhabiju. Na igrah je osvojila zlato in bronasto medaljo.

2019/2020:

Z začetkom šolskega leta 2019/20 se je šola morala razširiti na novo dodatno lokacijo. Najstarejši učenci posebnega programa so se preselili v prostore Gasilskega doma (Studenec 5), kjer je bilo poleg pouka delo organizirano tudi po vzoru dnevne stanovanjske skupine. Glavni namen tega programa je bil omogočiti učencem učenje za čim bolj samostojno življenje v vsakdanjih situacijah, seznanjanje z različnimi zaposlitvami v šoli in izven nje ter njihovo praktično preizkušanje. Učenci so se navajali na samostojnost, sami pripravljali malico ter skrbeli za urejenost prostorov ter okolice.

Kot implementacijska šola smo aktivno sodelovali v projektu POGUM, v okviru katerega smo spodbujali način razmišljanja in razumevanja podjetnosti v osnovnih šolah kot zmožnost razvijanja ustvarjalnosti, inovativnosti in proaktivnosti posameznika ter skupin. Že 12 let smo nadaljevali tudi s programom Ekošole. Novost Ekošole je bila organizacija »eko projektnega tedna« na temo recikliranja in zmanjševanja odpadkov, ki je bil zelo uspešen. Oblika ekoprojektnega tedna se je trajno ohranila.

V tem letu smo pričeli z novim triletnim ciklom ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti s samoevalvacijo. Vodja kakovosti mag. Andreja Gorše, prof. def., se je izobraževala naprej, imenovan je bil razvojni tim. Zastavili smo si nove cilje in pričeli z uvodnimi aktivnostmi, nato pa nas je marca 2020 presenetila pandemija covid-19. Pouk na daljavo je popolnoma spremenil način dela. Naš glavni cilj je bil opolnomočiti učence in njihove družine za učenje na daljavo, ohranjati učno kondicijo učencev ter zagotavljati napredek v skladu z učnim načrtom. Vzpostavili smo sistem individualne učne pomoči, okrepili sodelovanje s starši in spodbudili medsebojno povezovanje. Ob tem smo ugotovili, da tako učencem kot učiteljem in družinam primanjkuje znanja na področju informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT). Zato smo se dogovorili, da bomo obstoječe cilje nadgradili in jim dodali nove, prilagojene potrebam sodobnega izobraževanja. Covid-19 nam je prinesel veliko potrebo po dodatnem izobraževanju strokovnih delavcev,

najpomembnejše spoznanje pa je bilo, da učencev s posebnimi potrebami ni mogoče izobraževati na daljavo, saj potrebujejo neposreden stik.

2020/2021

V šolskem letu 2020/21 smo bile vse šole in javni zavodi zaradi epidemije covida-19, primorani prilagoditi vsebine in oblike dela. Prilagodili smo kratkoročne cilje in jih uskladili s trenutnimi razmerami ter potrebami dela. Pouk je potekal v skladu s *Priporočili za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti v času epidemije covida-19* po modelu B, ki je omogočal izvajanje vseh vzgojno-izobraževalnih dejavnosti v šoli. Šola je pripravila *Načrt zagotavljanja kontinuiranega dela v osnovni šoli v razmerah, povezanih s covidom-19*, hkrati pa izvedla tudi evalvacijo izobraževanja na daljavo v preteklem šolskem letu.

Pouk je poleg matične šole potekal še na treh dislociranih enotah – v prostorih Društva Sožitje, Zavoda za šport in Gasilskega doma. Posebna pozornost je bila namenjena organizaciji dela na zunanjih lokacijah in skrbi za telesno pripravljenost učencev. Velik poudarek je bil tudi na usposabljanju pedagoških in drugih strokovnih delavcev, zlasti na razvoju pedagoških digitalnih kompetenc.

Ena od posebnosti tega šolskega leta je bila organizacija pouka športne vzgoje v dvorani Poden (od 17. oktobra 2020 do 31. januarja 2021). Prav v tem času je namreč v lokalni skupnosti, konkretno v Centru slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka, nastala potreba po novih prostorih za namestitev prebivalcev glede na normative in standarde v primeru covid-19. Primerna je bila telovadnica šole. Skupaj z Občino Škofja Loka ter Centrom slepih, slabovidnih in starejših je šola pridobila potrebna dovoljenja. Opravljen je bil pregled prostorov s strani zdravstvene stroke, ki je zagotovila povsem varno delovanje šole in bivanje prebivalcev Centra slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka, obolelih s covidom-19, v telovadnici OŠ Jela Janežiča.

Na tem mestu se vsi zaposleni šole iskreno zahvaljujemo tako lokalnim skupnostim občin ustanoviteljic, zlasti pa učencem in staršem, ki so nesebično omogočili prepotrebno pomoč starejšim občanom v naši sredi.

Šola se je v šolskem letu 2020/21 vključila v nov projekt Varno in spodbudno učno okolje, ki ga je podprl Zavod RS za šolstvo (ZRSŠ). Po covidu-19 smo močno čutili potrebo po ponovni vzpostavitvi običajnega šolskega življenja. Projekt je potekal od septembra 2020 do septembra 2023, dejavnosti projekta pa potekajo še danes, saj je skrb za varno in spodbudno učno ter delovno okolje postala del šolskega vsakdana. V okviru razvojne naloge smo razvijali pedagoško prakso, prilagojeno individualnim potrebam, posebnostim in zmožnostim učencev.

Eno od bistvenih področij je bila uvedba elementov formativnega spremljanja, izbrali smo postavljanje ciljev in spremljanje lastnega napredka. S tem smo želeli vsakega učenca opolnomočiti za odgovoren pristop do lastnega razvoja in učnega uspeha. Spodbujali smo njihovo aktivno vlogo pri učenju, jih vključili v sooblikovanje učnega procesa ter jim omogočili medvrstniško sodelovalno učenje. Namen projekta je bil tudi širjenje dobrih praks in učinkov formativnega spremljanja med učitelji v kolektivu.

Septembra 2020 se je zaključil štiriletni pilotni projekt Mreža strokovnih institucij za podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam, SCPI. Dejavnosti, vzpostavljene v okviru projekta, so se ohranile kot del rednega dela, zaposlitve po specifikih, končni cilj pa ostaja sistemska vzpostavitev mreže strokovnih centrov. Velik dosežek v okviru centra SCPI je izdaja zbornika pod uredništvom koordinatorice Irene Prašnikar z naslovom *Strokovni center za podporo inkluziji, poročilo o projektu*, ki se v elektronski obliki nahaja na spletni strani šole. Zbornik vsebuje šestnajst strokovnih prispevkov, ki se navezujejo na utemeljitev strokovnega centra, tako po organizaciji kot vsebini. Nastajali so skozi celotno štiriletno obdobje projekta.

2021/2022

V letu 2021 smo se soočili z dvema valoma epidemije covida-19. Šolanje je v tem obdobju potekalo v skladu s *Priporočili za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti v času epidemije covida-19* po modelu B. Model B je za otroke s posebnimi potrebami določil šolanje v

živo v šoli, in ne doma, zato je imela šola v drugem valu odprta vrata. Zaradi razmer smo velik poudarek namenili izobraževanju na področju računalništva, saj se je za obolele pouk izvajal na daljavo s pomočjo aplikacije Microsoft Teams. Veliko časa smo posvetili tudi individualizirani in individualni pomoči učencem.

Ena največjih sprememb v strateškem delovanju šole je bil nov Odlok o ustanovitvi, ki je bil objavljen v uradnem listu RS dne 28.5.2021. Občina Medvode je s tem Odlokom pristopila kot nova ustanoviteljica in se priključila štirim dosedanjim občinam ustanoviteljicam: Škofji Loki, Gorenji vasi – Poljane, Železnikom in Žirem. Skladno z zakonodajo se je oblikoval nov svet šole, ki je s svojim delom pričel dne, 16.12.2021. Šola je uredila posodobljen vpis v register na sodišču z dodatno novo občino. S tem so bili dani vsi pogoji za skupno gradnjo nadzidka, k čemur je aktivno pristopila Občina Škofja Loka.

2022/23

V šolskem letu 2022/23 so na šoli potekala obsežna gradbena dela, ki so vključevala ojačitev temeljev in rekonstrukcijo obstoječih dveh etaž. Zaradi gradnje je pouk za 12 oddelkov potekal na petih različnih lokacijah: v šoli, Gasilskem domu, prostorih Društva Sožitje, Kapucinskem samostanu in na Zavodu za šport. Tehnična učilnica je bila začasno preseljena v garderobo, učenci pa so začasno imeli garderobe kar pred učilnicami. Žal pa se je pri gradnji sredi leta 2023 zataknilo zaradi stečaja podjetja Tipo d.o.o, ki je gradnjo izvajalo.

Čeprav smo zaradi razpršenosti lokacij pogrešali tesnejše sodelovanje, ki je značilno za koncept učeče se skupnosti, ocenjujemo, da smo tako osnovni kot obogatitveni program uspešno izvedli. To potrjujejo številne realizirane dejavnosti v šolskem letu 2022/23, uspešno načrtovanje za leto 2023/24 ter zunanja priznanja za dosežke naših učencev. Ponosni smo na priznanje za *Najbolj športno šolo* (podeljuje Zavod za šport RS Planica) ter priznanje za *Najboljše otroško oz. mladinsko glasilo* (podeljuje Društvo specialnih in rehabilitacijskih pedagogov). Ti priznanji imata še posebej velik pomen, saj odražata in dokumentirata delo vseh učencev in zaposlenih.

V šolskem letu 2022/23 smo pričeli z drugim triletnim obdobjem (četrto leto) ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti s samoevalvacijo. Zastavili smo si cilje na treh ključnih področjih: učenčevi dosežki v razvoju in načrtovanju, profesionalni razvoj in učenje učiteljev ter varno in spodbudno učno okolje. Na podlagi izbranih dejavnosti in ciljev smo oblikovali standarde ter kazalnike za vsako področje.

V sklepni fazi je potekal projekt *Komunikacija s starši*. V okviru tega smo pripravili protokol komuniciranja, razdeljen na dva dela. Septembra smo staršem že lahko predstavili skupni Protokol »Znamo komunicirati s starši«, katerega namen je spodbujanje dialoga in seznanitev z načini komuniciranja na šoli. Sledila je še priprava internega protokola za zaposlene.

V okviru projekta *Erasmus+ Volunteering Project: Kids in Action 7* so na šoli sodelovali prostovoljci iz tujine, vključeni v Evropsko prostovoljno službo, namenjeno mladim od 17. do 30. leta.

Pomembna novost tega šolskega leta pa sta bila tudi dva nova oddelka za učence z motnjo avtističnega spektra, ter vključevanje elementov montessori pedagogike.

2023/2024

Šolsko leto 2023/24 se je pričelo na način, ki ga nihče ni pričakoval. Selitev v nove prostore se je zamaknila za eno leto, saj je šlo podjetje Tipo d.o.o. poleti 2023 v stečaj. Po stečaju je gradnjo prevzelo podjetje GIB, in sicer je z deli začelo šele pomladi 2024, k čemur so občine aktivno pristopile pod vodstvom Občine Škofja Loka. Začetek avgusta 2023 so v občinah ustanoviteljicah obsežne poplave povzročile ogromno škode, zalilo je tudi nekaj domov družin naših učencev, voda je zalila tudi pritličje in kletne prostore šole. Posledično se je pouk še vedno odvijal na več lokacijah, v tem šolskem letu kar na osmih: v Gasilskem domu (Studenec 5), na Sožitju (Kapucinski trg 8), Zavodu za šport (Podlubnik 1c), Društvu upokojencev, Društvu invalidov v vojašnici (Partizanska 1), v Kapucinskem samostanu (Kapucinski trg 1), Vrtcu Škofja Loka (Podlubnik 1d) ter v matični šoli. Iskrena hvala vsem, ki ste nam stopili naproti in odstopili svoje prostore.

Ker vsi prostori na zunanjih lokacijah niso bili dostopni vsem učencem, smo morali prilagoditi oddelke ter organizacijo prehrane in prevozov. Ta situacija nas je spodbudila k še večjemu poudarku na medsebojnih odnosih in spoštljivi komunikaciji. Kljub izzivom smo si prizadevali, da bi učenci osvajali znanje, razvijali veščine in pridobili nove izkušnje, ki prispevajo k njihovi samostojnosti, prilagajanju in iznajdljivosti. Vsem, ki so nam nesebično odstopili prostore, se iskreno zahvaljujemo.

Leto 2023/24 je bilo zaznamovano tudi s pripravo na novo obliko razširjenega programa OŠ, razvojem učenja s pomočjo montessori pedagogike, formativnim spremljanjem ter nadgradnjo specialno-rehabilitacijske diagnostike. V okviru projekta »Znanje za digitalne kompetence« so za učence potekala dodatna IKT izobraževanja. Učenci so dosegli odličen uspeh v aktivnosti Misija – zeleni koraki, kjer so osvojili prvo mesto Ekošole. V ekoprojektnem tednu so se posvetili temi morja in pripravili razstavo, ki je navdušila tudi zunanje obiskovalce.

2024/2025

Začetek šolskega leta 2024/25 je prinesel nov mejnik za učence in zaposlene, saj se je z rekonstrukcijo in nadzidavo pričelo novo obdobje v zgodovini šole. Dne, 28. avgusta 2024, je šola za nove prostore dobila uporabno dovoljenje. Pouk po več letih ponovno poteka zgolj na eni lokaciji, saj smo s prenovo šole pridobili nove senzorne kotičke in opremo, matične učilnice, kuhinjske kotičke, prostore za praktično delo, zbornico, glasbeni in računalniški prostor, knjižnico, garderobe, dvigalo, dodatno stopnišče in prenovljen atrij. Pri zbiranju sredstev za nakup senzorne opreme sta nam z akcijo Manj svečk za manj grobov, v organizaciji Dobrodelnega društva Fundacija svečka Škofja Loka, na pomoč priskočila g. Tomaž Paulus in g. Sebastjan Čadež, za kar se jima iz srca zahvaljujemo.

Šola je obogatena z osteklenim vhodom, pod katerim se skrivajo prostorne požarne stopnice ter garderobe za učence in zaposlene. Pridobitev v pritličju je nov nadstrešek v atriju, ploščadi za gibalno ovirane na prostem ter učilnice

z neposrednim dostopom v atrij. Zgradba ima novo dvigalo, prostor za hišnika, sanitarije, stavbno pohištvo, talne in stenske obloge. V prvem nadstropju smo z rekonstrukcijo na novo pridobili tri matične učilnice, večnamenski prostor z računalniškim kotičkom in galerijo, prostore za individualno obravnavo, tj. za svetovalno delo, DSP in logopeda ter za skupine ob delitvi pouka. Na povsem novem 600 m² velikem nadzidku se razprostira: šest matičnih učilnic, učilnica za glasbeno umetnost, knjižnica, kabinet za individualno in svetovalno delo, IKT kabinet, ter prostori uprave (računovodstvo, tajništvo in prostori vodstva). Nikakor ne smemo pozabiti na izpolnjeno veliko željo učiteljev po novem dovolj velikem konferenčnem prostoru oziroma zbornici.

Velik poudarek v šolskem letu 2024/25 je kot v vseh preteklih šolskih letih namenjen programu Ekošole z osrednjo temo »energija«. Zaključili smo drugo triletno obdobje dvigovanja kakovosti naše šole. Na konferenci v aprilu 2025 smo na temo kakovosti predstavili primere dobrih praks. Pri načrtovanju smo ohranili aktivnosti, ki so se v preteklem obdobju izkazale kot uspešne, ter dodali nekaj novih, s katerimi želimo nadgraditi naše delo. Rdeča nit dejavnosti je »Skupaj nabiramo znanja, spretnosti in veščine, postavljamo cilje ter spremljamo lasten napredek«. Šola pa se je pridružila tudi triletnemu projektu Digitrajni učitelj, ki strokovnim delavcem omogoča nova znanja s področja multimedije. Po izvedbi skoraj polovice izobraževanj se je projekt Digitrajni učitelj na nivoju celotne države žal ukinil.

Naša šola je bila glavna organizatorica 35. občinskega otroškega parlamenta, ki je potekal dne, 13. marca 2025, v Sokolskem domu in so se ga udeležile vse štiri škofjeloške osnovne šole. Dva naša učenca sta občino Škofja Loka zastopala na nacionalnem otroškem parlamentu.

Poleti 2025 smo skupaj z Društvom prijateljev mladine Škofja Loka začeli vključevati naše učence v njihove dejavnosti počitniškega varstva. V ta namen smo izobrazili dve študentki in pripravili izobraževanje za animatorje počitniškega varstva, obveščali starše, koordinirali delo in sodelovanje vseh deležnikov pri organizaciji in izvedbi varstva. S tovrstnim sodelovanjem z DPM Škofja Loka bomo nadaljevali tudi v prihodnje.

Ključni poudarki skozi leta

1. Razvoj inkluzije in podpornih storitev

- Šola je vodila in sodelovala v različnih projektih za izboljšanje podpore otrokom s posebnimi potrebami (npr. SCPI – Strokovni center za podporo inkluziji, Mreža strokovnih institucij za podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam).
- Z dodatno podporo občin ustanoviteljic omogočamo nadstandardni program, ki vključuje nevrofizioterapijo, logopedsko obravnavo, individualno pomoč, multisenzorne dejavnosti, terapije s psi, dejavnosti in prilagoditve za otroke z motnjo avtističnega spektra, jutranje varstvo in računalniške dejavnosti, vse v dogovorjenih deležih.

2. Poudarek na športu

- Šola je večkrat prejela priznanje za najbolj športno šolo (Zavod za šport RS Planica).
- Sodelovala je v projektih za vključevanje otrok v šport (VMPPŠA, Wellness projekt).
- Učenci so dosegali uspehe na športnih tekmovanjih, vključno z osvojenimi medaljami na Specialni olimpijadi.
- Vsako leto izvajamo tri vrste šol v naravi za posebni program za različne stopnje samostojnosti, Vseživljenjsko učenje Strunjan za posebni program UŽD, zimsko in letno šolo v naravi za 5. in 6. razred, tečaje plavanja za 1. in 3. razred ter Rotary plavalni tečaj za neplavalce.

3. Razširjeni učni programi in razvoj digitalnih kompetenc

- Šola je sodelovala v različnih mednarodnih in nacionalnih projektih (Erasmus+ Zelena učna okolja, POGUM, OPKakovost, Varo in spodbudno učno okolje), katerih dejavnosti izvajamo tudi po zaključku le-teh, saj postanejo del življenja šolske skupnosti.
- Zaradi izkušenj pouka na daljavo in razvoja spletnih orodij ter umetne inteligence od leta 2020 poteka izobraževanje učiteljev na področju digitalnih kompetenc: (Oblak 365,

Digitrajni učitelj). Prav tako na tem področju poteka izobraževanje učencev (ne-varnost spleta, MS Teams, projekt Dvig digitalnih kompetenc) .

- Vsa leta posvečamo posebno pozornost varnemu in spodbudnemu (učnemu in delovnemu) okolju, formativnemu spremljanju ter kakovostnim dejavnostim in projektom, kot so Korak k sončku, Teden pisanja z roko, Varo s soncem, Dnevi evropske kulturne dediščine, Veter v laseh.
- Ponujamo različne interesne dejavnosti ter pripravljamo glasilo *Stezice*, ki je večkrat prejelo priznanje za najboljše šolsko glasilo v Sloveniji.
- Ponosni smo tudi na uspehe učencev na tehničnem, likovnem in gibalno-športnem področju, ter na program prostovoljstva.

4. Infrastrukturne posodobitve in selitve

- Od leta 2016 je šola načrtovala in pridobivala sredstva za nadzidek. Gradnja se je začela poleti leta 2022 in končala avgusta 2024.
- Že prej zaradi prostorske stiske, zlasti pa v času gradnje, je pouk potekal na več različnih lokacijah, kar je zahtevalo prilagoditve organizacije in logistike.
- V šolskem letu 2024/25 je bila šola prenovljena in razširjena, s čimer je pridobila nove učilnice, knjižnico, zbornico, konferenčno sobo, prostore za individualno delo, dvigalo in drugače zasnovan atrij šole.
- Pomen še ene gradnje, in sicer gradnje učeče se skupnosti, je po covidu-19 in rekonstrukciji ter gradnji dobil novo dimenzijo, saj pouk na enem mestu za vse učence zaradi povezovanja omogoča več podpornih storitev in takojšnje reagiranje.

5. Dodatne dejavnosti in strokovna podpora

- Šola sodeluje pri programih, kot so Državna računalniška tekmovanja, Ekošola, Tradicionalni slovenski zajtrk, Shema šolskega sadja, Rotary Miklavž, Jadranje za jutri ter prostovoljstvo.

- Na OŠ Jela Janežiča se izvaja program Usposabljanje za življenje in delo (UŽD).
- Izvajajo se strokovne supervizije, ki jih izvajajo klinična psihologinja, logopedinja, strokovnjakinja s področja avtizma in pedopsihiatrinja.
- V okviru strokovnega centra se osredotočamo na pripravo individualiziranih programov, svetovalne storitve, organizacijo dodatne strokovne pomoči, sodelovanja s skupnostjo, strokovna izobraževanja in seminarje za starše.
- Medinstitucionalna srečanja so nastala s ciljem celostne podpore osebam s posebnimi potrebami. Skupno je bilo do sedaj izvedenih pet posvetov, in sicer 4. 3. 2022, 20. 5. 2022, 24. 11. 2022, 30. 11. 2023 in 28. 3. 2025.
- Potekali so tudi interni posveti, katerih namen je, da skupaj razmišljamo, se posvetujemo in ustvarjamo čim boljše okolje za delo na šoli.

6. Za konec še nekaj podatkov

Gibanje števila učencev od 2015 do 2025

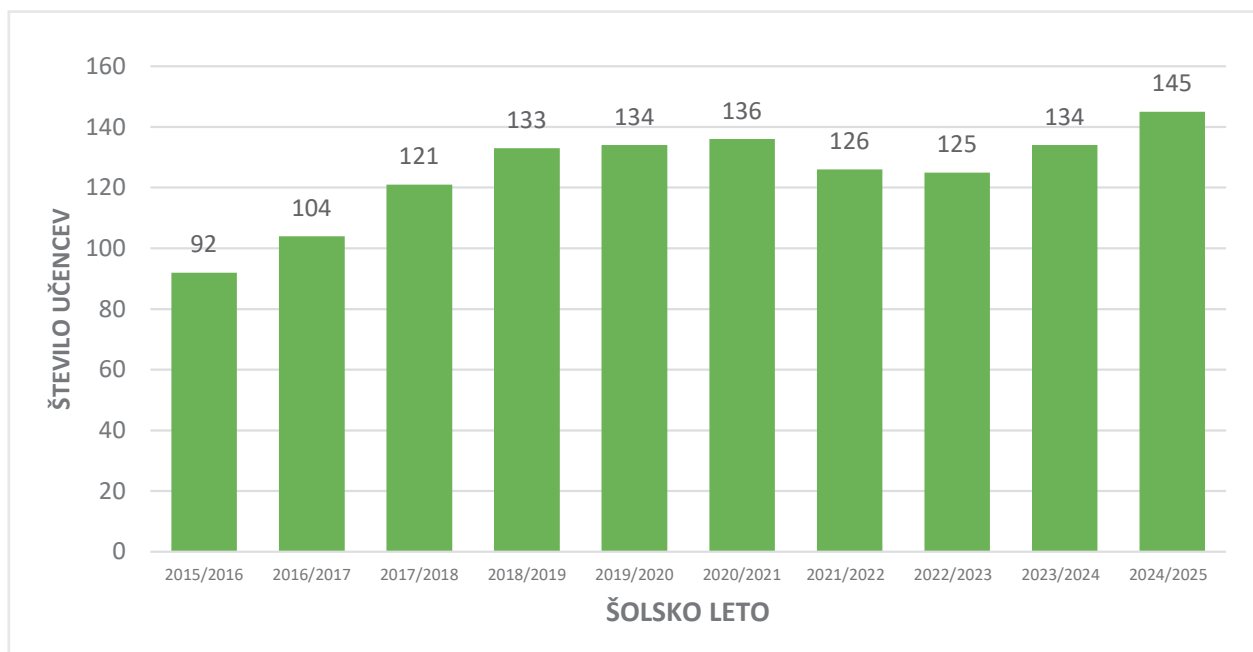
Z grafa številka 1 je razvidno gibanje števila učencev OŠ Jela Janežiča, ki narašča. Naraščanje poteka skladno z naraščanjem števila učencev v celotni gorenjski regiji, kar je razvidno z grafa št. 2.

Gibanje števila zaposlenih od 2005 do 2025

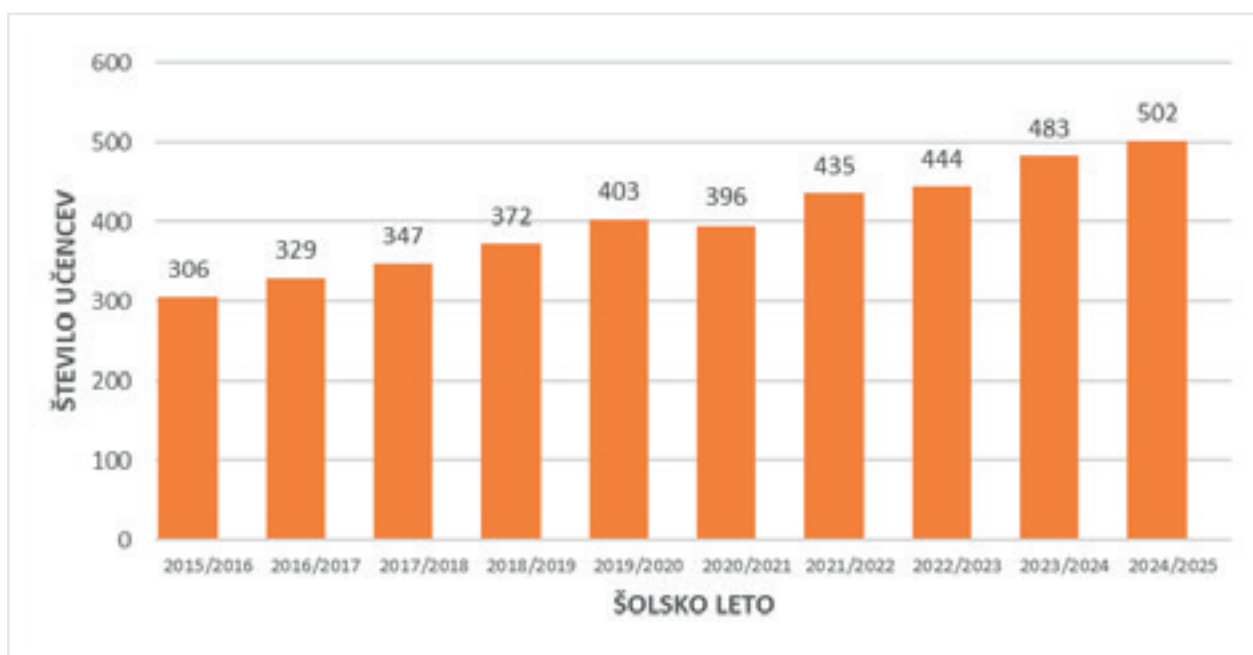
Z grafa št. 3 je razvidno število in struktura zaposlenih v letih od 2005 do 2015, z grafa št. 4 pa od 2016 do 2025. Pred desetletjem je bilo v OŠ Jela Janežiča 46 zaposlenih, v letu 2025 pa 82.

Število zaposlenih po strukturi od leta 2015 do 2025 narašča:

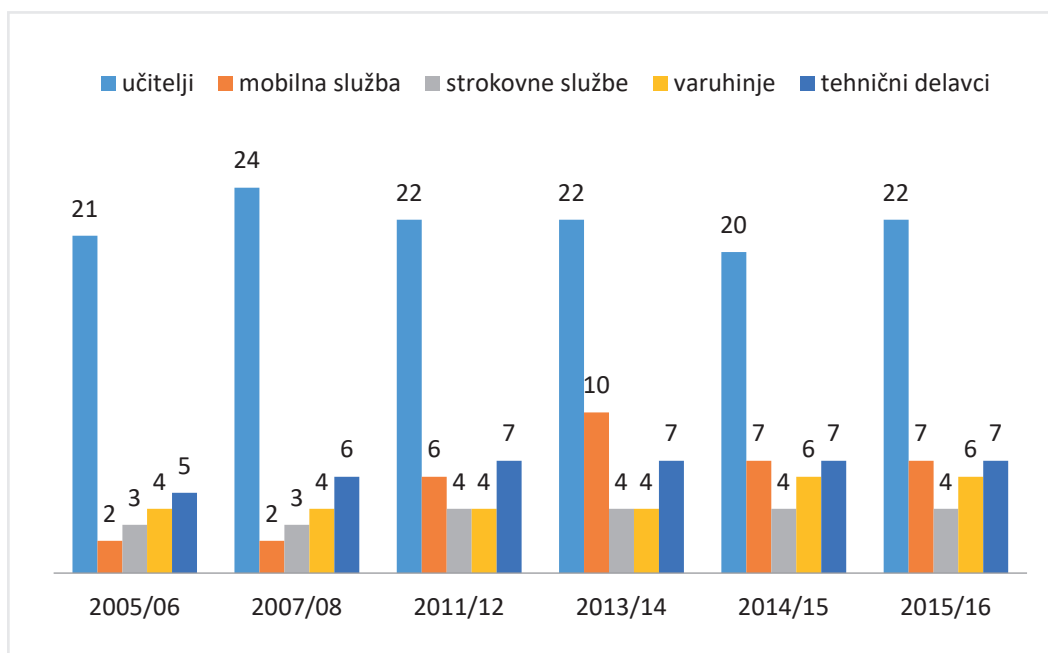
- strokovni delavci: od 22 na 43,
- mobilna služba: ostaja 7,
- strokovne in svetovalna služba: od 4 na 7,
- varuhi, spremljevalci: od 6 na 15,
- tehnične in administrativne službe: od 7 na 10.

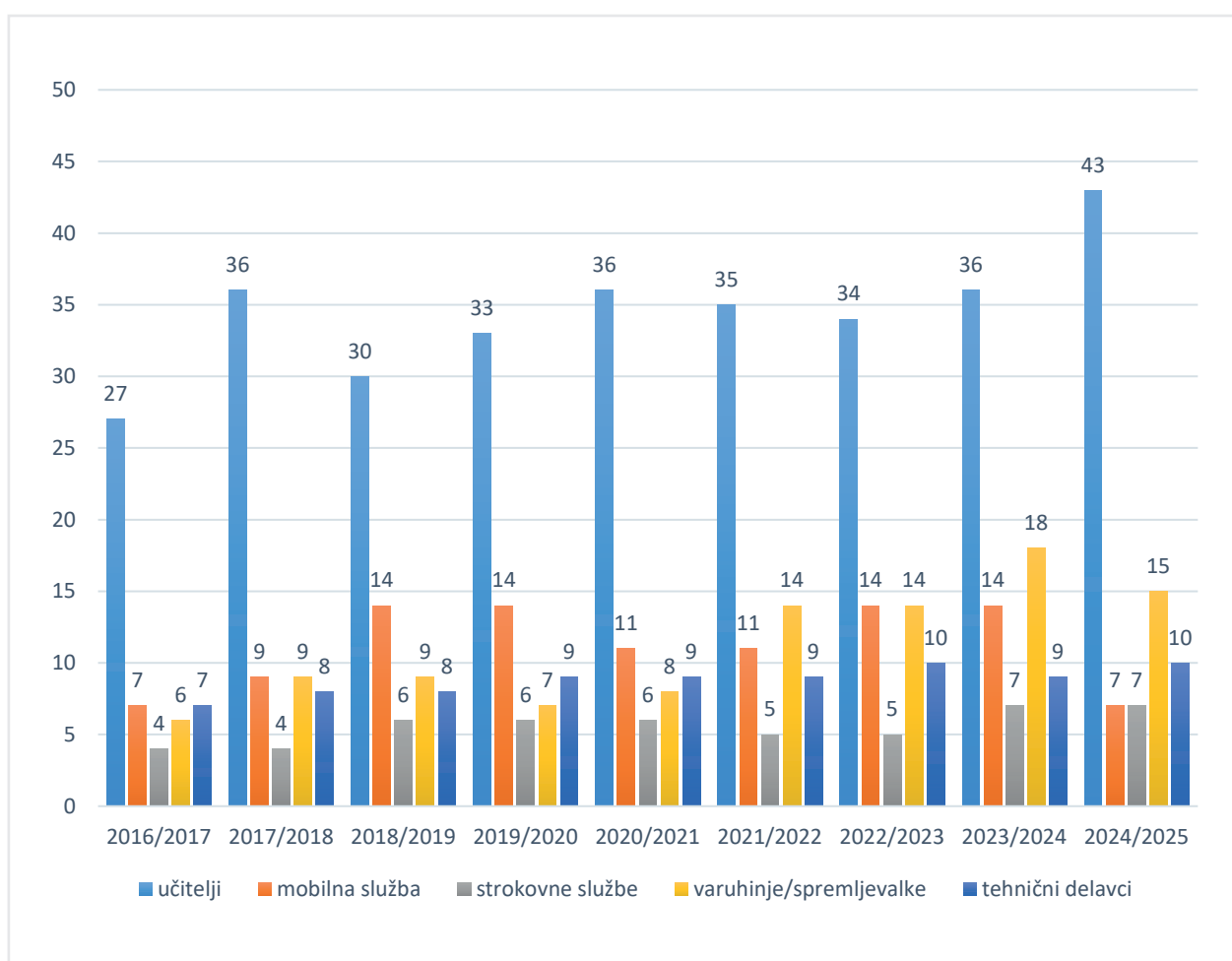
Grafšt. 1: Število učencev od 2015 do 2025 na OŠ Jela Janežiča

Grafšt. 2: Število učencev na šolah s prilagojenim programom od 2015 do 2025 na Gorenjskem

Grafšt. 3: Število in struktura zaposlenih od 2005 do 2015

Grafšt. 4: Število in struktura zaposlenih od 2016 do 2025

Gradnja nadzidka in rekonstrukcija OŠ Jela Janežiča

mag. Marjeta Šmid, prof. def., ravnateljica

Uvod

Od leta 2015 je število vključenih učencev v šolo pričelo ponovno naraščati. V letu 2016 smo presegli število 100, medtem ko je bila šola zgrajena za največ sedemdeset učencev. Poleg povečanega števila učencev so potrebe vzgojno izobraževalnega dela zahtevale tako strokovno kot prostorsko okrepitev. Občine ustanoviteljice so presojale različne možnosti, leta 2016 je bila izdelana prva idejna zasnova prostorske širitve šole. Gradbeni načrt je v letu 2018 izdelalo podjetje Mega team d.o.o., gradbeno dovoljenje pa je bilo izdano dne, 30. 4. 2019. V letu 2020 (med covidom-19) se je Občina Škofja Loka prijavila na razpis MIZŠ za sofinanciranje gradnje in bila na njem uspešna. Naslednji cilj, za katerega so si občine ustanoviteljice prizadevale, je bila priključitev Občine Medvode kot ustanoviteljice, in s tem sofinancerke rekonstrukcije in nadzidka, kar se je zgodilo maja 2021. Občine ustanoviteljice Osnovne šole Jela Janežiča so tako postale (naštete po abecedi) Gorenja vas – Poljane, Medvode, Škofja Loka, Železniki in Žiri (Odlok o ustanovitvi, Ur.l.RS, št. 86/2021). S tem so se oblikovali dodatni pogoji za rast šole.

Začetek gradnje

Gradnja se je pričela avgusta 2022. Najprej je bilo potrebno ojačati temelje in stebre, kar je bil nujen poseg za stabilnost zgradbe in novega nadzidka. Pouk v mnogih prostorih šole ni bil mogoč, zato je bil organiziran tudi na zunanjih lokacijah.

Od novembra 2022 dalje sta vzporedno potekali tako rekonstrukcija obstoječih nadstropij kot gradnja nadzidka. Predhodno je bilo potrebno odstraniti sončno elektrarno. Na streho je bil postavljen nov lesen nadzidek, šola je že začela dobivati končno višino. Vzhodna stena šole je dobila oblogo, pred glavnim vhodom se je začela urejati kanalizacija in nov dovoz.

Slika 1: Odstranitev oken in priprava prostorov za ojačitev temeljev in stebrov (2. 9. 2022)

Slika 2: Izkop temeljev za ojačitev zgradbe – pogled od znotraj (24. 9. 2022)

Slika 3: Priprava strehe za betoniranje (Potrebno je bilo zvrtniti 3000 lukenj.) (19. 10. 2022)

Slika 4: Postavitev nadzidka (2. 11. 2022)

Slika 6: Notranjost nadzidka (13. 1. 2023)

Slika 5: Izkop pred glavnim vhodom za menjavo kanalizacije in nove plošče pred vhodom 21. 11. 2022

Slika 7: Obloga na vzhodni stene šole (vključno z nadzidkom) (3. 2. 2023)

Slika 8: Prenovljena in vseljena učilnica (13. 2. 2023)

Slika 9: Ovoj zgradbe (konec marca 2023)

Slika 10: Nastop učenk ob ogledu del (18. 4. 2023)

V začetku januarja 2023 so bile obstoječe učilnice v pritličju in prvem nadstropju, posodobljene. Notranjost nadzidka je dobila oblogo in inštalacije.

Z novimi okni, tlemi, električno in interneto inštalacijo ter novo stensko barvo, so bile po zimskih počitnicah 2023, nekatere učilnice ponovno predane v uporabo učencem in učiteljem.

V torek, 18. aprila 2023, je na šoli in že delno obnovljeni stavbi, potekal prav poseben dogodek. Predstavniki občin ustanoviteljic, investitorji v nadzidek in rekonstrukcijo naše šole, so si ogledali potek del. Z veseljem smo pozdravili župana g. Tineta Radinjo, podžupana g. Roberta Straha, predstavnika oddelka za družbene dejavnosti g. Roka Primožiča z Občine Škofja Loka, direktorico občinske uprave Občine Gorenja vas - Poljane ga. Elizabeto Rakovec, župana Občine Žiri g. Francija Kranjca in župana Občine Železniki g. Marka Gasserja. Župan iz Medvod g. Nejc Smole pa je obljubil udeležbo ob drugi priložnosti.

Učenke Ana, Sara in Nela so pod vodstvom mentorice Urške Oblak obiskovalcem zaželele dobrodošlico s pesmijo »Prave barve«. Kasneje je obiskovalce pričakal otroški pevski zbor pod vodstvom zborovodkinje Polone Bončina in nas nagovoril s pesmijo »Avtobus«.

Sledil je ogled poteka del ob vodenju nadzornika del g. Tomaža Medveda.

Župani so se nato pridružili podelitvi priznanj najboljšim nogometašem, saj je v šolski

telovadnici potekalo gorenjsko regijsko tekmovanje v malem nogometu. Župan g. Radinja je zbrane nagovoril, nato so jim župani podelili priznanja ter jim čestitali. Na koncu smo strnili vtise za skupno mizo in načrtovali prihodnje delo.

Vendar pa smo šolsko leto 2023/24 pričeli drugače od pričakovanega. Gradnja šole še ni bila zaključena, ko je konec julija podjetje Tipo d.o.o. šlo v stečaj. Četudi je bilo veliko narejenega, šola ni bila primerna za vselitev. K

Slika 11: Ogled poteka del (18. 4. 2023)

zakasnitvi zaključka gradnje so botrovale tudi hude poplave v začetku avgusta 2023, ko je nastalo veliko škode v vseh občinah ustanoviteljih. V šoli so bili poplavljeni kletni prostori in celotno pritličje. Stečaj izvajalca gradbenih del in avgustovska ujma sta za nekaj časa ustavila gradnjo. Po stečajnih postopkih, ki zahtevajo svoj čas, je občina poiskala drugega izvajalca, Gib gradnje, ki je v naslednjem letu gradnjo dokončal.

V tem času je bila glavna skrb šole usmerjena predvsem v zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega ter delovnega okolja.

Zaradi nastale situacije je pouk začasno še naprej potekal na zunanjih lokacijah. Občina Škofja Loka je našla nadomestne začasne prostore za tri razrede v prostorih bivše vojašnice, na Partizanski 2, kjer sta nam Društvo upokojencev Škofja Loka in Društvo invalidov z naklonjenostjo odstopili svoje prostore. Tudi v Vrtcu Škofja Loka so nam izkazali dobrodošlico, in sicer je za nekaj mesecev tam našel svojo učilnico oddelek posebnega programa prve stopnje, torej naši najmlajši. Vsem se za odstopljene prostore toplo zahvaljujemo!

Dokončanje gradnje

Postopki so zahtevali svoj čas, zato so se dela nadaljevala spomladi 2024. Kot vsak motor, ki se mora v začetku ogreti, se je tudi ponovni zagon gradnje pospešeno pričel v mesecu marcu. Prvi cilj je bil pripraviti pritličje do te mere, da bi se vanj lahko vrnili razredi z učenci.

Med prvomajskimi prazniki 2024 so dela intenzivno potekala. V prostore je bila nameščena nova oprema, in sicer garderobe, omare, ter oprema matičnih in predmetnih učilnic s kuhinjicami za posebni program.

Po prvomajskih praznikih 2024 so se v šolo vrnili učenci razredov z lokacije Partizanska 1, iz prostorov bivše vojašnice. Selitev je potekala uspešno.

V nadzidku se je namestilo novo dvigalo, potekalo je multimedijско opremljanje, končno podoba je dobila tudi knjižnica. Dokončalo se je polaganje podov, beljenje ter ovoj zgradbe. V začetku junija je objekt dobil novo stopnišče v 2. nadstropje.

Slika 12: Kuhinjske niše po učilnicah so namenjene pripravi enostavnejših obrokov

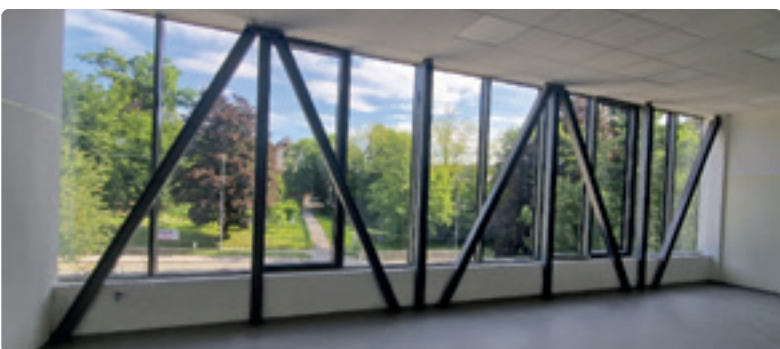
Slika 13: Garderobe z opremo v nevtralnih barvah: za vsakega učenca svoja omarica

Slika 14: Prenovljena učilnica v pritličju, kamor so se po počitnicah vrnili učenci iz prostorov bivše vojašnice (6. 5. 2024)

Slika 15: Stopnišče, nameščeno v začetku junija 2024

Slika 18: Pogled iz nove knjižnice

Slika 16: Poteka urejanje novega serverja

Slika 17: V atriju bo prilagojena talna površina za vožnjo z vozički (maj 2024)

Slika 19: Pogled na šolo s severne strani (konec junija 2024)

Prostor brez ljudi nima pomena. Najlepše so šolo okrasili izdelki učencev. Novi prostori so se hitro okitili z njimi! V tem šolskem letu je bila vodilna tema Eko šole skrb za morja in vode. Pod njenim okriljem je potekala čudovita razstava, na kateri so učenci postavili na ogled svoje stvaritve na temo skrivnosti morja. Dodana vrednost postavitve je bilo spoznavanje morja po vseh senzornih poteh. Razstava, na ogled postavljena v novih garderobah, je navdušila vsakogar, tudi mnoge zunanje obiskovalce.

Slika 20: Šola je zaživela z izdelki učencev

Začetek šolskega leta v novi šoli in otvoritev

Avgusta 2024 so dela prišla h koncu, dne, 28. 8. 2024, je nadzidek dobil uporabno dovoljenje.

Začetek šolskega leta 2024/2025 ni bil vesel zgolj zaradi nove šole, prvi meseci so potekali tudi v pričakovanju otvoritve nove pridobitve. Z otvoritvijo, ki je bila dne, 19. 10. 2024, smo občine ustanoviteljice in zaposleni želeli zapečatiti dolgoletna prizadevanja za nove prostore in se hkrati zahvaliti vsem, ki so kakorkoli prispevali h gradnji. Otvoritve so se udeležili predstavniki Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, g. Rado Kostrevc, župani občin ustanoviteljic, podžupani in podžupanje, občinski svetniki in svetnice, ravnatelji in ravnateljice ter ostali strokovni

Slika 21: Na otvoritvi so nastopili učenci... (19. 10. 2024)

Slika 22: Govor g. Rada Kostrevca z Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo

sodelavci in sodelavke, svet šole, predstavniki in predstavnice medijev, učenke in učenci, starši ter drugi prijatelji in prijateljice šole.

Šola je obogatena z osteklenim vhodom, za katerim se skrivajo prostorne požarne stopnice ter garderobe. V pritličju je nov nadstrešek v atriju, ploščad za gibalno ovirane na prostem ter

učilnice z neposrednim dostopom v atrij. Zgradba ima novo dvigalo, prostor za hišnika, sanitarije, novo je stavbno pohištvo, talne in stenske obloge. Šola je požarno povsem prenovljena, vzpostavljeno je senzorsko javljanje požara, ima več novih požarnih vrat.

V prvem nadstropju smo z rekonstrukcijo na

Slika 23: Gostje otvoritve so prejeli simbolično darilo, lončnico s sporočilnostjo: RASTEMO

Slika 24: Občinstvo na otvoritvi

novu pridobili tri matične učilnice, večnamenski prostor z računalniškim kotičkom, prostore za individualno obravnavo, tj. za svetovalno in logopedsko delo, DSP ter za učne skupine.

Na povsem novem 600 kvadratov velikem nadzidku se razprostirajo tri matične učilnice, specializirana učilnica za glasbeno umetnost, knjižnica, kabinet za individualno in svetovalno delo, IKT kabinet ter prostori uprave. Nikakor ne smemo pozabiti na novo, dovolj veliko zbornico, ki so jo učitelji zares že težko čakali. S pridobitvijo pa se odpirajo tudi razvojne možnosti, npr. za strokovni center in vzpostavitev ti. mobilnega tima strokovnjakov.

Najpomembnejše je, da smo vsi na enem mestu. Lažja organizacija vzgojno izobraževalnega dela učencem in učiteljem omogoča bolj tekoč prehod med šolskimi urami. Med seboj se bolje poznamo in smo tako tudi bolj povezani, zato se tudi težave rešujejo bolj kvalitetno in hitreje. Imamo sodoben učni prostor ter s tem razširjene možnosti učne podpore, tako prostorske kot strokovne.

Hvaležni smo vsem, ki so omogočili gradnjo in pri njej pomagali. Hvala občinam ustanoviteljicam, Občini Škofja Loka za vodenje projekta, Občinam Gorenja vas – Poljane, Medvode, Železniki in Žiri pa za nadvse konstruktivno

sodelovanje in podporo. Vašo zavzetost in naklonjenost za gradnjo nadzidka povzema naslednja misel: »Cenite vizijo, saj je to zemljevid do skupnega cilja.«

Zares smo vsi skupaj iskreno in predano stremeli k istemu cilju, zato je zdaj pred nami velik dosežek. Učenci prihajajo iz petih občin ustanoviteljic in treh občin pogodbenic. Še vedno odmeva priključitev Občine Medvode kot ustanoviteljice leta 2021, zaradi česar je bila investicija v gradnjo sploh možna. Možnost pa je postala realnosti tudi, ker je kot sofinancer, pristopilo Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, kateremu se prav tako iskreno zahvaljujemo. Hvala projektantom Mega team d.o.o, izvajalcem in podizvajalcem del, nadzornikom ter vsem drugim, ki so kakorkoli pripomogli k uspešni izpeljavi obsežnega projekta.

*»Šola naj ne bo le kraj, kjer se učimo
rešiti naloge, temveč kraj, kjer se učimo
živeti. Vsaka ura naj bo korak proti
spoznavanju sebe, sveta in skrivnosti
življenja, ki se razpira kot cvet, ko mu
dovoliš, da zadiha v svobodi.«*

Dr. Karel Geržan

Slika 25: Slavnostni prerez traku, od leve proti desni: Rok Primožič (vodja kabineta župana Občine Škofja Loka), Franci Kranjc (župan Občine Žiri), Rado Kostrevc (direktor Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo, MVI), mag. Marjeta Šmid (ravnateljica OŠ Jela Janežiča), Katja Habjan in Mark Tadič (učenca OŠ Jela Janežiča), Marko Gasser (župan Občine Železniki), Tine Radinja (župan Občine Škofja Loka), Mojca Murnik (podžupanja Občine Medvode), Milan Čadež (župan Občine Gorenja vas – Poljane)

Življenje in delo na OŠ Jela Janežiča v zadnjih 10 letih

mag. Marjeta Šmid, prof. def., ravnateljica

Mateja Lavrinec, univ. dipl. ped., učiteljica

Irena Prašnikar, univ. dipl. soc. kult. in ped., svetovalna delavka koordinatorica

RASTEMO

Navzgor k uspehu.

V globino k sebi in sočloveku.

V zadnjem desetletju smo si na šoli prizadevali uresničiti dva pomembna cilja: zagotoviti nove prostore, da bi vzgojno-izobraževalno delo lahko potekalo na enem mestu, ter postaviti temelje strokovnega centra, ki bi povezoval strokovne službe v naši regiji in širše. Delovanje šole razvijamo v sodelovanju z različnimi šolami in ustanovami, kar omogoča multidisciplinarni pristop. S tem nudimo učencem, staršem in drugim zainteresiranim, ki so kakor koli povezani z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami, možnost celostne podpore pri učenju, življenju in delu. Želimo biti ena od vodilnih vzgojno-izobraževalnih ustanov za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami v Sloveniji, ki se nenehno razvija in prilagaja sodobnim izzivom, in s tem zagotavljati najkakovostnejšo vzgojo in izobraževanje ter celostno obravnavo otrok in podporo njihovim družinam.

Razvoj in delo šole temeljita na štirih ključnih področjih: opolnomočenju vsakega učenca za doseganje ciljev s sodobnimi pristopi in interdisciplinarnim povezovanjem, razvoju sodobnih pristopov podpornih storitev in inkluzije, razvoju digitalnih kompetenc in na infrastrukturnih posodobitvah. V zadnjem desetletju je šola skozi različne projekte in programe prispevala k boljši vključenosti učencev v delo in družbo ter njihovu osebnostnemu in akademskemu napredku.

Dosežki učencev

Dosežki niso le na zunaj vidni rezultati, temveč spodbujamo celostni razvoj in napredek vsakega učenca. Sleherni korak in napredek štejeta. Dosežki so plod skupnega dela učencev, učiteljev in staršev, delovanja vseh zaposlenih ter strokovno načrtovanih in izpeljanih dejavnosti.

H krepitvi samozavesti in večjim kompetencam učencev pripomore tudi sodelovanje v dejavnostih in tekmovanjih zunaj šole. Učenci pod mentorstvom učiteljev že vrsto let dosegajo odlične rezultate na športnem, tehničnem, likovnem, kulturnem in učnem področju, tako individualno kot ekipno. Obdobje pandemije Covida-19 je zaznamovalo in močno vplivalo na nazadovanje otrok na vseh področjih življenja, zlasti pa na socialnem in športnem. Ob titriranju za športni vzgojni karton so bili rezultati slabši. Prav pandemija je pokazala, da ima šola za napredek učencev nenadomestljivo vlogo.

Velik poudarek dajemo **gibalnemu razvoju in športu**. Šola je vzpostavila sodelovanje z lokalnimi športnimi organizacijami, kar je omogočilo kakovostnejšo izvedbo športnih programov, zlasti zimskih dejavnosti, teka in plavanja. Pomembna sta tudi vključevanje naših učencev v vadbe lokalnih športnih društev in udeležba na športnih dogodkih. Učenci pod mentorstvom Nataše Trampuš Šeruga dosegajo vidne rezultate tako v individualnih športih (plavanje, atletika, kros, badminton, namizni tenis, karate) kot skupinskih (mali nogomet in košarka), na regionalni in državni ravni. Ne smemo pa pozabiti na pomembne rezultate, ki jih učenci posebnega programa dosegajo na Specialni olimpijadi. Ponosni smo, da je šola že več let prejemnica priznanja za *najbolj športno osnovno šolo s*

prilagojenim programom, ki ga podeljuje Zavod za šport RS Planica.

Izpostavljamo športne rezultate na državnih ravni za doseženo mesto med prvimi tremi:

Atletika: Polona Tavčar, Domen Krajnik, David Krajnik (2022), Ana Klara Šmid (2023, 204, 2025), Dragan Marković (2023), Nejc Osredkar (2024), Pia Bevk in Nik Stojanov (2025), mešana štafeta (2022, 2024, 2025). Plavanje: Klemen Kavčič (2015), Polona Tavčar (2019, 2021), štafeta (2019, 2021, 2023), Sara Nahtigal in Dragan Marković (2022), Pia Bevk (2023). Namizni tenis: Klemen Kavčič (2015), Nejc Osredkar (2023, 2024), Žan Uršič (2023, 2024, 2025) in ekipno (2024, 2025). Badminton ekipno 3. mesto (2016). Košarka 2. mesto (2022). Nogomet 4. mesto (2022).

Učenka posebnega programa Simona Gaser je na svetovnih igrah Specialne olimpijade 2019 v Abu Dhabiju dosegla izjemen uspeh z osvojitvijo zlate in bronaste medalje v kolesarjenju, njen mentor je bil Damjan Kojzek.

Šola je v preteklem desetletju sodelovala tudi v številnih športnih projektih:

- Wellness projekt (spodbujanje zdravega življenjskega sloga v sodelovanju s Specialno olimpijado Slovenije in društvom Sožitje),
- Projekt VMPPŠA (vključevanje mladih s posebnimi potrebami v šport v sodelovanju z Zavodom za šport Škofja Loka in Smučarskim klubom Alpetour),
- redna organizacija šol v naravi in plavalnih tečajev, prilagojenih posebnim potrebam učencev, in sodelovanje na regionalnih igrah Specialne olimpijade.

Uvajamo nove vsebine, prav tako v povezavi z zunanjimi sodelavci, kot so Tek 4 mostov, Medvoški tek, Kikbos. Že vrsto let vodi krožek namiznega tenisa sodnik in vaditelj, prostovoljec Jurij Posavec. Njegovo poučevanje je za učence, ki se številčno udeležujejo namiznega tenisa, izjemnega pomena.

Tudi na ostalih področjih učenci niso zaostajali v uspehih. Na državnem **matematičnem tekmovanju** *Računanje je igra* izstopajo rezultati učencev, ki so dosegli enega od prvih treh mest: Maks Bogataj (2018), Boštjan Bevc (2021), Rok Pikelj (2023), Naul Qenaj (2024, 2025) in Ana

Dedić (2025). Njihove mentorice so bile: Irena Ferlinc Brezovar, Andreja Gorše, Anica Čikič, Mira Benedičič, Dajana Fras.

Na **tekmovanjih iz računalništva** so se med prve tri najboljše uvrstili: Jana Cevc (2016, 2019), Klemen Kavčič (2017), Vesna Končan (2018), Aleksej Rihtaršič, Andrej Vrhnjak, Žiga Šmid in Tina Okoren (2020), Urška Lainšček Porenta (2021), Špela Novak, Jaka Prestor (2023), Eva Bubaš (2024), Jan Kokelj (2024, 2025) ter Rok Pikelj, Aziz Babača, Janez Kernc in Jan Kokelj (2025). Njihovi mentorji so bili: Damjan Kojzek, Irena Ferlinc Brezovar, Andreja Gorše, Urša Krašovec, Dajana Fras.

Šola je že 20 let organizatorica državnega računalniškega tekmovanja in je letos prejela *zlatoto priznanje Zveze za tehnično kulturo Slovenije (ZOTKS) za izjemen prispevek k uresničevanju poslanstva na področju računalništva za šole s prilagojenim programom.*

Tehnično znanje, natančnost, sledenje postopkom in ustvarjanje prav tako pripomorejo k celostnemu razvoju učenca, zato z veseljem sodelujemo tudi na tekmovanju **Mladi tehnik**. Spomladi 2025 smo bili organizatorji regijskega tekmovanja, katerega gonilni sili sta bili sodelavki Urša Brenkuš, prof. gos. in bio., in Maja Rudolf, mag. lik. um., ki sta poleg Vesne Keše, prof. teh. in teh., tudi mentorici našim tekmovalcem. Na državnih ravni naši učenci dosegajo zavidljive rezultate; izpostavimo učence, ki so prejeli zlata in srebrna priznanja: Katja Habjan (2016, 2017), Aljaž Koželj (2016), Jan Košir (2018), Eva Bubaš (2024, 2025), Rok Pikelj, Katja Košir, Gašper Kernc, Kenan Kuburić in Nik Stojanov (2025).

Že vrsto let skrbimo za okrasitev novoletne jelke in razstavljamo slike na Upravni enoti Škofja Loka, na Občini Škofja Loka, vsako leto sodelujemo na Dnevih evropske kulturne dediščine. Likovna pedagoginja Vida Kejžar poskrbi za razvoj in dosežke učencev na **likovnem področju**, saj poleg pouka in okrasitve šole sodelujemo na več lokalnih in mednarodnih dogodkih.

Na Mali Groharjevi koloniji učenci vsako leto upodabljajo unikatne podobe mesta Škofja Loka in so prejemniki nagrad: Klavdija Dolenc (2016), Polona Tavčar (2019), Violeta Pratljačič (2020), David Krajnik (2021), Neja Krek (2022)

in Ledian Bytyci (2024). Na natečaju Razvojne agencije Sora »Vodni viri Škofjeloškega« leta 2021 je Slađan Tadić prejel 1. nagrado v svoji kategoriji. Na 21. Bienalu otroške grafike Žalec leta 2023 se je med 1400 prispelimi deli v ožji izbor 360 del uvrstila večina prijavljenih izdelkov naših učencev, Bojan Milenkov je prejel srebrno priznanje, ostalih pet učencev pa bronasto. Leta 2024 je Minela Jusić prejela bronasto priznanje na mednarodnem likovnem natečaju panjskih končnic, Kaja Dedić pa je bila nagrajena na likovnem bienalu osnovnih šol s prilagojenim programom.

Zadnjih pet let ponovno izhaja **šolski časopis Stezice**, za katerega prispevke pripravljajo vsi učenci šole, zato smo še toliko bolj ponosni, da je bil časopis prepoznan tudi širše in je šola prejemnica priznanja Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov za *najkvalitetnejše otroško oziroma mladinsko glasilo zavodov za usposabljanje Republike Slovenije*.

Priznanja za najbolj športno šolo, za prispevek na področju računalništva in za najkvalitetnejše glasilo imajo še posebej velik pomen, saj odražajo in dokumentirajo delo vseh učencev in zaposlenih šole.

Velikega pomena pa so dosežki slehernega učenca, ki je osvojil novo znanje, veščine, spretnosti in premagal oviro ter ob tem občutil uspeh in zadovoljstvo. To šteje.

Razvoj pristopov poučevanja in razširjeni program

Izpostavljamo tudi nacionalni program vodenja Ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti, in sicer skozi celotno desetletje, kjer so se generacije učencev spoprijele z izzivi, kako postati čim bolj samostojen, se opolnomočiti na področjih vsakovrstne komunikacije, sodelovanja, načrtovanja in spremljanja napredka ter skrbi za zdravje. Program razvoja šole je potekal v smeri povezovanja vseh vsebin, od pouka, projektov do vsakodnevnih dejavnosti, s ciljem celostnega razvoja učencev ter krepitve spodbudnega učnega in delovnega šolskega okolja.

Ne smemo pozabiti tudi na našo **Ekošolo**, ki že sedemnajsto leto aktivno oblikuje naš vsakdan in bogati učne vsebine z ekološkimi tematikami.

Vanjo niso vključeni le učenci, ampak tudi vsi zaposleni, družine in lokalna skupnost, saj program spodbuja ozaveščenost o pomenu varovanja okolja, človeka in skupnosti.

V okviru Ekošole se aktivno udeležujemo različnih dejavnosti in projektov. Med pomembnejšimi je projekt LEAF, ki vključuje učenje v naravnih učnih okoljih in o njih. Pogosto sodelujemo na sejmu Altermed, kjer naši učenci predstavljajo šolo v tematikah s področja zdravega načina življenja in varovanja narave. Vsako leto ustvarjamo in sodelujemo v natečajih projekta Odpadkom dajemo novo življenje, kjer se učimo odgovornega ravnanja z odpadki in iz njih ustvarjamo lepe, nove in uporabne izdelke. Med pomembnejše projekte pa uvrščamo tudi Šolsko vrtilnico, Ne zavrzi oblek – ohrani planet, Mlekastično – izberem domače in Biotska raznovrstnost.

Na področju okoljskih tematik se dejavnosti pogosto prepletajo tudi z likovnim izražanjem in ustvarjanjem. Z izvedeno kampanjo Podnebni tek smo v posebni kategoriji zasedli prvo mesto. Uspešni smo bili tudi na drugih natečajih programa Ekošola, kjer smo dosegli vidne rezultate. Pomemben del programa so tudi ekoprojektni tedni, na katere smo zelo ponosni. Vsako leto potekajo na novo izbrano temo, pri čemer sodelujejo tako učenci kot strokovni delavci. Uspešni smo tudi v zbiralnih akcijah, v katerih zbiramo odpadni papir, pokrovčke in kartuše. Trudimo se, da vsi skupaj smotrno ravnamo z energetskimi viri, skrbimo za svoje zdravje in prijetno šolsko klimo. Zanimam želimo zapustiti Zemljo kot čist in lep planet.

V okviru projekta **Erasmus+** s pomenljivim naslovom »**Zelena učna okolja**« so bile razvite metode učenja na prostem s poudarkom na naravnih učnih okoljih, kjer učenci z raziskovanjem narave pridobivajo praktične izkušnje. Prav v letu 2025 začnemo z novim mednarodnim projektom »Gremo z glavo v naravo« (Be Smart Go Out), prav tako z ekološko vsebino. Šola je prav tako aktivno sodelovala pri projektih **Varno in spodbudno učno okolje** ter **Formativno spremljanje** pod okriljem Zavoda RS za šolstvo, kjer je razvijala nove didaktične pristope in sodobne poučevalne prakse. Projekti so postali del šolskega vsakdana. OŠ Jela Janežiča je bila kot implementacijska šola v letih med 2019 in 2022

vključena v projekt **POGUM**. Projektne dejavnosti so uspešno prispevale k razvoju podjetnosti pri učencih, predvsem s področjem kulture in sobivanja v različnosti. Projekt je spodbujal odprtost šole navzven, povezovanje z zunanjimi sodelavci in lokalno skupnostjo. Učitelji so sodelovali z razvojnimi šolami, izvajali hospitacije, kolektivne delavnice ter vključili projektne cilje v dneve dejavnosti in pouk na daljavo.

V sklopu interdisciplinarnega povezovanja, ki ga na šoli zavestno razvijamo in krepimo, pomembno mesto zavzemajo različne oblike **supervizij**. Te predstavljajo ključni strokovni podporni mehanizem, saj omogočajo nenehno strokovno rast, izmenjavo izkušenj in celostno obravnavo učencev z različnimi potrebami. Od šolskega leta 2020/21 na šoli sistematično izvajamo strokovne supervizije za različna razvojna področja, namenjene strokovnim in svetovalnim delavcem ter podpornemu osebju. Prve supervizije smo uvedli za govorno-jezikovno področje pod vodstvom dr. Martine Ozbič, doc., prof. def. za osebe z motnjo sluha in govora ter prof. defektologije za osebe z motnjami v duševnem, telesnem in gibalnem razvoju. V šolskem letu 2021/22 smo uvedli supervizije za področje avtizma pod vodstvom Sabine Korošec Zavšek, prof. def., DIR/Floortime terapevtke – coach (III. stopnje), ter za področje duševnega zdravja, ki jih vodi ga. Majda Mramor, spec. klin. psih., gestalt izkustvena psihoterapevtka in gestalt izkustvena družinska terapevtka. Na tem področju je omogočeno tudi individualno svetovanje za zainteresirane strokovne delavce. V letu 2022/23 smo nabor razširili še na področje montessori pedagogike, kjer je supervizije vodila ga. Melita Kordeš Demšar, ustanoviteljica Montessori inštituta. V šolskem letu 2024/25 supervizije na področju duševnega zdravja prilagajamo aktualnim potrebam zaposlenih, kar dodatno prispeva k strokovni fleksibilnosti in odzivnosti šole na izzive vsakodnevne prakse.

Preteklo desetletje sta zaznamovali tako obdobje covida, nič manj pa obdobje po njem, ko smo temeljito razmislili o sodobnem poučevanju, ki mora biti po meri mladega človeka. Dobili smo uvid v do tedaj nekatere samoumevne stebre vsakega učenja: socializacijo, učenje v živo ter učenje z zgledom in s sodelovanjem.

Podporne storitve in inkluzija

OŠ Jela Janežiča je aktivno prispevala k razvoju podpore učencem s posebnimi potrebami, kar je najbolj zaznamovala vzpostavitev Strokovnega centra za podporo inkluziji (SCPI) pod koordinacijo univ. dipl. ped. Irene Prašnikar. Projekt, ki je potekal med letoma 2017 in 2020, je omogočil oblikovanje novih modelov pomoči za otroke, njihove družine in strokovne delavce. Po zaključku projekta je šola trajno pridobila 1,5 delovnega mesta. Razvita so bila svetovalna in terapevtska orodja, ki so prispevala k boljši vključitvi učencev s posebnimi potrebami v šolsko okolje in širšo skupnost.

Posebno skrb na šoli namenjamo otrokom s soobstojem težav na področju duševnega zdravja. Mrežo pomoči vzpostavljamo tudi na tem področju, otrokom/učencem svetujejo in jih kontinuirano spremljajo specialni pedagog, pedopsihiater, osebni zdravnik, klinični psiholog, starši in šola, kar dopolnjuje sistemsko pomoč. Zato sta pravočasna in učinkovita medinstitucionalna pomoč izrednega pomena. Učinkovito sodelovanje različnih strokovnjakov je ključno.

Na izziv soobstoja težav so osnovne šole s prilagojenim programom odgovorile z vpeljavo različnih oblik dela, ki dopolnjujejo vzgojno-izobraževalno delo z učenci s posebnimi potrebami na delovnih področjih, ki sistemsko niso opredeljena. Oblikovali so se vzporedni ali t. i. nadstandardni programi, ki so za optimalno VIZ zelo pomembni:

- logopedska obravnava, ki nudi učencem podporo na govorno-jezikovnem področju, izvajajo jo logoped in specialno rehabilitacijski pedagogi;
- nevrofizioterapija, izvaja jo Zdravstveni dom Škofja Loka;
- multisenzorne dejavnosti, ki nudijo učencem podporo pri celostnem razvoju, premagovanju njihovih primanjkljajev in krepitvi duševnega zdravja;
- terapije s psi, ki so posebej prilagojene otrokom z razvojnimi težavami, izvajajo jih Ambasadorji nasmeha in Tačke pomagачke;
- spremljevalci otroku ali skupini otrok;
- druge oblike individualnega in skupinskega dela: PO(MOČ), delo z učenci z MAS, ADHD, ČVM...

- mesečno spremljanje učenca – MSU, ki je podpora staršem in učencem pri šolanju.

Nadstandardne programe financirajo občine ustanoviteljice.

Inkluzivne dejavnosti so se odražale tudi v sodelovanju z drugimi ustanovami in programi (v obliki prostovoljskih dejavnosti). Tako praktično usposabljanje učencem posebnega programa, starejšim od 18 let, omogoča pridobivati delovne izkušnje in večjo socialno vključenost (opravljanje prostovoljskega dela v Vrtcu Najdihojca, Bazenu Škofja Loka, Zavetišču za mačke Škofja Loka, Knjižnici Ivana Tavčarja, Centru slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka in Rdečem križu Škofja Loka). Poleg tega za starejše učence posebnega programa vsako leto poteka strnjena enotedenska praksa v Varstveno delovnem centru Kranj, enota Škofja Loka.

Razvoj digitalnih kompetenc in inovativnih učnih pristopov

Leta 2020 nas je epidemija Covida-19 spodbudila k novemu zagonu razvoja digitalnih kompetenc učencev, učiteljev in vseh zaposlenih. Nekatera znanja in prilagoditve so bili nujni zaradi izobraževanja na daljavo, nekatera pa ostajajo še vedno aktualna zaradi vse hitrejšega razvoja spletnih orodij in umetne inteligence. Prilagoditve vključujejo:

- uporabo Oblak 365 in Microsoft Teams za pouk na daljavo,
- individualno podporo učencem in staršem pri uporabi digitalnih orodij,
- od leta 2023 vsakoletno izvajanje projekta za digitalno opismenjevanje učencev »Znanje za digitalne kompetence«,
- sodelovanje v projektu Digitrajni učitelj, ki je strokovnim delavcem omogočil dodatno usposabljanje na področju multimedije. Učitelji so prvič prisluhnili sistematičnemu izobraževanju na področju umetne inteligence in spoznavali nova orodja učenja in poučevanja. Projekt je bil aprila 2025 prekinjen.

Rekonstrukcija šole in nadzidek

Šola se je od leta 2015 intenzivno ukvarjala s pridobivanjem sredstev za nadzidavo in posodobitev infrastrukture. Zaradi povečanega števila učencev in potreb po sodobnejših učnih prostorih je bilo nujno treba izvesti obsežnejšo gradnjo.

Obdobje 2022–2024: gradnja in prilagoditve

Leta 2022 so se začela obsežna gradbena dela, ki so vključevala:

- ojačitev temeljev in rekonstrukcijo obstoječih prostorov,
- izgradnjo nadzidka z novimi učilnicami, knjižnico, glasbeno in računalniško učilnico, dvigalom in zbornico,
- vzpostavitev novih garderob,
- izboljšave na področju požarne varnosti in energetske učinkovitosti.

V času gradnje je pouk potekal na več različnih lokacijah – v Gasilskem domu (Studenec 5), v prostorih Društva Sožitje (Kapucinski trg 8), na Zavodu za šport (Podlubnik 1c), v Kapucinskem samostanu (Kapucinski trg 1), v prostorih Društva upokojencev in Društva invalidov v vojašnici (Partizanska 1) ter Vrtcu Škofja Loka (Podlubnik 1d). Pouk na več lokacijah je zahteval logistične prilagoditve pri organizaciji prehrane, prevozov, mobilnosti učencev in učiteljev. Vsem, ki so nam v tem času nesebično odstopili prostore, se iskreno zahvaljujemo!

Gradnja je bila uspešno zaključena avgusta 2024. Šola je z njo pridobila sodobne prostore, ki omogočajo kakovostnejše delo z učenci ter večjo prilagodljivost pri pouku in terapevtskih obravnavah. Zaključek gradnje in obnova v letu 2024 predstavljata pomemben mejnik, ki učencem in zaposlenim zagotavlja še boljše razmere za delo. Z jasno načrtano strategijo nadaljnjega razvoja ostaja šola odprta za nove priložnosti in inovacije, ki bodo še naprej prispevale h kakovosti vzgojno-izobraževalnega procesa.

Za konec

V zadnjem desetletju je OŠ Jela Janežiča doživela pomemben razvoj tako na pedagoškem področju kot na infrastrukturnem. K njeni prepoznavnosti so prispevali projekti, ki spodbujajo inkluzijo, digitalizacijo in telesno dejavnost ter ustvarjanje varnega in spodbudnega učnega in delovnega okolja za celostni razvoj učencev. Prenova in širitev šolskih prostorov v letu 2024 predstavlja nov mejnik, ki omogoča še kakovostnejše delo in več priložnosti za nadaljnji strokovni napredek. Šola raste v znanju, povezanosti in odprtosti, učenci pa s svojo srčnostjo, vztrajnostjo in edinstvenostjo soustvarjajo skupnost, v kateri ima vsak svoj prostor.

V prihodnost stopamo z zanosom in vabilom **RASTEMO – navzgor k uspehu, v globino k sebi in sočloveku.**

*Naj znova v vas vstaneta mir in zaupanje
ob pričakovanju novih poti, novih priložnosti,
novih spoznanj, novih dosežkov, novih srečevanj ...,
ki naj v vsej polnosti zaživijo, se udejanijo,
uresničijo, se zaiskrijo ...*

Šola v obdobju epidemije COVIDA-19

mag. Marjeta Šmid, prof. def., ravnateljica

Začetek

Ko opisujemo življenje v šoli v zadnjem desetletju, ne moremo mimo spomina na epidemijo svetovnih razsežnosti, Covida – 19. Dobri dve leti je močno vplivala na delo vseh šol. Njene posledice čutimo še danes, zlasti v spremenjenem odnosu do obiskovanja šole, v odnosu do znanja, v gibalnem razvoju učencev ter socialnih veščinah otrok in odraslih.

Najprej smo kar nekaj časa zaskrbljeno spremljali pojav nevarnega virusa COVID-19 v svetu. Čeprav smo bili optimisti, da prav nas epidemija in karantena ne moreta doseči, smo jo po tihem pričakovali. Že pred zaprtjem šol smo intenzivno pričeli skrbeti za čistočo rok in higieno kašlja. V petek, 13. 3. 2020, so se po odloku vlade šole zaprle. V ponedeljek, 16. 3., je šola pričela s poukom na daljavo. V tednu pred zaprtjem smo s koordinacijsko skupino, ki smo jo za ta namen oblikovali, pripravili dokument, imenovan Načrt za zagotavljanje kontinuiranega VIZ dela v času koronavirusa.

Po razglasitvi epidemije, je med učenci in zaposlenimi završalo. Veliko staršev je v šolo prišlo po svoje otroke. Organizirali smo varstvo, strokovni in drugi delavci pa smo pričeli s sestankom in pripravo pouka na daljavo. Ena učenka je zaradi prehlada svoje starše že pričakala v posebni sobi.

Na sestanku smo se dogovorili, kako bo delo na daljavo potekalo, čeprav smo bili seveda brez vsakršnih izkušenj. Razdelili smo naloge in določili začetek dela. Sodelavka nas je naučila uporabljati »Drive« (spletna shramba podatkov, kjer lahko več uporabnikov nalaga, deli in ureja dokumente), da smo imeli podlago za vzpostavljanje učnih ur in urejanje dokumentacije. Pobrli smo svoje stvari in odšli domov – nevedoč, kaj nas čaka.

Že na sestanku smo se vsi skupaj strinjali, da je naša prva skrb vsakodnevni stik z učenkami in učenci, kar se je izkazalo za pravo odločitev.

Razredniki so za to poskrbeli že v prvih dneh, ostali zaposleni smo pričeli pripravljati gradiva in podporne storitve. Prav stiku z učenci in starši smo v prvih tednih namenili največ pozornosti, vsak s svoje strani. Takoj smo ugotovili, da šola na daljavo brez odziva, torej brez učencev in staršev, ne more potekati. Starši so bili tisti, ki so prejela li obvestila po elektronski pošti in telefonu, dobro pa so nam služile objave na spletni strani. Nekateri učenci so kmalu lahko delali samostojno, sledili so še drugi, a so bili še vedno v manjšini.

Uredili smo statute zaposlenih, potekali so razgovori po telefonu, potekala je komunikacija po elektronski pošti. Pripravili smo vprašalnik za zbiranje podatkov za MIZŠ in za poročanje o VIZ delu. V prvem tednu pouka na daljavo je prvič v življenju šole in za vsakega izmed nas potekala prva konferenca na platformi ZOOM.

V teh prvih dneh, napolnjenih z vsem smiselnim in manj smiselnim, je bilo potrebno organizirati tudi lastno življenje, dom in službo, vse obenem, na lastnih domovih! Potrebovali smo ogromno motivacije in spodbude! Na ZOOM-u, po telefonih in elektronski pošti smo se pogovarjali, kakšna je naša rutina in bodrili drug drugega. Zares veliko smo se naučili o komunikaciji na spletu. Poleg »driva« smo zelo hitro osvojili tudi druga, za delo na daljavo nujna, računalniška znanja, od postavljanja spletnih učilnic, snemanja filmčkov do uporabe socialnih omrežij.

Vzgojno-izobraževalno delo

Ko sta v vodenje vzgojno izobraževalnega dela vstopila Zavod za šolstvo in Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, je bila organizacija lažja. Poleg pouka je bilo na daljavo izvedenih 25 strokovnih aktivov, skoraj 40 oddelčnih učiteljski zborov, tri pedagoške konference in preko 50 sestankov različnih strokovnih skupin in timov, notranjih in zunanjih, medtem ko neformalnih sestankov niti

nismo beležili. Razredniki so organizirali srečanja učencev na ZOOM-u. Pogostost le-teh je bila za vsak razred različna oziroma prilagojena potrebam učencev in tudi staršev.

Kronološki potek vzgojno-izobraževalnega dela

- a. Jesen 2020: postavljanje urnika za pouk na domu, dnevne rutine družin učencev in zaposlenih, navajanje na pouk na daljavo.
- b. Zima 2020 in pomlad 2021: prilagajanje okrožnic MIZŠ in ZŠ za naše programe, kar je vključevalo:
 - zmanjšanje obsega snovi, ki jo učenec na dan lahko usvoji,
 - zbiranje primernih učnih vsebin iz učnih načrtov, primernih za obravnavajo na daljavo,
 - integriranje vsebin v »manj« predmetov in v dnevno rutino družin (zlasti v posebnem programu, programu za usposabljanje za življenje in delo ter v nižjih razredih NIS),
 - izdelavo spletnih učilnic za razrede, knjižnico, OPB, svetovalno službo in spletni hodnik, ki so bile vse lepe in funkcionalne,
 - april: preverjanje znanja (višji razredi NIS že prej),
 - maj: ocenjevanje,
 - april, maj: prvo srečanje učencev na ZOOM-u,
- c. Kontinuirano skozi celotno obdobje:
 - objavljane sporočil in informacij za staršem in učence na spletni strani.
 - razdeljevanje računalnikov za učence in zaposlene,
 - sprotno pridobivanje povratnih informacij s strani učencev in staršev, spremljanje povratnih informacij v svetovalni službi,
 - organizacija individualne pomoči učencem,
 - organizacija dodatne strokovne pomoči in dela na daljavo v rednih šolah,
 - vzpostavitev sistematičnega spremljanja vzgojno izobraževalnega dela,
 - nudenje pomoči ob stiskah kogarkoli v vzgojno izobraževalnem procesu,
 - nabava zaščitnega materiala iz dodatnih sredstev MIZŠ.

Iz zapisa je razvidno, da je bilo pomladno obdobje epidemije čas učenja in prilagajanja.

Izkušnja pouka na daljavo je pokazala, da so najpomembnejše lastnosti učenja samostojnost, vztrajnost in odgovornost.

Ob koncu šolskega leta 2020/2021 smo opravili evalvacijo dela, ki je vsebovala:

- pregled tehnične opremljenosti učencev z opremo, primerno za pouk na daljavo,
- analizo pogostosti povratnih informacij s strani učencev/staršev,
- analizo napredka učencev,
- analizo vprašalnika za starše,
- fokusni intervjuji z učenci po epidemiji in analiza dela,
- zapis analiz v poročilih strokovnih teles in nosilcev dejavnosti (ravnateljica, razrednik, strokovni aktivni, oddelčni učiteljski zbori,...).

Učencem je bilo razdeljenih osem kompletov računalnikov, en tiskalnik in en računalnik, ki so ga nam podarili iz Rotary Cluba Škofja Loka.

Razen z nekaj posameznimi družinami, smo z vsemi učenci in starši vzpostavili zadovoljiv kontakt. Vsi učenci so napredovali v višji razred. En učenec je napredoval po sklepu vlade, ki je določal, da zaradi korone in pouka na daljavo, noben učenec razreda ne ponavlja. Preverjanje in ocenjevanje je temeljilo na ocenah pridobljenih pred epidemijo. Učenci nižjih razredov niso usvojili učne snovi v celoti, kar je bilo potrebno nadoknaditi v naslednjem šolskem letu. Podobno velja tudi za učence višjih razredov.

Na vprašalnik za starše so odgovorili vsi starši. Povedali so, da so bile okoliščine zelo težke, napore, da se niso znašli, vendar so bili zadovoljni z našim odzivom in delom, predvsem s tem da smo iskali rešitve za vsakega posameznega otroka.

Fokusni intervjuji z učenci in analiza dela so pokazali:

- a. da so učenci, ki so delali sami, v povprečju šoli posvetili 1 uro časa na dan, včasih več,
- b. da so učenci, ki so imeli pomoč staršev, delali bolj uspešno in tudi neprimerno dalj časa,
- c. pri pouku na daljavo so bili delno samostojni posamezni učenci od 4. in 5. razreda in kar precej učencev od 6. razreda naprej. V vsakem razredu do 2 učenca nista delala samostojno, v posebnem programu učenci niso bili samostojni,

- d. določeni učenci nekaterih nižjih razredov niso imeli podpore v domačem okolju in zato pouk na daljavo ni bil uspešen,
- e. da več kot tri četrtine učencev brez sodelovanja učiteljev in staršev (ali družin), ne bi zmogla delati na daljavo,
- f. vsebine vzgojnih predmetov so bile integrirane v druge predmete in dnevno rutino družin, zlasti za učence posebnega programa, učence 1. in 2. triletja NIS ter večino učencev 3. triletja NIS,
- g. dodatna strokovna pomoč (DSP) se v vrtcu ni izvajala, v osnovnih šolah pa je potekala po običajnem urniku, sprva po elektronski pošti, v maju 2021 pa na video-povezavi, pri čemer so napredovali vsi učenci.

Najvidnejše značilnosti vzgojno-izobraževalnega procesa na daljavo naše šole so pouk, prilagojen posameznemu učencu, »boj« za povratno informacijo učencev, sodelovanje s starši, spletne učilnice, nudenje pomoči vsakemu, ki jo je potreboval, komuniciranje preko ZOOM-a, raznoliko sodelovanje in urejanje dokumentacije.

V drugem valu epidemije, ki se je pričel septembra v šolskem letu 2020/21, so se pouk in spletne učilnice preselili na platformo ZOOM in TEAMS. Zaradi predhodnih izkušenj, je bilo delo mnogo lažje. Ugotovili smo, da učenci pri vzgojno izobraževalnih ciljih, kljub velikemu trudu učiteljev in zaposlenih, pri pouku na daljavo ne napredujejo.

Po sklepu Ustavnega sodišča so osnovne šole s prilagojenim programom od dne, 1.1.2021, trajno prekinile z delom na daljavo. Pouk je potekal v skladu s *Priporočili za načrtovanje in izvajanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti v času epidemije covid-19* po modelu B, ki je omogočal izvajanje vseh vzgojno-izobraževalnih dejavnosti v šoli. V nadaljevanju je pouk potekal v živo. Oblikovani so bili tako imenovani »mehurčki«, da ni prišlo do mešanja razredov ter s tem širšega prenašanja okužbe. Kmalu so se pokazale vrzeli v znanju učencev ter v socializaciji, pokazali pa so se tudi novi vzorci vedenja, saj so nekateri učenci izjemno težko nadaljevali z vzgojno izobraževalnim delom v šoli. Po Covidu smo zato vpeljali posebno obliko vzgojno izobraževalnega dela, ki

smo jo poimenovali (PO)MOČ. Učitelji so učenec pričeli nuditi individualno pomoč na področju, kjer so jo potrebovali, in sicer na področju čustvovanja, vedenja, na področju osnovne motnje ali težave, znanja in druge. To obliko pomoči smo ohranili do danes. V prvem letu se je izvedlo preko 440 ur pomoči, v nadaljevanju pa vsako leto več kot 200.

Izkušnje

Iz izkušnje epidemije smo se naučili, da vzgojno-izobraževalni proces v osnovni šoli mora potekati v živo. Socializacija je eden glavnih področij otrokovega razvoja, interakcija med učenci in učitelji ter tako pridobljene izkušnje pa nenadomestljiv element vsakega učenja.

*Se pa kdaj pa kdaj zgodi, da naša notranja
luč le medlo brli, ker upanje usiha,
srce pa je prepredeno s temnimi nitmi
razočaranja, skrbi in žalosti.*

*A naj bo v nas luč ali tema in ne glede na vse,
vedno je nekje nekdo, ki nas pestuje v svojem srcu,
nas hrani v spominu, nas nosi na krilih svojih misli
ali nam je od nekod naš angel varuh.*

Svetovalna služba in delo s starši

Ada Šturm, univ. dipl. soc. ped., svetovalna delavka

Svetovalna služba se je v slovenski šolski prostor začela umeščati v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Od takrat se je nenehno razvijala in prilagajala družbenim razmeram, potrebam učencev ter šolskemu sistemu.

Kot navajata Vogrinc in Krek (2012), so bili že takrat postavljeni temelji današnjega koncepta svetovalnega dela kot posebna oblika pomoči otrokom oziroma učencem. Kot še zapišeta, je bil v središče postavljen svetovalni odnos kot temeljno strokovno izhodišče za svetovalno službo; svetovalni odnos pomeni poseben strokovni pristop, ki bistveno opredeljuje vse različne oblike in metode dela svetovalne službe ter temelji na dogovoru z vsakim posameznim udeležencem (Vogrinc & Krek, 2012, str. 6).

Avtorja v nadaljevanju navajata M. Resmana, ki je leta 1999 zapisal: »Pri nas danes gotovo ne gre za vprašanje svetovalne službe na šoli – da ali ne. Tega “inštituta” danes, vsaj brez velikih pretresov, ni mogoče preprosto ukiniti, ker so svetovalni delavci postali logičen, organski, sestavni del vsake šole.« (Resman et al., 1999, kot navaja Vogrinc & Krek, 2012, str. 6). Upam, da bo kljub spreminjajočim se družbenim vrednotam, čim dlje tako tudi ostalo.

V zadnjih desetletjih je svetovalno delo dodatno obogatila uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije. Brez nje v času epidemije covida-19 svetovalni delavci ne bi mogli opravljati svojega osnovnega poslanstva – spodbujati razvoja učencev, jim pomagati pri učnih, socialnih in čustvenih izzivih ter podpirati učitelje in starše pri ustvarjanju spodbudnega, varnega in vključujočega šolskega okolja.

Kljub temu si vsi želimo, da bi svetovalno delo ostalo predvsem delo v neposrednem stiku – v resničnih odnosih, kjer prisotnosti in sočutja ne more zagotoviti računalnik oziroma zaslona. Kot opozarja Verbnik Dobnikarjeva: »Odnosi so srce vsake šole, zato je za svetovalnega

delavca ključnega pomena, da podpira odnose med učenci in učitelji ter starši, pomaga reševati konflikte, sklepati dogovore in ohranjati dialog med vsemi vpletenimi.« (Verbnik Dobnikar, 2017, str. 69)

Na Osnovni šoli Jela Janežiča segajo začetki svetovalne službe v leto 1992, ko se je zaposlila socialna delavka Karla Bernik. Po njeni upokojitvi je novembra 2009 delo svetovalnega delavca prevzel psiholog Peter Kalan, s koncem maja 2010 pa sem delo šolske svetovalne delavke prevzela jaz, po izobrazbi socialna pedagoginja.

Prvih sedem let sem bila edina svetovalna delavka na šoli, a se je zaradi konstantnega povečevanja števila učencev odprlo dodatno delovno mesto. V naslednjih letih so v svetovalni službi sodelovale številne strokovne sodelavke, ki so s svojim znanjem in predanostjo pomembno prispevali k razvoju delovnega mesta. Med njimi so bile: psihologinja Melisa Toš, pedagoginja Petra Salihović Omejec, pedagoginja Irena Prašnikar, inkluzivna pedagoginja Urša Spitzer, socialna delavka Laura Zavec in pedagoginja Mateja Lavrinec. V šolskem letu 2025/2026 svetovalno delo poleg mene opravljata še inkluzivni pedagoginji Manca Zgaga in Urša Spitzer.

Skozi leta se je svetovalna služba na OŠ Jela Janežiča razvijala, širila in prilagajala potrebam učencev ter šolskega okolja.

Moja pot na Osnovni šoli Jela Janežiča pa se je pričela že veliko prej, pred petindvajsetimi leti. Sprva sem bila zaposlena kot varuhinja v oddelku z učenci s težko motnjo v duševnem razvoju ter kot razdeljevalka prehrane, potem kot nadomestna in predmetna učiteljica v obeh programih ter nekaj let kot pomočnica ravnateljice. Preden sem pričela z delom svetovalne delavke, sem bila učiteljica podaljšanega bivanja. Vse prejšnje zaposlitve na tako raznolikih delovnih mestih so bile prav gotovo dobro izhodišče za delo v svetovalni službi. Svetovalni delavec namreč deluje

kot podporna strokovna služba vsem, ki delajo z učenci, zato mora dobro poznati delovanje šolskega sistema v celoti, pa tudi posamezne podsisteme. Hkrati namreč deluje za dobro celotne skupnosti in dobro posameznika v njej.

Prav raznolikost mojih zaposlitev mi je omogočila, da sem šolo spoznala z različnih vidikov – kot tehnična in strokovna delavka oziroma učiteljica ter kot članica vodstvenega tima. Predvsem pa sem skozi lastne izkušnje razvila spoštovanje do vseh zaposlenih in njihovega dela, saj je prav vsak član šolske in delovne skupnosti v svoji vlogi pomemben za uresničevanje temeljnega cilja – omogočiti vsakemu učencu optimalen razvoj, v okolju ki je zanj varen in spodbuden. Naravnost celotne skupnosti je pri tem izjemno pomembna.

V Smernicah za šolsko svetovalno delo je zapisano: »V sodelovalnem ali svetovalnem odnosu je ključna odprta komunikacija, v kateri vsi udeleženci delijo svoja pričakovanja, znanja in izkušnje. Ob izražanju različnih prepričanj in pogledov na določene situacije svetovalni delavec ohranja spoštovanje, skuša razumeti življenjski svet sogovornika in k temu spodbuja tudi druge udeležence.« (Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2024, str. 5) To, da bi razumela življenjski svet sogovornika, je bila od vedno moja želja in izziv, upam, da mi je hkrati z zmožnostjo empatije in spoštovanja do sočloveka, to zadovoljivo uspevalo tudi kot svetovalni delavki, saj je bila s tem pogojena tudi učinkovitost pomoči.

Kljub do tedanjim delovnim izkušnjam pa je bilo, tudi na znanem terenu, potrebno začeti na novo. Najbolj me je sprva skrbelo delo s starši. Spraševala sem se: kaj naj svetujem staršem, ki svojega otroka z motnjo v duševnem razvoju poznajo bolje kot kdorkoli drug, ki so z njim prehodili številne preizkušnje, iz katerih se oblikuje tako svojstvena zgodba? Kaj vem jaz, česar sami ne vedo? Še več – vse, o čemer sem sama lahko le brala v teoriji, so starši doživljali na lastni koži, torej vedo »iz prve roke«. Strinjam se z zapisanim v smernicah svetovalnega dela: »Podlaga za delovanje svetovalne službe so različna teoretska izhodišča, ki poudarjajo, da je človek edinstveno bitje, ki ga je treba razumeti in obravnavati celostno kot fizično, psihično in socialno bitje...« (Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2024, str.

6) A kljub poznavanju teoretičnih izhodišč in razumevanju, kmalu spoznaš, da to ni dovolj. Potrebna je širina, odprtost in pogum za srečanje z življenjem samim, v živih odnosih, ob konkretnih izkušnjah učencev in staršev v vsej njihovi kompleksnosti in edinstvenosti.

V teh mojih zgodnjih razmišljanjih se je skrivalo globoko spoštovanje do staršev, hkrati pa tudi strah in večno prespraševanje, ali bom sploh zmogla. Danes vem, da je bil prav ta dvom, skupaj z lastnimi izkušnjami, dragocena popotnica za moje strokovno delo. Skozi vlogo mame sem prav tako sama spoznavala, da vendarle potrebujemo drug drugega. V dobrem in zaupljivem sodelovanju, v partnerskem odnosu staršev in strokovnih delavcev, se rodi nekaj več kot le seštevek prispevkov obeh strani. Tisto »več« se lahko rodi samo v odnosu, kjer ni nadrejenosti ali podrejenosti, kjer ni »ene in druge strani«, temveč se zgodi iskreno in pristno srečanje. Srečanje v trenutku zavedanja, da smo vsi na isti barki ali na istem bregu reke, z istim ciljem – podpreti otroka oziroma učenca tako, da lahko v polnosti razvije svoj potencial. Nikakor ne gre za odnos, v katerem je strokovnjak prisoten kot tisti, ki ve vse in najboljše. Alenka Kobolt je zapisala: »Ostajam optimist, saj me prav tako lastne izkušnje stikov z raznolikimi posamezniki učijo, da pristni odnosi »zdravijo« prav tako ali še bolj, kot zdravijo zdravila.« (Kobolt, 2017, str. 10)

Biti starš otroku ali biti z njim v svetovalnem odnosu je nekaj povsem drugega. Svetovalni delavci se moramo zavedati, da so določeni koraki v naši strokovni domeni, medtem ko staršem nudimo podporo, priznanje in z drugega zornega kota osvetljujemo zahtevne situacije. Staršev ne smemo preglasiti ali prevzeti njihove vloge, hkrati pa se z njimi ne smemo zlivati. Empatija je nujna, a prav tako so pomembne strokovne meje, saj le tako lahko staršem resnično stojimo ob strani.

Pri odločitvah, kot je prešolanje v lažji učni program ali v drugo vzgojno-izobraževalno ustanovo, moramo spoštovati, da je sprejemanje tako pomembne odločitve za starše pogosto dolgotrajen in čustveno zahteven proces. Staršem je potrebno dati čas in prostor za doživljanje različnih občutkov in dvomov, hkrati pa jih opremiti s strategijami spoprijemanja. V tem procesu moramo

sami ostati dovolj strokovno močni in hkrati podporni. »Pomoč, posvet, podporno osebo, ki nas posluša in zrcali svoje razumevanje naše situacije, s čimer poglobi naše lastno razumevanje in občutenje problema, potrebujemo vsi, zlasti v obdobjih življenjskih prehodov in spreminjanja življenjskih situacij.« (Kobolt, 2017, str. 12)

V prvih letih, ko sem bila edina svetovalna delavka na šoli, sem se kdaj počutila osamljeno in se primerjala z učitelji, ki so imeli drug drugega. Kljub temu nikoli nisem bila zares sama. Predvsem takrat, ko je šlo za reševanje zahtevnih situacij, sem čutila stalno podporo. Ravnateljica, mag. Marjeta Šmid, me ni nikoli pustila same z nobeno težavo; vedno sem se lahko obrnila nanjo. Brez takšne podpore sama nikakor ne bi zmogla. Vedno sem čutila tudi podporo ostalih zaposlenih, razrednikov, predmetnih učiteljev, varuhov ter drugih strokovnih delavcev. Hkrati pa sem se trudila opraviti svoje osnovno poslanstvo – biti sama dovolj dobra strokovna podpora vsem v skupnosti.

Že na začetku me je ravnateljica vpeljala v delo s starši, ki se je skozi leta razvil v model Mesečno spremljanje učenca (MSU). Gre za celostni pristop, namenjen učencem z več težavami ali oviranostmi, ki temelji na sodelovanju šole in družine. Na mesečnih srečanjih so prisotni učenci, starši, razrednik, učitelji, svetovalna delavka, ravnateljica in po potrebi drugi strokovnjaki. Tak način dela omogoča poglobljeno spremljanje učenca, vedenjskega in čustvenega funkcioniranja učenca, hkrati pa krepi partnerski odnos med šolo in domom. Posebna pozornost je namenjena čustveni varnosti učenca in aktivaciji njegovih lastnih virov moči, medtem ko ravnateljica in svetovalna delavka v dopolnjujočih vlogah usmerjata proces – ena zagotavlja strukturo in postavljanje mej, druga nudi podporo in zaščito, včasih pa se v teh vlogah izmenjujeta. Vsi udeleženci se podpišejo pod sklepe sestanka, kar zagotavlja jasnost odgovornosti in kontinuiteto dela. Tak pristop omogoča postopno, ciljno usmerjeno reševanje kompleksnih težav ter izboljšanje celostnega funkcioniranja učenca. Kot poudarja dr. Koboltova: »Socialno in socialno pedagoško polje v svetovalnih pristopih poleg posameznika zajema predvsem socialne odnose. Skuša vplivati na razreševanje osebnih in odnosnih problemov.

Svetovalno delo na tem področju ni le individualno, praviloma poteka z vsemi, ki so v problem in odnose vpleteni. Tako svetovalci na šoli na razgovor povabi učenca in starše, ko želi razumeti naravo odnosov ter oblikovati sodelujoče zavezanstvo med njimi« (Kobolt, 2017, str. 13).

Model MSU skupaj s sodelavkami že od leta 2017 predstavljamo študentkam 4. letnika Specialne in rehabilitacijske pedagogike na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, in sicer na povabilo prof. dr. Mojce Vrhovski Mohorič, kot primer prenosa teoretičnih izhodišč v prakso svetovalnega dela oziroma učinkovitega dela s starši. Podrobneje predstavljen je v zborniku »Strokovni center za podporo inkluziji, poročilo o projektu« (Šturm, 2021).

V enem izmed šolskih let sva z ravnateljico ugotovili, da smo izvedli okrog 30 srečanj po modelu MSU. To je bilo res rekordno leto in je delo s starši zagotovo izstopalo od ostalih dejavnosti. Lahko rečem, da imam še danes občutek, da je skoraj vedno šlo za učinkovito pomoč tako učencu kot njegovi družini. Hkrati pa je bilo zame to intenzivno učenje z neposredno udeležbo. Skratka izkustveno učenje, ki ti ga ne more dati nobeno drugo izobraževanje. Tako se potrjuje pomemben vidik razvoja poklicne identitete svetovalnega delavca v praksi, ki je naveden v Smernicah svetovalnega dela: »Kompetence, skupne vsem svetovalnim delavcem, se začnejo razvijati že v času študija in se razvijajo tekom zaposlitve v vzgojno-izobraževalnem zavodu z nadaljnjim izobraževanjem in usposabljanjem, študijem strokovne literature in sodelovanjem v različnih skupinah za reflektiranje lastne prakse.« (Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2024, str. 12)

Učenje se nikoli ne konča; delo s starši in učenci zahteva nenehno prilagajanje ter pozorno spremljanje družbenih sprememb, ki se odražajo tudi v sistemu vzgoje in izobraževanja. V smernicah je poudarjeno, da mora svetovalni delavec skrbeti za lasten profesionalni razvoj, izbirati prioritete naloge glede na potrebe udeležencev in svojo strokovno usposobljenost ter se vključevati v nadaljnje izobraževanje in usposabljanje. Pomembno je tudi pridobivanje novih znanj, ki temeljijo na empiričnih dokazih, ter stalno krepiti kompetence za učinkovito delo (Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2024).

Sama sem prepoznala kot prednostno nalogu delo s starši oziroma celotno družino z namenom učinkovite podpore učencu. Prav zato sem se vključila v študij geštalt izkustvene psihoterapije in izkustvene družinske terapije. Delo s starši se mi je vedno zdelo izredno odgovorno, zato sem po tej poti želela poglobiti svoje znanje in bolje razumeti procese družinske dinamike, vzorce in komunikacijo med člani, predvsem z enim samim ciljem - lažje razumeti učenca, njegove težave in stiske ter mu nuditi celovito in učinkovito podporo.

K dodatnemu izobraževanju me ni gnalo le zavedanje odgovornosti pri delu s starši, temveč tudi zavedanje položaja naših učencev, ko bi potrebovali obravnavo zunanjih strokovnjakov. Čakalne dobe so dolge, poleg tega pa so bili nemalokrat, napoteni v obravnavo, »vrnjeni« šoli, ker niso bili dovolj pogovorljivi in terapevtsko dosegljivi, njihove kognitivne zmožnosti pa so bile prenizke za aktivno in tvorno sodelovanje. Po eni strani sem razumela stališča različnih strokovnjakov, po drugi strani pa sem občutila izziv in odgovornost, da poiščem druge možnosti podpore učencu. Spominim se na besede patra Silva Šinkovca: »Tudi če otroci ne poznajo pomena besed, čutijo, kako le-te zvenijo.« Se pravi, da ni v prvi vrsti pomembna vsebina, temveč prav tisto, kar se vsakokrat izrazi kot odnosno v izrekanju besed.

Prav zato po vseh teh letih še vedno verjamem v naše učence, v njihove zmožnosti in vire moči, predvsem pa v njihove odnosne kompetence, ter jim ob tem skušam nuditi podporo bodisi v obliki pogovora, igre ali s pomočjo elementov različnih terapevtskih tehnik. Je pa že dolgo znano, da tudi k uspešnemu izidu svetovanja, tehnike prispevajo le okoli pet procentov. Kot je zapisala dr. Koboltova: »Še nedavno je velika pozornost v izobraževalnih procesih za terapevte in svetovalce veljala predvsem tehnikam. Sodobna svetovalna doktrina pa poudarja enakovredno partnerstvo, spodbuja neposrednost in odkritost v odnosu, ki ne vsebuje moraliziranja, poučevanja, temveč soustvarjanje.« (Kobolt, 2017, str. 17)

Pomislím na svoje začetke – in ugotovim, da si v spomin lahko priklíčem marsikatero podrobnost – barve svojih oblačil, postavitev pohištva v učilnici in učence v njej v njihovih značilnih

pozah. Predvsem pa se spominjam občutka hvaležnosti za priložnost, da sem lahko prisotna.

Od takrat se je marsikaj spremenilo, eno pa je ostalo enako – še vedno se me dotaknejo zgodbe učencev, ko jih srečujem v njihovi resničnosti. In prav tam je bilo vedno srce mojega dela. In dokler čutim utrip, ostajam...

Viri

- Kobolt, A. (2017). *Svetovanje – kompetenca psihosocialnih poklicev*. V A. Kobolt (Ured.), *Svetovanje v praksi* (str. 10–17). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Šturm, A. (2021). Mesečno spremljanje učenca. V I. Prašnikar (Ured.), *Strokovni center za podporo inkluziji, poročilo o projektu* (str. 113–120). Škofja Loka: Osnovna šola Jela Janežiča.
- Verbnik Dobnikar, T. (2017). *Pot od učiteljice do svetovalne delavke*. V A. Kobolt (Ured.), *Svetovanje v praksi* (str. 69). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Vogrinc, J., & Krek, J. (2012). *Delovanje svetovalne službe*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani. ISBN 978-961-253-077-8. Dostopno na: <https://zalozba.pef.uni-lj.si/index.php/zalozba/catalog/download/140/335/301-1?inline=1>
- Zavod Republike Slovenije za šolstvo. (2024). *Programske smernice svetovalnega dela v programih s področja vzgoje in izobraževanja* [spletna izdaja]. Ljubljana. Dostopno na: <https://gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucninacrti/Drugi-konceptualni-dokumenti/Programske-smernice-svetovalnega-dela-v-programih-spodrocja-vzgoje-in-izobrazevanja.pdf>

*Naj vam bo metulj, prinašalec upanja in sanj,
s svojo lepoto, krhkostjo, mehkobo in nežnostjo,
obenem pa s čudežno močjo preobrazbe in preživetja,
navdih za spreminjanje stvari, okoliščin, odnosov, življenja ...
na boljše, bogatejše, prijaznejše, prizanesljivejše, lepše ...*

Gradimo kakovostno šolo

mag. Andreja Gorše, prof. def., vodja teama za kakovost

Uvod

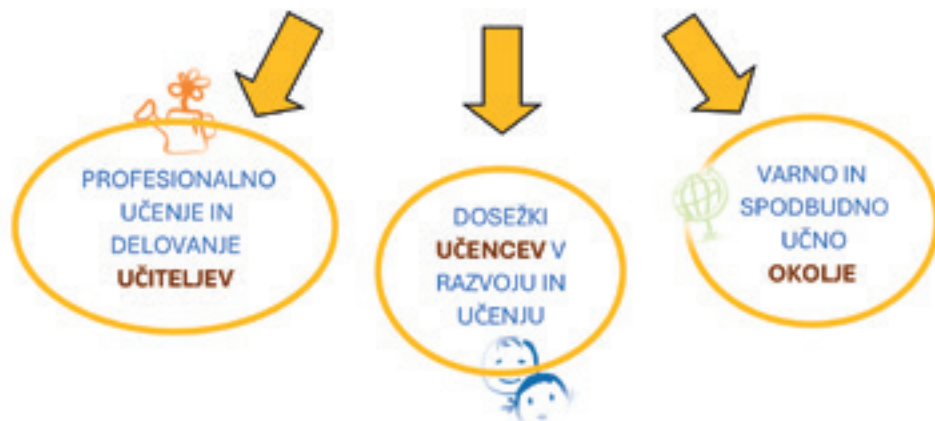
Kakovost šole je pomemben vidik vzgoje in izobraževanja, tako v Sloveniji kot na globalni ravni. V Sloveniji se sistem ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti izobraževanja opira na ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti s samoevalvacijo vzgojno-izobraževalnih zavodov, ki jo dopolnjujejo oblike zunanje evalvacije. Notranja evalvacija je redna dejavnost šole, kjer učitelji evalvirajo svoje delo in napredek oddelka. Tim za kakovost pa je tisti, ki evalvira napredek celotne šole in o tem poroča vsem deležnikom.

Leta 2014 se je naša šola vključila v projekt Uvajanje izboljšav in samoevalvacija pod mentorstvom Šole za ravnatelje, v okviru katerega je nastal tudi protokol za izvajanje, ki ga »zavrtimo« vsake tri leta. Projekt in izobraževanje sta se zaključila, mi pa smo znanje in izkušnje vključili v redno delo in tako dvigujemo kakovost naše šole.

Protokol ponavljamo vsake tri leta. Osredni cilj postavimo na področju »Dosežki UČENCEV v razvoju in učenju«. Na ta cilj vežemo tudi cilje na področjih »Profesionalno učenje in delovanje UČITELJEV« in »Varno in spodbudno UČNO OKOLJE«.

Slika 1: Potek protokola zastavljanja ciljev

Slika 2: Področja postavljanja ciljev

Kratka zgodovina

Prvo triletnje 2013–2014–2015:

Samostojnost – sam se učim, za zdravje skrbim

Prednostna področja smo po individualnem premisleku, razgovoru v aktivih in pozneje še na ravni šole izbrali na dveh področjih.

Na šoli imamo dva programa:

- Poseben program vzgoje in izobraževanja, kamor so učenci vključeni do šestindvajsetega leta starosti, poudarja krepitev znanja, kompetenc in veščin za čim samostojnejše življenje, torej več vsebin z vzgojnega področja.
- V prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) učence pripravljamo na nadaljnje izobraževanje in je poleg vzgojnih vsebin večji poudarek na učenju oziroma akademskem znanju.

Po razgovoru na ravni šole smo prišli do sklepa, da tudi učenci, ki obiskujejo NIS, potrebujejo cilj z vzgojnega področja. Obratno seveda velja tudi za učence, ki obiskujejo posebni program, saj potrebujejo cilj, ki bi zajel učno področje. Cilj »Sam se učim, za zdravje skrbim« obsega v prvem delu učno področje, v drugem delu pa vzgojno. Podcilj »Učenci razvijajo samostojnost« je bil naš skupni cilj.

Pred pisarno ravnateljice smo postavili podatkovno steno, kjer smo slikovno ponazorili aktivnosti. Na drevesu s krošnjo smo predstavili aktivnosti, letne cilje in triletni cilj. Podatki na

podatkovni steni so nastajali in se dopolnjevali vsa tri leta, prav tako kot raste in se širi drevesna krošnja.

V tem projektu smo iskali načine, kako učence naučiti, da se bodo lažje začeli učiti sami in da bodo usvojili ustrezne postopke za učinkovito učenje. Na področju skrbi za zdravje smo želeli učence opremiti z mnogo preprostimi načini, kako lahko sami poskrbijo za svojo vitalnost in zdravje, kot so pitje vode, minute za zdravje in ustrezne higienske navade. Učenci se namreč tudi pri skrbi za lastno zdravje raje učijo skupaj s sošolci v šoli, kot pa poslušajo starševske nasvete.

Med izvajanjem dejavnosti za doseganje cilja Samostojnost smo o svojem delu povprašali tudi starše, ki so z odgovori na vprašalnik potrdili, da so s potekom aktivnosti seznanjeni in da njihovi otroci v večini aktivnosti izvajajo tudi doma. Učitelji so ob končni evalvaciji sporočali, da bodo z dejavnostmi nadaljevali, mogoče kaj spremenili ter usvojeno znanje in veščine pri učencih še utrdili. Nekaj primerov, ki so jih napisali učitelji:

- Pripravljenost na pouk, aktivna vloga učenca v učnem procesu in transformacija šolskega znanja v življenje se mi zdijo najpomembnejši, zato bom temu področju dajala največji poudarek.
- Učni cilj bom razdelila na manjše korake, ki jih bom realizirala postopoma ob slikovnem gradivu.
- Cilj bom bolj konkretno zastavila. Mnenja sem, da bi ožjemu cilju lažje sledili z bolj merljivimi dejavnostmi.

**VARNO IN
SPODBUDNO
UČNO OKOLJE**

Slika 3: Slikovni prikaz zastavljenega cilja – SAMOSTOJNOST

Po narejeni skupni evalvacije preteklega triletnega dela smo sklenili, da z delom nadaljujemo in poiščemo nov cilj po že zastavljenem protokolu.

Drugo triletnje 2016–2017–2018: Komunikacija

Triletni cilj »Komunikacija« smo izbrali oziroma poiskali, ker smo želeli dvigniti kakovost komuniciranja med učenci samimi ter med učenci in učitelji oziroma drugimi odraslimi osebami. Končni cilj je bil prenos kakovostne komunikacije izven šole, tako v domače kot v širše socialno okolje. Tudi v drugem triletnju izvajanja dejavnosti in sledenja zastavljenemu cilju Komunikacija so sodelovali vsi učenci in vsi strokovni delavci. Dvakrat letno smo izvajali evalvacijo, vnašali izboljšave in o vsem poročali na konferencah oziroma strokovnih sestankih.

Pri dvigu kakovosti delovanja šole poleg področja napredka učencev sledimo tudi cilju, ki smo ga poimenovali Profesionalno učenje in delovanje učiteljev. Na šoli smo poslušali več predavanj na temo komunikacije, ki smo jih pripravili strokovni sodelavci šole ali smo povabili druge strokovnjake:

- »Kako pomagati otroku do odgovornosti?« – Andreja Poljanec

- »Team Teach« – Marjetka Petrič Pukovec
- »Brez nasilja med vrstniki, CAP« – Mari Dobnik Žerjav,
- »Usposabljanje rabe interaktivne table« – mag. Andreja Gorše,
- »Osnovna šola in vključevanje učencev s posebnimi potrebami« – Matej Rovšek in Boštjan Kotnik
- »Kako sestaviti dober pisni test« – Anja Kožuh in Irena Ferlinc Brezovar
- »Evalvacija ciljev projekta OPKakovost« – mag. Marjeta Šmid in mag. Andreja Gorše
- »Slovenščina v šoli« – mag. Barbara Rebolj

Učitelji, ki smo sodelovali v dejavnostih in sledili cilju, smo nanizali pozitivne izkušnje (naj omenim samo nekatere): druženje, možno sodelovanje med razredi (medrazredno sodelovanje), medsebojna pomoč, spremljanje napredka, primerjava in izmenjava dobre prakse. Slabosti lahko popravimo le tako, da jih izpostavimo (tudi tu navajam le nekatere): slabe govorne sposobnosti nekaterih učencev, vedenjske težave, skromna samoevalvacija, težave pri iskanju primerne družabne igre za vse učence, neodzivnost posameznih staršev, vodenje evidenc.

Mnenje vseh sodelujočih je bilo pozitivno. Z dejavnostmi in potjo, ki smo jo prehodili do zastavljenega cilja, smo dobili veliko novega znanja in veliko dobrih praks, ki nam bodo popotnica za nadaljnje delo.

Slika 4: Slikovni prikaz cilja – KOMUNIKACIJA

Tretje triletnje 2019–2020–2021: Zdrava samopodoba

Prvič smo na slikovni predstavitvi poleg cilja »Zdrava samopodoba«, ki smo ga zasledovali naslednja tri leta, vključili tudi protokole, razvojne naloge, projekte in dejavnosti, ki potekajo na šoli. Mnenja smo bili, da prav vse to prispeva k temu, da postaja naša šola kakovostnejša.

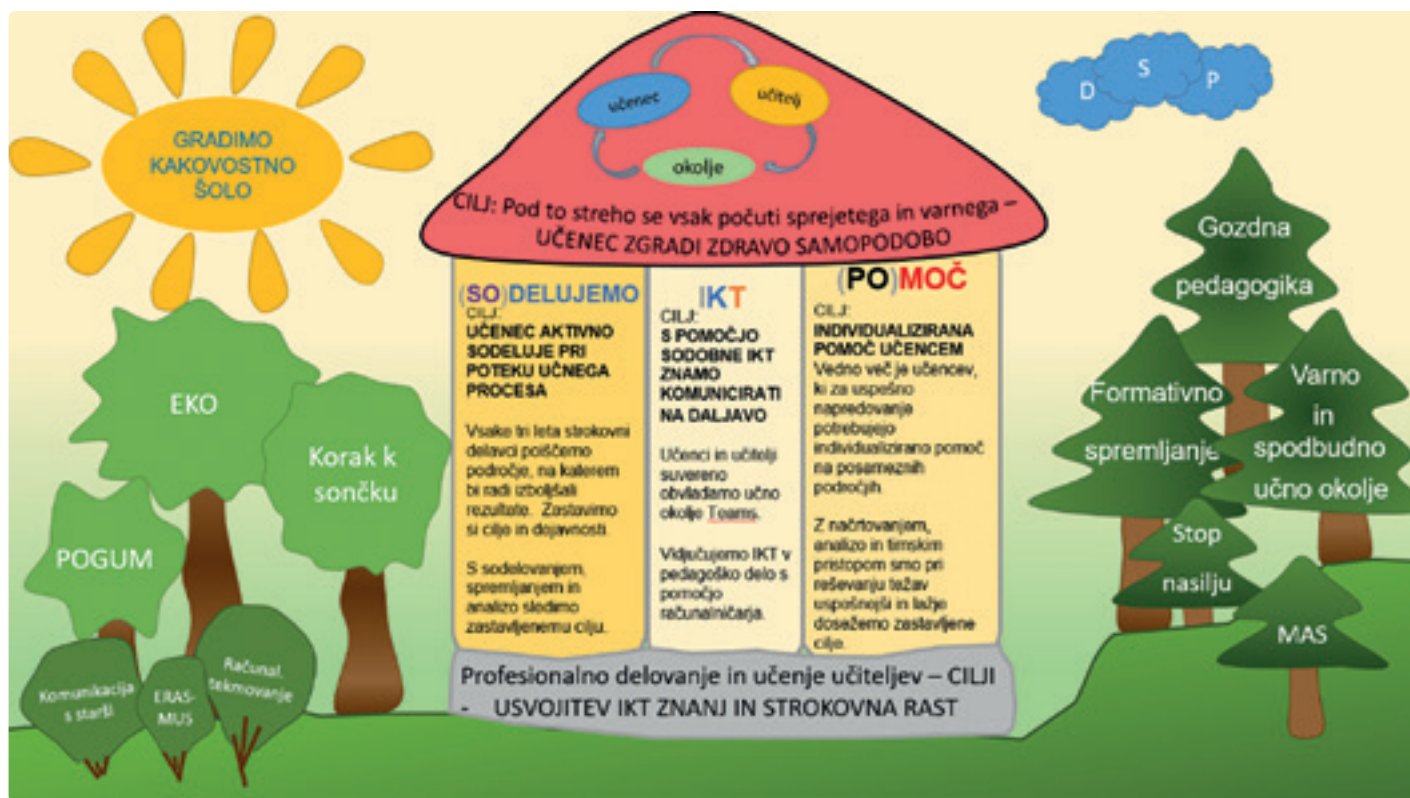
V triletnem ciklu smo bili zaradi pandemije (COVID-19) in posledičnega zaprtja šole prisiljeni prilagoditi način dela. Sedem tednov smo izvajali pouk na daljavo, štiri tedne pa v tako imenovanih »mehurčkih«. V prvih dveh mesecih smo velik poudarek namenili izobraževanju učencev in učiteljev na področju opismenjevanja IKT. Zaradi novih potreb smo oblikovali nov cilj: »S pomočjo sodobne IKT znamo komunicirati na daljavo«, ki smo ga obravnavali kot prednostnega.

Na šoli smo vzpostavili okolje Microsoft Teams za komunikacijo na daljavo. V septembru in oktobru smo izvedli vse potrebne registracije in uvodna izobraževanja, tako da smo bili novembra, ob ponovnem zaprtju šol, pripravljeni in nemudoma začeli z delom na daljavo. Nekaterim

učencem smo priskrbeli tudi prenosnike in tablice, da so imeli osnovne pogoje za komunikacijo na daljavo.

Po vrnitvi v šolo smo pouk izvajali v mehurčkih. Pri nekaterih učencih smo zaznali vrzeli v znanju, ki je bilo obravnavano v času dela na daljavo. Zato smo v okviru skupine strokovnih delavcev oblikovali dodaten cilj: »(PO)moč«, s katerim smo želeli učencem z individualno pomočjo pomagati pri zapolnjevanju teh vrzeli. Hkrati smo ponovno oživili aktivnosti za doseganje cilja: »(SO)DELUJEMO«, s katerimi smo želeli učence še bolj kot pred pandemijo aktivno vključiti v učni proces.

Po vrnitvi v šolo smo zaradi okoliščin zastavljeni cilj »Zdrava samopodoba« ponovno postavili v ospredje. Z vprašalnikom, namenjenim učiteljem, smo želeli ugotoviti, ali je delo od doma kaj vplivalo na samopodobo učencev. Učitelji so ocenili, da je kar 32 % učencev postalo manj samozavestnih. Poleg tega smo jih vprašali, kateri projekt je po njihovem mnenju najbolj vplival na samopodobo in aktivnost učencev. Od devetih naštetih projektov so kot najbolj pozitiven ocenili protokol »Varno in spodbudno učno okolje«.

Slika 5: Slikovni prikaz cilja – ZDRAVA SAMOPODOBA

Ob zaključku triletja smo pri evalvaciji posebej poudarili hitro in uspešno prilagajanje vseh zaposlenih novim razmeram. Mnenja smo bili, da smo v dani situaciji učencem nudili kakovostno in strokovno podporo – tako na učnem in socialnem področju kot na emocionalnem.

Četrto triletnje 2022–2023–2024:

Skupaj nabiramo znanja, spretnosti in veščine

V zadnjem triletju so pred nas stopile nove preizkušnje in zahteve, ki jih prinašajo čas in globalne spremembe. S strokovnim pristopom smo se skupaj potrudili poiskati rešitve. Pri nekaterih vprašanjih smo se obrnili na strokovnjake posameznih področij, ki so nam nudili dragoceno podporo. V okviru supervizije so nam poleg splošnih napotkov pomagali tudi z odgovori na konkretna vprašanja, vezana na posamezne dogodke ali učence.

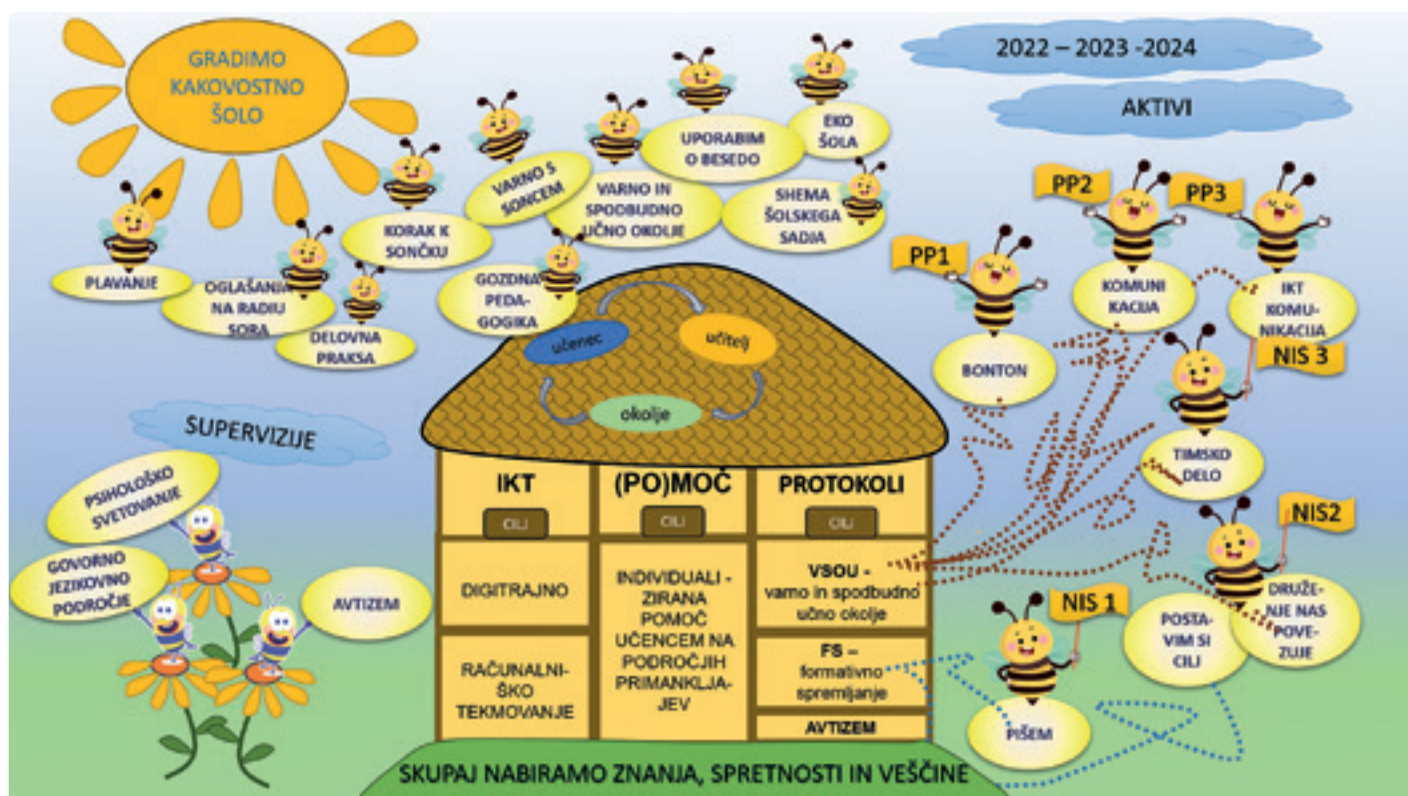
Dejavnosti in cilji po posameznih področjih

Na področju **Dosežki učencev** smo cilje in dejavnosti povezali z dvema protokoloma, ki sta se zaključila v preteklem šolskem letu in sta bila tako uspešna, da smo ju želeli ohraniti.

S spoznavanjem bontona, razvijanjem medvrstniške komunikacije, druženjem in timskim delom smo želeli učencem in učiteljem ustvariti varno in spodbudno učno okolje.

Z dejavnostmi, kot so spoznavanje vrednosti denarja in usvajanje rokovanja z njim, vaje za lepo pisanje ter zastavljanje lastnih ciljev, so učenci s pomočjo protokola formativnega spremljanja sledili individualnemu napredku in poti do zastavljenih ciljev.

Na področju **Profesionalno delovanje in učenje učitelja** smo se poleg izobraževanja na študijskih skupinah kot kolektiv udeležili še izobraževanja na področju izobraževalne komunikacijske tehnologije Digitrajni učitelj. Vsak od zaposlenih se je lahko udeležil tudi izobraževanj po lastnih željah in potrebah.

Slika 6: Slikovni prikaz cilja – SKUPAJ NABIRAMO ZNANJA, SPRETNOSTI IN VEŠČINE

Na področju **Varno in spodbudno učno okolje** smo imeli veliko dela, saj smo se vselili v nove oziroma renovirane šolske prostore. Ti postopoma, glede na finančne zmožnosti, dobivajo novo prijaznejšo vzdušje. Poleg kotičkov za kuhanje opremljamo učilnice glede na starost in potrebe učencev. Oblikuje se tudi podoba posameznih hodnikov in skupnih prostorov. Prijavili smo se na razpis za opremo IKT, tako da bodo vse učilnice imele sodobno in delujočo računalniško opremo. Težko čakamo tudi dokončne ureditve atrija, da bomo imeli varen prostor za igro in vrtičkarstvo.

(Po)moč – individualizirano delo z učenci

Tudi v letošnjem šolskem letu smo izvajali individualno pomoč učencem.

V zadnjem letu se je pokazala potreba po drugačni obliki učnega procesa. Učenci, ki s svojim vedenjem motijo pouk ali ne zmorejo slediti učnemu procesu, potrebujejo individualiziran pristop.

Ne gre več le za primanjkljaje v znanju, temveč za težave na socialnem in osebnostnem področju. Izkazalo se je, da je za razred in učenca bolje, da se začasno umakne iz razreda in individualno usvaja tekočo snov. Na tem področju delamo prve korake in pridobivamo dragocene izkušnje.

Protokoli – projekti – tekmovanja

V letošnjem letu smo bili zelo aktivni v izvajanju protokolov, projektov in udeležbi na številnih tekmovanjih. Delovali smo na več področjih: šport, branje, socialno vključevanje, zgodovina, kultura, pisanje, zdravje, zdravo življenje in še na mnogih drugih. Nekateri projekti, tekmovanja so trajali vse leto, drugi mesec, teden ali le dan. Prav vsi so nam dali določena spoznanja in izkušnje, ki nas gradijo.

Pogled naprej

V letošnjem šolskem letu smo dosegli ali se približali že četrtemu cilju, ki smo si ga zastavili v okviru ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti na naši šoli.

Naše misli in delo pa so že usmerjeni v zastavljanje cilja za naslednje peto triletnje.

- **Dosežki učencev:** osredotočili se bomo na razvoj socialnih veščin, dejavnosti zunaj šolskih prostorov in osebnostno rast učencev.
- **Profesionalno delovanje in učenje učiteljev:** poudarek bo na strokovni podpori zaposlenim znotraj kolektiva.
- **Varno in spodbudno učno okolje:** nadaljevali bomo z urejanjem in opremljanjem novih šolskih prostorov ter razvijali učinkovite vzgojne strategije.

Naše delo, ki je včasih malo manj intenzivno, drugič pa mu komaj sledimo, našim učencem pomaga pri usvajanju novih ciljev, širjenju znanja in razvijanju vseživljenjskega učenja. Spodbuja jih k dejavnostim tudi zunaj šolskih prostorov in v domačem okolju. Uspešno sodelovanje jim dviga samopodobo in prispeva k boljšemu in bogatejšemu življenju.

Za konec bi dodala misel Maye Angelou: »Segregacija me je oblikovala; izobraževanje me je osvobodilo.«

Mislím, da to velja tudi za naše učence. Z obiskovanjem naše šole so res segregirani, a hkrati prejemajo izobrazbo, ki jih osvobaja.

Povezovanje šolske skupnosti v posebnem programu

Urša Bastarda Božič, prof. def., učiteljica

Da učenec doseže svoj optimalni razvoj, tako na učnem kot socialnem področju, je zelo pomembno, da se v šoli dobro počuti. To še posebej velja za učence s posebnimi potrebami.

Velik del odgovornosti za ustvarjanje prijetnega, varnega in spodbudnega šolskega ter učnega okolja nosimo v prvi vrsti učitelji in učenceva ožja razredna skupnost, pa tudi učenci iz drugih oddelkov. Pomembno je, da se vsak učenec, tudi tisti s posebnimi potrebami, zaveda, da soustvarja razredno in šolsko okolje, katerega del je. Za takšno zavedanje je seveda potrebna zunanja spodbuda vseh strokovnih delavcev, da se lahko v skladu s sposobnostmi učencev razvije v čim večji meri. Prijetno šolsko klimo najlažje vzpostavljamo z dejavnostmi, ki niso strogo učne ali akademske narave, vendar učencem omogočajo razvoj veščin, kompetenc in lastnosti, ki so ključnega pomena za kakovostno in izpolnjeno življenje.

Na posebnem programu vzgoje in izobraževanja je učni načrt dovolj prilagodljiv, da nam v okviru pouka omogoča tudi uresničevanje različnih ciljev preko prej omenjenih dejavnosti.

Ena izmed takšnih dejavnosti so rojstnodnevne zabave, ki najprej pri pripravi povežejo razredno skupnost, na sami zabavi pa se poveže skupnost celotnega posebnega programa.

Že vrsto let se oddelki s starejšimi učenci posebnega programa vsak mesec srečujemo na plesu, s katerim obeležimo rojstne dni učencev tekočega meseca. Julijske slavlence priključimo junijskim, avgustovske pa septembrskim. Ne pozabimo niti na učiteljice in varuhe.

Po vnaprej pripravljenem razporedu vsak razred poskrbi za praznovanje rojstnih dni učencev v določenem mesecu. Takrat se za razred, ki je zadolžen za organizacijo zabave, začne pravo delo. Običajno razredna učiteljica glede na zasedenost telovadnice določi datum in čas praznovanja, v vse ostale dejavnosti pa so učenci zelo aktivno vključeni in se ob konkretnih nalogah – na primer pripravi na praznovanje – učijo ter razvijajo znanja in spretnosti na različnih predmetnih ali razvojnih področjih, kot jih določa učni načrt.

Priprava vabil (in dekoracije): Učenci izdelajo in razdelijo vabila za ostale oddelke. Pri tem uresničujejo cilje s področij delovne in likovne vzgoje (izdelava vabila) ter splošne poučenosti (pisanje). Ob izročanju vabil drugim oddelkom in učiteljem razvijajo samostojnost, krepijo pozitivno samopodobo in se učijo primerne načina komuniciranja.

Priprava pogostitve: Učenci določijo jedi, upoštevajo različne diete povablencev, pripravijo seznam sestavin, ki jih kupijo v trgovini. S tem razvijajo veščine iskanja informacij, pisanja in

rokovanja z denarjem, kar je povezano s cilji za področje splošne poučenosti. Priprava jedi je del učnega načrta s področja delovne vzgoje.

Izbor glasbe: Učenci pripravijo seznam skladb za predvajanje, pri čemer upoštevajo besedilno in kakovostno primernost, različne glasbene okuse ter glasbene zvrsti, primerne za ples, kar sovпада s cilji glasbene vzgoje.

Priprava prostora na dan zabave: Učenci poskrbijo za ozvočenje, IKT-opremo, prostor za ples in počitek, postavijo dekoracijo in pogostitev, kar je pomemben del delovne vzgoje.

Ples: Najprej so izpostavljeni slavlenci, nato pa sledi prosti ples, ki ga vsi z veseljem pričakujejo. Ples je odlična kardio vadba, hkrati pa povezuje cilje gibanja in športne vzgoje. Kot zadnja se

vedno predvaja pesem Andreja Šifrerja »*Za prijatelje*«, katere sporočilnost krepi občutek pripadnosti in povezanosti šolske skupnosti.

Pospravljanje: Po plesu učenci pospravijo prostor in pomijejo posodo, kar je prav tako del delovne vzgoje.

Rojstni dnevi niso edini razlog za naše praznovanja. Ob določenih praznikih na ples povabimo vse učence posebnega programa:

- 21. marca praznujemo Svetovni dan Downovega sindroma – obujemo dve različni nogavici.

- 2. aprila oblečemo modra oblačila in obeležimo Svetovni dan zavedanja o avtizmu.

Na teh zabavah ni namen le druženje in ples, pač pa tudi povezovanje, spoznavanje, razumevanje in sprejemanje drugačnosti.

Si pa privoščimo tudi plese, ki imajo predvsem ali zgolj zabavno noto. Najbolj priljubljen

je srčkov ples ob valentinovem, ko se oblečemo v rdeča ali roza oblačila ter si polepšamo puste februarske dni.

Pogosto nas februarja ali marca čaka tudi pustna zabava, ko poskrbimo, da sodelujemo vsi in da so našemljeni vsi učenci – če kdo nima maske, jo poiščemo med starimi šolskimi. Ob tem bi se rada navezala na že omenjeno na začetku, in sicer, da učitelji v veliki meri prispevamo k dobremu počutju vsakega člana šolske skupnosti. Že več kot 20 let si učitelji šivamo skupinske pustne kostume. Od začetnih krav do pujskov, pingvinov, žiraf, lisic, muh, žab in papagajev do jajc, lubenic, Pik Nogavičk in vitezov, snežakov in dreves – vse to ustvarjamo v popoldanskem času: kreiramo, strižemo, šivamo, lepimo in tudi med nami, zaposlenimi, tkemo pomembne vezi in občutek pripadnosti, ki ga širimo na učence.

Ob bližanju pustnega torka učenci pogosto sprašujejo: »Kaj boste pa letos učiteljice?«. Skupinska maska učiteljev je osrednja tema pustnih zabav. Prav zato se učitelji vsako leto z velikim veseljem lotevamo šivanja kostumov. Ob podpori vodstva šole se pogosto pošalimo, da je to naš »team-building«. Na pustni torek se prepustimo prazničnemu vzdušju.

Ni pa samo zabava tista, ki pozitivno vpliva na dobro počutje naših učencev. Tudi druženje z mlajšimi učenci in nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo, je nekaj, čemur na naši šoli posvečamo veliko pozornosti.

Naj gre za preprosto igro ali za pomoč učiteljem in varuhom pri izvajanju dejavnosti (zlasti fizična pomoč na sprehodih), vse to krepi pozitivno samopodobo starejših učencev. Preko takšnih izkušenj dobijo pomembno sporočilo: da zmorejo, so uspešni in dragoceni. Mlajši

učenci pa so ob tem prav tako zadovoljni, saj jim družba starejših vrstnikov veliko pomeni, saj so jim pogosto vzor.

Se pa starejši učenci med seboj radi družijo tudi pri drugih dejavnostih. Športne igre so veliko bolj zabavne, če je igralcev več: ko se učenci pri hokeju podijo za ploščkom ali se med dvema ognjema uspešno izmikajo žogi, ne skrbijo le za zdrav življenjski slog, učijo se pravil iger, sodelovanja, potrpežljivosti ter ustreznega sprejemanja zmaga in porazov.

Ena najlepših oblik sodelovanja pa so skupne točke na šolskih prireditvah. Takrat učenci pokažejo svoje talente, ustvarjalnost in pogum. Skupaj z učitelji in varuhi soustvarjajo prijetno

vzdušje, ki povezuje šolsko skupnost ter krepi medsebojne odnose. Takšna doživetja ostanejo v lepem spominu in spodbujajo občutek pripadnosti šoli.

Posebno vlogo ima tudi razdeljevanje sadja ob šolski malici. V šolski kuhinji pripravijo sadje za vse učence naše šole skupaj, učenci višjih stopenj posebnega programa pa ga nato prevzamejo in razdelijo po razredih. Na začetku potrebujejo nekaj vodenja, vendar način razdeljevanja hitro usvojijo in kasneje samostojno, običajno v paru, opravljajo to zadolžitev. Pri tem se urijo v osnovnih komunikacijskih veščinah, širijo orientacijo v šolskem prostoru ter utrjujejo matematična znanja.

Vse te dejavnosti – rojstnodnevne zabave, tematski plesi, pustno rajanje, pomoč mlajšim in prevzemanje odgovornosti – imajo skupni imenovalec: povezovanje šolske skupnosti. Učenci se ob teh priložnostih učijo sodelovanja, komunikacije, sprejemanja drugačnosti in razvijajo

občutek odgovornosti. Hkrati krepijo zaupanje vase in v druge, se veselijo skupnih dosežkov ter spoznavajo, da je vsak posameznik pomemben del razreda in šole.

Tudi učitelji in varuhi s svojim zgledom, ustvarjalnostjo in pripravljenostjo na sodelovanje prispevamo k temu, da šola postaja prostor, kamor se učenci radi vračajo. Skupaj gradimo okolje, kjer ima vsakdo možnost, da zasije, se razvija in čuti, da pripada.

Opisane dejavnosti – od plesov do pomoči mlajšim – niso le prijetna popestritev pouka. So dragocene izkušnje, ki učencem dajejo občutek pripadnosti, uspeha in pomembnosti. Prav te izkušnje gradijo mostove med učenci, učitelji, varuhi in ostalimi zaposlenimi ter ustvarjajo šolsko okolje, v katerem se vsakdo dobro počuti.

Kulturno dogajanje skozi nastope in prireditve

Polona Bončina, mag. prof. glas. ped., učiteljica

Urška Oblak, univ. dipl. ped., učiteljica

Prireditve na naši šoli so dogodki, kjer učenci pokažejo svoja močna področja. Izvirnost, talent in ustvarjalnost naših učencev vsakemu poslušalcu ob ogledu pričarajo nepozabne spomine. Ob različnih priložnostih in praznikih se vsi učenci in zaposleni zberemo v telovadnici, kjer pripravimo pester in zanimiv program. S pripravami na šolske prireditve začnemo že vsaj mesec prej. Vnaprej določimo rdečo nit prireditve in naslov, nato pa vsak odderek sporoči, kakšno točko bo pripravil. Tako na prireditvi uživamo v ogledu gledaliških iger, plesnih predstav ali v različnih glasbenih točkah. Poleg posameznih oddelkov se na zaključnih šolskih prireditvah predstavijo tudi pevski zbor, gledališki in glasbeni krožek ter različni športni krožki. Vsaka prireditev je priložnost, da skupaj ustvarimo prijetno in povezano šolsko skupnost.

Če se vrnemo deset let nazaj, se že na slikah lahko opazi, da je bila dobra energija na prireditvah vedno prisotna. Opazimo pa tudi, da je bilo število prisotnih malo manjše kot danes. Naša šola raste – pa ne samo kot stavba. Na šoli nas je vedno več, tako otrok kot tudi zaposlenih. Z večjim številom učencev pridejo novi talenti, nove točke, nove ideje in še pestrejši program.

V šolskem letu 2019/2020 smo občutili, kako pogrešamo to, da se družimo, veselimo, proslavljamo. Kot povsod drugje smo tudi tukaj občutili posledice, ki jih je prinesel virus covid. Ampak nismo obupali. Naše proslave in prireditve smo za nekaj časa prestavili na ekran. Nadgradili smo tehnološko znanje in kljub prepovedi druženja v živo pripravili prireditev, ki smo si jo ogledali vsak v svoji učilnici. Razredi so po svojih zmogljivostih pripravili točke, se posneli, slikali, naredili kolaž – vse to pa smo združili v en posnetek, da smo vsaj malo dobili občutek, da smo vsi skupaj.

Preizkušnje smo premagovali tudi med gradnjo nadzidka šole, saj smo se težje usklajevali in

srečevali. Še dobro, da smo bili navajeni veliko stvari urejati preko elektronske pošte, telefona in videoklica.

V šolskem letu 2024/2025 smo končno dobili našo novo veliko šolo. Kot se spodobi, smo šolo otvorili z veliko proslavo. Nova šola, nova knjižnica, nova glasbena učilnica in pomembno dejstvo, da smo blizu drug drugemu – vse to nam omogoča, da smo na kulturnem področju še boljši in močnejši.

V šolskem letu 2024/2025 imamo tri pevске zборе. Z zboroma prilagojenega programa z

nižjim izobrazbenim standardom smo se udeležili različnih zunanjih prireditev: zaključne prireditve v Sokolskem domu ob Dnevih evropske kulturne dediščine 2024, proslave ob 20-letnici Rotary kluba Škofja Loka in državne revije Zapojmo, zaigrajmo, zaplešimo v Ipavčevem kulturnem centru v Šentjurju.

Vsako leto sodelujemo na zaključni prireditvi Dnevi evropske kulturne dediščine, ki jo v sodelovanju z Občino Škofja Loka pripravimo vrtec in škofovsko osnovne šole. V zadnjih letih smo največkrat nastopali s točko pevskega zbora in tudi z dramatizacijo Prešernovega Povodnega moža. Naše točke so skrbno pripravljene.

Nastop na državni reviji Zapojmo, zaigrajmo, zaplešimo v Šentjurju je bil v letu 2025 za nas zelo poseben. Mentorici sva se odločili zbora prilagojenega programa z nižjim izobrazbenim standardom združiti. To pomeni, da so skupaj nastopali vsi učenci od prvega do devetega razreda. Želeli smo pokazati, kako pomembno je sodelovanje med mlajšimi in starejšimi.

V prazničnem decembrskem času nas vsako leto obišče tudi Miklavž, ki mu v zameno za

obisk vedno nekaj pripravimo. Pred letom 2020 smo mu pričarali predstavo, kjer smo pokazali točke, ki smo jih pripravljali za prireditev za starše. Ko pa so se razmere leta 2020 spremenile, je vsak razred pripravil nekaj majhnega na varni razdalji – zapel kakšno pesmico, narisal risbice ali pa mu zrecital pesmico. Vsekakor smo bili Miklavža in njegovih pomočnikov vsakič zelo veseli. Ker je bil ta način vsem zelo prikupen, smo ga obdržali do danes.

Prireditve so srce naše šole. To so trenutki, ko se učenci, učitelji in starši povežemo, veselimo in spoznamo, kako pomembno je sodelovati. Kulturne prireditve niso le del šolskega programa, pač pa čas, ko se prepletejo ustvarjalnost, umetnost, talent. Je prostor in čas, kjer lahko vsak zasije v svoji najboljši in najsvetlejši luči. V prihodnosti si želimo to bogato tradicijo ohraniti – še bolj močni, še bolj številčni, še bolj povezani.

Šport na OŠ Jela Janežiča

Nataša Trampuš Šeruga, prof. šp. vzg., učiteljica

Že ničlikokrat sem sedla za računalnik, da zapišem nekaj stavkov o športu in športnih dejavnostih, ki jih izvajamo na naši šoli. Ne bom tajila, da sem si želela olajšati delo z danes tako sodobnim ChatGPT-jem. A besede, ki so prišle s strani pripomočka umetne inteligence, ne znajo uporabljati mojih izrazov, ne pišejo jezika, ki ga poznam, zato sem kar hitro opustila to, na nek način lažjo pot. Tudi pri športu ni bližnjic, so vijuge, ovinki, vzponi in padci, ki nas gradijo, zaznamujejo in nam dajejo prepotrebne življenjske izkušnje.

Ne bom se ustavljala pri suhoparnih dejstvih in statističnih podatkih o tem, koliko let že izvajamo krožke in športne dejavnosti, ter na koliko tekmovanjih smo že sodelovali, ker to ni v mojem stilu, niti ni to bistvo športa. V svojem prispevku želim poudariti tisto, kar meni, športni pedagoginji, in rada bi verjela, da tudi mojim učencem, predstavlja šport.

V prvi vrsti bi rekla, da šport predstavlja zabavo in sprostitev. Seveda bi bilo prevzetno trditi, da je šport na prvem mestu vrednostne lestvice vseh učencev, a večina jih rada obiskuje pouk športa, športne interesne dejavnosti, športne dneve, zimске ter letne šole v naravi, tekmovanja in različne

oblike organizirane športne vadbe v šoli ter tudi v širšem socialnem okolju. Ob tem pridobivajo nova znanja, spretnosti, vztrajnost in izkušnje, ki jim pridejo prav v vsakodnevnom življenju.

Vendar pa moram vseeno začeti tako, malo bolj strokovno, saj šport nosi s seboj veliko pozitivnih učinkov, na katere se bom v nadaljevanju osredotočila.

Pozitivni učinki športnih dejavnosti pri učencih (s posebnimi potrebami)

Športne dejavnosti imajo pomembno vlogo pri razvoju otrok in mladostnikov. Skozi različne športne aktivnosti se otroci ne le zabavajo, temveč tudi razvijajo svoje gibalne sposobnosti, krepijo samozavest in se učijo pomembnih socialnih veščin. Šport predstavlja sredstvo za vključevanje v družbo, osebni napredek in izboljšanje kakovosti življenja učencev. Ni mi težko korakati skupaj z mojimi učenci, saj jih s tem navajam na aktivno preživljanje prostega časa.

Z izvajanjem prilagojenih športnih dejavnosti lahko športni pedagogi pomembno prispevamo k celostnemu razvoju učencev s posebnimi

potrebami. Pomembno je, da šport ostane dostopen vsem in da vsak učenec doživi uspeh ter veselje ob telesni aktivnosti.

V nadaljevanju predstavljam več pozitivnih dejavnikov, ki jih šport nudi našim učencem.

1. Razvijanje motoričnih sposobnosti in gibalnih spretnosti

Redna telesna dejavnost pozitivno vpliva na razvoj osnovnih motoričnih sposobnosti, kot so koordinacija, ravnotežje, gibljivost, vzdržljivost, hitrost in moč. Učenci s posebnimi potrebami pogosto potrebujejo dodatno spodbudo in podporo pri razvoju gibalnih sposobnosti in spretnosti, saj imajo zaradi različnih vzrokov lahko primanjkljaje v gibalnem razvoju.

Skozi prilagojene športne dejavnosti lahko postopoma vplivamo na izboljšanje telesne vzdržljivosti, ki predstavlja temelj za vse športne dejavnosti. Če ima učenec dobro splošno telesno vzdržljivost, mu le-ta omogoča dovolj visoko stopnjo telesne pripravljenosti (»kondicije«), zaradi česar posledično lažje in boljše sodeluje pri vseh športnih dejavnostih. Z razvijanjem celotne palete motoričnih sposobnosti pozitivno vplivamo na pridobivanje in usvajanje novih gibalnih znanj ter spretnosti, s čimer vplivamo na izboljšanje vsakodnevnih dejavnosti. Na primer: izboljšanje ravnotežja pomaga pri varnejši hoji po stopnicah, izboljšana koordinacija pa pripomore k boljši manipulaciji s predmeti in izvajanju nalog, kot so oblačenje ali pisanje. Različne igre, poligoni in vaje z drobnimi rekviziti omogočajo sistematičen razvoj gibalnih sposobnosti. Športne aktivnosti kot so igre z žogo, elementi gimnastike ali prilagojeni športi, učencem omogočajo nadgradnjo osnovnih gibalnih vzorcev ter razvoj fine in grobe motorike.

Nemalokrat se zgodi, da učenci opazijo svoj napredek in postanejo bolj samozavestni pri gibanju in izvajanju najrazličnejših gibalnih nalog, zaradi česar so bolj motivirani za vadbo in se posledično vključujejo tudi v druge aktivnosti. Na šoli učence spodbujamo, da se vključujejo v športne dejavnosti, ki jih organizirajo lokalna športna društva ter tako vplivamo, poleg večjega napredka v posamezni športni panogi, tudi na

vključevanje v širše socialno okolje.

Ne smemo pozabiti na dejstvo, da se vse vaje in aktivnosti prilagodijo vsakemu posamezniku glede na njegove zmožnosti ter da vsakdo napreduje v svojem tempu.

2. Zadovoljevanje lastnih gibalnih potreb

Otroci imajo naravno potrebo po gibanju, ki je ključna za njihov telesni in duševni razvoj. Šport predstavlja sredstvo za sproščanje energije, raziskovanje svojih mej in način za sprostitev.

V šoli se na eni strani srečujemo z učenci, ki jih moramo navajati na umirjeno zadovoljevanje lastnih gibalnih potreb, na drugi strani pa s tistimi, ki jim gibanje predstavlja zahteve in izzive, ter potrebujejo veliko spodbude s strani učiteljev in spremljevalcev, da določene naloge izvedejo. Povezati to barvno paleto različnih potreb in motivov od strokovnih delavcev zahteva veliko mero prilagodljivosti in iznajdljivosti. Ne smemo pozabiti, da smo tu za vsakega učenca posebej in se mu skušamo prilagoditi. Zato je še toliko bolj pomembno, da imajo naši učenci možnost in priložnost ukvarjati se z različnimi športnimi panogami, znotraj katerih lahko vsak napreduje v skladu s svojimi zmožnostmi in sposobnostmi. Naš osnovni cilj je razvijati šport kot vrednoto, zaradi katere se bodo naši učenci s športnimi dejavnostmi ukvarjali tudi v odrasli dobi. Zato je ključno, da učencem zagotovimo raznolike in prilagojene športne aktivnosti, ki jih bodo motivirale in

jim omogočile, da v gibanju uživajo. Šport je orodje za izboljšanje kakovosti življenja, ni le sredstvo za doseganje športnih rezultatov in razvoj gibalnih sposobnosti, ampak predvsem način za krepitev duševnega zdravja, socialne vključenosti in življenjskega zadovoljstva.

3. Socializacija

Socializacija skozi športne dejavnosti je izredno pomemben vidik športa pri naši populaciji učencev, če ne celo eden izmed najpomembnejših. Šport nas uči medsebojnega sodelovanja in razumevanja, sprejemanja drugačnosti, upoštevanja pravil, navodil in sprejemanja sodniških odločitev. Športne aktivnosti omogočajo interakcije z vrstniki, sodelovanje v skupinskih igrah, s čimer

lahko vplivamo na razvoj dobrih medosebnih odnosov. Naši učenci se v veliki meri soočajo s socialnimi izzivi kot so težave pri vzpostavljanju stikov, izražanju čustev ali razumevanju socialnih norm. Šport je odličen način za premagovanje teh ovir, saj ustvarja naravne priložnosti za komunikacijo, sodelovanje in medsebojno razumevanje.

Razvoj socialnih spretnosti skozi šport

Sodelovanje v skupinskih športih, kot so igre z žogo, štafetne igre ali moštvene igre, učencem omogoča učenje pomembnih socialnih veščin. Pri tem razvijajo:

- **Sposobnost sodelovanja** – Učenci se učijo, kako delati skupaj za skupni cilj, bodisi v igrah ali na tekmovanjih. Navajamo jih, da poskušajo razumeti, da šteje vsak prispevek posameznika, ne glede na sposobnosti. Pomemben je trud, ne rezultat.
- **Komunikacija** – Učenci se učijo izražanja svojih misli in občutkov ter poslušanja drugih. To vključuje tako verbalno (druženje, motivacija soigralcev) kot neverbalno (očesni stik, geste) komunikacijo.
- **Spoštovanje pravil** – Pri igranju športnih iger se naučijo, da morajo upoštevati dogovore, spoštovati sodniške odločitve ter razumeti pomen discipline.
- **Medsebojno pomoč in podporo** – Učence spodbujamo, da se učijo pomagati soigralcem, spodbujati drug drugega in sprejemati različne sposobnosti posameznikov v ekipi.

Prijateljstvo in občutek pripadnosti

Skupinske igre, tekmovanja in športni krožki omogočajo učencem, da sklepajo nova prijateljstva in pridobijo občutek pripadnosti. Športni dogodki, kot so šolska športna tekmovanja ali športni dnevi, dajejo otrokom priložnost, da sodelujejo v skupnosti, delijo svoje izkušnje in skupaj doživljajo uspehe ter izzive. Pri učencih s posebnimi potrebami je to še posebej pomembno, saj s tem postajajo bolj samozavestni, s čimer vplivamo tudi na gradnjo pozitivne samopodobe.

Obvladovanje konfliktov in čustveno prilagajanje

Šport ponuja tudi priložnost za razvoj strategij obvladovanja konfliktov in krepitev čustvene odpornosti. Učenci skozi šport doživljajo različne situacije – od nesporazumov s soigralci do soočanja s porazi. Redna vključenost v športne aktivnosti jim pomaga razvijati občutek pravičnosti (reševanje nesoglasij na miren in konstruktiven način), sprejemanje porazov iz zmag (znati športno prenesti poraz in razvijati spoznanje, da je trud pomembnejši od samega rezultata) ter samoregulacijo čustev (ob športnih izkušnjah se učijo nadzorovati jezo, frustracije ali navdušenje, kar jim lahko pomaga v drugih življenjskih situacijah).

Dolgoročna socialna integracija

Šport ni le orodje za razvoj telesnih in gibalnih sposobnosti, temveč močno prispeva tudi k izboljšanju socialnih veščin, kar učencem s posebnimi potrebami lahko odpira vrata v širšo družbeno skupnost in jim tako omogoča bolj kakovostno življenje.

4. Sprejemanje drugačnosti in spoštovanje raznolikosti skozi šport

Skozi športne aktivnosti se učenci učijo sprejemanja drugačnosti in spoštovanja raznolikosti. Vsak učenec ima svoje sposobnosti in talente, zato je pomembno, da učitelji spodbujamo takšno učno okolje, v katerem se vsi počutijo vključene in sprejete. Učenci s posebnimi potrebami pogosto potrebujejo prilagoditve in različne oblike pomoči, kar pa ne pomeni, da ne morejo biti enakovredni oziroma uspešni v izbrani športni panogi. S prilagoditvami pravil, pripomočkov ali načinov iger se lahko pri učencih zagotovi občutek uspeha in sodelovanja. S sodelovanjem krepimo občutek pripadnosti in povezanosti. V takem okolju se učenci učijo, da so različne naravni del družbe ter da ni nič narobe, če smo drugačni, saj imamo vsak svoje talente in kar je najbolj pomembno – vsi se trudimo. Takšen odnos jih spodbuja k sprejemanju različnih mnenj, kultur in potreb drugih ljudi.

5. Razvijanje pozitivne samopodobe in krepitev samozavesti

Uspeh pri športu, ne glede na to, kako majhen je, ima lahko velik vpliv na samopodobo posameznika. Ko učenci dosežejo določene cilje, ali premagajo neko notranjo oviro, krepijo samozavest in občutek lastne vrednosti. Pozitivne izkušnje pri športu tako vplivajo tudi na druge vidike njihovega življenja, saj se učenci skozi šport učijo vztrajnosti, discipline in postavljanja ciljev.

Spodbuda učiteljev in vrstnikov dodatno krepi njihovo motivacijo ter zaupanje vase. Učitelj lahko z uporabo pozitivne komunikacije, pohvale in spodbude ozavešča, da je napredek bolj pomemben od rezultata samega. Pomembno je, da se učenci zavedajo, da je trud prav tako vreden kot končni dosežek. To je še posebej ključno pri naših učencih, kjer je proces učenja pogosto daljši, vendar vsako izboljšanje pomeni velik korak k samostojnosti in zaupanju vase.

Dolgoročno gledano je pomembno, da učenci doživljajo šport kot prijetno in spodbudno izkušnjo, kjer so napake del učnega procesa. S tovrstnimi pristopi želimo razvijati notranjo motivacijo za gibanje in zdrav življenjski slog, kar posledično vpliva na kakovost njihovega življenja.

6. »Fair play«

Vrednote kot so spoštovanje pravil, sodelovanje in poštena igra (»fair play«), so ključnega pomena za razvoj učencev. Športna vzgoja jih uči, da

so zmaga, poraz, trud in napor sestavni del vsake igre. Učenci se učijo, kako se dostojanstveno soočiti s porazom, spoštovati sodniške odločitve in ceniti trud svojih sotekmovalcev.

»Fair play« ne pomeni le upoštevanja pravil igre, temveč tudi spoštovanje nasprotnikov, pomoč soigralcem in vzdrževanje športnega duha, ne glede na izid. Pri delu z učenci s posebnimi potrebami je še posebej pomembno poudarjati pomen enakovredne vključenosti vseh učencev, spodbujanje sodelovanja in prepoznavanja truda, ne glede na sposobnosti posameznika. S tem gradimo občutek pripadnosti in povezanosti, kar prispeva k pozitivni športni izkušnji.

Pomemben vidik »fair play-a« je tudi učenje obvladovanja čustev v športnih situacijah. Učenci se pogosto soočajo z razočaranjem, jezo ali celo občutkom krivice, zato je ključnega pomena, da jih učimo, kako na primeren način izražati svoja čustva, sprejemati napake in se iz njih učiti. Vzgoja za »fair play« vključuje tudi spodbujanje empatije, kjer učenci razumejo, da je nasprotnik prav tako trdo delal za svoj uspeh in si zasluži spoštovanje. Z zgledi učiteljev in starejših vrstnikov lahko učenci »fair play« še bolje ponotranjijo.

Nenazadnje »fair play« ni pomemben le v športu, temveč tudi v vsakdanjem življenju. Naučene vrednote kot so spoštovanje, odgovornost in pomoč drugim, učenci prenašajo v druge situacije – v šolo, dom in družbeno okolje. S tem šport postane ne le sredstvo za telesni razvoj, temveč tudi za oblikovanje značaja in moralnih vrednot.

7. Soočanje s strahovi – premagovanje treme pred tekmovanji

Tekmovanja in nastopi lahko pri otrocih sprožajo tremo in negotovost, kar je povsem naravno. Strah pred neuspehom, nastopanjem pred občinstvom ali primerjanjem z drugimi lahko vpliva na njihovo samozavest in izvedbo. Vendar pa je prav šport odlično orodje za postopno soočanje s temi občutki ter učenje, kako jih obvladovati.

Z redno udeležbo na športnih dejavnostih in tekmovanjih se učenci navajajo na situacije, kjer je prisoten pritisk. Ključno vlogo pri tem imajo učitelji, ki učencem nudimo podporo. Pomembno je, da učencem predstavimo tekmovanje kot priložnost za napredek in ne kot grožnjo. S postavljanjem realnih ciljev in usmerjanjem pozornosti na trud, izboljšanje rezultata ter osebni razvoj, krepimo njihovo notranjo motivacijo in samozavest. Tekmovanja tako postanejo učna izkušnja, kjer se učenci naučijo sprejemanja tako uspeha kot neuspeha. Pri učencih s posebnimi potrebami je še posebej pomembno, da so tekmovalne situacije prilagojene njihovim zmožnostim. Spodbudno okolje, skupinska dinamika in občutek pripadnosti zmanjšujejo tremo in omogočajo pozitivno izkušnjo.

Z izkušnjami in s pridobivanjem pozitivnih povratnih informacij učenci postopoma razvijajo odpornost na pritiske. To jim ne pomaga le v športu, temveč tudi pri soočanju s stresnimi situacijami v šoli in vsakdanjem življenju. Šport tako postane močno orodje za osebno rast, učenje vztrajnosti in razvoj psihične trdnosti.

8. Navajanje na možnost ukvarjanja z izbrano športno panogo tudi v prostem času

Redna telesna dejavnost ima številne pozitivne učinke: zmanjšuje tveganje za prekomerno telesno težo in kronične bolezni, krepi srčno-žilni sistem, izboljšuje duševno zdravje ter vpliva na boljše spanje, koncentracijo in splošno počutje.

Redna telesna dejavnost v šoli je ključna, vendar dolgoročen vpliv na zdravje in razvoj učencev dosežemo le, če se športna aktivnost nadaljuje tudi v prostem času. Spodbujanje učencev k raziskovanju športnih aktivnosti izven šolskih okvirjev prispeva k temu, da šport postane pomemben del prostočasnih dejavnosti in zdravih življenjskih navad.

Na šoli se trudimo, da bi učencem predstavili čim širšo paleto športnih aktivnosti, ki so prilagojene njihovim zmožnostim in sposobnostim ter so obenem dostopne v njihovem okolju – od športnih klubov, rekreativnih skupin do

neformalnih oblik ukvarjanja s športom. Usmerjanje učencev k dejavnostim, ki ustrezajo njihovim interesom in sposobnostim, spodbuja notranjo motivacijo. Takšna vključenost jim lahko pomaga pri krepitvi samozavesti, izboljšanju motoričnih sposobnosti in povečanju socialnih interakcij. Šport mora biti vir veselja, sprostitve in možnost pozitivnega potrjevanja, saj le tako postane del vsakdana.

Za konec...

Ne predstavljam si, da bi lahko opravljala kakšno drugo delo kot to, da poučujem šport na naši šoli. Nemalokrat so me vprašali: »Pa se kdaj počutiš tako, da bi zamenjala službo, odšla nekam drugam, na redno šolo, na primer. Saj tam bi ti bilo lažje!« Moj odgovor je vedno enak in enoznačen: »Ne!«

Zase lahko rečem, da ne iščem lažjih poti, lahkih in hitro dosegljivih zmag. Po mojem mnenju ravno tiste najbolj težke in strme poti vodijo do najlepših vrhov in razgledov. Ni mi težko korakati skupaj z mojimi učenci, saj je nagrada na cilju toliko boljša in, meni osebno, ljubša.

Festival računalništva – računalniško državno tekmovanje za šole s prilagojenim programom z NIS in PP

Irena Ferlinc Brezovar, prof. def., učiteljica

Urša Krašovec, mag. prof. pouč. bio. in kem., učiteljica

Kaj bi radi dosegli z vključevanjem naših učencev na tekmovanja iz znanja računalništva?

Seveda to, da se učenci začnejo zanimati za računalništvo. Da bi jih motivirali za učenje ter poglobili njihovo znanje, spretnosti in navade, povezane z digitalno dobo. Obenem se zavedamo, da sta učinkovita in uspešna uporaba sodobne računalniške tehnologije nujni za zadovoljevanje družbenih in lastnih potreb. Pomemben vidik pa je tudi, da učenci okrepijo merila za doživljanje in vrednotenje lepega ter navsezadnje oblikujejo stališča do pridobljenih informacij.

Učenci prilagojenega programa z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) imajo v drugem triletju obvezni specialno pedagoški predmet Računalniško opismenjevanje, kjer spoznajo osnovne pojme računalništva, vlogo in pomen računalnika in z njim povezane običajne in prilagojene tehnologije v sodobni družbi.

V zadnjem triletju lahko izberejo tudi izbirni predmet Računalništvo, ki jim omogoča pridobiti osnovne kompetence za življenje v digitalni družbi. Predmet se izvaja v treh sklopih, to je urejanje besedil, multimedija in računalniška omrežja.

Učenci posebnega programa (PP) imajo v učnem načrtu Splošna poučenost že na 1., 2. in 3. stopnji na področju spoznavanja matematike zapisana znanja in spretnosti, ki zajemajo vsebine računalništva. Učenci spoznajo računalnik, uporabljajo miško in tipkovnico. Pri reševanju različnih matematičnih nalog s pomočjo primernih računalniških programov in preprostih računalniških iger (sestavljanke, iskanje parov, risanje ...) razvijajo osnovne spretnosti računalniških veščin. Postopno razvijanje spretnosti in nadgradnja

veščin se nadaljujeta na 4. in 5. stopnji. Na 6. stopnji (Učenje za življenje in delo) se veščine poglobljajo in usmerijo na smiselno uporabo računalnika in poznavanje njegove varne uporabe. Učenci se osredotočajo na veščine iskanja informacij na spletnih straneh o poklicih, materialih in drugi ponudbi. Za učence višje stopnje posebnega programa smo omogočili računalništvo kot izbirni predmet, saj omogoča lažjo individualizacijo in nadgradnjo digitalnega znanja.

Računalniško tekmovanje za učence je bilo uvedeno s ciljem spodbuditi zanimivo, zabavno in prijazno učenje računalniških veščin. Pri sestavi nalog za tekmovanje smo pozorni, da so naloge povezane z učenjem računalniških veščin, ki jih učenci potrebujejo v vsakdanjem življenju, kot so uporaba osnovnih programov, iskanje informacij na spletu, uporaba elektronske pošte in shranjevanje dokumentov. Skrbno zasnovane naloge razvijajo samostojnost učencev, spodbujajo natančnost in sposobnost sledenja navodilom. Učenci doživljajo tekmovanje kot pozitivno izkušnjo, ki poleg digitalnih kompetenc krepí njihovo samozavest in medsebojno sodelovanje. V zadnjem obdobju se medsebojno sodelovanje še dodatno krepí, saj učenci tekmujejo v parih.

Zveza za tehnično kulturo Slovenije pod skupnim imenom Festival inovativnih tehnologij (FIT) že vrsto let organizira tekmovanja iz znanja računalništva in v poznavanju najrazličnejših računalniških orodij. V sodelovanju z našo šolo Jela Janežiča je od leta 2000 tekmovanje namenjeno tudi učencem osnovnih šol s prilagojenim programom. Tekmovanje je dvostopenjsko. Šolska tekmovanja se izvedejo na šolah, najboljši pa se zberejo na državnem tekmovanju v Škofji Loki.

Pa se podajmo na pot skozi zgodovino našega tekmovanja ...

2001 V šolskem letu 2000/2001 so se učenci pomerili v poznavanju programskega orodja Word. Začetki našega tekmovanja so bili skromni. Prvo leto so se na tekmovanju zbrali le učenci štirih gorenjskih šol s prilagojenim programom – iz Radovljice, z Jesenic, iz Kranja in Škofje Loke. Tekmovalcev je bilo osem, po dva iz vsake prijavljene šole.

Slika 1: Prvi pozdrav

2002 V drugem letu se je tekmovanja v poznavanju programskega orodja Word udeležilo že 15 šol s prilagojenim programom, sodelovalo je 55 tekmovalcev. Prvič je bilo organizirano tudi državno tekmovanje v programiranju v programskem jeziku LOGO. Državno tekmovanje LOGO je bilo organizirano trikrat, zadnjič leta 2004.

2003 V letih od 2003 do 2005 so v posebni kategoriji (Word) sodelovali tudi zavodi z enakovrednim izobrazbenim standardom. Tako so sodelovali učenci Vzgojnega zavoda Veržej, Centra za sluh in govor Maribor, Centra za korekcijo sluha in govora Portorož ter Zavoda za slepo in slabovidno mladino Ljubljana.

2005 Tekmovalci so v letih od 2001 do 2005 tekmovali le v eni kategoriji – v poznavanju programskega orodja Word. Kategorija Word je bila stalnica tekmovanja osemnajst let.

Vsebina nalog NIS –

Oblikovanje s programom Word

V kategoriji Word so imeli tekmovalci tri naloge. Prva naloga je bila vedno urejanje pripravljenega besedila. Tekmovalci so morali npr. vstaviti naslov, spremeniti velikost in barvo pisave, poravnati besedilo, podčrtati določeno besedo, del besedila oštevilčiti ter vstaviti podpis. V drugi nalogi so pokazali znanje v urejanju in oblikovanju tabel. V tretji nalogi so oblikovali vabilo ali plakat. Prepisali so določeno besedilo, vstavili okrasno besedilo WordArt, ga oblikovali ter dodali fotografijo.

2006 Na državno tekmovanje NIS smo uvedli novo kategorijo – Oblikovanje predstavitve s programom PowerPoint.

Vsebina nalog NIS – Oblikovanje predstavitve s programom PowerPoint

Tekmovalci v kategoriji PowerPoint so oblikovali tri diapozitive. Prepisati so morali kratko besedilo, ga oblikovati in vstaviti primerno sliko. Poigrali so se tudi s prehodi med diapozitivi in animacijami slik ter besedila.

Slika 2: Prva tekmovanja so potekala v računalniški učilnici na OŠ Ivana Groharja

2007 Državno računalniško tekmovanje za prilagojen program smo poimenovali »Z računalniki skozi okna«.

2008 Leta 2008 smo organizirali prvo državno tekmovanje za učence posebnega programa. Tekmovali so v dveh kategorijah – v internetni sestavljanji Jigzone za mlajše in oblikovanju v Wordu za starejše učence. Tekmovanji za posebni in prilagojeni program sta potekali na različne termine.

Vsebina nalog PP – Jigzone – internetna sestavljanika za mlajše

Učenci so tekmovali v sestavljanju interaktivne spletne sestavljanke, pri kateri so imeli vsi enako sliko in število kosov sestavljanke. Zmagovalec je učenec, ki najhitreje sestavi sestavljaniko. Učenci so pri nalogi izkazovali veščine natančnosti, pozornosti, orientacije v prostoru in fine motorike. Pri tem so s pomočjo zabavnih vsebin krepili digitalne veščine.

2011 Državno tekmovanje za posebni program se je preimenovalo v »Z miško v svet«.

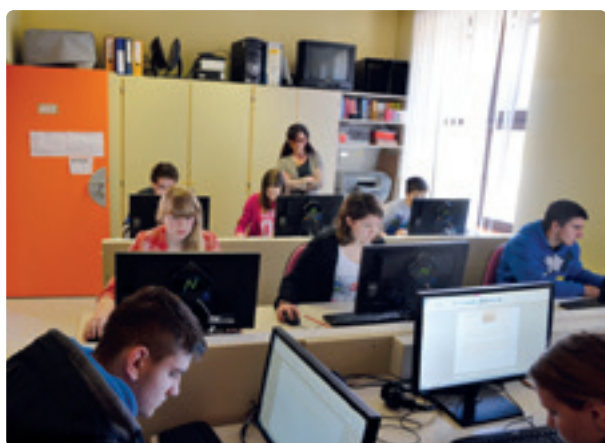
2013 Kategorijo PowerPoint (NIS) smo nadgradili z urejanjem digitalne fotografije s programom Picasa. V tem letu smo zabeležili največje število prijavljenih šol na tekmovanje za NIS – šestindvajset šol iz vse Slovenije.

Vsebina nalog NIS – Oblikovanje predstavitev s programom PowerPoint + Picasa

Kategorijo smo razširili na oblikovanje v programu PowerPoint in urejanju digitalne fotografije v programu Picasa. Učenci so fotografije posneli sami, na tekmovanju, jih s fotoaparata prenesli na računalnik in uredili po navodilih.

2014 Ukinili smo kategorijo sestavljanika v posebnem programu. Uvedli smo dve kategoriji: mlajši (do 16 let) in starejši (nad 16 let). Mlajši so pretipkali in uredili besedilo po tiskani predlogi. Starejši so v prvem delu uredili besedilo, v drugem pa so ga oblikovali s pomočjo WordArta.

2009

Slika 3: Tekmovanja v naši računalniški učilnici

2015

Slika 4: Festival inovativnih tehnologij

2017

Slika 5: Z naskokom vedno najbolj zabaven del tekmovanja

2018 Leta 2018 smo v posebnem programu uvedli novi kategoriji: prva skupina je tekmovala v urejanju fotografij in uporabi vmesnika za urejanje besedil Gmail. Druga kategorija (od 19 let dalje) je tekmovala v oblikovanju predstavitev v programu PowerPoint in uporabi medijev za prenos podatkov.

Vsebina nalog PP – Urejanje fotografij in uporaba vmesnika za urejanje besedil (gmail)

Prvi del naloge je preverjati veščine urejanja fotografij – retuširanje ali popravljanje slik z odstranjevanjem neželenih delov, spreminjanje ozadja, vstavljanje besedila in njegovo oblikovanje, uporaba funkcij prilepi/kopiraj ter izreži. Drugi del naloge je preverjati veščine uporabe elektronske pošte, kjer učenci samostojno odprejo svoj elektronski predal, v novo sporočilo pravilno vpišejo naslovnika in zadevo ter po navodilih zapišejo besedilo. V elektronsko pošto dodajo emodžije, spletni naslov in kot priponko urejeno fotografijo iz prvega dela naloge.

Vsebina nalog PP – PowerPoint

Učenci sledijo pisnim navodilom in oblikujejo diapozitive v programu PowerPoint. Ustvarijo ustrezno predlogo ozadja, oblikujejo besedilo (male/velike tiskane črke, velikost in barva pisave, poravnava in označevanje besedila, razmik med znaki in vrsticami), vstavljajo slog WordArt, grafiko SmartArt, tabele, animacije, prehode med diapozitivi ter dodajajo razne oblike in ikone. V predstavitev PowerPoint učenci vstavljajo slike, ki jih oblikujejo in jim dodajajo različne učinke in sloge. Dokument shranijo na ključek USB.

2019 Da bi naše tekmovanje ostalo živo in privlačno, smo na tekmovanje za NIS uvedli veliko spremembo. Tekmovalci od zdaj tekmujejo v paru in le v eni kategoriji – Oblikovanje predstavitev. Opustili smo podrobna navodila za delo v programih Word in PowerPoint, spremenili vsebine in pravila tekmovanja. Tekmovalci v prvem delu odgovarjajo na teoretična vprašanja, v drugem pa oblikujejo predstavitev v poljubnem programu. Do navodil dostopajo s pomočjo QR-kod.

**Vsebina nalog NIS – Nova kategorija
»Uporaba QR-kod in oblikovanje predstavitev s poljubnim programskim orodjem«**

V prvem delu tekmovanja učenci z mobilnimi telefoni ali tablicami preberejo QR-kode. Prve QR-kode vsebujejo teoretična vprašanja, povezana z osnovami računalništva. Naslednje QR-kode vsebujejo navodila za oblikovanje različnih predstavitev v poljubnem urejevalniku besedil.

2020 Ob 20. jubileju državnega računalniškega tekmovanja sta bili obe državni tekmovanji (za NIS in PP) organizirani na isti dan. Za dolgoletno sodelovanje in posebej velik prispevek k izobraževanju na področju računalništva in digitalnih veščin je Zveza za tehnično kulturo podelila srebrna priznanja vsem občinam ustanoviteljicam ter Ireni F. Brezovar, zlati priznanji pa mag. Andreji Gorše in ravnateljici mag. Marjeti Šmid. Slavnostna podelitev priznanj in nagrad je potekala v Sokolskem domu v Škofji Loki.

Slika 6: Podelitev zlatih priznanj Zveze za tehnično kulturo za izjemne dosežke 2020

2021 Zaradi ukrepov za zajezitev epidemije SARS-CoV-2 je leta 2021 računalniško tekmovanje potekalo na daljavo. Naloge za posebni program (PowerPoint) smo nadgradili z uporabo spleta.

Vsebina nalog PP – PowerPoint

Učenci najprej oblikujejo diapozitive v programu PowerPoint. Nato v spletnem iskalniku poiščejo različne informacije in slike. Informacije, najdene na spletu (besedilo, slika), kopirajo in prilepijo v predstavitev PowerPoint ter vstavijo internetno povezavo.

2022 Državno računalniško tekmovanje je zdaj združeno za oba programa (NIS in PP). Tekmovalci tekmujejo v dveh kategorijah: »Oblikovanje predstavitev (NIS)« in »PowerPoint (PP)«.

Učenci šol s prilagojenim programom se lahko prvič prijavijo tudi na nagradni fotografski natečaj »Čudoviti svet živali«. Postavljeni so pred izziv skozi objektiv poiskati zanimivo žival, v zanimivem trenutku in neobičajni situaciji. Najboljši trije prejmejo nagrado in povabilo na državno tekmovanje računalništva v Škofjo Loko, kjer so razstavljene nagrajene fotografije.

2023 Tekmovanji »Oblikovanje predstavitev (NIS)« in »PowerPoint (PP)« smo delno prenovili ter dodali nove vsebine za mlajše učence. Vpeljali smo mešano kategorijo »Rišem, brišem na ekran«. Kategorija je namenjena učencem od 1. do 4. razreda NIS ter učencem posebnega programa do 12 let.

Vsebina nalog PP in NIS — Nova

kategorija »Rišem, brišem na ekran«

Učenci v poljubnem programu (Word, Slikar, Teams, Arnes učilnice ...) rešujejo naloge po navodilu. Na naloženo sliko s pomočjo orodij za risanje rišejo različne oblike, črte, menjajo barve, debelino pisala, barvajo. Učenca tekmujeta v paru, za lažje reševanje pa bralec navodila posreduje vsem tekmovalcem naenkrat.

2024

Slika 7: Tekmovalno prizorišče zadnjih let — šolska telovadnica

2025 Do sedaj smo na šoli organizirali 25. državnih tekmovanj za NIS in 18. državnih tekmovanj za posebni program. In z veseljem nadaljujemo ...

Zaključne misli ...

Pred vsakim tekmovanjem je naloga šolskega organizacijskega odbora, da pripravi naloge, točkovne liste in prostor z računalniki. Poskrbeti je treba za pravočasno obveščanje in seznanjanje mentorjev s ključnimi datumi in informacijami ter morebitnimi novostmi. Časovnica tekmovanj, opis kategorij, potrebna oprema so dostopni na spletnih straneh Zveze za tehnično kulturo. Na šolski spletni strani pa je poleg teh informacij še arhiv nalog z dosedanjih tekmovanj. V ozadju organizacije tekmovanja je opravljenega še veliko drugega dela, včasih bolj in včasih manj vidnega. Od prijaznega pozdravnega napisa, polne mize dobrot v zbornici ter pravočasno naročenih malic in kosil. V času izvedbe tekmovanja gre zahvala prav vsem na šoli – za vso pomoč, strpnost in posojene mize iz učilnic (čeprav vedo, da bomo naslednje leto vse skupaj ponovili ...).

Uporaba računalnika je v vsakdanjem življenju izredno pomembna. S pomočjo različnih programskih orodij pišemo naloge, sezname, vabila, zapiske, ustvarjamo plakate in še marsikaj. Na spletu iščemo informacije, podatke, slike, glasbo, pošiljamo pošto in ohranjamo stike na družabnih omrežjih. Računalnik je torej orodje in zato se ga je treba naučiti pravilno uporabljati. In zgodnje učenje računalništva v šoli je zato še kako pomembno. Učence želimo opremiti z osnovnimi digitalnimi veščinami in poudariti pomen digitalne odgovornosti. Želimo, da so učenci uspešnejši in varnejši pri izvajanju nalog v digitalnem svetu.

Tekmovanje spodbuja ustvarjalnost in inovativnost učencev pri uporabi digitalnih tehnologij. Je dobra povratna informacija o računalniškem znanju učencev ter informacija za nadaljnje delo učiteljev oziroma načrtovanje za naprej.

Šolska knjižnica – srce naše šole

Barbara Vintar, mag. prof. šol. knjiž., knjižničarka

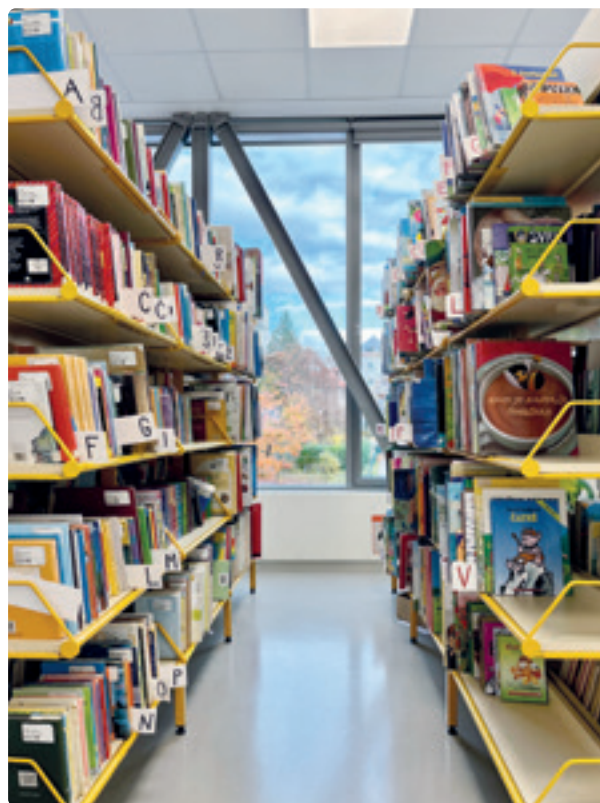
Ana Debeljak, univ. dipl. lit. komp., knjižničarka

Naša šolska knjižnica je prostor branja, ustvarjanja, sprostitev, raziskovanja in prebujanja domisljije. Ni le prostor s knjigami – je srce naše šole.

Na osnovni šoli s prilagojenim programom ima knjižnica poseben pomen, saj je knjižno gradivo izbrano za specifične potrebe naših učencev.

Naši učenci najraje posegajo po slikanicah, kartonkah, in enciklopedijah različnih težavnosti. Ker je branje ključno za bogatenje besednega zaklada, krepitev bralnega razumevanja in razvoja znanja jezika, v šolski knjižnici skrbno izbiramo gradivo glede na interese, potrebe in zmožnosti učencev. S tem želimo ustvarjati okolje, ki spodbuja branje, vedoželjnost in veselje do knjig.

V knjižnici poleg branja ter izposoje gradiva potekajo tudi druge aktivnosti. Učenci prihajajo na ure pravljič, vsak teden se učimo in zabavamo v Cici veseli šoli, sodelujoči v projektu Bralna značka v knjižnici pripovedujejo o knjigah, ki

so jih prebrali, ali pa učenci individualno vadijo glasno branje.

V šolsko knjižnico pa učenci ne prihajajo le zaradi knjig in branja. Pogosto pridejo tudi z željo po zaupnem pogovoru, s tisko, z vprašanji, z željo, da bi lahko z nekom delili, kaj se jim v tem trenutku dogaja in kako se počutijo. Takrat knjižnica postane prostor, kjer prisluhnemo, svetujemo in pomirimo, postane varen prostor zaupanja, kjer se lahko učenci razbremenijo skrbi in kjer lahko delijo veselje.

Knjižnica je po prenovi šole zaživela v novem prostoru. Umeščena je v svetlo in prostorno sobo z velikimi okni, ki ponujajo čudovit razgled na naravo in Starološki grad. Nova postavitvev ustvarja prijetno in spodbudno okolje za branje, poslušanje pravljič, pogovor ali sprostitev. Prostor knjižnice je zasnovan z mislijo na vse učence, tudi učence z gibalnimi ovirami ali drugimi

posebnimi potrebami. Prav tako je do knjižnice mogoče dostopati z dvigalom.

Verjamemo, da se v šolski knjižnici pomembno sooblikujejo temelji bralne pismenosti, radovednosti in vseživljenjskega učenja. Gradi se pozitiven odnos do knjig in branja, učenci napredujejo v znanju in postajajo samozavestnejši. V knjižnici lahko najdejo nekaj zase, počutijo se sprejete, razumljene in varne, zato se v knjižnico tudi radi vračajo.

Želimo si, da naša šolska knjižnica še naprej predstavlja mnogo več kot zbirko knjig – da je prostor topline, znanja in navdiha.

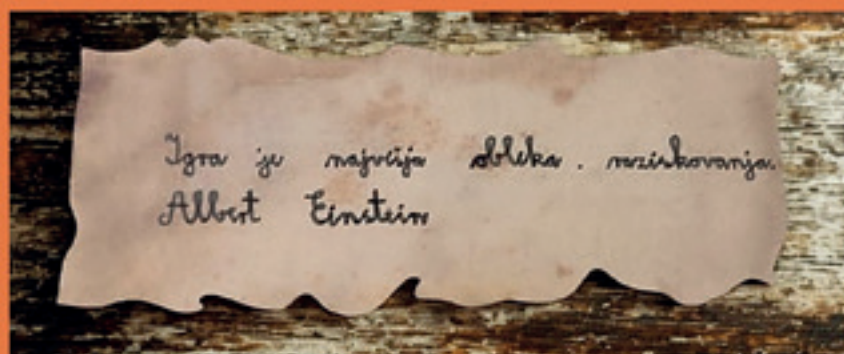
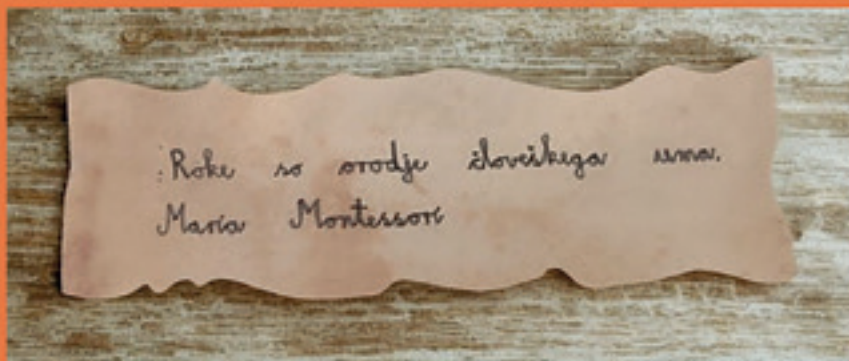
Poti učenja

Tadeja Klobučar, prof. spec. in reh. ped., strokovna delavka za področje učil

Ker ima življenje več kot le dve dimenziji ...

... in ker so modri ljudje preteklosti na liste pisali tudi modrosti za današnji čas ...

... smo hvaležni, da imamo na naši šoli knjižnico učil, v kateri je več kot 900 učil, s katerimi lahko učenci napredujejo na področjih zaznavanja, motorike, grafomotorike, pozornosti, slovenskega jezika, logopedije, matematike, okolja, naravoslovja, družboslovja, socialnega učenja in samostojnosti pri učenju ter v vsakdanjem življenju.

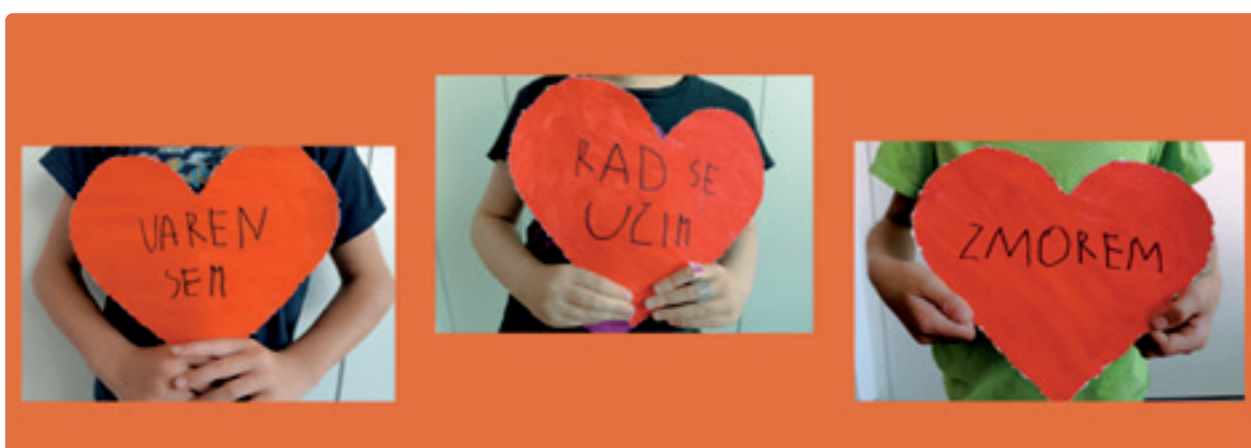
Njihove roke tako gradijo njihov svet, ko se učijo za življenje, napredujejo od lažjega k težjemu, si stvari delijo med seboj, si pomagajo in z večkratno uporabo prispevajo tudi k trajnostnemu razvoju.

Dejavne pa niso le roke, temveč tudi oči, ušesa, noge – pravzaprav kar celo telo.

Tako se v njihova srca zapisuje to, kar je očem nevidno, ampak bistveno:

Šola kot ekošola ali ekošola – naš način življenja

Urša Brenkuš, prof. bio. in gos., učiteljica, koordinatorica programa Ekošola

Program Ekošola je mednarodno uveljavljen program celostne okoljske vzgoje in izobraževanja. Namenjen je večanju ozaveščenosti o trajnostnem razvoju med otroki, učenci, dijaki in študenti ter spodbujanju k njihovemu aktivnemu udejstvovanju v lokalni skupnosti in širše. Pomembna nista le posredovanje in pridobivanje znanja, temveč dejavno spreminjanje kulture obnašanja in ravnanja. Posreduje znanje za življenje, s katerim se razvija odgovoren odnos do okolja, narave in bivanja nasploh. Vanj so vključene vzgojne in izobraževalne ustanove: vrtci, osnovne in srednje šole ter fakultete, centri šolskih in občinskih dejavnosti, domovi.

Čustvene vezi otrok in mladih z naravo se s programom Ekošola bogatijo. Uči jih spoštovati drugačnost in ceniti naravne dobrine. Učencem in učiteljem daje priložnost, da pri pouku pridobljeno znanje uporabijo v vsakdanjem življenju – v šoli in zunaj nje.

Program Ekošola je šola za življenje, zato z njim uresničujemo številna načela. Med najpomembnejšimi so skrb človeka za varovanje zdravja, izgradnja medsebojnih odnosov ter skrb za okolje in naravo. Otroci, učenci, dijaki in študenti bodo postali aktivni člani naše družbe, sprejemali bodo odločitve in vplivali na različnih ravneh našega življenja. Pri dejavnostih programa

Ekošola pridobivajo znanje in spretnosti ter postajajo ambasadorji trajnostnega razvoja. Tako lahko vplivajo tudi na odrasle in spreminjajo njihove vzorce ravnanja. Glavni cilj slovenskega programa Ekošola je vzgojiti otroka in mladostnika, da skrb za okolje postane del njegovega vsakdana.

Naša šola se je programu Ekošola pridružila v šolskem letu 2008/2009.

V prvem letu sodelovanja smo morali izpeljati sedem korakov oziroma dejavnosti, da smo pridobili zeleno zastavo in tako tudi uradno postali člani programa Ekošola. Ustanovili smo ekoodbor, opravili okoljski pregled, izdelali ekoakcijski načrt in podpisal ekolistino. Učenci in učitelji smo sestavili tudi prvi slogan, ki je našo šolo predstavljal kot ekošolo:

Naredi si gredico in skrbi zanjo! Postavi ptičjo hišico in opazuj ptice! Ugašaj luč, tudi v temi je prijetno! Varčuj z vsako kapljico vode! Razmišljaj EKO, pa boš frajer!

Slogan nas je usmerjal skozi različne dejavnosti in projekte programa Ekošola, ki smo jih uspešno izvajali ter se ob tem nenehno učili. Vsako leto smo znova uspešno potrjevali **zeleno zastavo**.

V letošnjem šolskem letu program Ekošola poteka že 18. leto. Vsa ta leta smo sodelovali v različnih dejavnostih in projektih. Prejeli smo številna priznanja in nagrade, ki potrjujejo, da smo na pravi poti. Videli smo nešteto srečnih nasmehov in sijočih oči učencev, učiteljev in staršev, ki so bili del teh dogodkov. Z dejavnostmi smo učencem približali naravo, okolje, rastline in živali, krepili medsebojne odnose in skrb za sočloveka. Iskali smo dejavnosti, v katerih so učenci lahko aktivno sodelovali, se učili z vsemi čuti in prek svojih občutkov usvajali novo znanje ter ga prenašali v širšo okolico. V dejavnosti smo vključevali tudi zaposlene in starše, saj njihovo sodelovanje nadgrajuje pomen vsebin.

Program Ekošola omogoča predstavitev šol na sejmu Altermed. Tega sejma smo se večkrat udeležili in bili nagrajeni s prvo nagrado za najboljšo predstavitevno stojnico.

Z različnimi projekti programa smo izvajali dejavnosti v različnih ekosistemih in se spoznavali z življenjem na travniku, v gozdu, jamah in v vodi. Učili smo se, kako spoštovati naravo, kako jo ohranяти čisto in lepo. Svoja spoznanja smo delili tudi z drugimi, starši in širšo lokalno skupnostjo.

Veliko smo se naučili skozi igro. Ob tem smo si znali tudi pomagati in odlično sodelovati.

Živali in rastline smo spoznavali v živo, se o njih pogovarjali in se učili. Ob tem so nas spremljala različna čustva in občutki, ki so nas vodili k znanju in domišljiji. Živa bitja so nas večkrat

navdušila in v nas vzbudila občutek sreče in povezanosti.

Že zelo kmalu je kot ena od stalnih dejavnosti zaživel Ekoprojektni teden. Vsako leto smo izbrali drugo temo – zanimali so nas morje, voda, gozd, gibanje, prehrana, odpadki, energija in še veliko več. Teme smo v enem tednu poglobili in obravnavali izkustveno. Temeljno načelo ekotedna ostaja doživetje – da vsak posameznik uživa in se uči z lastno izkušnjo.

Velik poudarek je tudi na zdravi prehrani. Vsako leto izpeljemo tradicionalni slovenski zajtrk. Ob tem pripravimo vedno novo dejavnost, povezano s tematiko. Sodelovali smo v nacionalnem projektu »Kuhna pa to« in dvakrat na regijskem tekmovanju dosegli prvo mesto. Izvedli smo ekoprojektni teden na temo zdrave prehrane, še vedno sodelujemo v nacionalnem projektu Šolska shema sadja in zelenjave. Ves čas se učimo, da hrana ni kar tja za v en dan, in se trudimo porabiti ostanke hrane šolske malice.

O naravi in okolju smo izdelali različne didaktične pripomočke in plakate. Redno jih razstavljamo in z njimi ozaveščamo vse, ki so del naše šole.

Pri mnogih navedenih dejavnostih se učenci velikokrat sploh niso zavedali, da se učijo, saj je učenje potekalo preko različnih iger.

Velik poudarek namenimo tudi **gibanju**. Naša šola velja za eno od najbolj športnih šol, za kar smo prejeli tudi priznanja. Zavest o pomenu gibanja razvijamo z ekoprojektnimi tedni, tekmovanji in navijanjem na državnih tekmah. Sami smo izdelali fitnes naprave iz naravnih materialov in jih postavili v atrij. Takrat nas je obiskal tudi smučarski skakalec Peter Prevc. Šli smo v adrenalinski park in sodelovali v kampanji **Podnebni tek**, kjer smo osvojili prvo mesto.

Pomembno področje programa Ekošola na naši šoli je **ravnanje z odpadki**. Učence redno ozaveščamo o pravilnem ravnanju z odpadki, za zgled smo jim tudi zaposleni. Več let so na šoli delovali ekofrayerji, učenci, ki so bili po določenem razporedu določeni, da pregledajo, ali se po razredih in šoli pravilno odlagajo posamezne vrste odpadkov. Njihova naloga je bila tudi odnašati razredne zabojnike z odpadki plastike in ostale embalaže na šolski ekootok.

Obiskali smo zbirne centre za odpadke in sodelovali v projektu Komunalnega podjetja Škofja Loka z naslovom »Kaj mi pomeni voda«, kjer smo osvojili prvo mesto. Odpadke recikliramo, ustvarjamo izdelke iz odpadnih materialov, varčujemo s papirjem, zbiramo odpadni papir, baterije, sijalke in pokrovčke. Pokrovčke in plastenke zbiramo tudi v humanitarne namene. Iz odpadnega materiala pod mentorstvom učiteljev nastajajo uporabni izdelki, ki jih občasno podarimo ali ponudimo na šolskem bazarju.

Zelo dejavni smo pri **varčevanju z energijo, vodo in hrano**. Zaposleni in strokovni delavci ozaveščamo učence o odgovorni rabi naravnih virov in pravilnem ravnanju s hrano. Program Ekošola ponuja številne projekte, s katerimi učenci pridobivajo znanje o varovanju planeta.

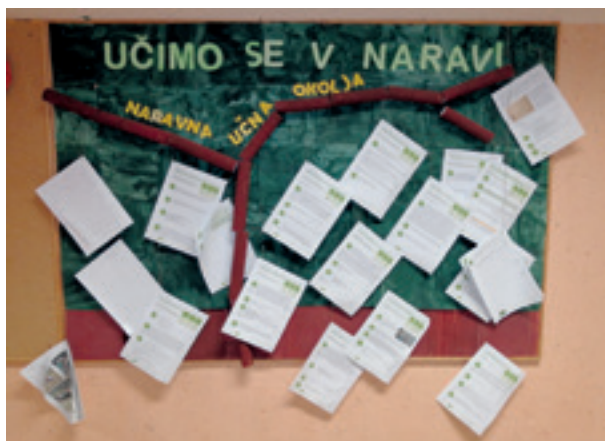
Pomembnejša projekta programa sta **projekt LEAF in Šolska vrtilnica**. Projekt Leaf vključuje naravna učna okolja, kjer učenci skupaj s strokovnimi delavci preživljajo čas v naravi, pridobivajo uporabno znanje ter ga prenašajo domov in širše v skupnost. Šolska vrtilnica vključuje dejavnosti za gojenje rastlin. Do gradnje šole je naš atrij krasil šolski vrt, ki so ga učenci zelo radi obdelovali. Večkrat smo vrt preoblikovali, ga nadgradili in zasadili z različnimi vrtninami, zelišči, dišavniciami in cvetlicami. V času gradnje šole smo v atriju

ostali brez vrta, takrat smo ga poustvarili z jesenskimi pridelki naših staršev, dedkov in babic.

Vsako leto članice programa Ekošola sodelujemo v stalnih in novih projektih. Tako smo veliko novega o naravi izvedeli pri projektu Ekobrajne za ekoživljenje, trajnostno razmišljali v projektu Misija zeleni koraki, v katerem smo z izvedeno dejavnostjo zasedli 1. mesto in sodelovali z različnimi zunanji sodelavci.

Naravoslovne dejavnosti povezujemo z različnimi ustvarjanji. Vsa ta leta učenci kreativno

ustvarjajo na temo narave. Vedno nastajajo čudoviti izdelki, še posebej pa so vedno nekaj posebnega izdelki, ki jih učenci ustvarijo pod mentorstvom likovne pedagoginje Vide Kejžar.

V programu Ekošola nas sodeluje pet članic. Vsa ta leta se je v sklopu programa odvilo ogromno dejavnosti, izpeljale smo veliko ekoprojektovnih tednov ter sodelovale v različnih projektih. Za mnoge izpeljane projekte smo kot šola prejeli nagrado vodstva programa Ekošole, kar pomeni, da delamo dobro.

Najbolj pa nam ostajajo v spominu nasmejani obrazi učencev, za katere so bile dejavnosti pripravljene, ter sodelovanje naših zaposlenih pri njihovi izpeljavi. To nam daje moč in pogum za naprej. Polni smo idej in energije, saj vemo, da lahko znanje podajamo na živahen, zanimiv in srčen način ter tako pomagamo varovati naš planet. Zemlja potrebuje zanamce, ki bodo znali skrbeti zanjo.

Viri

- Lasten arhiv
- <https://ekosola.si/predstavitev-ekosole>

Mednarodno sodelovanje OŠ Jela Janežiča

Vesna More, prof. def., učiteljica

Začetki našega mednarodnega sodelovanja segajo v leto 2001. Takrat sem v okviru mednarodnega koordiniranja, ki sem ga izvajala na šoli, po Evropi iskala bodoče partnerje za skupni projekt. Kaj natančno bi pomenil skupni projekt, takrat še nisem vedela. Bila je le želja ...

... in v enem izmed teh iskanj po bazi šol (PartBase), ki si želijo sodelovati s šolami iz tujine, sem pomlad 2001 našla šolo iz Delmenhorsta v Nemčiji, v bližini Bremna. Schule an der Karlstrasse je takrat vodil ravnatelj Klaus Oenning-Terhart, ki je imel že navezane stike s šolama iz Velike Britanije (James Rennie School, Carlisle) in iz Romunije (Scola Nr. 29 Nicolae Romanescu, Craiova). Hitro sva se dogovorila za skupni projekt. Na pripravljalni obisk v Nemčijo je jeseni 2001 odšla sodelavka. Tam so vsi bodoči partnerji dorekli podrobnosti projekta Comenius z naslovom »Tako živimo v Evropi« za vsa štiri leta. Oddali smo prijavnico na našo nacionalno agencijo (CMEPIUS), bili izbrani in septembra 2002 pogumno zakorakali v prvi mednarodni projekt. S sodelavko sva koordinirali projekt na naši šoli, glavna koordinatorska država pa je bila Nemčija. Bili smo ena od prvih šol za učence s posebnimi potrebami v Sloveniji, ki se je vključila v projekt

Comenius. Projekt »Tako živimo v Evropi« ali »This is how we live in Europe« je temeljil na šolskih partnerstvih in trajal štiri leta ter vključeval po tri mednarodne izmenjave vsako leto. V eni od držav so se srečali ravnatelji vseh štirih šol, v drugi državi so se v istem šolskem letu srečali sodelujoči učitelji, tretje srečanje pa je bilo srečanje učencev vseh štirih šol. Končni izdelki so bili skupni koledar (v štirih jezikih), kuharska knjiga tradicionalnih jedi, videoposnetki in umetniški izdelki učencev.

S tem projektom je živela celotna šola. Dobili smo prve, zelo dobre, mednarodne izkušnje. Projekt se je uspešno zaključil leta 2005.

Pozitivne izkušnje prvega mednarodnega projekta so nas spodbudile k iskanju partnerjev za naslednji projekt Comenius. Tudi ta je bil s področja šolskih partnerstev, in sicer smo sodelovali

z isto šolo iz Velike Britanije kot v prvem mednarodnem projektu (James Rennie School, Carlisle), s šolo iz Španije (C.E.E. LATORES, Oviedo) in s šolo za učence s posebnimi potrebami s Poljske (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Wschowa). Tokrat je bil naslov projekta »Spremenimo življenje, spremenimo Evropo« ali »Changing lives in a changing Europe«. Projekt je trajal od oktobra 2007 do julija 2009 in koordinatorstvo je prevzela naša šola. Tako

kot v prvem projektu so bile načrtovane in izvedene tri vrste mobilnosti – potovanja v druge države. Trikrat so se srečali ravnatelji vseh štirih šol, trikrat sodelujoči učitelji in trikrat učenci vseh štirih šol, vsakič v drugi sodelujoči državi.

Prvo leto projekta so se učenci iz različnih držav spoznavali med seboj in spoznavali poklice skozi čas. V drugem projektnem letu so predstavljali, kako preživljajo svoj prosti čas, v tretjem pa svojo prihodnost in življenje po koncu šolanja. Oblikovali so tudi zloženko o možnostih zaposlovanja naših učencev.

Prvo leto tega projekta smo na naši šoli izvajali tudi Comenius krožek (interesna dejavnost), v katerem so vključeni učenci še aktivneje sodelovali v projektu. Dopisovali so si z vrstniki iz tujine, pregledovali gradivo, ki smo ga prejeli, in sodelovali pri načrtovanju projektnih aktivnosti.

Aktivno smo sodelovali na Comenius dnevu januarja 2007, ko smo sočasno na vseh partnerskih šolah, vsaka v svoji državi, širši javnosti predstavili naš projekt.

V naš tretji, zadnji projekt Comenius smo vstopili septembra 2010. Poimenovan je bil »Igrajmo se s pravljicami« oziroma »Let's play with fairy tales« in je vključeval osnovne šole za učence s posebnimi potrebami s Slovaške, Češke, Poljske ter iz Madžarske in Slovenije. Projekt je potekal v letih med 2010 in 2012.

Partnerske šole so bile: Spojena škola Janka Krala, Zlate Moravce, Slovaška; Zakladna škola, Studenka, Češka; Lesznai Anna Egyseges Gyogypedagogiai Modszertani Intezmeny es Szakiskola Ratko Jozsef, Hatvan, Madžarska; Specjalny Osrodek Szkolno Wychowawczy w Wegrowie Mickiewicza, Wegrow, Poljska, in naša šola. Ponovno je bil to projekt šolskih partnerstev.

Namen projekta je bil razvijati komunikacijo otrok s posebnimi potrebami prek pravljič oziroma gledališke ali lutkovne predstave. Naša tema je bila koroška ljudska pripovedka Mojca Pokrajculja, ki so jo učenci najprej spoznavali v knji-

žni obliki, pozneje pa tudi uprizorili kot lutkovno predstavo. Tokrat smo dvakrat potovali v tujino. Novembra 2010 smo se srečali na Slovaškem, v mestu Zlate Moravce, kjer smo se dogovorili o nadaljevanju projekta ter aktivnostih, ki jih bomo izvajali. Drugo srečanje je potekalo v Hatvanu na Madžarskem v maju 2011. Udeležilo se ga je pet učencev naše šole. Izmenjali smo si rezultate projekta, se zavrteli v madžarskih ritmih ter si z ladjice ogledali njihovo glavno mesto Budimpešto.

Izdelali smo kartonko z naslovom Mojca Pokrajculja. Nastal je tudi metodični priročnik z naslovom »How to play theatre«, ki zajema opis in potek nastajanja uprizoritve pravljičice. Pripravili smo še plakate z aktivnostmi, ki so potekale v okviru projekta, ter jih predstavili na šolskem hodniku.

Po nekajletnem »mednarodnem premoru« smo kot konzorcijski partnerji sodelovali v projektu Erasmus+ s področja strateškega partnerstva na temo Učenje v naravnih učnih okoljih. V projekt, ki je potekal med leti 2016 in 2019, so bile vključene tri države: Velika Britanija, Belgija in Slovenija.

Koordinatorica projekta je bila belgijska nevladna organizacija BOS+ Vlaanderen. V Sloveniji smo »ekipo Erasmus+« sestavljali dve osnovni šoli za otroke s posebnimi potrebami – OŠ Jela Janežiča iz Škofje Loke in OŠ Ljuba Šercerja iz Kočevja – in Gozdarski inštitut Slovenije ter Inštitut za gozdno pedagogiko. Aktivnosti so potekale tudi v okviru Mreže gozdnih vrtcev in šol Slovenije. Želeli smo, vsaj delno,

prestaviti naš pouk iz učilnice v gozd ali drugo naravno učno okolje.

V projektu smo strokovno znanje in izkušnje združevali »zeleni partnerji«, torej institucije, ki se ukvarjajo z gozdom na različnih ravneh, in pa šest osnovnih šol za otroke s posebnimi potrebami. Kot osrednji rezultat projekta, ki je združeval vzajemno učenje, izmenjavo primerov dobrih praks ter razvoj pedagoških in vseživljenjskih konceptov učenja v naravnih okoljih, smo razvili spletni portal z inovativno zbirko primerov dobrih praks, priporočil in uporabnega znanja, namenjen vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami v naravnih okoljih. Ugotovili smo, da v sodelujočih državah še ni na voljo učnih načrtov, didaktičnih gradiv, metod ali priporočil za razvoj veščin v naravi. Če pa so že na voljo, se izvajajo v manjši meri. V času trajanja projekta smo se aktivni udeleženci srečali po enkrat v Veliki Britaniji in Belgiji ter dvakrat v Sloveniji.

Pozitivne učinke tega mednarodnega projekta še danes občutijo naši učenci, s katerimi še vedno odhajamo v gozd, ne le na učni sprehod, temveč na pouk različnih vsebin, tudi jezika in matematike. V spodbudo

novim, mlajšim učiteljem imamo na šoli oglasno desko z utrinki pouka v gozdu in primeri učnih priprav, ki so nastale v času projekta v vseh treh državah. Med samim projektom smo tudi pripravili precej učnega gradiva, ki nam je v pomoč pri pouku v gozdu. Pripravljen pa imamo tudi »gozdni nahrbtnik«, v njem pa podlage za sedenje, podloge za pisanje, majhna ogledalca, različne vrvi, pisala in risala različnih debelin, lupe za opazovanje, krede idr. Ko se učitelji pripravljajo na odhod v gozd z učenci, si lahko pripravijo karkoli od tega.

Projekt smo na naši šoli večkrat predstavili tako zaposlenim in staršem kot tudi obiskovalcem in učiteljem drugih šol.

V času epidemije koronavirusa je, kot vse drugo, tudi naše mednarodno sodelovanje malo zastalo, a smo se v zadnjih dveh letih ponovno aktivirali na tem področju.

V marcu 2024 smo prvič gostili eno od oblik mobilnosti v okviru projektov Erasmus+ »Job Shadowing« ali »Sledenje na delovnem mestu«. Pet dni sta bili na naši šoli dve učiteljici iz španske šole za učence s posebnimi potrebami CEEE Virgen del Amparo iz Cadiza.

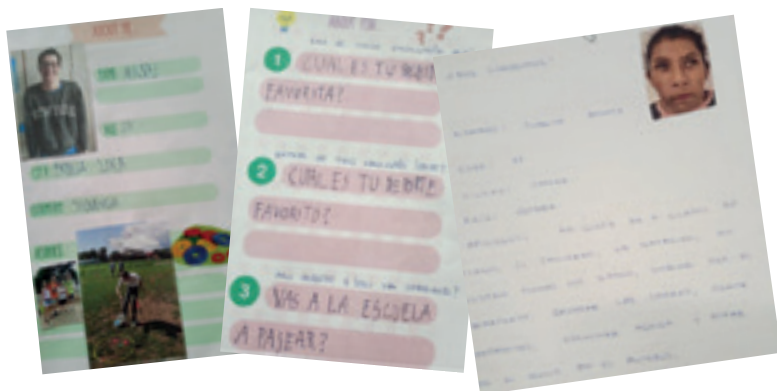
Učiteljici je zanimalo, kako poteka naše delo, kakšne metode in pristope uporabljamo pri delu z našimi učenci ter tudi kam in kako se lahko vključijo učenci, pravzaprav mladostniki, ko na naši šoli zaključijo posebni

program vzgoje in izobraževanja oziroma program usposabljanja za življenje in delo. Spremljali sta pouk v vseh takratnih enotah, saj je zaradi gradnje nadzidka šole pouk potekal na osmih lokacijah. Omogočili smo jima tudi ogled Varstveno delovnega centra v Škofji Loki. Ob koncu smo skupaj evalvirali njun obisk. Njun celotedenski obisk smo zaključili s šolsko prireditvijo »Pozdrav pomladi«.

Lansko šolsko leto smo se na povabilo slovaške koordinatorice vključili v spletni eTwinning projekt »Učenčeva enciklopedija narave«, kjer sodelujemo s šolama s Slovaške in Češke. Ta projekt poteka samo na daljavo oziroma preko platforme ESEP.

V šolskem letu 2024/25 smo postavili tudi naš prvi projekt eTwinning z naslovom »Spoznamo se« oziroma »Let's get to know each other«. Sodelujemo s šolo iz Španije (CEEE Virgen del Amparo, La Linea de la Concepcion, Cadiz), katere učiteljici sta bili pri nas v okviru sledenja na delovnem mestu v marcu 2024.

V projektu sodelujejo naši najstarejši učenci posebnega programa in programa učenja za življenje in delo ter približno enako stari učenci španske šole. Aktivnosti bodo potekale najmanj 12 mesecev.

Vsebinsko smo razdelili na tri sklope:

1. sklop: To smo mi (okvirno trajanje od januarja do aprila 2025). Učenci in učitelji se bodo spoznali med seboj prek video srečanj, pisem, razglednic, spoznali bodo delo v razredu in samo šolo.

2. sklop: Naše mesto (okvirno trajanje od maja do junija 2025). Tema sklopa bo spoznavanje dveh evropskih mest oziroma držav, simbolov, razlik med njima, podeželje – mesto ob obali ipd.

3. sklop: Kultura in umetnost (okvirno trajanje od septembra 2025 do januarja 2026). V tem sklopu bodo udeleženci spoznavali državne umetnike, znane zgradbe, kulinariko ...

Končni izdelki bodo virtualni, na primer e-kuharska knjiga v obeh jezikih (slovenščini in španščini), skupni e-koledar in virtualna galerija izdelkov učencev obeh šol. S takšnimi izdelki in načini podpiramo cilje evropskega digitalnega izobraževalnega akcijskega načrta, ki spodbuja učinkovito uporabo digitalnih tehnologij v izobraževanju in usposabljanju.

Vsako od mednarodnih sodelovanj je na šoli pustilo svoj pečat, nova spoznanja in znanje ter poznanstva, od katerih nekatera trajajo še danes. Posebej velik pečat nam je dal zadnji projekt Erasmus+ Učenje v naravnih učnih okoljih, ki nam je pokazal, kako dobro naravna učna okolja vplivajo na celostno funkcioniranje učencev s posebnimi potrebami. Prav zato smo v letošnjem šolskem letu izvedli anketo za starše naših učencev o pouku v naravnih učnih okoljih. Vsi starši, ki so odgovorili na vprašanja, menijo, da ima poučevanje v naravnih učnih okoljih pozitivne učinke na njihove otroke. Ravno tako si vsi starši želijo, da bi bili njihovi otroci deležni več ur pouka v naravnih učnih okoljih. Ti rezultati in naša osebna želja po pridobivanju novega znanja, metod in oblik dela s področja učenja v naravnih učnih okoljih so nas spodbudili, da smo se februarja 2025 ponovno prijavili na razpis za projekte Erasmus+. Odločili smo se za projekt K122 SCH mobilnosti osebja in učencev v splošnem šolskem izobraževanju, ki lahko traja največ 18 mesecev. S sodelavkami želimo naše znanje iz gozdne pedagogike utrjevati in ga nadgraditi ter tako našim učencem omogočiti (še) več učenja v naravnih učnih okoljih. Projekt smo poimenovali »Gremo z glavo v naravo« oziroma »Be smart, go out«. Prek našega izobraževanja v tujini in tudi znanja, pridobljenega preko sledenj na delovnem mestu v šolah, ki tak pouk že izvajajo, želimo našim učencem nuditi nove oblike poučevanja na prostem, ne samo v gozdu. Naša usmerjenost v učenje v naravi je skladna tudi z zavezami Evropske unije k vzgoji za trajnostni razvoj. Podpiramo vizijo o izobraževanju,

ki opolnomoči učence za odgovorno ravnanje do narave, skupnosti in prihodnosti. Projekt je odobrila nacionalna agencija in se je začel odvijati v septembru 2025.

Kaj napisati za konec?

Mednarodno sodelovanje učencem s posebnimi potrebami omogoči življenjske izkušnje z vrstniki iz tujine. Večkrat se je že pokazalo, da tuji jezik (oziroma neznanje tujega jezika) sploh ni ovira. Naši učenci, sami ali s pomočjo učiteljev, hitro najdejo druge načine za komuniciranje s svojimi vrstniki v tujini.

Učitelju mednarodno sodelovanje nudi veliko izkušenj, možnosti izmenjave metod in oblik dela s tujimi partnerji, spoznavanje novih pristopov pri delu z učenci s posebnimi potrebami in ne nazadnje tudi nova poznanstva. Kot sem že omenila, nekatera ohranjamo že več kot 20 let.

Ker učitelji svoje novo znanje delimo med sodelavce, s tem širimo izkušnje, metode in oblike dela praktično na vso šolo, v našo šolsko prakso, ki ostaja zavezana k celostnemu razvoju učencev.

Torej ni dvoma – na osnovni šoli Jela Janežiča ostajamo usmerjeni k nadaljnjemu razvoju evropskih partnerstev, še posebej prek projektov Erasmus+ in eTwinning.

Projekt Pogum na OŠ Jela Janežiča

Andreja Rihtaršič Mladenović, prof. def., pomočnica ravnateljice

OŠ Jela Janežiča je kot implementacijska šola sodelovala v nacionalnem projektu **POGUM**, ki je v Sloveniji potekal od leta 2018 do leta 2022 pod okriljem Zavoda RS za šolstvo in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ter s sofinanciranjem Evropskega socialnega sklada. Kratica **POGUM** pomeni **PO**-djetnost, **Gradnik** za-Upanja **Mladih**. Cilj projekta je bil krepiti kompetence podjetnosti učencev in učiteljev v osnovni šoli ter spodbujati prožno prehajanje med izobraževanjem in okoljem. Poseben poudarek je bil na razvijanju osebnostnih lastnosti, kot so samoiniciativnost, ustvarjalnost, sodelovanje, odgovornost, vztrajnost, inovativnost ter sposobnost prepoznavanja priložnosti in pretvarjanja idej v dejanja.

Ozadje projekta Pogum

Konzorcijski partnerji v projektu so bili poleg Zavoda RS za šolstvo, ki je vodil projekt, še izobraževalne ustanove: 120 osnovnih šol, 30 razvojnih in 90 implementacijskih šol, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, Šola za ravnatelje, CEED SLOVENIJA in Gospodarska zbornica Slovenije (področje gospodarstva), Simbioza Genesis (socialno področje), Zveza kulturnih društev Slovenije (področje kulture), za okoljevarstveno področje pa Center arhitekture Slovenija in Institut Jožef Stefan.

V projekt je bilo vključenih 120 osnovnih šol iz različnih regij po Sloveniji: 30 šol je bilo razvojnih šol, ki so se vključile v projekt že v začetni fazi, čez leto pa se jim je pridružilo še 90 implementacijskih šol. OŠ Jela Janežiča je v obdobju med letoma 2019 in 2022 sodelovala kot implementacijska šola. V šolski projektni tim smo bile vključene Nika Košmelj, Mateja Koblar, Diana Volčjak, Polona Bončina, Maja Černe in vodja Andreja Rihtaršič Mladenović.

Projekt je vključeval izobraževanja za člane šolskih timov. V prvem letu je bila organizirana konferenca Pogum, na kateri smo šole dobile gradivo in informacije o tem, kako organizirati projektno delo na šoli. Razvojne šole so že tedaj predstavile primere dobrih praks, gradiva so bila zbrana v spletni učilnici. Srečali smo se tudi predstavniki šol in zavodov za učence s posebnimi potrebami, vključenih v projekt Pogum, in si izmenjali primere dobrih praks. Enkrat na leto so bila pripravljena izobraževalna srečanja po regijah. Naša šola je bila vključena v mrežo v organizacijski enoti Zavoda za šolstvo Kranj, kjer se je vzpostavilo sodelovanje med razvojnimi in implementacijskimi šolami. Na delovnih sestankih smo primerjali prakse dela pri projektu, razvojne šole so nas usmerjale pri pripravi operativnih načrtov, sestanki so bili namenjeni izobraževanju šolskih timov. Na koncu projekta je bila organizirana zaključna konferenca v Ljubljani.

Med projektom je nastalo veliko gradiva in strokovnih publikacij. Sodelujoče šole so svoje prispevke dodale v spletno učilnico. Nastale so zbirke učnih priprav, ki vključujejo razvoj podjetnostnih kompetenc pri učencih, zbirke kratkih filmčkov o dejavnostih in primerov dobrih praks.

V okviru mreženja razvojnih in implementacijskih šol so bile organizirane hospitacije na razvojnih šolah. Hospitacij so se udeležili ravnatelji in vodje šolskih timov ter predstavnik Zavoda za šolstvo. Protokol kolegialnih hospitacij z vodeno analizo in evalvacijo smo pozneje šole uvedle v svojo prakso, kar je prispevalo k razvoju in napredku pedagoške prakse pri razvoju podjetnostnih kompetenc.

Šolski tim je skrbel za obveščenost kolektiva. V delovanje projekta je bila aktivno vključena ravnateljica šole. Na pedagoške konference so bile vključene informacije o poteku dejavnosti ter delavnice, na katerih smo na primer načrtovali aktivnosti po načelih razvoja podjetnosti.

Dejavnosti

V okviru projekta je vsaka šola za vsako šolsko leto pripravila operativni načrt za izvedbo projekta, ki je postal del letnega delovnega načrta šole. OŠ Jela Janežiča si je za področje delovanja izbrala »Kulturo – spodbujanje sobivanja v različnosti«. Pri iskanju področja delovanja smo ugotovili, da se učenci uspešno umetniško izražajo in da so kulturne dejavnosti pomemben del šolskih dejavnosti. S projektom smo želeli dejavnosti povezati v celoto in učencem dati aktivnejšo vlogo, da bi izrazili svoje mnenje in ideje ter da bi sodelovali v skupini. S projektom smo želeli šolo povezati z lokalnim okoljem in se tako odpreti v okolje. Pri izvajanju smo sledili načelom vključevanja šole v okolje, timskega dela, medpredmetnega sodelovanja in načelu empatije do sočloveka in okolja.

Dejavnosti smo vključili v obvezni program, ko so učenci na primer med poukom slovenščine in glasbene umetnosti pripravili točke za šolske prireditve ali za prireditve ob Dnevih evropske kulturne dediščine, kjer so se učenci z nastopom v Sokolskem domu predstavili lokalnemu okolju.

V projekt smo vključili tudi sodelovanje z zunanjimi sodelavci. Tako je s šolo sodelovala zunanja sodelavka Zavoda Muzikator Špela Golobič, ki je na šoli izvedla nekaj delavnic (med poukom glasbene umetnosti in pevskimi vajami) in pozneje skupaj s pevskim zborom pripravila skupno glasbeno točko na novoletni prireditvi.

V prvem letu poteka projekta nas je k sodelovanju povabil mešani pevski zbor pri Društvu upokojencev. Izvedli smo skupni koncert, na katerem so nastopali naši učenci. Koncert je bila priložnost za predstavitev šole v širšem okolju, učenci so v avli pripravili tudi razstavo izdelkov in pomagali pri zbiranju prostovoljnih prispevkov.

Projektne dejavnosti so se vsebinsko povezale z dejavnostmi tedna pisanja z roko, ki je potekal vsak januar. Učenci so svoje izdelke predstavili na šolskem panoju.

Dejavnosti so vključevale sodelovanje med oddelki. Učiteljice so učne ure načrtovale s povezovanjem učnih ciljev iz učnega načrta s podjetnostnimi kompetencami. Odzivi učencev, ki so sodelovali pri skupni uri, so bili pozitivni. Med starejšimi

in mlajšimi učenci so se vzpostavile pristne vezi, starejši učenci so bili motivatorji za mlajše.

V razširjenem programu so bili organizirani dnevi dejavnosti, nekatere interesne dejavnosti so vključevale elemente razvijanja kompetenc podjetnosti. Interesni krožek Šolska skupnost je na šoli organiziral dejavnosti ob tednu otroka, učenci so sodelovali pri novoletnem voščilu, ki ga predstavniki vseh štirih osnovnih šol v Škofji Loki izrečejo meščanom, in pozneje so aktivno sodelovali na občinskem šolskem parlamentu.

Tik pred zaprtjem šol zaradi Covida-19 je šola pripravila občinsko prireditev ob 8. marcu, kar je pomenilo novo izkušnjo za več kot 50 učencev, za šolo pa možnost povezovanja in odpiranja v lokalno okolje.

Vabilo na občinsko prireditev

Nastop učencev na občinski prireditvi

Vpliv epidemije COVIDA-19

Čas projekta je bil zaznamovan z epidemijo covid-19, s časom pouka na daljavo ter pozneje pouka v »mehurčkih«. Šole smo prilagodile dejavnosti in razvijale kompetence v času šolanja na daljavo. Izobraževanja in sestanki so potekali na daljavo. Šolski timi smo dejavnosti prilagodili tako, da so lahko potekale pri pouku na daljavo, pri čemer smo bili pri prilagajanju načrtovanih dejavnosti fleksibilni in inovativni.

Učenci so pri pouku na daljavo razvijali kompetence podjetnosti v sklopu dni dejavnosti, v katerih so samoiniciativno načrtovali in izvedli glede na dostopnost gradiv, ki so jih imeli na voljo. Tako smo učencem za posamezen dan predlagali nabor dejavnosti, učenci pa so se po končanem dnevu odzvali s fotografijami, ki smo jih objavili na šolski spletni strani.

Po vrnitvi v šolo je pouk potekal v mehurčkih, šolski pouk je vključeval tudi delo na daljavo, uporabo novih tehnologij, montiranje videoposnetkov. Šolske prireditve niso potekale v živo, v dvorani, ampak so nastale »videoprireditve«.

Pri dejavnostih smo nadaljevali s sodelovanjem pevskega zbora z zunanjo sodelavko. Nastala je glasbena pravljica v obliki videoposnetka v počastitev pesnice Neže Maurer. S sodelovanjem z zunanjimi sodelavci se šola odpira v lokalno okolje, učenci pa pridobivajo pozitivne izkušnje pri razvoju kompetenc podjetnosti.

V tem času smo ustvarili novo obliko sodelovanja med oddelki na šoli. Oddelke smo razdelili v pare in tako sta po dva oddelka sodelovala pri dejavnostih. Sodelovali so ali na daljavo prek aplikacije MS Teams ali so se družili zunaj. Tako je že junija 2021 nastala zaključna prireditev kot rezultat akcije Pogumno v poletje. Podobno sodelovanje smo izvedli decembra 2021, ko sta si oddelka izmenjala škatli presenečenj. V škatli so si oddelki pošiljali navodila za izdelavo novoletnih okrasov. Na ta način smo okrasili veliko novoletno jelko in pod njo postavili okrašene škatle – darila. Pari so skupaj pripravili tudi novoletno željo in jo posneli. Iz posnetkov je nastal videoposnetek novoletne prireditve. Najbolj pisana novoletna jelka pa je poskrbela za praznično vzdušje v šoli.

Okraševanje novoletne jelke v času Covid-19

Delo v parih ter sodelovanje med učitelji in učenci dveh oddelkov je doživelo pozitiven odziv pri vseh zaposlenih šole, zato smo to metodo uporabili še za zaključek projekta Pogum na šoli, ki smo ga poimenovali »Pogumno v poletje«. Po dveh letih premora zaradi epidemije je šola pripravila zaključno prireditev v živo z nastopi vseh učencev v šolski telovadnici.

V pripravo na prireditev smo vključili vse oddelke šole, po dva oddelka sta pripravila skupno aktivnost oziroma točko za prireditev. Z izborom skupne aktivnosti so učitelji v praksi uporabili in razvijali kompetence podjetnosti pri učencih. V tandeme smo namenoma vključili učence različnih starosti in programov, saj smo želeli, da se učenci po več kot enem letu omejenega druženja in redkih skupnih dejavnosti družijo še z drugimi oddelki.

S sodelovanjem med oddelki in vključitvijo vseh učencev na šoli je nastala šolska prireditev. Učenci so sami oblikovali vstopnice, pripravili razstavo, sceno, pogostitev in predstavljali dosežke šolskega leta. Na prireditvi so učenci svoj pogum pokazali staršem in širši okolici. Prireditev je bila primer dobre prakse, kako projekt POGUM spodbuja sodelovanje, kreativnost, odgovornost ter povezovanje znotraj šole in z lokalnim okoljem.

Primer sodelovanja med pari oddelkov »Pogumno v poletje« smo predstavili tudi na perspektivni ideji na zaključni konferenci Poguma v Ljubljani maja 2022.

Utrinek s prireditve »Pogumno v poletje«

Pogum po zaključku projekta

Podjetnostne kompetence so se spontano širile v kolektiv, ko je bil član tima mentor svojemu kolegu pri organizaciji in vodenju dejavnosti z učenci. Člani projektnega tima so v tandemih s kolegi širili idejo projekta Pogum.

Pri uvajanju kompetenc podjetnosti na šoli smo ugotovili, da učenci nižjega izobrazbenega standarda in učenci posebnega programa vzgoje in izobraževanja pri dejavnostih potrebujejo vodenje in konkretne aktivnosti. Učitelji skušamo podjetnostne kompetence vključevati v pouk in dejavnosti. Z vodenjem učencev dosežemo, da učenci dodajo svoje ideje in razvijajo podjetnostne kompetence. Dejavnosti projekta Pogum se povezujejo z drugimi projektnimi nalogami in skupaj prispevajo k večji kakovosti pouka. Delo s povezovanjem oddelkov uporabljamo tudi pri drugih dejavnostih in projektih. Gradiva, ki so nastala med projektom, so dostopna vsem in nam služijo kot strokovni vir in ideje za delo.

Vrednote sodelovanja, medsebojnega spodbujanja in sobivanja ter prizadevanje, da bi bili učenci čim bolj aktivni in kreativni, živijo na šoli tudi po zaključku projekta.

Celotna podoba zaključka projekta Pogum na OŠ Jela Janežiča

Šolska skupnost – glas učencev, ki ga je vredno slišati

mag. Nataša Leskovec, univ. dipl. teol., učiteljica

Šolska skupnost je pomemben prostor, kjer učenci razvijajo odgovornost, spoštovanje različnosti in se učijo sodelovanja. V prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) ima še posebno vrednost, saj učencem omogoča izražanje mnenj, sprejemanje odločitev in gradnjo samozavesti. Na naši šoli jo vsako leto obiskujejo učenci programa NIS. Mentor oziroma mentorica učencem na začetku šolskega leta predstavi dejavnost in jih povabi k sodelovanju.

Vsaki dve leti učenci na nacionalnem otroškem parlamentu izberejo temo, ki bi jo radi podrobneje obravnavali. Teme zadnjih petih let so bile: *Moja poklicna prihodnost*, *Duševno zdravje*, v letošnjem letu pa smo začeli s temo *Šolski sistem*. Smernice za delo določa Zveza prijateljev mladine, obravnavo pa prilagodimo interesom naših učencev.

Poleg izbrane teme vsako leto pripravimo različne dejavnosti, s katerimi popestrimo šolski vsakdan. V tednu otroka, ki poteka v mesecu oktobru, učiteljem ponudimo izzive za vsak dan, ki jih lahko izvedejo z učenci. Obeležujemo tudi posebne dneve, kot so *Dan Zemlje in Svetovni dan športa*. Ob takih priložnostih pripravimo dejavnosti, ki jih učenci lahko izvajajo samostojno ali v sodelovanju z učitelji. Pomemben del so tudi teme, ki jih predlagajo učenci sami, saj jim tako omogočimo, da sodelujejo z veseljem

in zavzetostjo. V mesecu decembru se udeležimo novoletnih delavnic v okviru Festivala Loka v snegu, kjer učenci na mestnem trgu v Škofji Loki izrečejo voščilo Ločanom. Letos so učenci sami pripravili anketo o bralnih navadah učencev naše šole. Povabili smo tudi upokojeno učiteljico in z njo izvedli intervju o šoli nekoč in danes, s katerim so primerjali šolski sistem v preteklosti in sedanjosti. Učenci redno sodelujejo na občinskem otroškem parlamentu, ki ga vsake štiri leta organizira tudi naša šola.

V šolskem letu 2024/2025 letu so 35. občinski otroški parlament vodili naši učenci. Nanj so se pripravljali od začetka šolskega leta. Tema

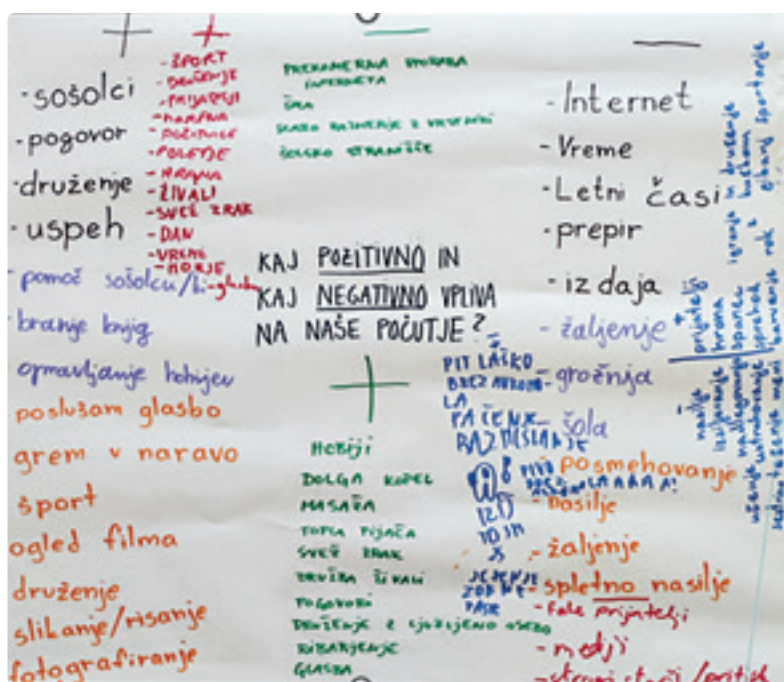

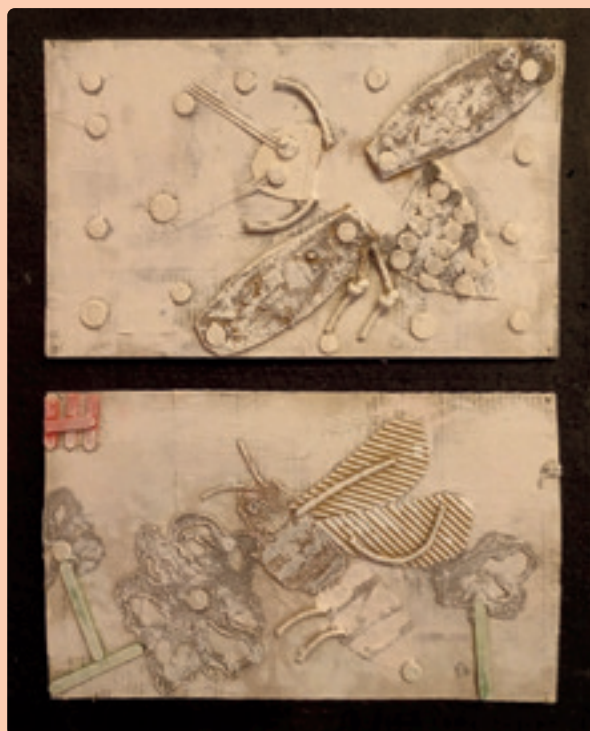

občinskega parlamenta je bil šolski sistem. Učenci so se pri tej pomembni in široki temi, omejili na štiri podteme in sicer na odnose in sodelovanje, učne vsebine v povezavi s šolo za življenje, metode in načine učenja in poučevanja ter na vrednote in odgovornost. Po uvodnem delu, v katerem nam je ga. Mateja Sirnik z Zavoda Republike Slovenije za šolstvo predstavila slovenski šolski sistem, je potekalo delo po postajah. Učenci so v tem delu razmišljali o pozitivnih in negativnih platih odnosov ter podajali predloge, kako bi te odnose lahko izboljšali. Na drugi postaji so izpostavili, katere metode učenja in poučevanja jim pomagajo, da si snov dobro zapomnijo in jo bolje razumejo. Na tretji postaji so se osredotočili na to, katerim vrednotam v šoli posvetimo dovolj pozornosti, katerim pa namenimo premalo časa. Na zadnji postaji so učenci povedali, katere vsebine jim

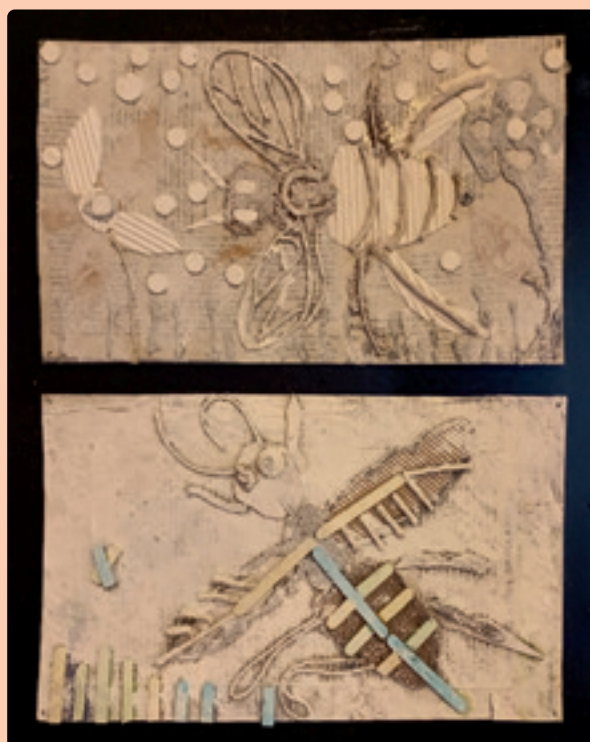
bodo koristile v odraslem življenju in so že vključene v učne načrte, katerih pa ni in se jim zdijo pomembne in koristne za življenje. Za konec so učenci, ki so bili tam v vlogi novinarjev, predstavili razmišljanja učencev. V zadnjem letu so se naši učenci izkazali tudi kot radijski poročevalci za Radio Sora – poročali so o občinskem parlamentu, ki ga je letos organizirala naša šola in nacionalnem otroškem parlamentu, kjer sta Gorenjsko regijo zastopala tudi dva naša učenca.

V okviru Šolske skupnosti si prizadevamo, da so glasovi učencev slišani in upoštevani. Učenci se pri nas o participaciji ne učijo le v teoriji – pri nas jo živijo. V prihodnje si želimo še več povezovanja med učenci različnih razredov in več priložnosti, kjer bodo lahko soustvarjali šolski vsakdan. Verjamemo, da lahko tudi naši učenci spreminjajo svet – korak za korakom.

*... da bi našli svojo srečo,
mogoče prav z močjo razprtih kril
v podpori sočloveku, bližnjemu,
znancu, otroku,
naključnemu mimohodcu ...*

O šolskem časopisu *Stezice* skozi čas

Diana Volčjak, mag. zak. in druž. štud., mag. prof. inkluz. ped., učiteljica

V šolskem časopisu *Stezice* iz leta 1983 je Mira zapisala: »V celodnevni šoli se imamo res lepo.« Mnoogo let kasneje, v izdaji 2023/2024, je Aljaž zapisal: »Šolo si bom zapomnil po prijateljih in dobrih učiteljih.«

Učenci v šolskem časopisu

od nekdaj popisujejo svoje dogodivščine v šoli in izven nje. Ida je v šolskem letu 1986/1987 pisala o prvi zaljubljenosti, Srečko in Saša pa o ljubezni do svojih mam. V izdaji iz leta 1987/1988 so učenci zapisovali, kakšne tovarišice si želijo. Matija si je na primer zaželel tovarišico, ki bo podobna njemu. Takšna, ki se ji ne ljubi učiti, daje same dobre ocene in se z njimi podi po šoli.

Čez čas je pisalni stroj zamenjal računalnik s tiskalnikom.

V računalniško pripravljenih *Stezicah* iz 1996/1997 tako lahko prebiramo članka Marijane in Marka. Pisala sta, da bi s čarobnim svinčnikom narisala, da se ljudje ne bi nikoli prepirali, in veliko tovarno avtomobilov, da bi imeli vsi ljudje službo.

Izdaja iz leta 2019/2020 je bila oblikovana po živalskem prijatelju, oranžnem mačku Jelku, ki je v šolo prinašal posebno veselje.

V nobeni številki ne manjkajo zapisi o športnih doživetjih učencev ter o izletih — peš, z vlakom ali z avtobusom.

Stezice bogatijo tudi recepti za jedi, ki smo jih sami preizkusili, pa križanke, pobarvanke,

uganke in druge vsebine za kratkocase-nje. Posebno mesto zasedajo likovna in ustvarjalna dela učencev, ki vsako številko obarvajo po svoje.

Že od svojih začetkov šolski časopis ne odraža le življenja v šoli in izven

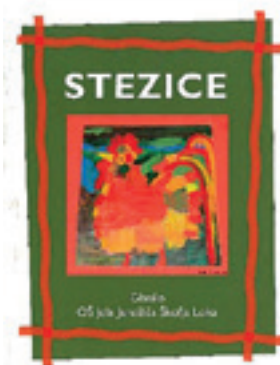
nje, ampak tudi njen razvoj. V tretji številki iz leta 1982 Bojana na primer omeni, da je šola pridobila novo igrišče, junija 2008 pa je v šolskem

časopisu napovedana gradnja nove telovadnice. V izdaji iz šolskega leta 2023/2024 najdemo zapis o gradnji nadzidka in veselju ob tem, da smo septembra vsi začeli pod eno streho.

Stezice imajo torej dolgo tradicijo. Zapisi in prispevki brezčasno pričajo o tem, da je šola skozi desetletja ohranila svojo toplino, povezanost in prijetno vzdušje.

V koraku s časom je šolski časopis spreminjal svojo podobo – barvo, vezavo in obseg. V različnih obdobjih je izhajal večkrat letno ali kot del drugih šolskih publikacij, kadar je šola v določenem šolskem letu doživela pomembno prelomnico. Tako je bilo tudi pred desetimi leti, ob izdaji zbornika ob 70-letnici šole. V zadnjih

letih so dogodki tekom leta zaokroženi v eni številki, običajno ob koncu šolskega leta. Sčasoma se je časopis tesneje povezal s šolskimi projekti, prešel na računalniško oblikovanje ter doživel več sprememb uredništev. Kljub vsem spremembam pa ohranja svoje bistvo – utrip časa in glas učencev.

Posebno vrednost časopisu daje dejstvo, da pri njegovem nastajanju sodelujejo vsi učenci in zaposleni na šoli, kar spodbuja inkluzijo in izražanje posameznikov. V zadnjih letih pa vanj prispevajo tudi zunanji sodelavci šole, kar kaže na odprtost in povezanost s širšo skupnostjo.

Steze so v zadnjih letih večkrat prejele priznanje Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije za najkvalitetnejše otroško oziroma mladinsko glasilo zavodov za usposabljanje Republike Slovenije. In tudi to nas žene naprej.

Tako kot se vsaka stezica začne z enim korakom, se tudi naša zgodba piše z vsakim prispevkom posebej – pogumno, ustvarjalno in skupaj.

Ko se šolski utrip sliši po Radiu Sora

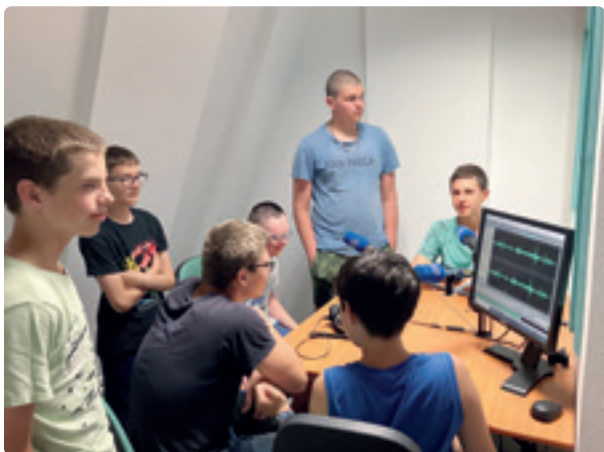
Diana Volčjak, mag. zak. in druž. štud., mag. prof. inkluz. ped., učiteljica

Glas učencev širimo tudi prek radijskih valov lokalnega Radia Sora. Sodelovanje z Radiem Sora ima korenine že v preteklosti, v zadnjih letih pa smo ga nadgradili in oplemenitili. Učenci skupaj z učitelji včasih mesečno, včasih pa tedensko pripravljamo različne prispevke, s katerimi poslušalcem sporočamo o dogajanju na šoli. Ni torej naključje, da se tedenska oddaja imenuje kar »Šola, kaj dogaja.«

V prispevkih delimo utrinke z dogodkov in dni dejavnosti, uspehe z različnih tekmovanj, sodelovanja v različnih projektih ter pokažemo naše talente. Včasih kaj zapojemo ali recitiramo, spet drugič pa se oglasimo, da povemo, kako se imamo, in poslušalce povabimo k nam na obisk.

Prispevke posnamemo kar v učilnicah, v šolski telovadnici, na hodnikih ali med sprehodi. To nam omogoča, da se pred oddajo večkrat poslušamo, se zraven nasmejimo in posnetek pilimo, dokler nismo povsem zadovoljni. Pogosto pa zberemo pogum, obiščemo radijske prostore Radia Sora v Škofji Loki ter se javimo neposredno v eter. Ob tem spoznavamo tudi, kako poteka delo na radiu. Trema? Zabava? Radovednost? Nekaj novega? Štirikrat da!

Sodelovanje z Radiem Sora ima za našo šolo poseben pečat. Z njim se pomembno vključujemo v lokalno skupnost in jo sooblikujemo.

Korak k sončku – skupaj za razumevanje, spoštovanje in vključevanje

Maja Černe, univ. dipl. ped. in soc. kult., učiteljica

Na naši šoli že vrsto let verjamemo, da je razumevanje drugačnosti ključ do strpnejše in vključujoče družbe. Zato z veseljem sodelujemo v različnih dejavnostih, ki odpirajo našo šolo v lokalno okolje. Eden izmed pomembnejših je projekt Korak k sončku, ki ga vodi Zveza Sonček – Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije. Namen projekta je ozaveščanje učencev o življenju z invalidnostjo, razbijanje predsodkov in spodbujanje medsebojnega razumevanja.

V projekt smo se prvič vključili pred več kot desetimi leti na pobudo učiteljic 4. razredov OŠ Cvetka Golarja. Učiteljice so s svojimi razredi enkrat letno prišli k nam na obisk. V spoznavanje drugačnosti pa smo se bolj načrtno usmerili v okviru razvojnega projekta SKK – Dvig socialnega in kulturnega kapitala, ko smo intenzivno razvijali povezovanje z drugimi osnovnimi šolami, vrtci, kulturnimi ustanovami in lokalnimi službami. Projekt SKK je bil odlična odskočna deska – z njim smo krepili sodelovalno kulturo in učencem omogočili številne dragocene izkušnje izven šolskih zidov.

Sodelovanje z OŠ Cvetka Golarja

Z vključitvijo v projekt Korak k sončku smo začeli načrtno izvajati dejavnosti, ki učencem drugih šol približajo življenje otrok s posebnimi potrebami, predvsem pa imajo za cilj zmanjševanje predsodkov in poudarjajo enakovrednost vseh učencev, ne glede na vrsto šole, ki jo obiskujejo. Ena izmed takih dejavnosti je bilo druženje s četrtošolci OŠ Cvetka Golarja. Učenci so skupaj z našimi učenci preživeli dan ob ustvarjalnih delavnicah, športnem druženju in obisku Varstveno delovnega centra Škofja Loka.

V okviru projekta smo organizirali tudi izkušne delavnice, kjer so otroci iz drugih osnovnih šol preizkušali življenje z gibalno oviranostjo, slepoto ali gluhosto. Preizkusili so hojo z belo palico, vožnjo z invalidskim vozičkom, ustvarjanje

z zavezanimi očmi ter risanje z ne-dominantno roko. Ob tem so spoznavali pomen pomoči, prilagajanja in razumevanja.

Sodelovanje se ne ustavi pri enem dogodku

Razvijamo vezi z osnovnimi šolami, kulturnimi ustanovami, društvi in lokalnimi delodajalci, za katere si želimo, da bi postale trajne. Skupni kulturni dnevi, delovne prakse, izmenjave izkušenj in sodelovanje v občinskem otroškem parlamentu so le nekateri primeri, kjer naši učenci rastejo skupaj z vrstniki iz drugih okolij.

Razvoj sodelovanja v zadnjih letih

V projekt Korak k sončku se v zadnjih letih vključuje vse več razredov in oddelkov naše šole. Sprva so sodelovali le razredi nižjega izobrazbenega standarda (NIS), kasneje pa tudi oddelki posebnega programa (PP). Večkrat na leto se družijo skupine učencev, ki jih koordinator projekta določi na začetku šolskega leta glede na starost, razvojno stopnjo in sposobnosti. Poudarek je na ponavljajočem se sodelovanju – iste skupine se srečajo večkrat letno, kar spodbuja občutek povezanosti in varnosti. Srečanja običajno potekajo izmenično: enkrat jih organizira ena skupina učencev, drugič druga. Učenci se srečujejo v živo, si dopisujejo in pošiljajo izdelke. Ob prijetnih in ustvarjalnih dejavnostih kot so skupne delavnice, igre ali tematski dnevi, se učijo

sodelovanja, razumevanja in spoštovanja drugačnosti.

- V šolskem letu 2022/23 je v projektu sodelovalo 12 razredov (trije razredi NIS in devet razredov posebnega programa). Povezovali smo se z OŠ Ivana Groharja, Glasbeno šolo Ringo, OŠ Mekinje ter z rednim in razvojnim oddelkom Vrtca Škofja Loka.

- V šolskem letu 2023/24 smo nadaljevali z aktivnim sodelovanjem. Vključenih je bilo 14 oddelkov, ki so se po-

vezovali z lokalno skupnostjo, OŠ Ivana Groharja, Vrtcem Škofja Loka, Vrtcem Železniki in z enim od kranjskih vrtcev. Srečanja so potekala v živo ali na daljavo preko video-klicev, preko dopisovanja in izdelovanja didaktičnih iger. Z vsakim oddelkom so bila izvedena dva do tri srečanja.

V tem letu smo v okviru projekta Korak k sončku in interesne dejavnosti Šolska skupnost pripravili tudi skupni projekt ob koncu šolskega leta z naslovom *Pri nas pa šolo zidamo*. Cilj je bil spodbujanje mreženja in grajenja odnosov med učenci programov NIS in PP. Vsak razred je skupaj s svojim parom, drugim razredom ali oddelkom, oblikoval nastop za zaključno prireditev, pri čemer je bilo potrebno upoštevati edino pravilo, in sicer da se izognejo petju pesmi *Pri nas pa hiško zidamo*. Učenci Šolske skupnosti so pripravili kartonaste opeke v obliki sestavljanke, s katerimi smo na spodnjem hodniku zgradili simbolično šolsko hišo. Nekaj razredov je iskalo svojo polovico opeke ali strehe in ko so jo našli,

so izvedeli, s kom bodo sodelovali. Na igriv in ustvarjalen način smo tako krepili sodelovanje, prijateljstvo in ustvarjalnost.

V šolskem letu 2024/25 smo v projektu Korak k sončku sodelovali s kar 15 oddelki: s tremi razredi programa NIS, tremi oddelki podaljšanega bivanja NIS in devetimi razredi posebnega programa. Povezovali smo se z Vrtcem Škofja Loka, Osnovno šolo Ivana Groharja in Osnovno šolo Železniki. Sodelovanje je potekalo na različne načine: preko dopisovanja, skupnih druženj in različnih oblik izmenjav.

Izzivi in priložnosti

Naši učenci, zlasti tisti z višjih stopenj posebnega programa, izjemno radi sodelujejo z vrstniki, saj jim to prinaša občutek sprejetosti, povezanosti in vrednosti. Kljub njihovi veliki motiviranosti

pa pri iskanju primernih skupin za sodelovanje in druženje pogosto naletimo na ovire – iz rednih osnovnih šol se večinoma vključujejo mlajši učenci razredne stopnje, starejši pa zaradi natrpanih urnikov ali manjšega zanimanja le redko. Zato si prizadevamo vzpostaviti čim več stikov s starostno in razvojno primernejšimi skupinami, saj verjamemo, da je gojenje sodelovalne in vključujoče kulture temelj, ki ga moramo negovati skozi vsa življenjska obdobja..

Pogled v prihodnost

Vrednote, ki jih skozi projekt Korak k sončku širimo – spoštovanje, empatija, odprtost in solidarnost – so temelj družbe, ki si jo želimo. Zato bomo tudi v prihodnje z veseljem odpirali vrata našega sveta in stopali skupaj – korak za korakom proti soncu.

Vključevanje mladih iz OŠ Jela Janežiča v delovne procese

Irena Prašnikar, univ. dipl. soc. kult. in ped., svetovalna delavka koordinatorica

»Praksa« učencev OŠ Jela Janežiča

Že v osnovni šoli je potrebno razvijati spretnosti, pridobivati delovne navade in veščine ter spoznavati različna delovna okolja in zahteve posameznega delovnega procesa. Zato se trudimo, da naše starejše učence občasno vključujemo v različna delovna okolja zunaj šole.

»Praksa« oziroma iskanje možnosti začasnega vključevanja učencev v delovne procese zunaj šole sta se izvajala že v preteklosti, zlasti za učence 8. in 9. razreda osnovnošolskega prilagojenega programa z nižjim izobrazbenim standardom (NIS). V letu 2013 pa smo se v okviru projekta Socialni in kulturni kapital (SKK) tega lotili načrtno in želeli postaviti sistem, ki bi bil stalna praksa sodelovanja šole z okoljem oziroma vključevanja naših učencev v zunanje organizacije. Tako smo izpeljali več delovnih praks za 8. in 9. razred NIS ter za najstarejše učence posebnega programa (PP).

Projekt SKK je sovpadel z vpeljavo novega programa, tj. Usposabljanje za življenje in delo (UŽD), ki je namenjen učencem posebnega programa do 26. leta starosti. V oddelku najstarejših učencev posebnega programa PP6 sva z učiteljem Tonetom Krekom iskala možnosti za vključitev učencev v delovne procese zunaj šole. Poslužili smo se predvsem osebnih poznanstvih in začeli s prakso v pralnici in pomivalnici Vrtca Škofja Loka, enota Najdihojca, kamor so učenci odhajali v paru, povprečno enkrat na teden. Realna možnost za sodelovanje s podjetij v okolju pa je nastala leta 2022 s prenovo 4., 5. in 6. stopnje posebnega programa.

V okviru osnovnošolskega programa NIS je bilo znotraj poklicnega usmerjanja izvedenih več individualnih enotedenskih vključitev v delo z namenom preizkušanja in spoznavanja potencialnih delovnih mest. Pri večini učencev se je pokazalo, da mladi pri starosti 14 oziroma 15 let še niso dovolj zreli za vključevanje v delovne procese,

hkrati pa imajo v času srednješolskega šolanja dovolj možnosti za tovrstno prakso. Zato smo se dolgoročno osredotočili na kontinuirano vključevanje najstarejših učencev posebnega programa. Tesno sodelovanje z Vrtcem Škofja Loka je trajalo več let, kar je bilo mogoče zlasti zaradi podpore ravnateljice vrtca Janje Bogataj tovrstnemu sodelovanju in srčni predanosti zaposlenih v pralnici in pomivalnici vrtca.

Sočasno smo ob podpori multidisciplinarnega tima – sodelovanja šole z zdravnico Janjo Drobež, dr. med., sped. ped., spec. šol. med. iz Razvojne ambulante Šiška – in staršev iskali individualno vključitev za našo učenko. Preizkusila se je v frizerskem salonu in cvetličarni, na koncu pa je svoje mesto našla v Vrtcu Sončni žarek. V vrtcu so nam stopili naproti, da smo lahko vzpostavili model sočasnega šolanja v posebnem programu in dela v zunanji organizaciji, kjer mladostnik opravlja delo v prilagojenih pogojih. Ta model sodelovanja se nadaljuje tudi v Varstveno delovnem centru Kranj, enota Škofja Loka, kamor je dekleta vključeno sedaj.

V šolskem letu 2015/16 in pozneje je učitelj Damjan Kojzek, prof. def., sodelovanje v delovnih procesih pri zunanjih delodajalcih nadgradil z več celoletnimi vključitvami naših najstarejših mladih posebnega programa: Rdeči križ Škofja Loka, Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka, Društvo Žverca, Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka in Petrol. Vzpostavil je tudi sodelovanje z Društvom Sožitje pri različnih projektih, kjer so imeli učenci možnost pridobivati delovne navade in veščine, npr. pri urejanju hruškovega parka in grajskega vrta. Njegovo delo so nadaljevale sodelavke, ki so poučevale v oddelkih PP6.

Zunanje sodelavce za izvajanje delovne prakse smo iskali po osebnih poznanstvih in pripravljenosti zunanjih partnerjev, da so sprejeli naše učence v svojo delovno sredino, saj so

prepoznali njihove potenciale in prispevek, ki ni finančne narave. Z leti se je vzpostavila mreža vključevanja učencev posebnega programa v delovne procese, vendar smo vedno trčili ob pravnoformalno oviro, saj ni bilo zakona ali predpisa, ki bi urejal to področje – status učenca se izključuje z opravljanjem delovne prakse pri zunanjih delodajalcih. Prakso lahko izvajajo le dijaki, zato smo kljub temu, da so bili naši učenci nezgodno zavarovani, jadrali na meji zakona in osebnega tveganja, če bi se kaj zalomilo. Nekatera podjetja se za sodelovanje niso odločila ravno zaradi delovne zakonodaje, čeprav so tovrstne vključitve podpirala.

»Praksa« se formalno uredi kot prostovoljsko delo učencev

Sosledje dogodkov in naključje sta poskrbela, da smo se področju delovne prakse pri zunanjih delodajalcih lahko načrtno posvetili, ko smo bili leta 2017 sprejeti v pilotni projekt »Mreža podpornih institucij za podporo otrokom s posebnimi potrebami in njihovim družinam«, ki smo ga poimenovali SCPI – Strokovni center za podporo inkluziji. V tem okviru smo še intenzivneje iskali možnosti vključevanja, zlasti pa sva z Damjanom Kojzekom iskala rešitve, kako formalno urediti »delovno prakso«. Namreč, z zunanjimi izvajalci smo sklenili dogovor o sodelovanju, ki ni imel pravne podlage. Tako smo našli rešitev v prostovoljskem delu. Po modelu prostovoljstva še danes vključujemo učence v občasno delo pri zunanjih delodajalcih. Celotno pot povzame in problematizira Damjan Kojzek v prispevku »Tudi v posebnem programu imam možnosti za kariero« v zborniku Socialni in kulturni kapital, poročilo o projektu, 2021.

Sočasno z zgoraj omenjenim vseslovenskim projektom je potekal projekt Prehod mladih na trg dela, ki ga je za naše področje izvajal Center-Kontura Kranj. Z njimi smo sodelovali pri nudenju pomoči učencem pri izbiri poklicne poti in vključevanju v zaposlitev.

Izzivi

Ob iskanju možnosti prakse za naše učence pri zunanjih delodajalcih se zavedamo, da je OŠ Jela Janežiča osnovna šola, katere primarna naloga je šolati učence. Seveda iščemo tudi možnosti delovnega vključevanja navzven, vendar se ob zaključku šolanja te navezave za posameznega mladostnika zaključijo. Edini primer vključitve mladostnika v delovni proces pod prilagojenimi pogoji, ki se nadaljuje tudi po zaključku šole, je že predstavljen učenka posebnega programa.

V januarju 2019 je začel veljati nov Zakon o socialnem vključevanju invalidov, ki dopušča možnost prehoda med statusi. To konkretno pomeni, da učenec z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju pri 18 letih dobi status invalida in s tem pripadajočo finančno zaščito/podporo. V primeru, da se mladostnik ali odrasel nad 18 let delno ali v celoti zaposli, se mu status za določen čas (delno ali v celoti) zamrzne in ga ob morebitni prekinitvi delovnega razmerja zopet pridobi nazaj in s tem vse pripadajoče socialne pravice in finančno podporo. Zakon sicer dopušča veliko, v praksi pa ne poznam primera, da bi se to dejansko izvajalo.

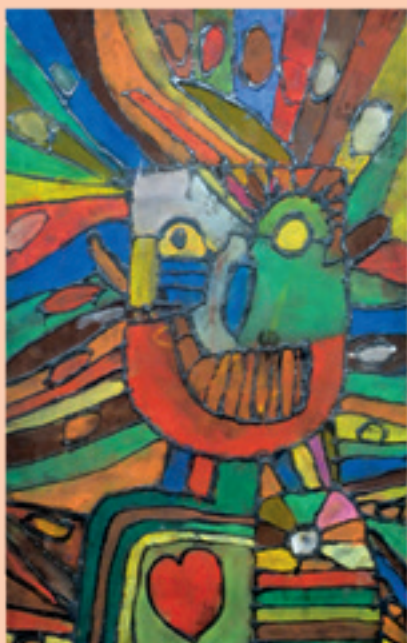
Na Loškem je bilo v preteklih letih več idej drugačnega vključevanja učencev posebnega programa po zaključku šolanja, npr. socialno podjetje in socialna kmetija. V šoli smo tovrstne pobude podprli z nudenjem strokovnega znanja za delo z osebami z motnjo v duševnem razvoju, a se zaradi različnih vzrokov niso realizirale. Leta 2024 smo v sodelovanju s Katjušo Koprivnikar iz Rotary kluba Škofja Loka začeli z nekajdnevним vključevanjem štirih naših učencev v podjetja v njihovem domačem okolju.

V sedaj že več kot 10-letnem vključevanju naših učencev navzven se je pokazalo, da sta osebna angažiranost in motiviranost ključni, da je taka vključitev sploh mogoča. Brez zagnanih, odprtih in srčnih posameznikov tako na strani šole kot zunanjih partnerjev le-to ne bi bilo mogoče. Vendar to ostaja praksa le v času šolanja, saj družbeno in sistemsko ni poskrbljeno, da bi bila podjetja v kapitalističnih konkurenčnih časih stimulirana oziroma motivirana za zaposlitev oseb s posebnimi potrebami.

Za zaključek

V Sloveniji je za učence posebnega programa po zaključku naše šole najbolj verjetna pot vključitev v varstveno delovni center. Mladi z zmerno motnjo, ki ne čutijo, da je varstveno delovni center njihovo pravo mesto, ostajajo doma, brez socialne ali delovne vključenosti. Rešitev vidim v združitvi moči šole, varstveno delovnega centra, centra za socialno delo, Društva Sožitje, občine, CenteraKontura oziroma drugih organizacij, ki podpirajo vključevanje mladih s posebnimi potrebami na trg dela. Država pa bi morala ta prizadevanja ustrezno sistemsko podpreti.

Vključitev v varstveno delovne centre je ustajljena pot institucionalizirane skrbi države za osebe z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju, ki na eni strani nudi (socialno) varnost, hkrati pa za določeno skupino oseb s posebnimi potrebami ne ponuja drugačne oblike vključevanja in enakopravne participacije v družbi.

Skupaj za vključujočo prihodnost: medinstitucionalno sodelovanje v podporo osebam s posebnimi potrebami

Mateja Lavrinec, univ. dipl. ped., učiteljica

Ob praznovanju 80-letnice Osnovne šole Jela Janežiča v Škofji Loki je smiselno pogledati tudi širše, onkraj šolskih zidov, v prostor, kjer se stikajo različne institucije – šolstvo, zdravstvo, sociala, občine in druge službe – z enotnim ciljem: celostna podpora osebam s posebnimi potrebami. V tem duhu so v zadnjih letih nastali redni medinstitucionalni posveti, ki so iz lokalne pobude prerasli v ključni model povezovanja, izmenjave strokovnih praks in iskanja sistemskih rešitev.

Od prvega srečanja marca 2022 se je s petimi zaporednimi posveti (izvedenimi 4. marca 2022, 20. maja 2022, 24. novembra 2022, 30. novembra 2023 in 28. marca 2025) utrdilo prepričanje, da sta odprta komunikacija in sodelovanje nujna pogoja za kakovostno življenje posameznikov z motnjami v duševnem razvoju. Vsak posvet je prispeval svoj edinstven kamenček v mozaik razumevanja in delovanja: od začetnega vzpostavljanja vezi in poudarjanja pomena redne izmenjave informacij med strokovnjaki do poglobljenih razprav o konkretnih primerih, ki so pokazali tudi meje trenutnega sistema.

Tako so se skozi različna srečanja oblikovale teme, ki presegajo posamezno stroko. V ospredje so stopile potrebe po boljši izkoriščenosti obstoječih virov, pomembnosti individualiziranih pristopov v razredu, tesnejšem sodelovanju s Centrom za duševno zdravje in potrebi po zgodnji obravnavi. Četrty posvet je predstavil inovativno prakso mobilne službe za zgodnjo pomoč družinam na domu, ki je postala simbol uspešnega približevanja institucij življenju družin. Poudarjena je bila tudi vloga Rotary kluba, ki aktivno išče možnosti za večjo socialno vključenost oseb s posebnimi potrebami po koncu šolanja – tako v delovno okolje kot širšo družbeno.

Peti posvet je v duhu obeleževanja jubileja še močnejše povezal ključne akterje lokalnega prostora. Predstavitvi projekta Breaking Isolation in

dobre prakse Centra za usposabljanje, delo in varstvo Radovljica sta opozorili, da družbena izključenost ni le posledica zdravstvenega stanja ali invalidnosti, temveč pogosto tudi rezultat sistemskih vrzeli in nezadostnega povezovanja med institucijami. Razprava je jasno pokazala, da kljub obstoječi podpori posamezniki po koncu osnovnega šolanja pogosto ostanejo brez ustrezne nadaljnje obravnave.

Vsi dosedanja posveti potrjujejo, da se v lokalnih skupnostih skriva ogromno znanja, pripravljenosti in izkušenj, ki pa lahko zaživijo le ob medsebojnem spoštovanju, skupnih ciljih in jasni komunikaciji. Pomemben poudarek je tudi na vlogi družin, ki morajo iz pasivnih prejemnic pomoči postati enakovredne partnerice v procesu podpore.

Sklepne ugotovitve in predlogi za naprej

Medinstitucionalno sodelovanje ni več izbira, temveč nujnost. Pot k boljši podpori osebam s posebnimi potrebami se gradi na zaupanju med institucijami, jasni razdelitvi vlog in odprtem pretoku informacij. Ob tem pa je ključnega pomena okrepitev kadrovskih zmogljivosti, še posebej na področju duševnega zdravja otrok in mladostnikov.

Za prihodnost se oblikujejo jasne smernice: nadaljevati z izvajanjem rednih posvetov; vzpostaviti zavodsko enoto z nižjim izobrazbenim standardom na Gorenjskem; okrepiti vlogo družin ter še bolj vključiti predstavnike iz prakse in same uporabnike.

Osnovna šola Jela Janežiča ostaja odprt prostor sodelovanja, ki povezuje stroke, presega okvire in ustvarja možnosti. S tem duh povezovanja postaja zaveza prihodnosti – za bolj vključujočo, podporno in človeško skupnost.

Sodelovanje z Društvom Sožitje Škofja Loka

Urša Bastarda Božič, prof. def., učiteljica

Sodelovanje med Osnovno šolo Jela Janežiča in Društvom Sožitje Škofja Loka ima dolgo, skoraj zgodovinsko tradicijo. Že ob ustanovitvi društva leta 1968 je bila šola tesno vključena v njegovo delovanje, saj je bil iniciativni odbor za ustanovitev društva sklican prav na pobudo takratne ravnateljice šole, gospe Julije Bernik. S svojo odprtostjo, toplino in predanostjo je postavila temelje sodelovanja, ki se je ohranilo do danes. Ta povezanost je skozi desetletja prerasla v odnos, ki združuje učitelje, učence, starše in člane društva v skupnem prizadevanju za bolj vključujočo skupnost.

Ko razmišljam o svojem delu na Osnovni šoli Jela Janežiča in obenem o vlogi članice izvršnega odbora Društva Sožitje Škofja Loka, se vedno znova spomnim, kako dragoceno je to povezovanje. Vse odkar sem se zaposlila na šoli, sem priča sodelovanju, ki presega formalne okvirje – postaja pristen odnos med ljudmi, ki si delijo iste vrednote in cilje za dobrobit tistih, ki (še) ne zmorejo poskrbeti zase.

Tako Osnovna šola Jela Janežiča kot Društvo Sožitje Škofja Loka delujeta z enakim poslanstvom – spodbujati razumevanje, vključevanje

in spoštovanje oseb z motnjami v duševnem razvoju. Naša šola daje vsakemu učencu priložnost, da raste v okolju, kjer so napredek, trud in toplota cenjeni. Društvo Sožitje pa že desetletja daje glas tistim, ki ga včasih ne slišimo dovolj, ter povezuje družine, strokovnjake in prostovoljce v mrežo medsebojne podpore in razumevanja.

Zato ni presenetljivo, da se naše poti že dolgo prepletajo – ne le s skupnimi dogodki, ampak tudi z drobnimi vsakodnevnimi gestami pomoči in sodelovanja.

Ena od najpomembnejših in najtrajnejših oblik sodelovanja med šolo in društvom so prevozi učencev. Društvo Sožitje že vrsto let omogoča, da so učenci, ki zaradi oddaljenosti ali zahtevnejših okoliščin težje prihajajo v šolo, deležni ustrezne pomoči pri prevozu. Ta podpora je za mnoge družine neprecenljiva. Staršem olajša vsakdan, učencem pa zagotovi, da se lahko redno in varno udeležujejo pouka in šolskih dejavnosti. Vozniki, ki so pogosto že del naše razširjene skupnosti, niso le prevozniki – so tisti, ki učence pozdravljajo z nasmehom, jih spremljajo in z njimi vzpostavljajo zaupen odnos. Tudi v tem se kaže pravo sožitje: skrb drug za drugega,

razumevanje in pripravljenost pomagati, kadar je pomoč najbolj potrebna.

Pomembno področje našega sodelovanja so tudi športne dejavnosti v okviru Specialne olimpijade Slovenije. Učenci posebnega programa se skupaj z drugimi člani društva že vrsto let udeležujejo regijskih iger Specialne olimpijade Gorenjske. Na teh dogodkih se vedno znova potrди, da šport presega meje in razlike – tam štejejo veselje, trud in iskreni odnosi. Skupaj ustvarjamo vzdušje, kjer vsak dosežek šteje, vsaka medalja pa je simbol poguma, prijateljstva in povezanosti. Z vsakimi regijskimi igrami se med nami pogloblja občutek skupnosti.

To se še posebej pokaže takrat, ko smo organizatorji iger naša šola in Društvo Sožitje Škofja Loka. S skupnimi močmi, a z jasno razdeljenimi nalogami, medsebojnim zaupanjem in veliko mero predanosti vedno znova uspešno pripravimo in izpeljemo ta dogodek ter smo ob tem deležni številnih pohval. To sodelovanje ni le športni dogodek, temveč pravi praznik človečnosti in dokaz, kako močno lahko skupni cilji in sodelovanje povezujejo ljudi.

Naši učenci pa se udeležujejo tudi iger na državni ravni in višje (mitingi v plavanju, krpljanju, teku na smučeh, atletika, kolesarjenje idr.). V dogovoru šole z društvom se naši učenci udeležujejo treningov tudi v času pouka, učiteljice pa poskrbijo, da učenci – tekmovalci v šoli zamujeno nadoknadijo.

V okviru Specialne olimpijade, katere član je Društvo Sožitje Škofja Loka, so naši učenci in učitelji sodelovali v projektu Zdrav življenjski slog. V tem dvomesečnem programu športne vadbe so tako športniki/učenci kot trenerji/učitelji skozi cikel vadb in delavnic pridobili znanje, s katerim lahko aktivno izboljšajo svoj življenjski slog.

Poseben del sodelovanja predstavlja tudi društveno glasilo Glasilo, ki že vrsto let dokumentira naše zgodbe, dosežke in spomine. V njem se redno znajdejo tudi utrinki s šolskih dogodkov in dogodkov, kjer sodelujemo šola in društvo – od športnih iger, delavnic in ustvarjalnih projektov do osebnih pričevanj učencev in članov društva. Vsakič, ko prelistam glasilo, se mi zdi, kot da bi listala album spominov – toplih, pristnih in človeških. V njem se vidi, kako se prepletajo poti učencev, staršev, učiteljev in drugih članov društva.

Našo šolo je v zadnjem desetletju močno zaznamovala prostorska stiska. Prav Društvo Sožitje Škofja Loka je bilo prvo, ki nam je leta 2016 ponudilo svojo pomoč in odstopilo prostor za učilnico. Vrsto let so jo uporabljali naši najstarejši učenci posebnega programa. Ti prostori niso bili le fizični prostor za delo, ampak prijetno in domače okolje, kjer so se učenci počutili sprejete in varne. V tem sem vedno videla bistvo našega sodelovanja – sožitje v pravem pomenu besede.

Ob tem pa ne smemo mimo omembe projekta Sožitje na grajskem

vrta. Projekt so izvajali Občina Škofja Loka kot lastnica območja, Loški muzej Škofja Loka kot upravljavec in Društvo Sožitje Škofja Loka, ki je k sodelovanju povabilo tudi našo šolo. V okviru projekta so uredili zeliščno-aromatični vrt ob Loškem gradu, kjer so naši učenci posebnega programa pomagali pri zasaditvi in vzdrževanju zelišč in dišavnic. Ob delu so pridobivali osnovno znanje vrtnarstva, delovne izkušnje in občutek odgovornosti, hkrati pa so spoznavali, kako pomemben je njihov prispevek k skupnosti. Vrt je postal prostor učenja, sodelovanja in sprejemanja – prostor, kjer se je resnično ureničevalo sožitje.

Ko razmišljam o prihodnosti, si želim, da bi to sodelovanje še naprej raslo. Da bi še večkrat združili moči – bodisi pri projektih, prireditvah ali preprostih druženjih. Verjamem, da bomo z odprtim srcem, kakršnega imamo tako v šoli kot v društvu, vedno našli način, kako povezovati ljudi in graditi skupnost, kjer ima vsak svoje mesto.

Sodelovanje med šolo in društvom ni le primer dobre prakse – je zgodba o ljudeh, ki verjamejo, da je z razumevanjem, potrpežljivostjo in toplino mogoče premikati meje. In prav zato sem ponosna, da sem del te zgodbe.

Rotary klub Škofja Loka že 20 let, od samega začetka delovanja kluba, tesno sodeluje z Osnovno šolo Jela Janežiča. Naše partnerstvo temelji na skupni viziji vključujoče družbe, kjer ima vsak posameznik možnost razvijati svoje potenciale in aktivno sodelovati v skupnosti. Rotarijci želimo po svojih močeh pomagati posameznim pomoči potrebnim učencem, predvsem pa izobraževalnim in terapevtskim projektom ustanove.

Naj ob vaši 80-letnici strnemo nekaj najpomembnejših akcij, ki smo jih izvedli skupaj:

Miklavževa obdarovanja: tradicija topline in pozornosti

Vsako leto Rotary klub Škofja Loka organizira obisk sv. Miklavža na šoli. Otroci ga pričakajo s pesmijo, risbicami in deklamacijami, Miklavž pa jih obdari z darili. Leta 2024 je darila prejelo vseh 141 učencev šole. Ta dogodek ni le praznično obarvan, temveč je tudi simbol pozornosti in spoštovanja do otrok s posebnimi potrebami.

FRANC REBEC, naš Miklavž: »Kot Miklavž vsako leto težko čakam 6. december, saj na ta dan

obiščem učence OŠ Jela Janežiča. Učenci se skupaj s svojimi učitelji resnično potrudijo in pripravijo pristrčen sprejem za Miklavža in njegovo spremstvo. To je dan drobnih dogodkov, ki se vsako leto zapišejo v moje srce. Nepozaben je pogled na učence – nekatere malo bolj plahe, ki bi želeli pobožati Miklavža, druge pogumne, ki si upajo pristopiti tudi k parkeljnu, vsi pa z veseljem podarijo risbico ali izdelek, ki so ga naredili sami, zapojejo kakšno pesmico ali pa kaj vprašajo Miklavža.

Za naš Rotary klub Miklavž ni le dajanje daril, ampak širjenje topline, upanja in vere v dobroto. Ko se naš Miklavž poslavlja, smo vedno prepričani, da smo dobili od učencev več, kot smo jim darovali mi. Želimo, da bi tako drobno srečo našlo čim več otrok po svetu.«

Projekt »Rastemo skupaj«: povezovanje šole in delovnega okolja

Eden od naših ključnih skupnih projektov je »Rastemo skupaj«, ki mladostnikom s posebnimi potrebami omogoča praktično usposabljanje v različnih delovnih okoljih. Rotarijci verjamemo, da je delovna vključenost med najvišjimi oblikami socialne vključenosti. Zato si prizadevamo ustvarjati priložnosti, kjer lahko vsak posameznik ne glede na svoje sposobnosti prispeva k skupnosti. S predavanji in obiski podjetij ozaveščamo delodajalce o možnostih in finančnih spodbudah, ki jih na področju zaposlovanja oseb s posebnimi potrebami omogoča naša zakonodaja. Hkrati iščemo možnosti za individualne tridnevne strnjene prakse. Učenci s prakso na delovnih mestih pridobivajo izkušnje v institucijah, kot so Vrtec Železniki, center DEOS Medvode, Avtoservis Paulus v Škofji Loki in podjetje Cordia v Medvodah. Sodelujejo tudi Rdeči križ, Center slepih, slabovidnih in starejših ter Varstveno-delovni center v Škofji Loki. Takšna praksa krepi samopodobo, samozavest in

socialne veščine mladih, hkrati pa ruši stereotipe v širši družbi.

KATJUŠA KOPRIVNIKAR, skrbnica projekta:

»Ime projekta »Rastemo skupaj« ni naključje – skupaj z učenci, šolo, delodajalci in širšo skupnostjo rastemo v strokovnosti, odnosih in zavedanju, da je prav vsak posameznik dragocen del naše družbe. Projekt spodbuja sprejemanje drugačnosti in ustvarja priložnosti, kjer se lahko mladostniki s posebnimi potrebami izkažejo in razvijajo. Pri iskanju delovnih okolij vedno izhajamo iz želja posameznika, zato se mreža sodelujočih organizacij vsako leto širi. Naša vloga je povezovalna – gradimo mostove med mladimi in okolji, kjer lahko naredijo prve korake na poti k večji samostojnosti.

Rotarijci smo iskreno hvaležni vsem podjetjem, ustanovam in posameznikom, ki odpirajo vrata in ustvarjajo priložnosti mladim. Prav zaradi njihove pripravljenosti sodelovati projekt uspeva in raste. Verjamemo, da bomo tudi v prihodnje skupaj rasli – kot posamezniki in kot skupnost.«

Projekta »Mirno more« in »Jadrnanje za jutri«: jadranje kot šola za življenje

Rotary klub je kot prvi Rotary klub omogočil sodelovanje šole v mednarodnem projektu **»Mirno more«**, ki je največji evropski socialno-pedagoški mirovni projekt za otroke in mladostnike iz socialno ogroženih okolij in ustanov za otroke z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Organizira ga ustanova *Mirno more* z Dunaja. V letih 2012 in 2013 smo člani našega kluba kot prostovoljni skiperji popeljali na morje dve posadki škofovskih učencev, starih 11 do 12 let. Otroci so se teden dni družili z več kakor 900 udeleženci iz 17 držav na 112 jadrnicah.

Jadralni projekt smo v naslednjih letih preusmerili v slovensko akcijo šole v naravi, **»Jadrnanje za jutri«**, ki so jo izvajali prostovoljci ŠD Sappa iz Kamnika, mi pa smo vsako leto poskrbeli za financiranje vsaj ene posadke nadebudnih učencev in učenk. Žal so z akcijo leta 2023 zaključili.

Življenje na jadrnici omogoča intenzivno socialno učenje. Otroci pridobivajo nova, drugačna znanja. Morje, omejen prostor na jadrnici in

posadka zahtevajo medsebojno skrb in sodelovanje vseh članov. Mladostniki se učijo prevzemati odgovornost zase in za druge, skupinskega dela, socialnih veščin. V mnogih primerih je takšna nekajdnevna izkušnja enakovredna večmesečnemu delu z mladino v socialni ustanovi.

MARKO MURN, skrbnik projekta:

»Ko sva s prijateljem Urošem vodila posadke petih učencev in dveh učiteljic na akcije *Mirno more*, sva prevzela nase precejšnjo odgovornost: osmošolce sva v tednu dni naučila, da so pod najinim nadzorom sami vodili 15-metrsko jadrnico, plovilo 16 ton pod polnimi jadrni. To so uspeli le s skupnimi močmi, saj so morali vleči vrvi, držati krmilo in paziti na smer plovbe. Sami so morali skrbeti za red in čistočo na barki, a hkrati so tudi uživali v skokih v vodo in igrah na sidrišču ali na kopnem. V nekaj dneh so se povezali v pravi tim, ki so mu pripadali še naslednje šolsko leto. Za naju z Urošem je bil to naporen delovni teden s 24-urnim delovnikom, kako paziti na varnost otrok, vremenske pogoje plovbe in vzdrževanje discipline, a izplačalo se je. Vsak od nas se je namreč vrnil domov z novim koščkom sreče v srcu.«

Rekreacija in šport

Med rekreacijsko in športno dejavnost lahko štejemo projekte izvedbe **tečaja plavanja**, ko smo financirali najem dvorane, predvsem pa številne udeležbe učencev na **»Teku 4 mostov«** v Škofji Loki in na teku **»Vesele nogice«** v Medvodah. V tem primeru ni bil tako velik finančni zalogaj, pač pa zahtevnejši logistika in

izvedba treningov, ki smo jih zadnje leto prepustili Društvu športno srce.

JOŽICA VAVPOTIČ SRAKAR, skrbnica projekta: »Naš projekt Vesele nogice teče že 13. leto. Z mladimi tečemo, se rekreiramo in po teku še podružimo. Tako se med mladimi različnih starosti in tudi s sotekači spremljevalci stkejo dragocena poznanstva in prijateljstva. Naš moto se glasi: *Važno je sodelovati!* Ponosni smo tudi na hitre in uspešne učence, ki na »Teku 4 mostov« pretečejo razdalje od 4 do 10 kilometrov. Nekateri se nam pridružijo celo na Ljubljanskem maratonu. Najbolj ponosni pa smo na vse tiste, ki so premagali sami sebe ter prvič 'vstali s kavča' in se nam pridružili na teku.

Učence smo nekajkrat peljali tudi v Atlantis in pri tem odkrili nekaj neplavalcev ali slabših plavalcev. Tako je dozorela ideja, da podpremo tudi plavanje, predvsem plavalno opismenjevanje šolarjev, ki se pridružijo v zadnji triadi.

Velika zahvala gre tudi šoli, učiteljicam in učiteljem športne vzgoje, s katerimi sodelujemo že vrsto let. Mladi morajo biti slišani, videni, dati jim moramo priznanje, da so vredni naše pozornosti. Vsa vložena energija v projekt se večkratno povrne. Še posebej, ko povedo, da so jim bili treningi in »Vesele nogice« med najbolj zabavnimi trenutki, ki se jih bodo še dolgo spominjali.«

Izobraževanje in terapija

Pri izobraževalno-terapevtskih izzivih šole smo že leta 2009 pomagali opremiti eno prvih **multisenzornih sob** za pomiritev učencev.

Že vrsto let pomagamo financirati **terapevtske počitnice** otrok s posebnimi potrebami in njihovih staršev v Rotary kampu na Debelem rtiču, ki ga organizira Rotary klub Koper. Naš klub zbere sredstva za dva udeleženca, Rotary klub Medvode pa še za enega vašega učenca.

Štipendije in podpora mladim s posebnimi potrebami

Že več kot 12 let podeljujemo štipendije nadarjenim dijakom in študentom, a vsako leto pomagamo tudi pri nadaljevanju izobraževanja učencem, ki so zaključili šolanje na OŠ Jela Janežiča. Glede na individualne razmere posameznih prosilcev skušamo pomagati s celoletno mesečno štipendijo ali enkratno finančno pomočjo. V okviru našega stalnega projekta »**Pomoč velikim družinam**« smo večkrat pomagali pri nakupu šolskih potrebščin in oblačil za učence iz socialno ogroženih družin.

Veseli smo, da nam vaša strokovno služba predlaga pomoči potrebne, saj verjamemo, da gre na ta način naša pomoč v prave roke tistih, ki jo res potrebujejo.

Dobrodelni Miklavžev koncert na RTV Slovenije

Organizira ga Rotary klub Ljubljana, mi pa vam dajemo pravočasno pobudo, da kandidirate za namenska sredstva, ki so vam skoraj vsako leto odobrena za šolske in obšolske dejavnosti.

In verjetno bi še lahko naštevali kakšne manjše enkratne pomoči, kot je bilo **namensko dvo-kolo**, pa **nagrade za tekmovanje iz računalništva**, celodnevni **izlet vseh učencev na morje** v okviru Ekotedna idr.

Sledimo vrednotam rotarijcev: vključevanje, spoštovanje in enakopravnost

Naše sodelovanje z Osnovno šolo Jela Janežiča je trajno partnerstvo, ki temelji na spoštovanju, razumevanju in skupnem cilju – vključujoči družbi za vse. Naj z enako srčnostjo sodelujemo še naprej!

Biti starš učenca OŠ Jela Janežiča

Saša Petejan

Ko bo velik, bo kapitan

Na pomolu v koprski marini je nekega popol dneva delavec menjal propeler. V rokah je vrtel vijak in z resnim obrazom vprašal devetletnika ob meni: »Katero orodje uporabljam?«

»Izvlekač,« je Tobias izstrelil kot iz topa.

Možakar je dvignil pogled, osuplo pogledal otroka in pripomnil: »Ti pa veliko časa preživiš v delavnici.«

Tobias je spet odgovoril brez pomisleka: »Ne. Kapitan bom.«

To je moj sin. Otrok, ki se zna predstaviti kot kapitan, zbirati školjke z vnemo znanstvenika, reševalne obroč z resnostjo inšpektorja ter za-pestnice, uhane in ogrlice z občutkom umetnika. Otrok z zmerno motnjo v duševnem razvoju, z avtizmom in hiperkinetično motnjo. Fant, ki se uči počasi, a srka življenje z vso silo.

In jaz sem njegova mama. Sama, a nikoli čisto sama, ker z njim plujem v isti posadki – skozi viharje, mirna morja in neskončna iskanja varnega pristanišča.

Ko šola postane sidrišče

Največja vprašanja so se odpirala takrat, ko sva še živela v Kopru. Tam ni bilo posebnega oddelka v vrtcu ne šole, kjer bi bil Tobias sprejet. Prostorska stiska, pomanjkanje kadra, prelaganje odgovornosti – in občutek, da za take otroke prostora skoraj ni. Vsak korak je pomenil telefonske klice, dopise, prošnje in dolge čakalne dobe.

Najprej sem iskala strokovnost. A kmalu sem spoznala, da strokovnost brez srčnosti in izkušenj ne zadostuje, če želiš otroka srečati tam, kjer je. Zato sem iskala naprej. Iskala sem varnost. Nek prostor, kjer ne bova sama. In našla sem ga – v Osnovni šoli Jela Janežiča v Škofji Loki.

Ko stopim skozi njena vrata, imam občutek, da hodim po stopinjah mnogih generacij. Osemdeset

let delovanja pomeni osemdeset let zgodb otrok, staršev in učiteljev, ki so se tukaj srečevali. Tradicija, ki ni zamrznjena v preteklosti, ampak se vsak dan znova uresničuje v živih odnosih.

Ta šola ni le stavba in program. Je prostor, kjer Tobias ni zgolj »diagnostična mapa«, ampak otrok, ki so ga mnogi spoznali – ne le po imenu, ampak po tem, kdo je, kaj ga podpira, kaj potrebuje, kaj je značilno samo zanj. Prostor, kjer spoznavajo njegova močna področja, kjer ga poslušajo in z njim raziskujejo svet: naš skupen in tisti samo njegov. In kjer sem tudi jaz, kot starš, sprejeta – s strahovi vred.

Partnerstvo namesto strahu

Verjamem, da se starši in učitelji včasih drug drugega ustrašimo. Starši ne vemo, kaj lahko pričakujemo od stroke. Strokovni delavci ne vedo, kje so meje naše ranljivosti. A prav tam, kjer je bil najprej strah, se je začel graditi odnos. Ravnateljica, razredničarka, strokovna sodelavka, varuh – niso le imena na papirju, ampak ljudje, ki razumejo, da otrok ni seznam težav, ampak oseba, ki raste in se razvija. In da z njim rastemo tudi mi, odrasli.

Ko sem prišla s svojo nemočjo, so mi prisluhnili. Ko sem bila utrujena od stalnih razlag, so mi dali prostor, da zadiham. Ko sem mislila, da je vse na meni, so mi pokazali, da lahko težo nosimo skupaj.

To partnerstvo je dragoceno. Temelji na spoštljivi komunikaciji, empatiji in strokovnosti. Prav tu sem spoznala, da ni treba, da sem vedno močna. Lahko sem ranljiva. In prav v tem je zraslo največ zaupanja.

Tradicija kot živa vez

Šola Jela Janežiča je več kot šola. Je del zgodovine Škofje Loke, morda celo najstarejša šola za otroke s posebnimi potrebami v Sloveniji. Njeno ime

nosi spomin na vizionarja, ki je razumel pomen vključujočega izobraževanja, še preden je ta postal del splošne zavesti.

Ko danes obhaja osemdeset let delovanja, se zdi, kot da se preteklost in sedanjost srečujeta v istem prostoru. V zgodbah otrok, ki prihajajo vsak dan, in v ljudeh, ki jih spremljajo s strokovnostjo in toplino. V tem je moč tradicije: da ni le spomin, ampak živa vez med generacijami.

Najina obzorja se širijo

Ko se mu babica potoži, ji Tobias odgovori, ne da bi sploh obrnil glavo proti njej: »Nona, zdrži. Jutri bo boljše.« In ona ostane brez besed.

V takih trenutkih se spomnim, kako vztrajen zna biti v svoji svetlobi. Tudi ko sem sama preu-trujena, ko nimam več besed, priteče k meni, me pocuka za lase, me poljubi na čelo in že sva na naslednji pustolovščini.

A letos sem izkusila še nekaj drugega: da včasih nisva tista, ki ostaneva, ampak tista, ki odhajava. Da tudi najina zgodba ni le zgodba o pripadnosti, temveč tudi o krhkosti odnosov. Partnerstvo med staršem in šolo ni samoumevno. Ne zraste iz tišine, temveč iz poguma, da vztrajamo v težkih dialogih. Da jih vodimo spoštljivo, z zavedanjem, da smo starši otrok s posebnimi potrebami v veliko odvisni od strokovnosti, znanja, pripravljenosti in učenja tistih, ki delajo z našimi otroki. Ko vse to deluje, lahko skupnost zraste izjemno visoko. Ko se poruši, ostane družina pogosto sama na robu sistema.

Ob osemdeseti obletnici šole želim izreči predvsem to: tudi zgodbe tistih, ki odhajajo, so del te skupnosti. Zato verjamem v šolo, ki zna prisluhniti vsem glasovom, ne le tistim, ki ostanejo. Verjamem v skupnost, ki se ne boji učenja, ki zna pogledati vase in se preoblikovati. Ki razume, da zaupanje ne zraste samo od sebe, ampak tam, kjer se ljudje srečajo v resnici, tudi v tisti najtežji.

Samo tako lahko negujemo prostor, v katerem se počutimo varni starši, učitelji in otroci. Kje so naše meje in kje naš pogum, da to varnost zagotovimo vsakemu otroku, staršu in učitelju?

Ptička pod kopreno snežnih biserov otrplih kril in nožic podpirata drug drugega in iščeta drobna zrnca preživetja. Kako krhko se zdi življenje v tem trenutku, kako majhna možnost preživetja se utrinja. A spomladi si bosta prav ta dva spletala gnezdo in tedaj se bo vez z življenjem zdela trdna kot popkovina. Torej vselej ostaja upanje, da v sodelovanju in v skrbi drug za drugega lahko vstane, shodi, vzcveti, vzleti ... še tako krhka oblika življena, torej nedvomno tudi vsak izmed nas!

Šola, moj drugi dom

Helena Zupančič, prof. def., učiteljica

Ko danes pogledam nazaj na svojo učiteljsko pot, dolgo več kot trideset let, skoraj težko verjamem, kako hitro je minilo. In vendar – vsak dan posebej je bil pomemben. Vsak obraz, vsak objem, vsaka solza in vsak nasmeh. Vse te izkušnje so se skozi čas prepletle v tkanino, iz katere je zrasel moj drugi dom – Osnovna šola Jela Janežiča v Škofji Loki.

V šolo sem prišla še kot absolventka. Brez izkušenj, a z veliko željo biti učiteljica. Spomnim se klica ravnateljice Kristine Sokolov: »Na kolenih te prosim, pridi delat.« Takrat si nisem znala predstavljati, da bo ta nepričakovani začetek postal temelj moje življenjske poti. Nisem imela priprav, gradiv, pomoči. Imela sem učni načrt, prazen razred in sebe. A sem vstopila – z vsem srcem.

Tista prva leta so bila polna preizkušenj. Vse popoldneve sem preživela v pisanju učnih priprav na roke, iskanju podatkov v knjigah, izdelovanju didaktičnih materialov, risala sem, lepila in barvala. Danes bi kdo morda rekel, da je bila to potrata časa. Zame je bilo to ustvarjanje – grajenje pristne, žive pedagogike, ki je rasla iz potreb učencev. Učila sem se vsak dan. In vsak dan sem dobila potrditev, da sem prišla zato, da učence nekaj naučim.

Delo ni bilo lahko. Pogosto sem domov hodiла utrujena, a nikoli prazna. Otroci so mi dajali energijo. Vsak napredek – še tako majhen – je bil zame uspeh. Ko sem prvič videla, kako učenec sam napiše svoje ime, sem bila ponosna in vesela, da mu je uspelo. Ko je učenec, ki do tedaj ni hodil, naredil svoj prvi korak, sem čutila, da sem mu odprla nov svet.

Naša šola ni običajna, ne po programu, ne po pristopih in ne po ljudeh. Vzgojno -izobraževalni programi, ki jih izvajamo, so namenjeni učencem s posebnimi potrebami – z različnimi oblikami oviranosti. Vsak od njih je unikat, svet zase.

Učitelj v takem okolju ne more biti le predavatelj. Je terapevt, svetovalec, mentor, opora. Je

oseba, ki mora znati poslušati in slišati tudi tisto, česar učenec sam ne zmore ubesediti. Naučiti se moraš gledati z drugimi očmi, s srcem.

Vsak učenec pri nas zahteva individualni pristop. Pripraviti pouk zanj pomeni upoštevati številne dejavnike – kognitivne sposobnosti, čustvene odzive, socialne spretnosti, zdravstvene posebnosti. Vsaka ura je načrtovana s skrbnostjo, včasih je pouk improviziran, saj moraš slediti učencem. A prav v tej fleksibilnosti je bogastvo.

Učilnica pri nas ni zgolj prostor znanja. Je delavnica, laboratorij, oder, terapevtski kotiček, glasbeni studio, časovna kapsula in pogosto tudi prostor tišine. Tu rišemo, pišemo, beremo, računamo, plešemo, pojemo, izdelujemo iz gline, spoznavamo živali, kuhamo. Ni redko, da pripravimo eno pedagoško uro trajajo po več ur. Pa se ne pritožujem, ker rada učim. Ko vidiš tiste iskrice v očeh otrok, veš, zakaj to počneš.

Soustvarjala sem in še vedno ustvarjam pri številnih dejavnostih in projektih, dnevih dejavnosti in prireditvah. Pripravljam razne učne pripomočke in v preteklosti sem se lotila tudi pisanja učbenikov. Vedno z mislijo, da svet približamo našim učencem.

Brez dobrega kolektiva ni dobre šole. Imela sem to srečo, da sem vedno delala in še vedno delam v timu ljudi, ki so srčni, predani, strokovni. Skupaj načrtujemo naše delo, rešujemo težke situacije, se podpiramo ob izgubah, se veselimo ob uspehih. Včasih je za nas zbornica tudi terapevtska soba – prostor, kjer si dajemo podporo, ali smo preprosto »le« na razpolago za poslušanje sodelavca.

Zelo pomembno se mi zdi sodelovanje s strokovnimi delavci – specialnimi pedagogi, psihologi, pedopsihiatri, logopedi, socialnimi delavci, zunanji terapevti. Pri naših učencih je timsko delo ključ. Ko strokovni tim deluje povezano, se dogajajo resnične spremembe.

Povezovanje je izrednega pomena. Še posebej pa sodelovanje s starši. Njihove zgodbe niso lahke. Mnogi prihajajo k nam z občutkom krivde, v strahu in nemočni. Naša naloga ni le poučevati njihove otroke, temveč tudi graditi zaupanje z njimi in jim biti partner pri vzgoji in rasti otroka. Z njimi vodimo dolge pogovore, načrtujemo strategije, jih vključujemo v delo, organiziramo svetovanja, jih spodbujamo, ko dvomijo vase. Ni bilo vedno lahko. A ko starš začuti, da mu nisi sodnik, ampak zaveznik, se lahko zgodi veliko dobrega.

Z leti sem postala tudi mentorica mladim učiteljem. To mi je bilo vedno v čast in veselje. Pokazati nekomu pot, ga voditi skozi prve korake, mu stati ob strani, ko se sooča s strahom ali negotovostjo – to je dragoceno.

Mladi kolegi so prinesli novo energijo, ideje in svežino. Jaz pa sem jim delila svoje znanje, jim dala svoje izkušnje, orodja, predvsem pa vedrino in vero, da zmorejo. Naučila sem jih, da ni sramota vprašati, priznati napako, poiskati pomoč. Poklic učitelja ni nikoli dokončan. Je pot, ki se nenehno razvija.

Svet se spreminja. Učenci so danes drugačni, izzivi so večji, tehnologija prežema naš vsakdan. A bistvo ostaja: vsak otrok potrebuje varen prostor, odnos, nekoga, ki mu zaupa. Šola ostaja – in mora ostati – prostor odnosa. Ne tekmovanja, ne uniformiranosti, ampak prostora, kjer vsak učenec lahko z veseljem reče: to je moja šola, tukaj čutim pripadnost.

Verjamem v pomen javnega šolstva. Verjamem v moč učiteljev. Verjamem, da lahko še vedno spreminjamo svet na bolje – učenca za učencem, leto za letom, dan za dnem.

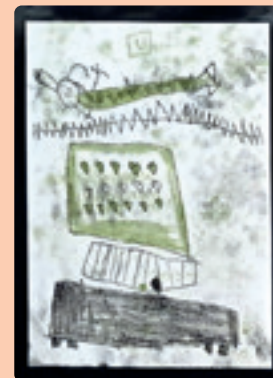
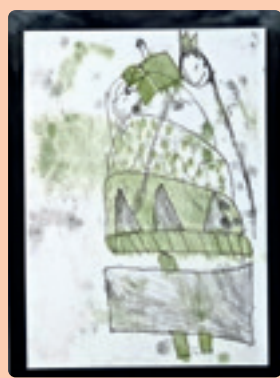
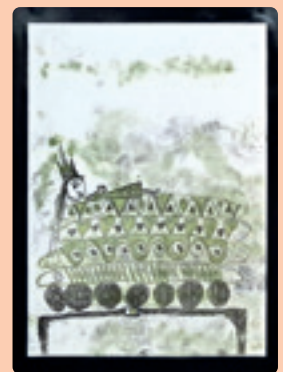
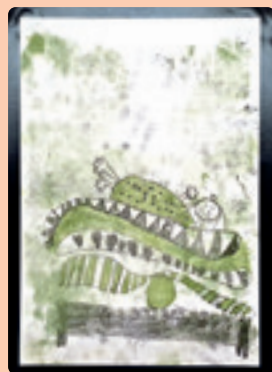
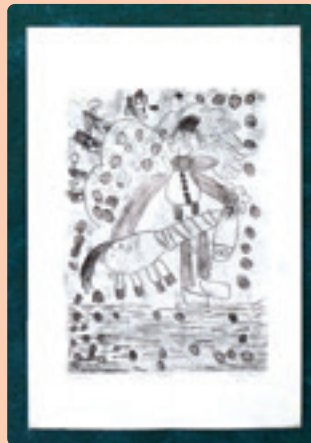
Ko danes pomislim na vse, kar sem doživela, ne čutim obžalovanja, da sem se odločila za ta poklic. Čutim hvaležnost. Hvaležna sem za vsak dan v razredu. Za vsako lekcijo, ki sem jo dobila od otrok. Za vsako besedo sodelavca, ki me je opogumila. Za vsak stisk roke starša. Za vse projekte, ideje, uspehe, pa tudi za poraze in razočaranja – ker so me oblikovali.

Šola Jela Janežiča ni samo ime. Je skupnost, družina. Je prostor toplote, predanosti, zavzetega dela in velikega srca.

In čeprav se bo moja poklicna pot v prihodnosti počasi sklenila, ostajam tukaj. V mislih, v spominih, v srcih tistih, ki sem se jih dotaknila.

Ta šola ni bila samo kraj, kjer sem delala in prebila leta z različnimi ljudmi.

Bila je in vedno bo – moj drugi dom.

V tej besedi najdem dva pojma: razred in čarka. En me opominja na prostor, ki ga soustvarjam, drugi pa me asociira na čarovnijo. In ja, rimam se na knjižničarka – tisti poklic, ki skozi vsa leta mojega poučevanja varuje zgodbe. Lahko pa me beseda »čarka« odnese v svet čarovničark, zeliščark ali čudodelk, saj je pri mojem delu glavna sestavina tudi nekaj, kar je težko razložiti, pa vseeno tisto nekaj čutimo v odnosih, ki nastajajo brez recepta, tiste nevidne nitke naših vezi.

Čaram vzdušje v razredu, odnose med učenci. Čuda delam tudi na nevidnih bojiščih: v borbi z birokracijo, z zahtevami sistema, z glasovi vseh členov družbe, ki nekaj pričakujejo od mojega učenca. In hkrati s svojimi lastnimi zahtevami – tistimi tihimi, notranjimi, ki se pogosto ne skladajo z današnjim položajem učitelja. Pa vendar vztrajam. Svojega poklica, kljub občasnim negodovanjem, ne bi v resnici nikoli zamenjala.

Moj poklic ni bil izbran zaradi šolskih ur, ki trajajo manj kot eno uro, ali dolgih poletnih počitnic. V resnici je ena moja šolska ura pogosto daljša od polne. Biti učiteljica učencev s posebnimi potrebami je stanje duha. Začne se zjutraj, ko se usedem v avto in razmišljam, kako bom učencem razložila poštevanke števila šest, in konča zvečer v postelji, ko razmišljam, komu vse moram odgovoriti po elektronski pošti, katera obvestila moram zbrati, kateri projekt moram vnesti v pouk itd.

Zjutraj me še pred prvim požirkom kave spreleti misel, da moram učenko prijaviti na tekmovanje, da moram v Teams tabelo vpisati dieto učenke pred odhodom v šolo v naravi, da moram pravočasno pripraviti staršem poročilo o napredku, da ne smem pozabiti svetovalni delavki Adi posredovati poročila o učencu, ki ga je treba poslati na CSD. Še dobro, da me je sodelavka opomnila, da imamo danes popoldne sestanek, na katerega bi jaz prišla dan kasneje. Tudi na plaži, s čivavo ob strani, razmišljam, katere školjke

bom nabrala za učni pripomoček in kdaj ga bom vnesla v pouk. V gozdu si zapomnim oblike plovov, ker vem, da me bodo učenci o tem spraševali, in želim si odgovoriti pravilno. V knjižnici iščem poljudno zgodovinsko knjigo za učenca, ki me vedno znova izzove z vprašanji, na katera še nimam odgovorov. Sem učiteljica razredničarka, ki poučujem matematiko, slovenščino, naravoslovje, družboslovje in še kaj. Človek bi si mislil, da sem vseved, pa se še danes po skoraj 20 letih poučevanja pred vsako uro pouka zavem, koliko znanja mi še manjka, da me lahko vsakič znova nekdo preseneti s kreativnim vprašanjem, na katerega odgovor mi ne pade kar iz rokava. Kako nastane polivinil? Zakaj lahko ptice sedijo na električnih žicah? Zakaj imamo obe ledvici, če lahko živimo z eno? Še dobro, da živim v sodobnem svetu, kjer mi IKT tehnologija omogoča, da pridem hitro do takšnih odgovorov.

Pred začetkom pouka skušam čim prej priti v razred, da pripravim učne liste, naredim zadnje popravke pri točkovniku na testu... Nato počasi prikaplajo učenci. »Dober večer,« me pozdravi učenka z motnjo avtističnega spektra. Privihra učenec z dolgo zgodbo o igrači, ki jo bo dobil čez tri tedne. Jecljajoč, brez diha, zahteva mojo pozornost in ne zazna moje notranje zmedenosti, ki jo poskušam umiriti kot centrifugo. Tretja učenka me s skrbjo pogleda in mi pokaže izpuščaj na nogi, pri tem pa pričakuje, da bom poleg učiteljice tudi zdravnica – z natančno diagnozo in čudežnim mazilom za njene rane.

Spomnim se, da sem danes dežurna na hodniku, zato poskušam prekiniti učence, le-ti pa nikakor ne zmorejo razumeti, da morajo počakati. Na hodniku se znajdem v pravi mavrici različnih potreb: učenci, ki loputajo z vrati, tisti, ki s težkimi zgodbami od doma prihajajo v šolski svet, kjer se težko prilagodijo pravilom, ki jih vseeno potrebujemo, da preživimo vsi.

Srečam sodelavko, ki mi poroča o včerajšnjem izrednem dogodku z učencem. Moje misli se aktivirajo – kako najbolje ukrepati? Morda obvestiti starše ali najti drugo rešitev? Medtem za mojim hrbtom nastane konflikt, ki ga moram nemudoma ustaviti. Pogovor s sodelavko odložim v zadnji del možganov. V žepu zatipam vitaminski dodatek – drobna pomoč za spomin, za vse obveznosti, ki me še čakajo. Začenja se dan preživetja v šoli.

Zazvoni. Zaprem vrata učilnice, si oddahnem in vprašam učence: »Kako ste?« Spet postanem manj kaotična poslušalka, vodnica, zaupnica, organizatorica, motivatorica, včasih celo detektivka, pogajalka, pisateljica poročil in tihi zaveznik otrok, ki svojo stisko skrivajo za nasmehi.

Poučevanje otrok z lažjo motnjo v duševnem razvoju prinaša globljo razsežnost temu poklicu – zahteva prilagajanje, potrpežljivost, ustvarjalnost in predvsem srce. Poleg uporabe novih konceptov prenovljenih učnih načrtov, iskanja učinkovitih metod, priprave letnih načrtov in sprotne prilagoditve, sem vsakodnevno v vlogi podajalke znanja, iskalke močnih področjih učencev, mediatorke, opazovalke in spodbujevalke.

V razredu so otroci z različnimi motnjami in težavami – komunikacijskimi, čustvenimi, vedenjskimi in učnimi. Vsak kliče po drugačnem pristopu. V teh iskanjih se povezujem s svetovalno službo, zunanjimi strokovnjaki, timom v šoli in še posebej s starši. Komunikacija s starši je svet zase. Nekateri potrebujejo odgovore, drugi oporo, tretji pogum. Vedno pa skušam graditi zaupanje, ki omogoča skupno pot naprej.

Ob vprašanju, kaj se mi zdi najtežji del mojega dela, pogosto pomislim na usmerjanje učencev v ustrezen izobraževalni program. V Sloveniji imamo več različnih programov vzgoje in izobraževanja: program osnovne šole z enakovrednim standardom, prilagojen osnovnošolski program z nižjim izobrazbenim standardom (NIS), posebni program vzgoje in izobraževanja, program osnovne šole s prilagojenim izvajanjem oziroma z dodatno strokovno pomočjo (DSP) ter druge posebne oblike pomoči. Postopek usmerjanja se začne s pobudo staršev ali strokovnega kadra, nadaljuje z zbranimi strokovnimi mnenji in evalvacijami, na podlagi katerih Zavod RS za

šolstvo pripravi odločbo o usmeritvi. Kljub vsem formalnim postopkom pa učenec vsak dan sedi v mojem razredu s svojimi čustvi in stiskami, jaz pa z razpoložljivimi didaktičnimi materiali in zakonodajo iščem zanj najboljšo možno pot. Pogosto se zgodi, da učenci pridejo k nam prepozno – njihove stiske so se že poglobile. Drugi so tukaj, ker se niso uspeli prilagoditi zahtevam rednega sistema, čeprav učne težave niso v ospredju. Tretji sledijo učnim vsebinam, a niso samostojni v vsakdanjih življenjskih situacijah.

V teh trenutkih se kot razredničarka vključujem v timske sestanke, svetovalne pogovore, sodelujem s centri za socialno delo, psihologijo, logopedijo in drugimi zunanjimi strokovnjaki. Znotraj šole smo razvili premišljen in sistematičen koncept dela s starši in učencem, ki ga imenujemo Mesečno spremljanje učenca (MSU). Enkrat mesečno se zberemo v ravnateljicini pisarni – razredničarka, svetovalna delavka, starši, učenec in ravnateljica. V teh srečanjih skušamo vsak iz svoje vloge soustvariti varen prostor za vse, še posebej za učenca, zato šola in starši poskušamo stopiti vsi na isti breg reke. Naš cilj je, da učenca ogradimo v občutek zaupanja, v jasnost pričakovanj in v varnost skupne podpore.

Včasih pri tem uspemo bolj, kot bi si drznili upati. Takrat začutiš, da smo vsi – šola, družina, stroka – tam z razlogom, da vsi v verigi skrbimo za dobrobit učenca. Skupaj iščemo najboljšo rešitev za učenca, pogosto tudi kljub sistemskim oviram in trenutkom neodzivnosti. Sistem namreč pogosto stoji kot varnostnik pred vrati. A ravno tam, pred vrati, se mi, ljudje – razredničarka, učitelji strokovne skupine, starši in nena zadnje učenec sam – srečujemo. In skupaj odklepamo poti.

Včasih pa te poti niso uspešne. Ne najdemo skupnega jezika, ne začutimo skupnega ritma, ne uspemo prebiti zidov zamer, strahu ali nemoči. V teh trenutkih je najpomembnejše, da ne obupamo nad učencem, da ne prenesemo razočaranja nad odraslimi nanj. Kajti učenec ni kriv, če sistem zataji, če starši ne zmorejo ali ne znajo sodelovati. Takrat ko se zdi, da ostanemo kot šola sami v prizadevanjih za dobro, prav takrat moramo držati skupaj in si medsebojno zaupati, da ne odnehamo še mi.

Pomembno področje razredniškega dela je tudi poklicno usmerjanje. Za učence z lažjo motnjo v duševnem razvoju (LMDR) je proces poklicnega usmerjanja še posebej pomemben, saj se pogosto znajdejo v prehodu med osnovnošolskim sistemom in življenjskimi zahtevami. Ob koncu šolanja se v veliki večini vključujejo v programe nižjega poklicnega izobraževanja, redki posamezniki pa tudi v osnovne šole za odrasle, kjer končajo 8. in 9. razred osnovne šole z enakovrednim standardom. Svetovalna služba jim pomaga oblikovati realna pričakovanja, prepoznati lastne moči. Za učence z zmerno, težjo ali težko motnjo v duševnem razvoju pa sistem predvideva druge oblike pomoči, kot so storitve institucionalnega varstva, vključevanje v varstveno-delovne centre, dnevne centre in druge oblike podpornih storitev, ki jih sofinancira država. V teh primerih ne gre za izbiro poklica, ampak že v času osnovnega šolanja za pridobivanje poklicnih kompetenc ter za usposabljanje za čim bolj samostojno življenje v odrasli dobi.

Vse pogostejše se znajdem tudi v vlogi pobudnice šolskih projektov. V naši šoli sem začela projekt (PO)MOČ, ki temelji na prepoznavanju in podpori učencem z različnimi potrebami, predvsem tudi tistim, ki niso vključeni v ustaljene ali sistemske okvire pomoči. Projekt spodbuja učiteljsko sodelovanje – učitelji, ki niso neposredno vključeni v razred, občasno prevzamejo vlogo opazovalca in podpore učencem iz različnih oddelkov. S tem ustvarjamo prostor za različne poglede in omogočamo bolj poglobljeno spremljanje napredka učenca na različnih področjih razvoja. Tako se šola postopoma razvija tudi v samo-refleksivno skupnost in sistem medsebojne pomoči.

Sodelujem tudi pri razvoju učnih gradiv. Vključena sem v delovno skupino za pripravo in recenzijo učbenikov in delovnih zvezkov za slovenski jezik za NIS program. Tu se srečujem z vprašanji, ki presegajo klasično pisanje nalog – kako z vizualnimi sredstvi in pripomočki podpreti učenca, kako vključiti formativno spremljanje, katere taksonomske ravni vključiti in kako oblikovati naloge, ki bodo ustrezale tudi učencem z motnjo avtističnega spektra ali drugimi primanjkljaji. Čutim odgovornost za vsak

stavek in vsako ilustracijo v gradivu, ki naposled pride v roke učencu s posebnimi potrebami.

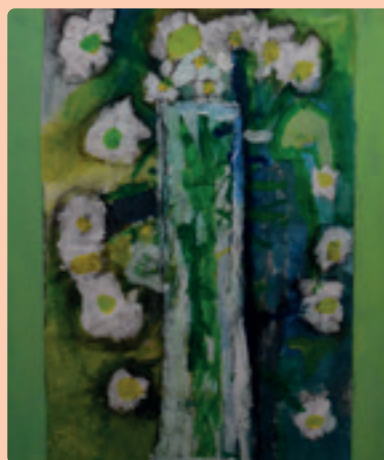
Posebni dnevi, kulturni dogodki, naravoslovni dnevi, športni projekti, ekskurzije in predstave – razredničarka je vedno zraven. Ne le kot organizatorica, temveč kot tista, ki drži niti skupaj, da vsi občutijo pripadnost in uspeh.

Skozi celoten proces dela, ki zahteva občutljivo vodenje odnosov, učenja veščin in znanja, je ključnega pomena gojiti strokovnost in profesionalnost. Udeležujem se številnih izobraževanj – nekatera so del institucionalne ponudbe, druga izberem sama. Vsakič znova v razred vstopim z novimi idejami, ki jih preizkusim, analiziram in se naučim, da za nobeno težavo učencev ne obstaja univerzalen recept. Poučevanje ni recept za sladico – je ples med improvizacijo, izkušnjami in znanjem. In včasih v razred ne vstopimo z vso energijo – otroci pa to čutijo. Učitelj je vodnik razpoloženja: s svojo vihravostjo lahko povzroči nemir, z notranjim mirom pa umiri celoten razred.

Ne smem pozabiti na administrativni vidik – zapisniki, poročila, individualizirani programi, evalvacije, obvestila, letna poročila... Tudi to je del poklica, ki pogosto poteka pozno popoldne, ko se šola že zdavnaj izprazni. A prav skozi te zapise pogosto vidim napredek, razvoj, spremembo. In to me drži pokonci.

Biti razredničarka je odgovornost in čast. Je poklic, ki presega učilnico. Je življenje v skupnosti, kjer sem vsak dan znova poklicana, da razumem, vodim, usmerjam, popravljam, poslušam in opogumljam. Kljub utrujenosti in izzivom, ki jih ni malo, je to eden najbolj izpolnjujočih poklicev, kar jih poznam.

Ko pogledam svoje učence – v njihovih posebnostih, stiskah in zmagah – vem, da je moje delo vredno. Vsak nasmeh, vsaka napisana črka, vsak premagan strah je dokaz, da sem tam, kjer moram biti. In morda me ob vsem tem spremlja tudi malce čarovnije.

Razrednik kot svetilnik: o vlogi, odnosih in odgovornosti

Diana Volčjak, mag. zak. in druž. štud., mag. prof. inkluz. ped., učiteljica

Avgustovski pedagoški sestanki me vedno prijetno vznemirjajo. Takrat običajno že poznam nabor učencev v novem razredu – kot bi zadela dobitno kombinacijo na loto, čeprav so učenci neprimerno več kot katerakoli materialna dobrina. Začne se virtuožno načrtovanje razredne skupnosti in dolge ure na aplikacijah, ki ponujajo raznolike ideje za ustvarjalno, poučno in varno učno okolje. Začne se opremljanje učilnice, ki ti je za eno leto dana v preudarno upravljanje. Običajno si mislim: »Čeprav smo vsi skupaj v šoli, je to moj mali planet, za katerega sem odgovorna.«

Moji novi učenci postanejo levčki, ki jih moram varovati pred svetom, hkrati pa spoštljivo in vzgojno uravnavati njihovo naravo, da si bodo v življenju utirali pot na primeren način.

Že prvi šolski dan se običajno pokaže, da živost odnosov preseže izdelan načrt. To je lahko napor, če se oklepam svojih pričakovanj, ali pa je izjemno pustolovsko, če se pustim navdihniti učencem. Tudi vmes se kdaj izjalovi – ob postavljanju skupnih pravil se zgodi, da, še posebej med učenci s posebnimi potrebami, za nekoga veljajo nekoliko drugačna pravila. Pravično in pomembno pa je, da odločitve pojasnim tudi ostalim.

Razredništvo pomeni nenehno premišljevanje, ali si otroka oziroma mladostnika obravnaval pravično, etično in spoštljivo – oziroma, ali sem s svojimi ravnanji morda nehote posegla v njegovo bistvo. Redki so dnevi, ko me kateri od njih ne preseneti in na poti domov razmišljam: »Tole mu je pa odlično uspelo. Kakšna dobra ideja!« Ali pa se vprašam: »Sem prav odreagirala na to vedenje? Sem ga usmerila v pravo smer in mu hkrati dovolila biti to, kar je? Kaj bi lahko storila drugače - bolje?«

Meja med pravili in svobodo, med zadovoljstvom in dvomi, je včasih izjemno tanka. Strašljivo je, ko dobiš občutek, da si zaradi svojih vrednotnih meril morda otroka ali mladostnika na drugi strani ranil. Pri tem mislim predvsem na

to, da je učiteljevanje nekaj več kot zgolj mimobezen odnos, saj neizogibno posega v intimo učenca in nenazadnje tudi njegove družine. Ob velikem spoštovanju do staršev pa se vendarle včasih zdi, da je razrednik v določenem obdobju iz različnih razlogov otroku bližje kot njegovi starši.

Razredništvo takrat postane podaljšana roka starševske vzgoje, ki trči ob vsaj dva svetova. Eden je slovenski šolski sistem, v katerem mora razrednik slediti vzgojno-izobraževalnim in učnim pravilom, ciljem in načrtom; drugi je intimni družinski svet učenca z lastnimi vrednotami in normami. Vsak sistem zasleduje svoje cilje, razrednik pa je tisti, ki stoji na presečišču in krmari med njima. Prav tam je njegova naloga, da hkrati varuje učenčev notranji svet, ga umešča v širši svet ter ga s tem uči samostojnosti in postavljanja meja – tako v odnosih do primarne družine kot širše. Ali drugače, da učenca spodbuja k »razmišljanju z lastno glavo«.

Nekateri bi ob omembi učencev s posebnimi potrebami skomignili z rameni glede njihove samostojnosti in neodvisnosti, a menim, da je skrajni čas, da jim damo priznanje (ali še večje pripoznanje) za njihovo polnopravno vključenost v družbo. Ponosna sem, ko gremo z učenci v trgovino in učenec sam prešteva denar, ena in ena, dokler ne pride do zneska za plačilo. Ali pa, ko vidi, da mu načrtno ne bom pomagala pri štetju, poišče pomoč pri vrstniku. Takrat vem in mu povem, da zmore.

Namesto učiteljice v resnici postanem njihova zagovornica in opazovalce spodbujam k potrpežljivosti namesto k nečimrnosti ter k videnju zmožnosti otrok in dragocenosti učnega procesa. To je sobivanje v različnosti. In tudi iz tega razloga mi je pomembno, da v okviru svojih zmožnosti učenci sodelujejo na sestankih s starši, ko se pogovarjamo o njih. Prav tako med letom raje prerazporedim učno snov, kadar je potrebno spregovoriti o različnosti mnenj v razredu

in poiskati kompromis – tu ni zmagovalcev ali poražencev, temveč vzajemen in spoštljiv odnos.

Razredništvo je podobno pisanju tega zapisa. Vedno znova skušaš slediti rdeči niti, a se moraš sproti odzivati na nepredvideno. Hkrati pa ohranjati fokus na učencih. Dasiravno so učenci v središču zato, ker so bistvo naše vloge in naloge, ne pa zato, ker bi imeli brezmejne pravice in moč. V vlogi razrednika nisem sodnik ali starš, čeprav me včasih kdo od njih nehote pokliče »mama«, kar me hkrati zaboli in mi ogreje srce.

Včasih si dovolim verjeti, da smo razredniki kot svetilniki – tako nas je pred leti poimenoval eden izmed staršev. Prispodobe ne morem zanikati, trdim pa, da je dostikrat obratno. Včasih smo mi tisti, ki svetlobo prejmemo od učencev. Oni so tisti, ki svojstveno usmerjajo učni in vzgojni proces, odpirajo vprašanja in določajo tempo. Učitelj ali razrednik pa je tisti, ki s strokovnostjo in profesionalnostjo, učljivostjo in fleksibilnostjo razredno skupnost drži skupaj.

Razrednik in učitelji namreč opozarjamo na morebitne luknje v mreži, ki jih skupaj z učenci krpamo. Usmerjamo jih, da šivajo samostojno. Opominjamo jih na razvoj kohezivnosti razredne skupnosti, a subtilno tako, da škarje in platno v resnici v največji možni meri držijo oni. Drži, včasih se tega ne da – pa ne zato, ker gre za poučevanje in vzgojo otrok s posebnimi potrebami – temveč preprosto za to, ker je razrednik tisti odrasel, moder, pravičen, močnejši in pametnejši, otroci in mladostniki pa so na poti k svoji zrelosti.

Še bolj to velja za učence s posebnimi potrebami, ki so svojstveno različni od svojih vrstnikov. Zato je dolžnost razrednika, da ne izpusti vajeti in se zaveda, da so učenci nežna glina, ki se oblikuje tudi po njegovem vzoru. Tudi kadar so robovi tega zgleda ostri. Mar ni biti zgled malim (in malo večjim) bitjem nekaj nadvse veličastnega in hkrati zastrašujočega? Kar rečeš in narediš, se vtisne in ostane.

Ko govorim o svojem delu, pogosto poudarim – v kar trdno verjamem – da si ljudje bolj zapomnimo čustva in občutja kot dejstva in informacije. Biti razrednik je čudovita naloga: vsak dan imam priložnost, da učencem pokažem lepoto sveta in jih soočam z realnostjo. Pred njimi

ne skrivam žalosti, jeze, veselja ali lahkotnosti. Odkrito jim priznam, da imam ob ponedeljkih včasih težave z motivacijo za šolsko delo, ob petkih pa že razmišljam o vikendu. Delam napake in jih priznam – včasih tudi težje. Trudim se jih izboljšati in se iz njih učiti. Tako se mi zdi, da si postanemo kljub razlikam enakovredni, saj me na njim primeren način prepoznajo v vseh situacijah. S tem jim pokažem, da so dovolj že s tem, da so. Ne odstopam od vzajemnega spoštovanja in se trudim, da ima vsak učenec v razredu svoj varen prostor. Zanesljivo to ne uspe vedno, a takrat si še toliko bolj prizadevam, da prekinjeni stik znova dobi povezavo.

Učenci prihajajo iz različnih družin. V zadnjem obdobju je morda na tnalu vprašanje, s kom ima razrednik več dela: z učenci ali njihovimi starši. Enoznačnega in enostavnega odgovora ni. Vsako leto staršem in skrbnikom otrok ter sebi povem, da brez njih moje delo ne bo imelo niti kratkoročnega niti dolgoročnega učinka.

Zgodilo se je že, da je v šoli učencev povedal, da mu je starš rekel, da sem čudna. Kar nekaj časa smo se s tem zabavali in ugotovili, da biti čuden sploh ni napačno. Drugi starš je izjavil, da sem oporni steber njihovi družini. Tretji starš se kljub spodbudam ni zmozel osredotočiti na otroka in njegove potrebe. Vsak starš je otroku cel svet, in kot razrednik menim, da moram v ta svet vstopati s spoštovanjem. Tudi takrat, ko se zdi, da mi nekdo (ne)hote daje nešteto razlogov, da bi morala reagirati drugače.

Moj odnos s starši je ključ do njihovega otroka. Do vsakega starša čutim hvaležnost. In včasih je težko, ko si kot razrednik, t. i. strokovnjak, zavezan otrokovi dobrobiti. Ampak če se otrok ne more zanesti na odrasle osebe, mar nismo potem kot družba odpovedali?

Tekom leta se mestoma obremenjujem, da izbrane starše nenehno, že kar moteče, vabim v komunikacijo. Kljub pazljivosti pri izbiri besed in načina komuniciranja. Slika je še širša, saj s svojim načinom iskanja in vzdrževanja odnosa s starši včasih tvegam tudi morebitna nesoglasja s sodelavci. Tudi na področju sodelovanja s starši mora šola slediti določenemu protokolu, ki ga – priznam – občasno ne upoštevam do vrstice natančno.

Biti razrednik pomeni tudi odgovornost do sodelavcev. V življenju naših učencev smo razredniki vendarle le postaje. Letošnja postaja za nekoga sem jaz, prihodnje leto bo njegov pristan moja sodelavka. Ne morem slepo in brezbrizno trditi, da je tako moj odnos s starši učencev povsem izoliran od bližnje prihodnosti, ko bo morala v odnos kot razrednik z istimi starši stopiti druga oseba. Menim pa, da je prav, da vsak razrednik ostane avtentičen, zvest sebi in sledi svoji vesti. Ob tem se moram opominjati, kot omenjeno, da je treba imeti v mislih tudi prihodnost učencev in njihovih družin v sodelovanju z ostalimi strokovnimi in drugimi delavci šole.

Kot razrednik tako pravzaprav nikoli ne delujem sam, kar včasih vlogo oteži, marsikdaj pa glede na naravo dela opolnomoči. Čudovito je opazovati, kako učenci rastejo in uspevajo ob prepletanju vseh zaposlenih na šoli, ki z iskanjem rešitev in kreativnostjo vstopamo v njihove zgodbe. Zabavno je spremljati, kako pozorno nas spremljajo tudi učenci – opazijo in začutijo vse. Tudi tisto, kar je očem skrito. Zato menim, da je potrebno ohranjati integriteto učiteljev med seboj in pred učenci.

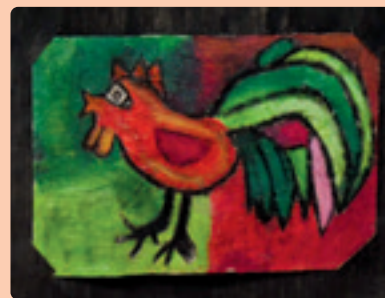
Včasih se ti kot razredniku zdi, da se vse dogajanje preliva nate, a sprejetje vloge razrednika prinaša svojstveno odgovornost. Soočaš se s kritikami sodelavcev o vedenjih in ravnanjih učencev, usklajuješ njihova in svoja stališča ter jih nato na primeren način sporočaš učencem in staršem. Pri tem si pozoren oziroma je prav, da si, da ohraniš dostojanstvo učitelja pred učenci in dober stik s sodelavci. Nenazadnje, naši svetilniki so učenci, in ne naši osebni svetovi. Zrelost je tudi v naših mejah in razmejitvah.

Ne morem prešteti, kolikokrat ti kot razredniku zmanjka časa v štiriindvajsetih urah. Tolažba je, da so človeški odnosi nikoli dokončani in da je vsaka rešitev dobra in ima svoj namen, če v njej najdeš pluse in minuse ter pot naprej.

Razredništvo je zame pohvala. Včasih tudi mašilo za zapolnitev lastnih potreb po pripadnosti, sprejetosti in pomembnosti. Človeško ali neprimerno? Vsako leto se znova in na drugačne načine ob učencih učim odgovornosti, zrelosti, kritičnega mišljenja, presojanja, poslušanja, potrpežljivosti, borbenosti in vztrajanja ter

prilagajanja. Soočanja z občutki veselja, strahu, sramu, žalosti in krivde so del tega. Učenci me učijo ponižnosti in sočutja. Nastopam kot nekdo, ki nekoga vzgaja in uči. Včasih si mislim, da so učenci najbolj čisto in najbolj lomljivo steklo.

Biti razrednik je nikoli izčrpano, a včasih izčrpavajoče, ampak hkrati vsak dan nepredvidljivo in barvito poslanstvo. Kaj je nenazadnje lepšega kot podariti sočloveku delček sebe in delček svetlobe?

Biti razredničarka

Dajana Fras, prof. spec. in reh. ped., učiteljica

Biti učitelj je lep poklic. Biti razrednik naj bi bil zgolj dodatek.

Razrednika lahko prepoznaš že pred začetkom in po koncu šolskega leta – to so tisti, ki po več dni zapored sedijo za računalnikom, z rahlo raztresenim pogledom in s stavkom na ustih: »Zamujam.« Dodatek jim prinese zapisnike, telefonske klice in neljubo dejstvo, da je pot od učilnice do zbornice vedno postanek z dodatnimi opravili.

Vsako šolsko leto do sedaj sem bila obveščena, da bom razredničarka. In vsakokrat sem se vprašala: »Zakaj spet jaz?« Saj si sploh nisem želela postati učiteljica, ampak astronautka! Zakaj vsi ti papirji? Zakaj moram vedeti, kaj se dogaja učencem izven mojih učnih ur? Zakaj ne bi samo lepo poučevala svojih učnih predmetov in odšla domov?

Z leti papirji postanejo znan obraz, sprejmeš jih kot del poklica. Tudi pogovori o učencih postanejo vsakdanji, skoraj samoumevni. In takrat lahko končno dvigneš pogled s katedra – ter zagledaš učence.

Nenavadne. Čudovite.

Kot bi nekdo v razred prinesel šopek drobnih, nenavadnih rož. Vsi tulipani so se morda obarvali rdeče, a eden med njimi je rumen. In ta je zdaj tukaj – skupaj z vsemi, ki jih je treba najprej opaziti, razumeti, raziskati in podpreti. Zakaj so takšne barve? Kje so zrasle? Kaj potrebujejo za rast?

Takrat postaneš razrednik v pravem pomenu besede – tisti, ki ves dan opazuje, sprašuje druge učitelje, kako vidijo učence, in počasi riše zemljevide neznanih dežel. Najlepše pri tem je, da niti en učenec ni enak drugemu. Za vsakogar poiščeš drugačen pristop. Drugačen način pogovora, učenja in spodbude.

Biti razrednik na naši šoli je morda nekoliko drugače kot na rednih osnovnih šolah. Tudi v višjih razredih poučuješ večino predmetov. Z učenci si vsak dan vsaj polovico njihovega časa, ki ga preživijo v šoli. Tako je več možnosti za spoznavanje in tkanje odnosov.

In pri tem nisem sama. Tudi drugi – učitelji, razredniki, predmetni učitelji, spremljevalci, svetovalne delavke, ravnateljica in pravzaprav vsi zaposleni – vsak po svoje, a pogosto z isto tiho zavezanostjo, vsak dan pridejo v šolo, pripravljeni ponovno začeti. Vsak s svojim načinom, z vprašanjem, z dobro mislijo, z vztrajnostjo tam, kjer bi bilo lažje odnehati. Včasih se ne vidimo, ker vsak skrbi za svoj košček vrta, a čutim, da skupaj tvorimo nekaj več. Nekaj, kar učencem daje občutek, da niso sami. In to šteje.

Razred ima svojo učilnico. In nekega dne se zalotiš, da vanjo vstopiš enako sproščeno kot v svojo dnevno sobo.

Ne glede na to, kakšni so učenci, je to tvoj razred. To je učilnica, ki postane mirna točka. Naša skupna varna točka. Prostor, kjer se lahko usedemo in odložimo vse, kar nas je obremenjevalo drugje. Dokler je zagotovljeno spoštovanje, lahko vsak pove, kar želi. Vsak se lahko počuti, kakor se počuti. Učenci in ti. Vsi.

Takrat ne poučuješ, temveč sobivaš.

Kot razrednik prideš v razred. Vzameš kanglico in učence kot majhne cvetlice pričneš zalivati. Postaneš vrtnar. Za vsako cvetlico poskušaš odmeriti ravno prav vode. Zalivaš jih s pozornostjo, ljubeznijo, dostojanstvom. S celim srcem.

Pride dan, ko se vprašaš, ali morda daješ preveč. Naslednji dan pa samo upaš, da je bilo vsaj dovolj.

Rože se začnejo odpirati. In ni nič lepšega kot ta skoraj neopazen ples, ta rast, to cvetenje. Ni lepšega kot trenutek, ko prvič slišiš njihov pravi glas. Ko ti povedo o svojem svetu. Včasih čarobnem, drugič strašljivem. Včasih ne veš, kaj narediti z vsem, kar izveš. Včasih moraš nujno reagirati. Drugič preprosto biti tam – in to zadostuje.

Nekateri učenci so kaktusi. Drugi rože, ki so zrasle iz kamna. Tretji so pognali ob slani vodi, četrtri v tako mehki zemlji, da jih podre že rahel veter. Vsi so posebni. In prav ta posebna izjemnost

jih dela najlepše. Brez njih bi bilo manj odtenkov. Svet bi bil bolj enak – in zato bolj prazen.

Ko jih spoznaš, se razveseliš vsakega majhnega uspeha. Ko drugi govorijo o njihovih napakah, veš, da je vse res, a hkrati upaš, da jih bodo zmogli uzreti z istimi očmi, kot jih vidiš sam. Redko kdo zares vidi, kaj se dogaja za zaprtimi vrati, ko je dan povsem običajen in se učijo. Ne sliši se veliko o trenutkih, ko jim končno uspe. Ko se trudijo. Ko zmorejo.

Največkrat so opaženi, ko stečejo iz učilnice – razigrani, glasni, navihani. Komaj so čakali na odmor. Takrat si morda malce zardel v obraz in razmišljaš, kako je vse skupaj videti zunanjim opazovalcem. Potem se spomniš nase kot otroka in si rečeš: »Naj le bo«.

Seveda ni vsak dan sončen. Učenci to čutijo. Vedo, kdaj je bolje, da ti ne pridejo preblizu, da ne prestopijo meje. Vedo, kdaj ni čas za vprašanja. In drugič z istim občutkom hitro ugotovijo, da lahko ob tebi ostanejo še malo dlje – tudi tedaj, ko na urniku ni več ničesar, a ostajate, ker je preprosto z njimi sobivati v trenutkih nekaj izredno lepega in neponovljivega.

Takrat si le še človek. Ne učitelj. Ne razrednik.

Bojim se, da bom nekega dne prišla v učilnico in bo tam tišina – brez razloga. Učenci bi me poslušali, si vse zapisali, naredili vse po navodilih. In nato bi tiho odšli. Takrat bi verjetno ugasnila računalnik, zaprla knjige in pustila vrata za seboj odprta za naslednjega, ki bi bil voljan preizkusiti srečo.

A za zdaj še verjamem v učence. Verjamem, da se bodo vedno znali igrati, ponagajati, smejati in spraševati najbolj nenavadna vprašanja.

Danes je biti razrednik lep poklic. Dodatek je, da sem obenem še učiteljica. Saj šele ko vzpostaviš varno okolje in odnos, lahko poučuješ.

To sicer ni enako kot biti astronaut, a srce je prav tako polno.

Odkrivati zvezde ali odkrivati ljudi je v končni fazi iskanje in doživljanje čudeža – enkrat v vesolju, drugič v otroku.

Likovna umetnost na OŠ Jela Janežiča

Vida Kejžar, predm. učit. lik. vzg. in zgo., učiteljica

Počasi zaključujem svoje pedagoško delo na Osnovni šoli Jela Janežiča v Škofji Loki. Spomini se vračajo na začetek, ko me je takratna ravnateljica Kristina Sokolov kot mlado diplomantko likovne pedagoške smeri povabila k sodelovanju v majhen kolektiv, takrat še na OŠ Blaža Ostrovrharja. Prevzela sem ure likovne vzgoje, kar je bil velik izziv. Ker na pedagoški akademiji nisem dobila dovolj znanja za delo z učenci s posebnimi potrebami, sem vedela, da me čaka še veliko učenja. A učiteljice z izkušnjami in dolgoletno prakso so me vzele pod okrilje, da sem prebrodila prve korake. Potem pa sem kmalu ugotovila, da učenju pravzaprav nikoli ni konca. Vsak učenec je svoj izziv, vsako uro, vsak dan, vsako šolsko leto, vseh 40 let... Na srečo imam rada izzive in učence...

V moji dnevni sobi visi slika s tremi ženskimi akti. Vsak obiskovalec jo z zanimanjem ogleduje, in vprašanje je vedno enako: »Čudovito, kdo je to naslikal?« »Moji učenci, po navdihu Modiglianija,« povem s ponosom.

Prvi šolski dan, nov učenec v 7. razredu. Ves resen sedi za mizo in me opazuje. Predstavim se, povem, da sem učiteljica likovne umetnosti... Sledi sprememba: učenec se široko nasmeje in postavi noge na mizo. »Pri likovnem pa nisem še nikoli nič delal,« je iskren. Leto pozneje: učenec samostojno naslika kokoš po dani likovni nalogi, nasmejan naslika še majhne kakce, kar pospremi z besedami, da se je njegova kokoš pokakala, in se pri tem neskončno zabava... Še leto pozneje učenec da pobudo za slikanje ženskega akta. Sodeluje pri načrtovanju pedagoške ure, samostojno naslika ženski akt in prosi le, če mu pomagam naslikati »dobre joške«. Kakšen napredek!

Kako ponosna sem nanje! Njihove slike so prav posebne, kot je bil poseben vsak od učencev, ki jo je naslikal. Ponosna sem na njihov napredek: vsak po svojih zmožnostih je napredoval, a vedno z ogromno truda in vztrajnosti ter s samozavestjo, ki je postopoma rasla. Začeli so verjeti, da zmorejo dokončati izdelek... Vsaka od teh slik ima namreč svoj začetek.

Moje pedagoško delo se vsakokrat začne z izbiro likovnega motiva in tehnike dela v izbrani likovni nalogi, in kar je najpomembnejše, z razmišljanjem, kako nalogo razstaviti na zelo enostavne manjše korake, ki jim bodo učenci lahko sledili, jih korak za korakom samostojno izvajali in dokončali izdelek. Vedno se vprašam, kako učence usmeriti, da bodo naučeno snov drugih predmetov uporabili v praksi, kako pripraviti zanje različne didaktične pripomočke in orodja. Predvsem pa se ukvarjam s tem, kaj uporabiti kot motivacijo za delo pri vsakem posameznem učencu. Želim, da vidijo smisel v tem, kar počnejo in se naučijo opazovati življenje okrog sebe, da sodelujejo in sklepajo prijateljstva, se veselijo svojih uspehov in uspehov drugih.

Ko učenci pridejo v šolo, se naučijo uporabljati osnovne likovne pripomočke in materiale. Veselje je opazovati mlajše učence, kako z navdušenjem osvajajo prva znanja in izkušnje. Učijo se sedeti pri miru za mizo, poslušati navodila, načrtovati, ustvarjati čim dlje in čim bolj samostojno. Ugotovijo, da učiteljica besed, kot so »ne znam«, »ne zmorem« in »ne razumem«, sploh ne sliši in da zaupa, da bodo izdelke dokončali po najboljših močeh. Rišejo, slikajo, kiparijo, oblikujejo različne prostorske tvorbe: da polepšajo hodnike, izdelajo darilo in nekoga razveselijo ...

Skozi leta usvojijo številne različne likovne tehnike in nabirajo izkušnje, pridobijo delovne navade in vztrajnost, kar jim pozneje v življenju pride še kako prav. V vzajemnem spoštovanju med mano in njimi se učijo vzpostavljati medosebne odnose z vrstniki in odraslimi. Predvsem pa se samozavestneje spoprijemajo z danimi nalogami. Pubertetniško uporniški se prerekajo, preizkušajo meje, izlivajo svojo nejevoljo nad delom, vendar na koncu z veseljem stopijo pred svoj dokončani izdelek, z nasmehom sprejmejo pohvalo in ponosno pokažejo svoje nagrade.

In teh v preteklih letih ni bilo malo. Učenci so razstavljali na šoli, v knjižnici Ivana Tavčarja, na Upravni enoti Občine Škofja Loka, v Sokolskem domu, Galeriji Ivana Groharja... Udeležili so se veliko regijskih, državnih in mednarodnih likovnih natečajev. Vsa leta so zastopali našo šolo na Mali Groharjevi slikarski koloniji v Škofji Loki, sodelovali so pri slikanju panjskih končnic

v Radovljici ter na Likovnem bienalu za učence OŠPP. Pripravili so nešteto scen za šolske prireditve, novoletnih voščilnic ter izdelkov za bazar. Za društvo Rovtarji že več let izdelujejo medalje za tekmovalce smučanja po starem, z občino sodelujejo pri projektu Manj sveč za manj grobov, izdelali so reliefe na steni telovadnice, s slikami polepšali prostore na šoli ...

Najbolj pa mi ostajajo v spominu nasmehi na obrazih učencev ob njihovih malih osebnih zmagah, pridobljenih po dolgotrajnem vztrajanju pri izdelavi izdelka, nešteti popravkih in ogromno vloženega truda. Čudovito je biti prisoten pri napredku učencev, spremljati njihove uspehe in opazovati, kako vedno bolj samostojno in samozavestno opravijo z nalogami, tako v šoli kot v življenju.

Razstava likovnih del učencev ob 80-letnici OŠ Jela Janežiča

Ada Šturm, univ. dipl. soc. ped., svetovalna delavka

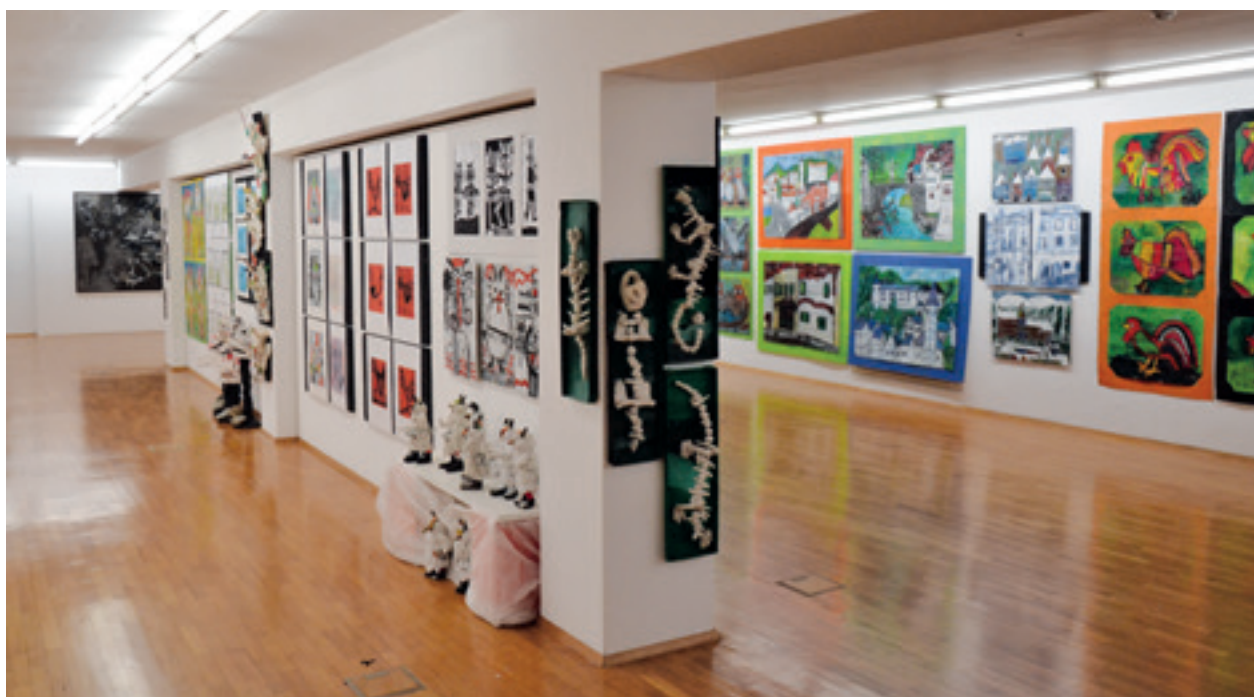
Mentorica razstave ob 80-letnici Osnovne šole Jela Janežiča je likovna pedagoginja **Vida Kejžar**. V ospredju so likovna dela učencev, ki so nastala v zadnjih desetih letih, čeprav je pedagoginja s šolo povezana že polna štiri desetletja. S tokratno razstavo počasi zaključuje tudi svoje pedagoško delo, čemur upravičeno lahko rečemo tudi življenjsko poslanstvo.

Učiteljico Vido Kejžar poznamo kot izjemno likovno umetnico, obenem pa kot subtilno poznavalko sveta otrok in mladih s posebnimi potrebami. Pri svojem pedagoškem delu je umetnost postavljala kot okvir dostopnega in varnega prostora, v katerega je z globokim spoštovanjem vsakokrat znova povabila učence kot celostna bitja, z vsemi ranljivostmi in močmi obenem. To je bil vedno prostor pristnega srečevanja – prostor zaupanja, ustvarjalnosti in medsebojnega spoznavanja. Učenci so v njem odkrivali različne likovne tehnike in materiale, rokovali z različnimi orodji, risali, slikali in kiparili, ustvarjali grafike ter na različne načine oblikovali prostor. Ob

tem pa so sami vabili učiteljico k odkrivanju njihovih notranjih svetov, potreb, ranljivosti in hrepenenj. »Vse resnično življenje je srečanje,« pravi filozof – in otipljiva resničnost teh srečevanj v likovni učilnici so številni izdelki učencev minulih let in desetletij.

Učenci so se v vseh letih šolanja ogromno naučili in se izurili tudi na likovnem področju, čeprav, kot pravi Vida, so se v prvih razredih mnogi od njih najprej morali šele naučiti sedeti za mizo. Skratka – dolga pot, a vredna truda, potrpežljivosti in zaupanja v vsakega od njih.

Z dolgoletnim delom z učenci s posebnimi potrebami je Vida oblikovala svojstven pedagoški pristop. Prilagajala je didaktične pripomočke, uporabljala izvirne materiale in domišljene tehnike. Likovne naloge je vedno razdelila na manjše korake, da so jim bili učenci kos, da so ob ustvarjanju uživali in doživljali uspehe. Tako so se obenem krepili kot osebnosti – urili so se v potrpežljivosti in vztrajnosti, pridobivali delovne navade in vrline za življenje, postajali so vse

bolj samostojni in pogumni. Ob dokončanju izdelkov so doživljali osebne zmage in mnogi prvič v življenju občutili ponos.

Vida pravi, da so izdelki posebni in unikatni – tako kot je bil poseben in unikaten vsak učenec, ki se ga spominja. Vseskozi se je zavedala, da je ranljivost lahko tudi vir moči. Prav od tod je črpala navdih za svoje pedagoško delo. Učenci pa

so dobili sporočilo, da zmorejo, da so pomembni in vredni – tudi kot ustvarjalci.

Zato so izpod njihovih rok skozi leta nastajali mnogi zanimivi likovni originali, ki so danes, kot uvod v obeležje jubileja šole, postavljeni na ogled v Miheličevi galeriji v Škofji Loki. Vsi skupaj smo ponosni na njihov trud in vztrajnost, kljub nemalo oviram, s katerimi se srečujejo.

Vida poudarja, da ima vsaka slika svoj začetek. Začetek je bil pogosto majhen korak ali celo cepetljaj na mestu. Na koncu pa je nastala veličastna slika Škofje Loke, kip dobrodušnega mačkona ali plemenitega konja, novoletna čestitka ali poslikava prevleke za vzglavnik. In koliko nočnih lučk, ki so jih vsako leto izdelali starejši učenci, zasveti ob večerih po domovih Škofje Loke in okolice!

Likovne motive je Vida pogosto iskala v vsakdanjiku učencev. Tudi njih je učila opazovati življenje okrog sebe – naravo, živali, ljudi. Predvsem pa je želela, da bi v ustvarjanju našli smisel. Vedno je iskala nove, drugačne in izvirne poti, da bi slehernega učenca motivirala za delo. Želela je, da z lastno aktivnostjo vsak ustvari izdelek, skozi katerega bi se na koncu prepoznal kot koristen,

ustvarjalni in enakovredni posameznik – kot nekdo, ki kljub oviram zmaga in napreduje in uspeha.

V okviru medpredmetnega povezovanja so učenci akademska znanja prenašali v praktično uporabo pri likovnih nalogah. S sodelovanjem na različnih natečajih, Mali Groharjevi koloniji, na likovnem bienalu za učence osnovnih šol s prilagojenim programom, na razstavah v Knjižnici Ivana Tavčarja, Občini Škofja Loka, v Šolskem domu, Galeriji Ivana Groharja, pri slikanju panjskih končnic v Radovljici, na bazarjih in

prireditvah so se učenci vsa leta uspešno vključevali v ožje in širše okolje. Pri tem so osvojili številne nagrade in priznanja – tako na državnem kot na mednarodnem nivoju.

A kot bi Vida zagotovo sama rekla: učencev ni učila in vzgajala za nagrade in priznanja, temveč za življenje.

In če si boste razstavo ogledali s srcem, boste lahko začutili rast, izpolnjevanje in osamosvajanje mogočne sile, ki se imenuje življenje.

Zaposleni v šolskem letu 2025/2026

ANDREJEVIĆ Mirjana, čistilka
BASTARDA BOŽIČ Urša, učiteljica
BENEDIČIČ Maja, učiteljica
BENEDIČIČ Mira, učiteljica
BERČIČ RIHTARŠIČ Karla, varuhinja
BERGANT Jana, varuhinja
BERNIK Tina, učiteljica
BONČINA Polona, učiteljica
BRENKUŠ Urša, učiteljica
BUH Klavdija, učiteljica
CANKAR Tina, spremljevalka
CANOSKA Kujtima, čistilka
ČERNE Maja, učiteljica
ČIKIČ Anica, učiteljica
DEBELJAK Ana, knjižničarka
DEMŠAR Mateja, spremljevalka

DEMŠAR Natalija, učiteljica
DRAKSLEK Ana, učiteljica
FERLINC BREZOVAR Irena, učiteljica
FRAS Dajana, učiteljica
GALJOT Tadeja, varuhinja
HADŽIČ Indira, varuhinja
HOMEK Monika, varuhinja
JAKLIČ Sara, nevrofizioterapevtka, OZG
JERAS Jana, učiteljica
JESENKO Sara, učiteljica
KAJTAZOVIĆ Najda, čistilka
KAVČIČ Anja, varuhinja
KAVČIČ (R) Anja, varuhinja
KAVČIČ Nataša, čistilka
KEJŽAR Vida, učiteljica
KLEMENČIČ Tonka, pomočnica ravnateljice

KLOBUČAR Tadeja, učiteljica
KOBLAR Mateja, učiteljica
KOS Maja, učiteljica
KOSTIĆ Daniela, čistilka
KOŠMELJ Nika, učiteljica
KRAŠOVEC Urša, učiteljica
KRMELJ Neža, učiteljica
KRVINA Kaja, učiteljica, računalničarka
KRVINA Marjeta, poslovna sekretarka
LAH Urška, učiteljica
LAVRINEC Mateja, učiteljica
LEBAN Tina, učiteljica
LEBEN KUŠAR Klara, računovodkinja
LEBEN Martin, hišnik
mag. LESKOVEC Nataša, učiteljica
LOTRIČ Tjaša, učiteljica
LOVŠIN Ana, učiteljica
MAČAR Danijela, računovodkinja
MARC Marjeta, učiteljica, varuhinja
MILOSAVLJEVIĆ Biljana, logopedinja
MORE Vesna, učiteljica
MRAK Andreja, učiteljica
MURŠEC Brigita, učiteljica
OBLAK Anže, hišnik
OBLAK Urška, učiteljica
OREŠNIK Nataša, varuhinja
PAGON Vesna, varuhinja
PINTAR Jasna, učiteljica
PINTAR Urška, spremljevalka
PODVIZ Gregor, računalnikar
PODV RATNIK Anja, učiteljica
PRAŠNIKAR Irena, svetovalna delavka, učiteljica
PURI Gyan, varuh
RAKOVEC Anja, učiteljica
RIHTARŠIČ MLADENOVIC Andreja,
 pomočnica ravnateljice
RUDOLF Maja, učiteljica
SELAJ Manca, učiteljica
SPITZER Urša, svetovalna delavka, učiteljica
STAJIĆ Violeta, spremljevalka, varuhinja
STARMAN Jana, učiteljica
mag. ŠMID Marjeta, ravnateljica
ŠMID Maša, administratorica, varuhinja
dr. ŠPENDAL Suzana, učiteljica
ŠTIBILJ Sabina, varuhinja
ŠTURM Ada, svetovalna delavka
ŠUBIC Mateja, administratorica
ŠUBIC Mirjana, varuhinja

ŠUBIC Urška, spremljevalka
TRAMPUŠ ŠERUGA Nataša, učiteljica
TUMO Monika, varuhinja
TUŠEK Urška, varuhinja
VODOPIVEC Anja, učiteljica
VOLČJAK Diana, učiteljica
ZGAGA Manca, svetovalna delavka
ZUPANČIČ Helena, učiteljica

Upokojeni delavci šole

JANEŽIČ Jelo †
ravnatelj

BERNIK Julija †
ravnateljica

HAFNER Milka
čistilka

COF Ljudmila
vzgojiteljica

TOMŠE Urška
čistilka

SOKOLOV Kristina †
ravnateljica

BERCE Juša
učiteljica

DOLENEC Valerija
učiteljica

BERGANT Dragica
učiteljica

POTOČNIK Magda †
učiteljica

BREZOVAR Alojzija
računovodja

KRIŽNAR Janja
učiteljica

PLAJBES Vika
učiteljica

KRIŽNAR Nika
učiteljica

BERNIK Karla
svetovalna delavka

TIŠLER Bojana
učiteljica

TOMC Julija
učiteljica

KREK Anton
učitelj

POTOČNIK Vlado †
hišnik

MIZIĆ Rahima
čistilka

MILAKOVIĆ Milka
čistilka

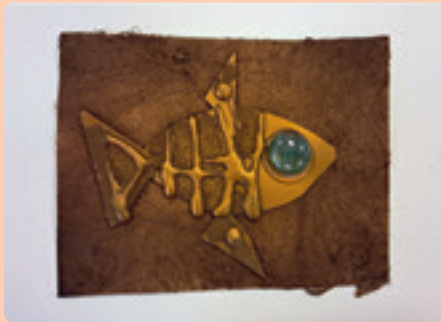
KOS Marica
čistilka

JEDREJČIČ Branko
hišnik

DOBNIKAR Milena
učiteljica

mag. GORŠE Andreja
učiteljica

Sodelujoči, prijatelji in podporniki OŠ Jela Janežiča

- Občina Škofja Loka
- Občina Gorenja vas – Poljane
- Občina Žiri
- Občina Železniki
- Občina Medvode
- Občina Vodice
- Občina Kranj
- Občina Naklo
- Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
- Zavod republike Slovenije za šolstvo
- Šola za ravnatelje
- Zveza za tehnično kulturo Slovenije
- Cmepius Slovenija
- Društvo DOVES-FEE Slovenija, Program Ekošola
- Društvo Sožitje Škofja Loka
- Rotary klub Škofja Loka
- Društvo prijateljev mladine Škofja Loka
- Jožica Srakar
- Jurij Posavec
- Robert Čavič
- Vrtec Škofja Loka
- Vrtec Sončni žarek
- Osnovna šola Ivana Groharja
- Osnovna šola Škofja Loka – Mesto
- Osnovna šola Cvetka Golarja
- Osnovna šola Ivana Tavčarja Gorenja vas
- Osnovna šola Poljane
- Osnovna šola Železniki
- Osnovna šola Žiri
- Gimnazija Škofja Loka
- Šolski center Škofja Loka
- Srednja šola za lesarstvo Škofja Loka
- Srednja šola za strojništvo Škofja Loka
- Biotehniški center Naklo
- CIRIUS Kamnik
- Center IRIS
- Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana
- Zavod Združenje tolmačev za slovenski Znakovni jezik
- Ljudska univerza Škofja Loka
- Vzgojni zavod Kranj, Strokovni center Kranj
- Vzgojni zavod Logatec, Strokovni center Logatec
- Osnovna šola Poldeta Stražišarja
- Osnovna šola Antona Janše Radovljica
- Osnovna šola Helene Puhar Kranj
- Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje
- Center za usposabljanje, delo in varstvo Matevža Langusa, Radovljica
- Varstveno delovni center Kranj, enota Škofja Loka
- Osnovno zdravstvo Gorenjske
- Zdravstveni dom Kranj
- Razvojna ambulanta Kranj
- Zdravstveni dom Škofja Loka
- Zobna ambulanta za otroke in mladino dr. Stanka Ritonja
- Razvojna ambulanta Kranj, enota Škofja Loka
- Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov Škofja Loka
- Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov Kranj
- Emotiva zdravstvena dejavnost, svetovanje in storitve
- Center za socialno delo Gorenjske, enota Škofja Loka in enota Kranj
- Dnevni center za otroke in mladostnike Škofja Loka
- Mladinski center Blok
- Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka
- Želva Škofja Loka, podjetje za usposabljanje in zaposlovanje invalidov
- Majk prevozi
- Vrankar prevozi
- Arriva Slovenija
- Upravna enota Škofja Loka
- Policijska postaja Škofja Loka
- Komunala Škofja Loka
- Restavracija Slorest Škofja Loka
- Kapucinski samostan Škofja Loka
- Društvo upokojencev Škofja Loka
- Društvo invalidov Škofja Loka
- Univerza za tretje življenjsko obdobje
- Prostovoljno gasilsko društvo Škofja Loka
- Prostovoljno gasilsko društvo Stara Loka

- Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka
- Lokalna turistična organizacija Blegoš
- Loški oder Škofja Loka
- Sokolski dom Škofja Loka
- Zavod za šport Škofja Loka
- Skupina »Rebec Nejc«
- ZavodO, Zavod škofjeloške mladine
- Rdeči križ Škofja Loka
- Karitas Škofja Loka
- Karitas Medvode
- Zavod 973 Škofja Loka
- Loški muzej Škofja Loka
- Mačji Dol - Zavetišče za mačke Škofja Loka
- Sonček - Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije
- Društvo tabornikov Rod svobodnega Kamnitnika
- Tačke Pomagačke, Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov
- Ambasadorji nasmeha, Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov
- Radiotelevizija Slovenija
- Radio Sora
- Gorenjski glas
- Loške novice
- Loški utrip
- Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
- Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani
- Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem
- Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici
- dr. Martina Ozbič
- Majda Mramor
- Sabina Korošec Zavšek
- Inštitut montessori, Melita Kordeš Demšar
- Zavarovalnica Triglav
- Niko d.o.o. Železniki
- SG Guzelj d.o.o.
- Pečelin, prevozi in turizem d.o.o.
- Sibor Gorup d.o.o.
- Lions klub Škofja Loka
- LTH Casting
- VBH trgovina d.o.o.
- Cumulus PRO Foto
- FILC tovarna filca d.o.o. Škofja Loka
- Žito prehrabena industrija d.o.o.
- KEKC, Vesna Dolenc s.p.
- Odeja d.o.o.
- Tapetništvo Robert Kopač s.p.
- Žakelj, sedežne garniture
- Ino, grafično podjetje d.o.o.
- Andi tiskarna d.o.o.
- Odvetnik Veljko Jan
- Trgovina Paleta
- Signum, d.o.o.
- Akcija Manj svečk za manj grobov – Dobrodelno društvo Fundacija svečka Škofja Loka, Tomaž Paulus, Sebastjan Čadež in vsi ljudje dobrega srca, ki so darovali na grobovih, ter podjetja oziroma posamezniki:
 - Lightworker Dragan Kokalovič s.p.
 - Mebor d.o.o.
 - Avtoservis Paulus d.o.o.
 - LTH Castings, ulitki d.o.o.
 - Dolenc d.o.o.
 - Domel d.o.o.
 - Rastroj Aleš Strojani s.p.
 - Dom Trade d.o.o.
 - Rudnik Žirovski vrh, d.o.o.
 - Starman G&T d.o.o.
 - ASB, Štefan Bogataj s.p.
 - Brinox d.o.o.
 - DIFA d.o.o.
 - Lotrič Meroslovje d.o.o.
 - Signum, d.o.o.
 - Marmor Hotavlje
 - Območna obrtna zbornica Škofja Loka

KJE SE SKRIVA SREČA?

*Sreča se skriva v majhnih, vsakdanjih, komaj opaznih stvareh,
v drobnih dejanjih, v skromnih, preprostih, iskrenih dlaneh.*

V sreči se vedno skrivava dva – jaz in ti,

če jo hočem le zase ujeti, mi kot pesek med prsti spolzi.

*Sreča je rožast nasmeh, ki se tako, čisto nepričakovano, in zastonj dobi,
odzvanja in sveti pa vselej močnejše kot tisoč zlatih zvonov in luči.*

*Sreča je prvi ptiček kraljiček na rožnati veji spomladi,
pesem njegova vabi v zelene daljave – tam so najlepši zakladi.*

Sreča je v zrelem žitnem polju poleti,

je v kapljicah rose na listih jeseni, ki so v toplini barv ujeti in sveti.

*Sreča je sončni žarek skozi zimsko nebo, je ivnata veja drevesa
je zimska pravljica rdečih ličk in snežink, ki jih deček s kape otresa.*

Da srečo v vseh teh oblikah, slikah, drobnarijah, vragolijah, lepotijah

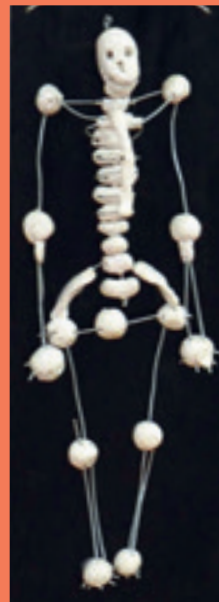
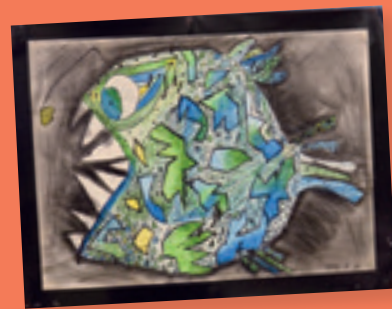
bi znali ujeti, sprejeti, si vzeti

in jo bližnjim poklanjati v najlepših paketih

želi vam vsak posebej, vsak skozi svoj nasmeh in skozi svojo dlan,

in hkrati skupaj vsi, ki šola Jela Janežiča kroji nam naš vsak dan.

Ada Šturm

80 let

Navzgor k uspehu.
V globino k sebi in
sočloveku.

Občina
Škofja Loka

OBČINA
MEDVODE

Občina
Gorenja vas -
Poljane

Občina
Železniki

OBČINA
ŽIRI